

DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA
Taylor Institution.

3026876593

ΑΠΑΝΤΑ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΜΟΥ Ε'.

Μετάφρασις νεωτέρων δραμάτων.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

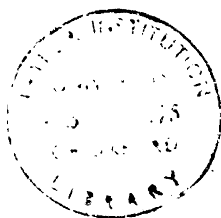
ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἀκαδημίας.

1879

4!

3

ΝΑΘΑΝ Ο ΣΟΦΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΓΟΤΘ. ΕΦΡ. ΛΕΣΙΓΓ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

Εἴσιτε, ὅτ κἀνταῦθα Θεοί εἰσι.
Παρὰ ΓΕΛΛΙΩι.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΙΤΑ, ἀδελφὴ αὐτοῦ.

ΝΑΘΑΝ, πλούσιος Ἰουδαῖος ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΡΕΧΑ, θετὴ θυγάτηρ αὐτοῦ.

ΔΑΪΑ, Χριστιανή, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰουδαίου ὡς τροφὸς τῆς Ῥέχας.

Νέος Ναΐτης.

Εἷς Δερβίσης.

Ὁ καθολικὸς Πατριάρχης τῆς Ἱερουσαλήμ.

Εἷς Μοναχός.

Εἷς Ἐμίρης, καὶ Μαμελοῦκοι τοῦ Σαλαδίνου

Ἡ σκηνὴ ἐν Ἱεροσολύμοις.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Πρόδομος τῆς οἰκίας Ναθάν.

ΝΑΘΑΝ, ἐπιστρέφων ἐξ ὁδοιπορίας· **ΔΑΪΑ,** σπεύδουσα εἰς προϋπάντησίν του.

ΔΑΪΑ

Εἶν' ὁ Ναθάν! Ναί, εἶναι! Δόξα τῷ Θεῷ
πῶς τέλος πάντων, τέλος ἐπανήλθατε.

ΝΑΘΑΝ

Ναί, δόξα τῳ! Πλὴν λέγεις: *τέλος πάντων.* Πῶς;
νὰ ἐπιστρέψω πρότερον εἶχον σκοπόν,
ἢ ἐδυνάμην; Ἀλλ' ἡ Ἱερουσαλὴμ
κ' ἡ Βαβυλών, ὡς εἶχον ἑλικοδρομῶν,
ἀπέχουσι σταδίων χιλιάδας ἕξ·
καὶ ὀφλημάτων εἴσπραξις δὲν ἀπαιτεῖ
βραχὺν τὸν χρόνον, οὐδὲ εἶν' ὑπόθεσις
ἐκ τῶν πολὺ προχείρων.

ΔΑΪΑ

Ὦ Ναθάν, ἰδὼ
ποία καὶ πόση συμφορὰ σ' ἠπείλησεν
ἐν τούτοις! Τὴν οἰκίαν...

ΝΑΘΑΝ

Ἀπετέφρωσε
τὸ πῦρ· ἠξεύρω. Εἴθε νὰ μὴ ἔχω τὶ
νὰ μάθω ἄλλο πλὴν αὐτοῦ ἀπαίσιον.

ΔΑΪΑ

Καὶ παρ' ὀλίγον μέχρι γῆς ἐκαίετο.

ΝΑΘΑΝ

Τότε, Δαΐα, ἄλλην θὰ ἐκτίζομεν,
εὐπρεπεστέραν ταύτης.

ΔΑΪΑ

'Αληθέστατον.
Ἡ Ῥέχα ὅμως παρὰ τρίχα νὰ καῇ.

ΝΑΘΑΝ

Τίς νὰ καῇ; ἡ Ῥέχα; Τίς; ἡ Ῥέχα μου;
Ὦ! τοῦτο ὄχι, δὲν τὸ ἤκουσα. Λοιπὸν
θὰ μ' ἦτο τότε ἡ οἰκία περιττή.
Δὲν εἶπες, παρὰ τρίχα; 'Αληθῶς λοιπὸν,
εἰπὲ, ἐκάη; Ναὶ ἐκάη. Λέγε το.
Εἰπέ το, φόνευσόν με. Μὴ τὴν βάσανον
αὐτήν. 'Εκάη.

ΔΑΪΑ

Ἂν ἐκαίετο, ἐγὼ
τὴν ἀγγελίαν ταύτην θὰ σᾶς ἔφερον;

ΝΑΘΑΝ

Ὦ! πῶς νὰ μὲ τρομάζῃς τόσον! Ῥέχα μου,
ὦ Ῥέχα!

ΔΑΪΑ

Εἶναι ἰδική σας; Ῥέχα σας;

ΝΑΘΑΝ

Μὴ θ' ἀπομάθω τὴν συνήθειάν ποτε
τοῦ νὰ τὴν λέγω ἰδικήν μου;

ΔΑΪΑ

Λέγετε

κτῆμά σας ὅ,τι ἔχετε, καθ' ὅμοιον
δικαίωμα;

ΝΑΘΑΝ

Κατ' ὄχι μεγαλήτερον.
Ὅ,τι ἂν ἔχω μ' ἔδωκεν ἡ φύσις, ἢ
ἡ τύχη. Τοῦτο μόνον μ' ἐδωρήσατο
ἡ ἀρετή.

ΔΑΪΑ

Πόσον πλούσιον, Ναθάν,
μισθὸν μ' ἀνταποδίδ' ἡ ἀγαθότης σας,
ἂν ἀγαθότης λέγηται ἡ πρὸς σκοπὸν
τοιοῦτον γινομένη.

ΝΑΘΑΝ

Ποῖον ἐννοεῖς
σκοπόν;

ΔΑΪΑ

Τὸ συνειδός μου...

ΝΑΘΑΝ

Νὰ διηγηθῶ,
Δαΐα, ἄφες πρὸ παντὸς...

ΔΑΪΑ

Τὸ συνειδὸς,
ὡς λέγω...

ΝΑΘΑΝ

Ποῖον ὕφασμα σ' ἠγόρασα
εἰς Βαβυλῶνα, κάλλιστον καὶ πλούσιον,
πλὴν, φιλοκάλως πλούσιον. Δὲν ἔφερον
οὐδ' εἰς τὴν Ῥέχαν τίποτε καλήτερον.

ΔΑΪΑ

Τί ὠφελεῖ; ναὶ, πρέπει νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ·

Τὸ συνειδός μου δὲν ἀποκοιμίζεται.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ πῶς θὰ σοὶ ἀρέσουν τὰ ἐνώτια,
καὶ αἱ ἀλύσεις κ' οἱ χρυσοῖ δακτύλιοι
οὓς εὗρον καὶ οὓς φέρω ἐκ τῆς Δαμασκοῦ.
Νὰ ἰδῇς μόνον!

ΔΑΪΑ

Πάντοτε ὁ ἴδιος!
Δῶρα καὶ πάλιν δῶρα! Δῶρα πάντοτε!

ΝΑΘΑΝ

Ὡς χαίρων δίδω, δέχου τα, — καὶ σιωπή!

ΔΑΪΑ

Καὶ σιωπή! Τίς ἔχει δισταγμὸν, Ναθὰν,
πῶς εἶσθε ὅλος γενναιότης καὶ τιμή;
Καὶ ὅμως...

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως εἶμαι Ἰουδαῖος... Αἴ;
Τοῦτο, ἢ ὄχι; ἐννοεῖς.

ΔΑΪΑ

Τί ἐννοῶ
σὺ τὸ ἠξεύρεις.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν σίγα.

ΔΑΪΑ

Σιωπῶ.
Τὴν ἁμαρτίαν, τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι,
ἣν ν' ἀποτρέψω μ' εἶναι, μ' εἶν' ἀδύνατον,
σεῖς ἔχετέ την.

ΝΑΘΑΝ

Νὰ τὴν ἔχω δέχομαι.

Πλὴν ποῦ, ποῦ εἶναι; Ἂν, Δαΐα, μ' ἀπατᾷς!
Ὅτ' ἦλθον, τὸ ἠξεύρει;

ΔΑΪΑ

Σᾶς τὸ ἐρωτῶ.
Εἰσέτ' ἡ φρίκη εἰς πᾶν νεῦρόν της σκιρτᾷ.
Πυρὸς εἰκόνα βλέπ' ἡ φαντασία της
εἰς ὅ,τι βλέπει. Ἀγρυπνεῖ κοιμώμενον
τὸ πνεῦμά της, κοιμᾶται ὅτε ἔξυπνον,
νῦν ζώου ἧττον, νῦν ἀγγέλου φέρτερον.

ΝΑΘΑΝ

Γλυκεῖα κόρη! Τί ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος!

ΔΑΪΑ

Ὡς κοιμωμένη σήμερον κατέκειτο,
Ὡς νεκρὰ μᾶλλον. Αἴφνης κράζει: «Ἄκουσον!
Ἄκουσον! Εἶναι τοῦ πατρός αἱ κάμηλοι,
εἶν' ἡ φωνή του ἡ γλυκεῖα!» Ἀλλ' ἐκεῖ
τὸ βλέμμα της ἐσβέσθη, καὶ ἡ κεφαλή,
μὴ στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ βραχίονος,
ἔπεσε πάλιν εἰς τὸ προσκεφάλαιον.
Ἐῤῥίφθην ἔξω, κ' ἔρχεσθ', ἔρχεσθε, ἰδού!
Τί θαῦμα; Ἦτον ἡ ψυχή της διαρκῶς
ὑμῶν πλησίον, καὶ ἐκείνου.

ΝΑΘΑΝ

Ποίου; πῶς;
Τίνος ἐκείνου;

ΔΑΪΑ

Τοῦ λυτρώσαντος αὐτὴν
ἐκ τῶν φλογῶν.

ΝΑΘΑΝ

Τίς ἦτον οὗτος; ἦτον τίς;

Τίς ἔσωσε τὴν Ῥέχαν μου; Εἰπέ μοι, τίς;

ΔΑΪΑ

Ναΐτης ἦτον νέος, ὃν πρὸ ἡμερῶν
ὀλίγων εἶχον φέρει ὡς αἰχμάλωτον,
ὁ Σαλαδῖνος δ' εἶχε συγχωρήσει.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;
Ναΐτης! Ὁ Σουλτάνος τῷ ἐπέτρεψε
νὰ ζήσῃ λέγεις! Θαῦμα ἐχρειάζετο
τοιοῦτο νὰ τὴν σώσῃ; Ὦ θεέ!

ΔΑΪΑ

Ἐὰν
αὐτὸς τὴν μόλις δωρηθεῖσάν τῳ ζωὴν
δὲν εἶχ' ἐκθέσει πάλιν, θὰ ἐκαίετο.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ποῦ, Δαΐα, εἶν' ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ;
Ποῦ εἶναι; νὰ μὲ φέρῃς εἰς τοὺς πόδας του.
Ἐδώσατε, βεβαίως τῷ ἐδώσατε
ὅσους ὀπίσω σᾶς ἀφῆκα θησαυρούς,
καὶ ἄλλους, ἄλλους ὑπεσχέθητε;

ΔΑΪΑ

Καὶ πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Ὄχι; ὄχι;

ΔΑΪΑ

Ἦλθε, κ' ἤξευρεν οὐδεὶς
πόθεν· ἀπῆλθε, καὶ οὐδεὶς ἠξεύρει ποῦ.
Τὰ τῆς οἰκίας ἀγνοῶν, τὴν ἀκοὴν
ὁδηγὸν εἶχε, τὸν μανδύαν ἥπλωσε,
κ' ἐῤῥίφθ' εἰς φλόγας καὶ καπνόν, ὅπου φωνὴν

ἀγωνιῶσαν ἤκουσεν. Ἐλέγομεν
πῶς ἀπωλέσθη, ὅτ' ἐκ μέσου τῶν φλογῶν
ἐρμᾷ, κ' ἐμπρός μας ἵσταται, εἰς στιβαρὸν
βραχίονα κρατῶν την. Ἀπαθής, ψυχρὸς
πρὸς εὐγνωμόνων θαυμαστῶν ἀλαλαγμούς,
τὴν λείαν καταθέτει, σχίζει τὸν λαὸν —
κ' ἐχάθη!

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι βέβαια διὰ παντός.

ΔΑΪΑ

Ἐπί τινας ἡμέρας τὸν ἐβλέπομεν
περιπατοῦντα εἰς τοὺς φοίνικας, ὑφ' οὓς
τοῦ Ἀναστάντος εἶν' ὁ τάφος ὁ κενός.
Περιχαρὴς προσῆλθον, ηὐχαρίστησα,
κ' ἐπρόσφερον, καὶ εἶπον, καὶ ἱκέτευσα
νὰ ἔλθῃ ἅπαξ τὴν σωθεῖσαν νὰ ἰδῇ,
ἥτις νὰ σπείσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της
θέλ' εἰς ῥοὰς δακρύων εὐσεβῶν.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν;

ΔΑΪΑ

Ματαίως. Πρὸς δεήσεις ἦτον ἄκαμπτος·
κ' ἐμὲ πικρῶς τοσοῦτον μ' εἰρωνεύετο . . .

ΝΑΘΑΝ

Ὥστ' ἐφοβήθης, κ' ἔπαυσες . . .

ΔΑΪΑ

Πολὺ μακράν.

Ἐπανηρχόμην καθ' ἡμέραν τακτικῶς,
καὶ καθ' ἡμέραν χλευασμοὺς ὑπέμενον.
Τί δὲν ὑπέστην, καὶ δὲν ἤμην πρόθυμος

νὰ ὑποστῶ ἀκόμη! Ὅμως πρὸ πολλοῦ
παρὰ τὸν τάφον δὲν ἐφάνη τὸν κενὸν
τοῦ Ἀναστάντος, καὶ ὑπὸ τοὺς φοίνικας,
καὶ δὲν γνωρίζει τί ἀπέγινε, κἀνείς.—
Ἐκπεπληγμένος, σύννους εἶσθε;

ΝΑΘΑΝ

Σκέπτομαι
ἐντύπωσιν ὁποίαν θ' ἀπετέλεσαν
αὐτὰ εἰς πνεῦμα ὡς τῆς Ῥέχας· νὰ ἰδῇ
ἐκεῖνον τόσον ἀκατάδεκτον, πρὸς ὃν
αἰσθάνεται ἀνάγκην τὴν ὑπόληψιν·
νὰ ἕλκηται, καὶ ὅμως ν' ἀποκρούηται!
Νοῦν καὶ καρδίαν πρέπει ν' ἀντεφέλκωσι
μελογχολία καὶ ὁρμαὶ μισάνθρωποι.
Ὡς δ' ἀμφιρρέπ' ἡ νίκη, ἀναμίγνυσιν
ἡ φαντασία ὀνειροπολήματα,
δι' ὧν τὴν θέσιν τῆς καρδίας νῦν ὁ νοῦς,
νῦν ἡ καρδία τοῦ νοὸς λαμβάνουσι.
Δεινὸν τὸ πάθος, καὶ τῆς Ῥέχας εἶν' αὐτό,
ἂν τὴν γνωρίζω. Ὀνειροπολεῖ.

ΔΑΪΑ

Καλὴ
κ' εὐσεβὴς τόσον!

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως ὀνειροπολεῖ.

ΔΑΪΑ

Πρὸ πάντων ἕν της — ὄνειρον ἂν θέλητε —
τὸν νοῦν της θέλγει, ὁ ναΐτης της αὐτὸς
ὅτι δὲν εἶναι γηγενὴς ἐκ γηγενῶν,
ἀλλ' ὅτι εἶναι τῶν ἀγγέλων εἷς, εἰς ὧν

τὴν προστασίαν ἡ μικρὰ καρδία της
ἀφιεροῦτο παιδιόθεν, κ' ἐξελθὼν
ἐκ τῆς νεφέλης ἥτις τὸν ἐκάλυπτε
καὶ ὅτ' ἐπάνω τοῦ πυρὸς ἐφέρετο,
τῇ ἐπεφάνη ὡς ναΐτης.— Διατί
νὰ μειδιᾶτε; — Τίς ἠξεύρει; — Ἄφετε
αὐτὴν εἰς τὴν ἀπάτην, τὴν Χριστιανὸν
ἑνοῦσαν Ἰουδαῖον καὶ Ὀθωμανόν.
Εἶναι γλυκεῖα αὕτ' ἡ φρεναπάτη της.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ δι' ἐμὲ γλυκεῖα. Ὕπαγε, ἰδὲ,
Δαΐ, ἂν εἶναι εὔκαιρον νὰ τὴν ἰδῶ,—
καὶ θὰ ζητήσω ἔπειτα τὸν ἄγριον,
τὸν ἰδιότροπόν μας ἄγγελον, καὶ ἂν
εἰσέτι μετ' ἀνθρώπων καταδέχηται
νὰ ζῇ, καὶ εἶναι ὁ ἀγροῖκος πάντοτε
ἱππότης, θὰ τὸν εὕρω, καὶ ὑπόσχομαι
νὰ σᾶς τὸν φέρω.

ΔΑΪΑ

Δύσκολα ὑπόσχεσαι.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἡ γλυκεῖ' ἀπάτη τότε θὰ φανῇ
ἀλήθεια γλυκεῖα. Εἶν' οἱ ἄνθρωποι
εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀγγέλων φίλτεροι.
Δὲν θὰ θυμόνῃς τότ', ἐλπίζω, κατ' ἐμοῦ
τὴν φίλην τῶν ἀγγέλων πῶς ἰάτρευσα.

ΔΑΪΑ

Ὢ! Εἶσθε τόσον ἀγαθὸς, πλὴν καὶ κακός!
Ὑπάγω.— Πλὴν τί βλέπω; — Εἶν' ἐκείν'· ἰδού.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΡΕΧΑ καὶ οἱ προλαβόντες.

ΡΕΧΑ

Λοιπὸν σὺ εἶσαι, πάτερ μου; Ἐνόμιζον
πῶς εἶχες πέμψει τὴν φωνήν σου πρόδρομον.
Ποῦ εἶσαι; Ποῖα ὄρη, τίνες ποταμοὶ
ἢ ἔρημοι ἀκόμη μᾶς χωρίζουσι;
Μᾶς διαιρεῖ εἷς τοῖχος μόλις, καὶ ἀργεῖς
ν' ἀνοίξῃς τὴν ἀγκάλην εἰς τὴν Ῥέχαν σου
Δυστυχὴς Ῥέχα! Παρ' ὀλίγον εὕρισκες
τὴν τέφραν της. Μὴ φρίττῃς. Παρ' ὀλίγον, ναί.
Φοβερὸς εἶναι τοῦ πυρὸς ὁ θάνατος.

ΝΑΘΑΝ

Φιλτάτη, φίλη κόρη.

ΡΕΧΑ

Ὑπερέβητε
Εὐφράτην, Τίγριν, Ἰορδάνην, καὶ λοιπά,
ποῦ τὰ ἠξεύρω; ῥεύματα. Πῶς ἔτρεμον
διὰ σέ, πάτερ, εἰς τὸ πῦρ πρὶν ἐκτεθῶ!
Ἀφ' ὅτου ὅμως ἐξετέθην εἰς τὸ πῦρ,
τὸν εἰς τὸ ὕδωρ θάνατον ἀναψυχήν,
δρόσον νομίζω, σωτηρίαν. Ἀλλὰ σύ,
σὺ δὲν ἐπνίγης, δὲν ἐκάην οὐδ' ἐγώ.
Ὢ! πόσον εὐτυχεῖς θὰ εἴμεθα!
Πῶς τὸν Θεὸν θὰ εὐλογῶμεν! Σ' ἔφερεν
αὐτός, σὲ καὶ τὸ σκάφος, διὰ δολερῶν
δινῶν ἐπὶ πτερύγων τῶν ἀγγέλων του
τῶν ἀοράτων, κ' ἦλθεν εἰς τὸ νεῦμά του
ὁ ἄγγελός μου ὁρατὸς διὰ φλογῶν

εἰς τὰς λευκάς του νὰ μὲ φέρῃ πτέρυγας
καὶ νὰ μὲ σώσῃ.

ΝΑΘΑΝ

(Πτέρυγας λευκάς!—Ἄ! Ναί.
Ἦν ὁ μανδύας τοῦ Ναΐτου ὁ λευκός,
ὁ τεταμένος).

ΡΕΧΑ

Ὁρατὸς, ναὶ ἐρατὸς,
εἰς τὰ πτερά του μ' ἔσωσεν ἐκ τοῦ πυρός.
Ἄγγελον εἶδα, εἶδα κατὰ πρόσωπον,
τὸν ἄγγελόν μου.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ ἀξίζ' ἡ Ῥέχα μου.
Οὐδ' εἶδες κάλλος εἰς αὐτὸν ἀνώτερον,
παρὰ εἰς σὲ ἐκεῖνος.

ΡΕΧΑ

Κολακεύεσαι
ἢ κολακεύεις, πάτερ;

ΝΑΘΑΝ

Πλὴν καὶ ἄνθρωπος
ἂν ἦτον ἐξ ἐκείνων οὓς κοινότατα
παράγ' ἡ φύσις, ὁ σωτήρ σου ἄγγελος
θενὰ σοὶ ἦτον, καὶ θὰ ἦτον ἀληθῶς.

ΡΕΧΑ

Ὄχι τοιοῦτος ἄγγελος· ἀληθινὸς
ἄγγελος ἦτον. Δὲν μ' ἐδίδαξας καὶ σὺ
πῶς νὰ ὑπάρχουν ἄγγελ' εἶναι δυνατὸν,
καὶ ὑπὲρ ὅσων τὸν Θεὸν ἠγάπησαν
πῶς ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ θαῦμα ὁ Θεός;
Τὸν ἀγαπῶ.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἐκεῖνος σὲ ἀνταγαπᾷ,
καὶ καθ' ἑκάστην διὰ σὲ θαυματουργεῖ,
σὲ καὶ τοὺς σοὶ ὁμοίους, καὶ δὲν παύεται
εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΡΕΧΑ

Χαίρω νὰ τ' ἀκούω.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;
Διότι ὅλως φυσικὸν καὶ σύνηθες
τὰ ὦτα πλήττει πῶς ναΐτης σ' ἔσωσε,
δὲν εἶναι θαῦμα διὰ τοῦτο; Μέγιστον
ὑπάρχει τῶν θαυμάτων, πῶς τὰ θαύματα,
τὰ γνήσια, τὰ πάντων ἀληθέστατα,
εἰσὶ συνήθη, καὶ συνήθη φαίνονται.
Τοῦτο τὸ θαῦμα τὸ κοινὸν ἂν ἔλειπε,
τίς ὁ νοῦν ἔχων θαῦμα θὰ ἐπίστευεν
ὅ,τι παιδία οὕτως ὀνομάζουσι,
προσχαίνοντα εἰς ὅτι ἢ ἀσύνηθες
ἢ νέον τοῖς προσπίπτει;

ΔΑΪΑ (τῷ Ναθὰν)

Εἶναι ἀρκετὰ
εἰς τὸ πτερὸν ὁ νοῦς της. Μὴ θελήσετε
νὰ τὸν πετάξῃ ἡ λεπτολογία σας
ὅλως διόλου.

ΝΑΘΑΝ

Ἄφες με. Τὴν Ῥέχαν μου
δὲν ἦτον θαῦμα ἱκανὸν πῶς ἔσωσεν
ἀνὴρ, διὰ μεγάλου θαύματος αὐτὸς
σωθεὶς ἐπίσης; Ναὶ, μεγάλου θαύματος·

διότι, τίς ποτ' ἤκουσεν, ὁ Σαλαδὶν
Ναΐτην ν' ἀπολύσῃ, ἢ Ναΐτην τίς
ζητοῦντα εἶδε παρ' αὐτοῦ ἀπόλυσιν,
ἢ προσδοκῶντα, κ' ἐξαγοραζόμενον
δι' ἄλλου λύτρου πλὴν τοῦ τελαμῶνός του
τοῦ δερματίνου, ἢ καὶ τῆς λεπίδος του;

ΡΕΧΑ

Καὶ τοῦτο, πάτερ, συμπεραίν' ὑπὲρ ἐμοῦ,
Ναΐτης πῶς δὲν ἦτον, ἀλλ' ἐφαίνετο.
Ἐὰν Ναΐτης ἄλλως ἢ πρὸς θάνατον
εἰς τὴν Σολύμην δὲν φοιτᾷ, κ' ἐλεύθερος
ἂν δὲν τὴν διατρέχῃ, πῶς διὰ νυκτὸς
θὰ ἤρχετο Ναΐτης οἰκειοθελῶς
ἐμὲ νὰ σώσῃ;

ΝΑΘΑΝ

Ἰδὲ πόσον εὐφυῶς!
Δαΐα, τώρα σὺ ὁμίλει· παρὰ σοῦ
τὸ ἤκουσα, πῶς ἦλθεν, ὡς αἰχμάλωτος
σταλείς. Βεβαίως ἤκουσας πλειότερα.

ΔΑΪΑ

Λέγουσιν οὕτω· πλὴν συγχρόνως λέγεται
πῶς τὸν Ναΐτην ἔσωσεν ὁ Σαλαδὶν,
εὑρὼν τῶν ἀδελφῶν του πῶς ὡμοίαζε
τὸν ἕνα, ὅλων τὸν ἀγηπητότερον.
Ἀλλὰ πρὸ χρόνων εἴκοσι κ' ἐπέκεινα
ἀπέθανεν ἐκεῖνος. Ὠνομάζετο,
πῶς, δὲν ἠξεύρω· εἰς τὴν μάχην ἔπεσε,
ποῦ, δὲν ἠξεύρω. Τόσον εἶν' ἀπίστευτα
αὐτὰ, ὥστε, νομίζω, ἦσαν τίποτε.

ΝΑΘΑΝ

Διατὶ τόσον, ὦ Δαΐ, ἀπίστευτα;
Οὐχὶ βεβαίως ἵνα γίνῃ πιστευτὸν,—
ὡς τώρα βλέπω,— τὸ ἀπιστευτότερον.
Ὁ Σαλαδὶν, ὁ πάντας τόσον ἀγαπῶν
τοὺς ἀδελφούς του, τί κωλύει ἀδελφὸν
νὰ εἶχεν, ὅταν νέος, πάντων φίλτατον;
Δὲν ὁμοιάζουν πρόσωπα ἐνίοτε;
Σβέννυται πᾶσα παλαιὰ ἐντύπωσις;
Δὲν ἐνεργεῖ ὁμοίως τ' ὅμοιον; Λοιπὸν,
ποῦ βλέπετε ἐνταῦθα τὸ ἀπίστευτον;
Ἆ! ναὶ, σοφὴ Δαΐα, δὲν θὰ ἔβλεπες
εἰς ταῦτα θαῦμα. Μόνον σοῦ τὰ θαύματα
πίστιν χρειάζον... ἐννοῶ ἀξίζουσι.

ΔΑΪΑ

Περιγελᾶτε.

ΝΑΘΑΝ

Σὺ ἐμὲ περιγελᾷς.
Ἀλλὰ καὶ οὕτω μέν' ἡ σωτηρία σου,
ὦ Ῥέχα, θαῦμα, εἰς τὸν μόνον δυνατὸν,
ὅστις προστάξεις βασιλέων αὐστηρὰς
καὶ δόγματά των,— παιδιὰν ἢ χλεύην του,
δι' ἰσχνοῦ μίτου διοικεῖ.

ΡΕΧΑ

Ὦ πάτερ μου,
ἂν σφάλλω, τὸ ἠξεύρεις, δὲν ἐπιθυμῶ
νὰ σφάλλω.

ΝΑΘΑΝ

Θέλεις μᾶλλον νὰ διδάσκησαι:
Ἰδὲ, τοιάδε ἢ τοιάδε κύρτωσις

μετώπου, τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τῆς ῥινὸς
τὸ σχῆμα, τῶν ὀφρύων εἰς ὀστοῦν ὀξὺ
ἢ εἰς ἀμβλὺ τὸ τόξον ἐντεινόμενον
οὕτως ἢ ἄλλως, ἢ γραμμὴ, ἢ κοίλωμα,
ῥυτὶς, γωνία, ἀφανὲς σημάδιον,
ἓν οὐδὲν τέλος εἰς ἀγρίου πρόσωπον
ἐκ τῆς Εὐρώπης, κ' ἐν 'Ασίᾳ σώζεσαι.
Δὲν εἶναι τοῦτο θαῦμα; σεῖς ἐράστριαι
θαυμάτων; Τῶν ἀγγέλων τί δὲν φείδεσθε;

ΔΑΪΑ

Τί βλάπτει;—Οὕτω κᾂν ἐγὼ φρονῶ, Ναθὰν,—
τί μέχρι τέλους, ἂν πῶς ἦτον ἄγγελος
ἀντὶ ἀνθρώπου ὁ σωτὴρ νομίζωμεν;
Τῆς σωτηρίας ὁ ἀκατανόητος
ἐργάτης οὕτω δὲν μᾶς εἶν' ἐγγύτερος;

ΝΑΘΑΝ

'Υπεροψία, κόμπος! Θέλει σιδηροῦν
ἀγγεῖον, νὰ τὸ σύρῃ ἀργυρᾶ λαβὶς
ἐκ τῆς καμίνου, ἵνα καὶ αὐτὸ φρονῇ
πῶς εἶναι ἐξ ἀργύρου. Ἄλλο τίποτε!
Τί βλάπτει λέγεις; 'Αλλ' ἐγὼ τί ὠφελεῖ
θ' ἀντερωτήσω· ἐπειδὴ ὁ λόγος σου,
πῶς ἐγγυτέρω εἴμεθα εἰς τὸν Θεὸν,
ἢ ἄφρων λόγος εἶναι, ἢ καὶ βλάσφημος.
'Αλλὰ καὶ βλάπτει, ναΐσκε, βλάπτει ἀληθῶς.
'Ακούσατέ μου.— Τὸν σωτῆρα,— ἄγγελος
ἢ ἄνθρωπος ἂν εἶναι,— θέλετε, καὶ σὺ
πρὸ πάντων θέλεις, ν' ἀνθυπηρετήσητε.
Εὐγνωμονεῖτε πρὸς αὐτὸν, στενάζετε,
προσεύχεσθ', ἐν ἐκστάσει ἀναλύεσθε,

τὴν ἑορτήν του νήστεις μένετε, συχνὰ
δίδετ' ἐλέη,— πρὸς οὐδέν! Αὐτὰ ὑμᾶς
καὶ τὸν πλησίον ὠφελοῦν, οὐχὶ αὐτόν.
Παχύνει ὅταν σεῖς νηστεύετε; Πλουτεῖ
ἂν ἐλεῆτε; τὸν λαμπρύν' ἡ ἔκστασις,
τὸν ἐνισχύει ἡ ἐμπιστοσύνη σας;
Οὐχὶ, νομίζω. Ἀλλ' ἂν ἦτον ἄνθρωπος...

ΔΑΪΑ

Ἆ! ναί· ἂν ἦτον ἄνθρωπος, θὰ εἴχομεν
ἀφορμὴν καί τι δι' αὐτὸν νὰ πράξωμεν·
καὶ ὁ Θεὸς ἠξεύρει πῶς ἠθέλομεν.
Ἐκεῖνος ὅμως οὔτε ἐχρειάζετο
οὔτ' ἤθελέ τι. Καθ' αὑτὸν, μεθ' ἑαυτοῦ
ἠρκεῖτο, ὅσον εἰς ἀγγέλους δυνατὸν
ν' ἀρκῶνται.

ΡΕΧΑ

Ἅμα δ' ἀνελήφθη...

ΝΑΘΑΝ

Ἐννοεῖς
ἅμ' ἀνελήφθη, ἅμα εἰς τοὺς φοίνικας
δὲν ἦλθε πλέον. Ἦ τῷ ὄντι ἄραγε
καὶ περαιτέρω τὸν ἀνεζητήσατε;

ΔΑΪΑ

Ὤ! τοῦτο ὄχι.

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι;— Βλέπετε, σκληραὶ
ὀνειροπόλοι, πόσον βλάπτει. Ἂν αὐτὸς
ὁ ἄγγελος ἐν τούτοις, ἂν ἠσθένησε...

ΡΕΧΑ

Ἠσθένησεν!

ΔΑΪΑ

Ὦ! ὄχι, ὄχι.

ΡΕΧΑ

Πῶς ῥιγῶ!
Τὸ μέτωπόν μου πρὶν καταφλεγόμενον,
ἰδὲ, Δαΐα, εἶναι πάγος!

ΝΑΘΑΝ

Σκέφθητε
πῶς εἶναι Φράγκος, ξένος εἰς τὸ κλίμα μας,
καὶ νέος, πείνης, ἀγρυπνίας ἀδαὴς
καὶ ἐργασίας δουλικῆς.

ΡΕΧΑ

Ἠσθένησε!

ΔΑΪΑ

Σοὶ λέγει μόνον ἴσως νὰ ἠσθένησε.

ΝΑΘΑΝ

Κεῖται, δὲν ἔχει φίλους, οὐδὲ χρήματα
ἵνα μισθώσῃ φίλον.

ΡΕΧΑ

Πάτερ, πάτερ μου!

ΝΑΘΑΝ

Ἀπαραμύθως κεῖται ἀνοσήλευτος,
παλαίων πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὸν θάνατον!

ΡΕΧΑ

Ποῦ; Ποῦ;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ διὰ μίαν ὅλως ἄγνωστον,
ἣν οὐδὲ εἶδεν,— ἤρκει ὅτ' ἦν ἄνθρωπος,—
εἰς πῦρ ἐῤῥίφθη!...

ΔΑΪΑ

Μὴ τὴν βασανίζετε.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ οὐδὲ τίνα ἔσωσεν ἢ νὰ ἰδῇ
ἢ νὰ γνωρίσῃ ἔσπευσεν, ἀποφυγὼν
εὐγνωμοσύνας...

ΔΑΪΑ

Μὴ, Ναθὰν, τὴν τυραννῇς.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδὲ φροντίζει δεύτερον νὰ τὴν ἰδῇ,
πλὴν ἵνα ἴσως σώσῃ δεύτερον αὐτὴν,
ἄνθρωπον οὖσαν.

ΔΑΪΑ

Παύσατε· Ἰδέτε την.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἀποθνήσκει, μόνον παραμύθημα
τὴν πρᾶξιν ἔχων τὴν καλήν του.

ΔΑΪΑ

Παύσατε.

Φονεύετε τὴν Ῥέχαν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἐκεῖνον σύ!—
Θὰ εἶχες τὸν φονεύσει. Ῥέχα, σ' ἔδωκα
ἰατρικὸν καὶ ὄχι δηλητήριον.
Ζῇ. Σύνελθε, ὦ Ῥέχα· οὔτε ἀσθενὴς
δὲν θενὰ εἶναι.

ΡΕΧΑ

Λέγεις ζῇ; δὲν ἀσθενεῖ;

ΝΑΘΑΝ

Βεβαίως ζῇ, διότι τὸ καλὸν κ' ἐδῶ

πολλάκις ἀνταμείβει ὁ Θεός. Ἀλλὰ
πῶς ὀνειροπολήσεις εὐλαβεῖς εἰσὶ
τῶν καλῶν ἔργων εὐκολώτερ' ἐνθυμοῦ.
Πόσον ἐκείνας καὶ ὁ ὑπνηλότερος
προκρίνει, — καί τοι πρὸς τί τέλος ἀγνοῶν —
τῆς ἀγαθοεργίας ἵν' ἀπαλλαγῇ!

ΡΕΧΑ

Ὦ πάτερ, μὴ μ' ἀφίνῃς, μὴ τὴν Ῥέχαν σου,
μὴ πλέον μόνην. Ἴσως ἀπεδήμησε.
Δὲν τὸ πιστεύεις;

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι πιθανώτατον.
Ἰδέτε Μουσουλμάνος τῶν καμήλων μου
πῶς τὸ φορτίον περιέργως ἐρευνᾷ.
Γνωρίζετε τίς εἶναι;

ΔΑΪΑ

Ὁ Δερβίσης σας.

ΝΑΘΑΝ

Τίς;

ΔΑΪΑ

Ὁ Δερβίσης μεθ' οὗ παίζετε πεσσούς.

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Ἀλ-Χαφῆς; Ἐκεῖνος εἶν' ὁ Ἀλ-Χαφῆς;

ΔΑΪΑ

Ἀρχιταμίας τοῦ Σουλτάνου σήμερον.

ΝΑΘΑΝ

Ὄνειρα πάλιν βλέπεις; Ὄχι. Ἔρχεται.
Ἐκεῖνος εἶναι. Φύγετε. Τί θὰ μ' εἰπῇ;

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΝΑΘΑΝ καὶ ὁ ΔΕΡΒΙΣΗΣ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅσον θέλεις τέντονε.

ΝΑΘΑΝ

Εἶσαι; δὲν εἶσαι; Τί μεγαλοπρέπεια
διὰ Δερβίσην!

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ πῶς ὄχι; Τίποτε
νομίζεις ὁ Δερβίσης πῶς δὲν γίνεται;

ΝΑΘΑΝ

Πολλά. 'Αλλ' ὁ Δερβίσης, ὡς ἐνόμιζον,
ὁ γνήσιος Δερβίσης δὲν ἐπιθυμεῖ
νὰ γίνῃ ἄλλο.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πῶς δὲν εἶμαι γνήσιος,
μὰ τὸν προφήτην, εἶναι ἴσως ἀληθές.
'Αλλ' ὅταν πρέπῃ...

ΝΑΘΑΝ

Πρέπει ὁ Δερβίσης; Πῶς;
Νὰ πρέπῃ ἂν δὲν πρέπῃ κἀνεὶς ἄνθρωπος,
πρέπει Δερβίσης; Τί τῷ πρέπει τὸ λοιπόν;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Εἰς τὸν Δερβίσην πρέπει ὅ,τι τὸν ζητοῦν,
αὐτὸς δ' ἐγκρίνει.

ΝΑΘΑΝ

"Ανθρωπ', ἔχεις δίκαιον,
εἰς τὸ Θεόν μου. Εἰς τὸ στῆθός μου ἐλθέ.
Μοὶ μένεις φίλος;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πρῶτον πλὴν τί ἔγινα
δὲν ἐξετάζεις;

ΝΑΘΑΝ

Ὅ,τι καὶ ἂν ἔγινες.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἀλλ' εἰς τὸ κράτος μέγα ὑποκείμενον
ἂν εἶμαι, κ' ἡ φιλία σ' ἐνοχλῇ αὐτοῦ;

ΝΑΘΑΝ

Ἂν ἔμεινε Δερβίσης ἡ καρδία σου,
τολμῶ νὰ δοκιμάσω. Ὑποκείμενον
τοῦ κράτους εἶναι μόνον ὁ μανδύας σου.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ὅστις ἐπίσης τιμὴν θέλει.— Εὑρέ το.
Εἰς τὴν αὐλήν σας τὶ φονεῖς πῶς ἔγινα;

ΝΑΘΑΝ

Δερβίσης πάντως· πιθανῶς καὶ — μάγειρος.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ναὶ, ν' ἀπομάθω παρὰ σοὶ τί ἔπραττον.
Μάγειρος; Ὄχι καὶ ἀποθηκάριος;
Καλήτερά σου ὁ Σουλτάνος μ' ἐκτιμᾷ.
Εἰμὶ ταμίας.

ΝΑΘΑΝ

Σύ;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἐννόει. Τοῦ μικροῦ
ταμείου. Διευθύνει ὁ πατὴρ αὐτοῦ
τὶ μέγ' ἀκόμη. Τὸ τοῦ οἴκου τοῦ δ' ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Ἔχει τὸν οἶκον μέγαν.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Μεγαλήτερον
ὅσου φρονεῖτε. Ἐκ τοῦ οἴκου του εἰσὶν
ὅλ' οἱ ἐπαῖται.

ΝΑΘΑΝ

Τοὺς ἐπαίτας πλὴν μισεῖ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὴν ἐξολόθρευσίν των θέλει, δι' αὐτὴν
ἂν εἰς ἐπαίτην καταντήσῃ καὶ αὐτός.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπαινῶ ταῦτα.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ θενὰ ἐγίνετο
ὀλίγου δεῖν, διότι τὸ ταμεῖόν του
τὸ πρωῒ πλῆρες, πρὶν εἰς μεσουράνημα
φθάσ' ἡ ἡμέρα, εἶναι ἤδ' εἰς ἄμπωτιν,
καὶ τὸ ἑσπέρας καὶ κενοῦ κενώτερον.

ΝΑΘΑΝ

Αὔλακες ἴσως τὸ κενοῦσιν, αἵτινες
οὐδὲ πληροῦντ' εὐκόλως οὐδὲ βύονται.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὸ εὗρες.

ΝΑΘΑΝ

Τὰ ἠξεύρω.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Εἶναι κάκιστον
νὰ εἶν' οἱ ἡγεμόνες ἐν περιστεραῖς
γῦπες· ἀλλ' ἔτι χεῖρον, μεταξὺ γυπῶν
περιστεραὶ νὰ εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι, ὄχι δά,

Δερβίση!

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Λέγε ὅ,τι θέλεις. Ἄκουσον.
Τί θὰ μοὶ δώσῃς, τὴν παροῦσαν θέσιν μου
νὰ σοὶ παραχωρήσω;

ΝΑΘΑΝ

Τί σοὶ φέρ' ἡ θέσις σου;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Μικρὰ μοὶ φέρει· ὄχι ὅμως καὶ εἰς σέ·—
διότι ὅταν, ὡς συνήθως, ἄμποτις
ὑπάρχ' εἰς τὸ ταμεῖον, διανοίγεις σὺ
τοὺς ὀχετούς σου, καταβάλλεις, κ' ἔπειτα
ἀπαιτεῖς τόκους ὅσους ἔχεις ὄρεξιν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τόκους τόκων τόκου;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Οὕτως.

ΝΑΘΑΝ

Ἕως οὗ
λυθῇ εἰς τόκον ὅλον τὸ κεφάλαιον.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἂν τοῦτο δὲν σ' ἑλκύῃ, τῆς φιλίας μας
ὤ! σχίσον τότε τὸ συμβόλαιον. Πολλὰ
εἶχον ἐλπίσει παρὰ σοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Ναί; Τίνα; πῶς;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Πῶς θενὰ μ' εὐκολύνῃς τὰ τοῦ ἔργου μου,

πῶς ἀνοικτὸν θὰ μ' ἔχῃς τὸ ταμεῖόν σου.
Μορφάζεις;

ΝΑΘΑΝ

Πρῶτον νὰ ἐξηγηθῶμεν. Μὴ
συγχέωμεν. Σὺ, ἔστω, σὺ ὁ 'Αλχαφὴς,
Δερβίσης μ' εἶσαι πάντοτε εὐπρόσδεκτος.
'Αλλ' ὁ τοῦ Σολιμάνου 'Αλχαφὴς . . . αὐτὸς . . .
ὁ Δεφτερδάρης . . .

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ἤξευρον πῶς ἀγαθὸς
εἶσαι, ὡς εἶσαι ἐμβριθὴς καὶ φρόνιμος.
Ὑπομονὴ, καὶ ὅ,τι τώρα διαιρεῖς
εἰς τὸν Χαφὴς, ταχέως θὰ διασταλῇ.
Τὸν κάνδυν τοῦτον ὁ Σουλτάνος μ' ἔδωκε.
Πρὶν γυμνωθῇ ἡ κρόκη, πρὶν παραλυθῇ
εἰς ῥάκος, οἷα τὰ Δερβίσην στέγοντα,
ἐν Ἱεροσολύμοις θενὰ κρέμαται
εἰς ἧλον, καὶ γυμνόπους, κοῦφος, τὴν θερμὴν
τοῦ Γάγγου ἄμμον θὰ πατῶ, ἑπόμενος
τοῖς ἐρημοπλανέσι διδασκάλοις μου . . .

ΝΑΘΑΝ

Τοιοῦτος εἶσαι.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Καὶ πεττεύων μετ' αὐτῶν.

ΝΑΘΑΝ

Ἡ μόνη ἡδονή σου.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τί μὲ εἵλκυσεν
ἠξεύρεις; Τὸ νὰ παύσω τοῦ νὰ ἐπαιτῶ;
τὸ παρ' ἐπαίταις νὰ κομπάζω πλούσιος;

ἢ πλούσιον ἐπαίτην, νὰ θαυματουργῶ,
εἰς πτωχὸν αἴφνης μετατρέπων πλούσιον;

ΝΑΘΑΝ

Ὢ! ὄχι τοῦτο.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Κάτι τὶ χειρότερον,
ἀλλ' ὑπὲρ πάντα λόγον κολακεύσαν με·
ἡ πλάνη τοῦ Σουλτάνου ἡ φιλάνθρωπος.

ΝΑΘΑΝ

Τίς αὕτη;

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ὁ ἐπαίτης μόνος, ὡς φρονεῖ,
γνωρίζει οἱ ἐπαῖται πῶς αἰσθάνονται,
πῶς φίλ' ἡ δόσις εἰς ἐπαίτας δίδεται.
«Σοῦ, μ' εἶπεν, ἦτον ὁ προκάτοχος ψυχρός,
τραχύς, ἀγροίκως δίδων ὅ,τι ἔδιδε,
ζητῶν βιαίως περὶ τοῦ λαμβάνοντος
νὰ ἐρευνήσῃ· μὴ εὐχαριστούμενος
νὰ τὸν ἠξεύρῃ ἐνδεῆ, ἀλλ' ἀπαιτῶν
τὸν λόγον νὰ γνωρίζῃ τῆς ἐνδείας του,
ἵνα τὸ δῶρον φειδωλῶς τῷ προσμετρῇ.
Οὐχὶ τοιοῦτος ὁ Χαφής, νὰ παριστᾷ
τόσον ἀσπλάγχνως εὔσπλαγχνον τὸν Σαλαδίν.
Σωλὴν δὲν εἶναι βεβυσμένος ὁ Χαφής,
ἥσυχον ὕδωρ, διαυγὲς δεχόμενος,
ἐκχέων δὲ κοχλάζον καὶ θολὸν αὐτό.
Ὡς ἐγώ, οὕτω σκέπτεσαι καὶ σύ, Χαφής.»
Γλυκᾶ τοιαῦτα μ' ἔψαλλεν ὁ παλευτής,
ὡς ποῦ ὁ κέπφος συνελήφθην. Βλὰξ ἐγώ!
Βλακίστατος!

ΝΑΘΑΝ

Δερβίση, μὴ ἐξάπτησαι.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Αἴ, τί; Βλακία μὴ δὲν εἶναι, χίλιοι
καὶ μυριάδες νὰ καταπιέζωσι,
στρεβλῶσι, τυραννῶσι, βασανίζωσι,
καὶ εἷς νὰ εἶναι πρός τινας φιλάνθρωπος;
ἢ βλὰξ δὲν εἶναι ὁ τὴν ἀγαθότητα
τοῦ πανυψίστου ἀξιῶν νὰ μιμηθῇ,
τοῦ εἰς χρηστοὺς καὶ φαύλους, εἰς τὴν ἔρημον
καὶ τὸν λειμῶνα δι' αἰθρίας καὶ βροχῆς
εὐεργεσίας σπένδοντος, μὴ ἔχων δὲ
πάντοτε πλήρεις χεῖρας ὡς ὁ ὕψιστος;
Βλακί' αὐτὸ δὲν εἶναι;

ΝΑΘΑΝ

Σίγησον. Ἀρκεῖ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Τὴν ἐδικήν μου ἄφες ἔτι νὰ σ' εἰπῶ
βλακίαν· ἢ νομίζεις πῶς δὲν εἶναι βλὰξ
ὁ ἀνιχνεύων εἴτ' ὑπάρχει ἀγαθὸν
ἐν ταύταις ταῖς βλακίαις, καὶ, τοῦ ἀγαθοῦ
ἕνεκα τούτου, τῆς βλακίας μετασχών;
Ἢ ὄχι;

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, σὲ προτρέπω Ἀλ-Χαφή,
νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰς ἐρημίας σου.
Φοβοῦμαι ὅτι μεταξὺ ἀνθρώπων ὤν,
θὰ λησμονήσῃς πῶς νὰ εἶσαι ἄνθρωπος.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ

Ὀρθόν· φοβοῦμαι καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον.
Ἔχε ὑγείαν.

ΝΑΘΑΝ

Μὴ βιάζεσαι· Χαφὴ,
πρόσμεινε. Μήπως θενὰ φύγ' ἡ ἔρημος;
πρόσμεινε. Ποῦ ἀκούει; — 'Αλ-Χαφὴ, ἐδώ!
'Απῆλθεν, Ἴσως περὶ τοῦ Ναΐτου τι
ἠξεύρει. Ἴσως τὸν γνωρίζει.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΔΑΪΑ, εἰσέρχεται ἐν σπουδῇ. ΝΑΘΑΝ.

ΔΑΪΑ

Ὦ Ναθὰν
Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Τί εἶναι;

ΔΑΪΑ

Πάλιν, πάλιν φαίνεται.

ΝΑΘΑΝ

Ποῖος;

ΔΑΪΑ

'Εκεῖνος.

ΝΑΘΑΝ

Αἴ! 'Εκεῖνος; Πότε δὲ
δὲν φαίνεται ἐκεῖνος; Διὰ σᾶς, ὤ! ναὶ,
εἷς μόνος εἶν' ἐκεῖνος. Πλὴν δὲν ἔπρεπεν,
οὐδὲ ἀκόμη καὶ ἂν ἦτον ἄγγελος.

ΔΑΪΑ

Ὑπὸ τῶν δένδρων τὴν σκιὰν περιπατεῖ,
φοίνικας κόπτων . . .

ΝΑΘΑΝ

Καὶ γευόμενος αὐτῶν,
ὡς πᾶς Ναΐτης.

ΔΑΪΑ

Πῶς μὲ βασανίζετε!
Διὰ τῶν θάμνων ὁ ποθῶν της ὀφθαλμὸς
τὸν εἶδεν ἤδη καὶ τὸν παρακολουθεῖ,
καὶ μ' ἔπεμψεν ἐνταῦθα, ἱκετεύουσα
νὰ τὸν ἴδῆτε, νὰ τὸν προσλαλήσητε.
Σπεῦσον. Ἐκείνη θὰ σᾶς νεύῃ ἄνωθεν
πρὸς ποῦ ἐστράφη, ἂν ἀπομακρύνηται.
Σπεύσατε.

ΝΑΘΑΝ

Ἅμα τῆς καμήλου καταβάς!
Ἁρμόζει τοῦτο; Σπεῦσον σὺ νὰ τῷ εἰπῇς
πῶς ἦλθα. Ὅταν ἔλειπον, ἀπέφευγεν
ὁ χρηστὸς οὗτος τὴν φλιὰν τοῦ οἴκου μου·
ἀλλ' ὅτε προσκαλῆται ὑπὸ τοῦ πατρὸς,
προθύμως θέλει ἔλθει. Σπεῦσον, κάλεσον,
θερμῶς προσκάλεσόν τον.

ΔΑΪΑ

Δὲν σᾶς ἔρχεται.
Εἰς μάτην. Λέγω... λέγω πῶς δὲν ἔρχεται
εἰς Ἰουδαίου.

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, κράτησον αὐτόν.
Νὰ διαφύγῃ μὴ ἀφῇς τὸ βλέμμα σου.
Ὕπαγ'. Εὐθὺς κατόπιν ἔρχομαι κ' ἐγώ.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ἄλσος φοινίκων

ὑφ' οὗ; περιπατεῖ ὁ **ΝΑΪΤΗΣ.** Εἷς **ΜΟΝΑΧΟΣ** τὸν παρακολουθεῖ πλαγίως, ὡς θέλων νὰ τὸν προσομιλήσῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Αὐτὸς χωρὶς αἰτίας δὲν μ' ἀκολουθεῖ.
Πῶς προσηλοῖ τὸ βλέμμα εἰς τὰς χεῖράς μου!
Ἀδελφὲ,... ἴσως πρέπει, πάτερ, νὰ εἰπῶ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀδελφὲ, μόνον. Ἀδελφὸς καὶ δόκιμος,
εἰς τὰς διαταγάς σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀδελφέ μου, ἂν κ' ἐγὼ
τίποτε εἶχον... Τίποτε, μὰ τὸν Θεόν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εὐγνώμων πάνυ, καὶ χιλιοπλάσια
ἄς σ' ἀποδώσῃ ὁ Θεὸς ἃ ἤθελες
νὰ δώσῃς. Ὄχ' ἡ δόσις, ἡ προαίρεσις
χαρακτηρίζει τὸν δοτῆρα. Ἄλλως τε
δι' ἐλεημοσύνην δὲν ἐστάλην.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄ! Λοιπὸν
ἐστάλης;...

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐξ ἐκείνης τῆς μονῆς.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ἣν
πλανήτου δεῖπνον νὰ ζητήσω ἤθελον.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αἱ θέσεις πᾶσαι ἤδη κατελήφθησαν
εἰς τὰς τραπέζας· ὅμως ἀκολούθει με.

ΝΑΪΤΗΣ

Πρὸς τί; Ναὶ, κρέας πρὸ πολλοῦ δὲν ἔφαγον.
Τί βλάπτει; Εἶναι ὥριμοι οἱ φοίνικες.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μὴ, κύριέ μου, καταχρᾶσθε τῷ καρπῷ.
Ὁ πολὺς βλάπτει· εἰς τὸ ἧπαρ ἔμφραξιν
φέρει· τὸ αἷμα κάμνει μελαγχολικόν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' ἡ μελαγχολία ἂν μ' εὐχαριστῇ;
Πλὴν δὲν ἐστάλης δι' αὐτὴν τὴν συνταγὴν
βεβαίως.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὄχι. Μ' ἔστειλαν περὶ ὑμῶν
νὰ μάθω, νὰ ψαρεύσω...

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' εἰς ἐμὲ αὐτὸν
τὸ λέγεις;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναί. Τί βλάπτει;

ΝΑΪΤΗΣ

(Τετραπέραστος
ὁ ἀδελφός). Καὶ ἄλλους ἔχει ἡ μονὴ
ὡς σέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δὲν τὸ ἠξεύρω· Φίλε κύριε,
νὰ ὑπακούω χρεωστῶ.

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' εἶσαι ἕτοιμος
νὰ ὑπακούῃς, μὴ πολλὰ λεπτολογῶν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὑπακοὴ θὰ ἦτον ἄλλως, κύριε;

ΝΑΪΤΗΣ

(Πῶς ὀρθῶς κρίνουσ' οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι!)
Δὲν θέλεις ἴσως νὰ μ' εἰπῇς τίς ὁ ζητῶν
περὶ ἐμοῦ νὰ μάθῃ; Πῶς δὲν εἶσαι σὺ
σχεδὸν ὀμνύω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς ἐμὲ θὰ ἥρμοζε;
ἢ θὰ μ' ὠφέλει;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλὰ τίνα ὠφελεῖ;
εἰς τίν' ἁρμόζει αὐτ' ἡ περιέργεια;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸν Πατριάρχην, ὡς πιστεύω. Μ' ἔπεμψεν
αὐτός.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Πατριάρχης; Ἐρυθρὸς σταυρὸς
ἐπὶ λευκοῦ μανδύου ἄρα τί δηλοῖ
δὲν τὸ γνωρίζει;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ γνωρίζω πλὴν ἐγώ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν ναΐτης εἶμαι, καὶ αἰχμάλωτος.
εἰς τὸ Τεβνὶν, προσθέτω, αἰχμαλωτισθεὶς,
ὅτ' ἐκπνεούσης τῆς ἀνακωχῆς, ἡμεῖς
ἠθέλομεν τὴν πόλιν νὰ πορθήσωμεν,

πρὶν ἔτ' εἰς τὴν Σιδῶνα ἐπιπέσωμεν.
Προσθέτω· συνελήφθην εἰκοστὸς ἐγὼ,
ὑπὸ τοῦ Σαλαδίνου μόνος ἀφεθείς.
Ἰδοὺ ὁ Πατριάρχης τὶ χρειάζεται
νὰ μάθῃ, κ' ἴσως πλέον ὧν χρειάζεται.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀλλ' ἴσως ὄχι ὧν ἠξεύρει. Διατὶ
σᾶς μόνον ν' ἀπολύσῃ, θενὰ ἤθελε
νὰ μάθῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Μήπως τὸ ἠξεύρω; Τὸν γυμνὸν
τράχηλον κλίνων, ἐπὶ τοῦ μανδύου μου
ἐγονυπέτουν, περιμένων τὴν πληγὴν,
ὅτε ἰδών με ὁ Σουλτάνος ἀτενῶς,
ἀνασκιρτᾷ καὶ νεύει· μ' ἀνεγείρουσι,
μὲ λύουσι· καὶ ὅτε τὸν εὐχαριστῶ,
δακρύοντα τὸν βλέπω. Σιωπῶ, κ' ἐγώ.
Ἀναχωρεῖ καὶ μένω. Πῶς συνέχονται
αὐτὰ, ὁ πατριάρχης ὅπως δύναται
ἂς τὸ νοήσῃ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Συμπεραίνει ἐξ αὐτῶν
διὰ μεγάλα, ναὶ μεγάλα πράγματα
πῶς ὁ Θεὸς σᾶς σώζει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, μεγάλα, ναί,
Νὰ σώσω Ἰουδαίαν, ἀπὸ τοῦ πυρὸς,
τοὺς ὁδοιπόρους εἰς Σινᾶ νὰ ξεναγῶ,
καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Θὰ ἔλθωσι
καὶ τ' ἄλλα. Κἄτι ὅμως εἶναι καὶ αὐτά.
Ὁ Πατριάρχης δ' ἴσως νὰ ἡτοίμασε
καὶ σπουδαιότερόν τι ἄλλο δι' ὑμᾶς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, ἀδελφέ; Φρονεῖτε; Δὲν σ' ὑπέδειξε
τίποτε ἴσως;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μάλιστα. Ἐπιθυμεῖ
νὰ ἐμβαθύνω πρῶτον, ἂν ὁ κύριος
ὁ ἄνθρωπός μας εἶναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί; Ἐμβάθυνον.
(Πῶς ἐμβαθύνει οὗτος νὰ ἰδῶ!) Λοιπόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἁπλούστερον θὰ εἶναι, εἰς τὸν κύριον
τοῦ Πατριάρχου τίς ὁ πόθος νὰ εἰπῶ
εὐθύς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἂς εἶναι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐπεθύμει δι' ὑμῶν
ἐπιστολὴν νὰ πέμψῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Δι' ἐμοῦ; Ἐγὼ
δὲν εἶμαι ταχυδρόμος. Τοῦτο τὸ λαμπρὸν
ὑπάρχει ἔργον, τὸ λαμπρότερον παρὰ
νὰ σώζω Ἰουδαίας;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Φαίνετ', ἐπειδή,
ὁ Πατριάρχης λέγει, εἰς τὸ γράμμ' αὐτὸ
συμφέρον μέγα ἔχουσ' οἱ χριστιανοί.
Τῆς γραφῆς ταύτης τὴν πιστὴν ἐπίδοσιν —
ὁ Πατριάρχης λέγει — ἐν τοῖς οὐρανοῖς
θεν' ἀνταμείψῃ θεῖος στέφανος ποτέ.
Οὐδεὶς δὲ εἶναι τοῦ στεφάνου ὑπὲρ σᾶς —
ὁ Πατριάχης λέγει — ἀξιώτερος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑπὲρ ἐμέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Οὐδ' ἄλλος εἶναι ὡς ὑμεῖς —
ὁ Πατριάρχης λέγει — ἐπιτήδειος
νὰ τὸν κερδήσῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς ἐγώ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐλεύθερος
εἶσθε, τὰ πάντα νὰ σκοπῆτε δύνασθε,
γνωρίζετε αἱ πόλεις πῶς ἀμύνονται
καὶ πῶς πορθοῦνται· ποῦ ἑδραῖος ἢ ποῦ μή —
ὁ Πατριάρχης λέγει — ὁ ἀρτιπαγὴς
τοῦ Σαλαδίνου τοῖχος, ὁ περίβολος
ὁ δεύτερος, ὁ ἔνδον, σεῖς ἠξεύρετε
νὰ τὸ εἰπῆτε τοῖς προμάχοις τοῦ Χριστοῦ —
ὁ Πατριάρχης λέγει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' ἂν ἠξευρον
τί, ἀδελφέ μου, περιέχει κ' ἡ γραφή...

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αὐτό... δὲν τὸ ἠξεύρω οὐδ' ἐγὼ καλῶς.
«Τῷ Βασιλεῖ Φιλίππῳ» ἐπιγράφεται.
Ὁ Πατριάρχης—.. Ἀληθῶς ἐκπλήττομαι
πᾶς ἅγιος τοιοῦτος, ζῶν ἐν οὐρανῷ,
συγκαταβαίνει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς
καὶ τὰ τῆς γῆς. Μεγάλως θὰ τὸν ἐνοχλῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπόν; Ὁ Πατριάρχης; —

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀκριβέστατα
καὶ θετικῶς ἠξεύρει πόθεν, ποῦ καὶ πῶς
καὶ μετὰ πόσον, ἂν καὶ πάλιν πόλεμος
ἐπέλθῃ, ὁ Σουλτάνος θέλει κινηθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὦ! τὰ ἠξεύρει;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μάλιστα, κ' εἰ δυνατὸν
νὰ τ' ἀναγγείλῃ θέλει εἰς τὸν Φίλιππον,
ἵνα σταθμίσῃ ἐμβριθῶς ὁ Βασιλεὺς
ἂν τόσον εἶναι φοβερὸς ὁ κίνδυνος,
ὥστε ν' ἀνανεώσῃ τὴν ἀνακωχὴν
ἣν ἔχει λύσει τὸ ἀνδρεῖον τάγμα σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί Πατριάρχης! Ἆ λοιπὸν ὁ βέλτιστος,
ὁ ἥρως δὲν μὲ θέλει ταχυδρόμον του
κοινόν, μὲ θέλει ἄλλο τι, — κατάσκοπον.
Ἀδελφέ, σπεῦσον πρὸς τὸν Πατριάρχην σου
κ' εἰπέ τῳ, ὅσον καὶ ἂν ἐνεβάθυνες,
κατάλληλον δὲν μ' εὗρες. — Εἶμ' αἰχμάλω-

ἀκόμη· τοῦ Ναΐτου τὸ ἐπάγγελμα
εἶν' αἱ πληγαί, δὲν εἶναι ἡ κατάδοσις.
Αὐτὰ εἰπέ τῳ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅπως τὸ προέβλεπον.
Ἴσως δὲν ἔχει ἄδικον ὁ Κύριος.
Ἕπεται ὅμως τὸ καλήτερον. Μαθὼν
ὁ Πατριάρχης ποῦ κατὰ τὸν Λίβανον
ἐγείρεται μονήρης καὶ πῶς λέγεται
ὁ πύργος, ὅπου ἀμετρήτους θησαυροὺς
τοῦ Σαλαδίνου ὁ προβλεπτικὸς πατὴρ
σωρεύει, τρέφων καὶ ὁπλίζων τὸν στρατόν,
ἀνεῦρεν ὅτι δι' ὁδῶν ἐνίοτε
ἐρήμων μεταβαίνει εἰς τὸ φρούριον
ὁ Σαλαδῖνος, ἀσυνόδευτος σχεδόν. —
Μὲ ἐννοεῖτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Παντελῶς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τί εὔκολον
τὸν Σαλαδῖνον νὰ συλλάβῃ τις ἐκεῖ,
καὶ νὰ τὸν ξεπαστρεύσῃ! Δὲν σᾶς φαίνεται;
Φρίττετε; Ὅμως τρεῖς θεοφοβούμενοι
προσῆλθον Μαρονῖται, κ' ἐπροτάθησαν,
ἄν τις ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς τοῖς εὑρεθῇ,
νὰ δοκιμάσουν.

ΝΑΪΤΗΣ

Κ' ἐξελέξατο ἐμὲ
ὁ Πατριάρχης ὡς ἀνδρεῖον ἀρχηγόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Φρονεῖ, πρὸς τοῦτο Φίλιππος ὁ Βασιλεὺς
ἐκ τῆς Πτολεμαΐδος ὅτι δύναται
τὴν χεῖρα νὰ ὀρέξῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ἐμέ; ἐμέ;
ἐμέ; Δὲν σ' εἶπα, ἀδελφὲ, δὲν ἤκουσας
τί εἰς τὸν Σαλαδῖνον χρεωστῶ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὦ! πῶς;
Τὸ ἤκουσα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ ὅμως —

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, ἀλλὰ φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης, ὅτι τοῦτο μὲν ὀρθὸν,
ἀλλ' ὁ Θεὸς, ... τὸ Τάγμα ...

ΝΑΪΤΗΣ

Τί ἀλλάσσουσι;
Δὲν μ' ἐπιβάλλουν ἔγκλημα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δὲν εἶναι πλὴν
τὸ παρ' ἀνθρώποις ἔγκλημα — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης — ἔγκλημα παρὰ Θεῷ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὸν Σουλτάνον νὰ ὀφείλω τὴν ζωὴν
καὶ νὰ τὸν θανατώσω!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄπαγε! Ἀλλὰ —
φρονεῖ ὁ Πατριάρχης — μένει πάντοτε

ὁ Σαλαδῖνος τῶν χριστιανῶν ἐχθρός,
οὐδ' ἔχει λόγον νὰ καλῆται φίλος σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Φίλος; πρὸς ὃν δὲν θέλω φαῦλος νὰ φανῶ,
φαῦλος ἀγνώμων;

ΜΟΝΑΧΟΣ

'Αληθῶς! 'Αλλὰ — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης — ὅτι δὲν ὀφείλει τις
εὐγνωμοσύνην πρὸ ἀνθρώπων καὶ θεοῦ,
ἐὰν ἡ χάρις δι' αὐτὸν δὲν ἔγινε.
Ὅθεν, καθ' ὅσον διαδίδεται — φρονεῖ
ὁ Πατριάρχης, — ὅτι σᾶς ἀπέλυσεν
ὁ Σαλαδῖνος, ἐπειδή πως ὅμοιος
πρὸς ἕνα ἀδελφόν του τῷ ἐφάνητε ...

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τοῦτ' ὁ Πατριάρχης τὸ ἠξεύρει, πλὴν ...
Ὦ! 'Εὰν ἦτον ἀληθές! Ὦ Σαλαδίν! —
Ἡ φύσις χαρακτῆρας ἐνεκόλαψε
τοῦ ἀδελφοῦ σου εἰς τὴν ἔξω μου μορφὴν
χωρὶς κ' εἰς τὴν ψυχήν μου νὰ χαράξῃ τι;
'Εὰν δ' ἐχάραξέ τι, θὰ ἐξήλειφον
αὐτό, εἰς Πατριάρχην χαριζόμενος;
Δὲν ψεύδεσαι, ὦ φύσις, οὕτως. Ὁ Θεὸς
δὲν ἀντιφάσκει οὕτως εἰς τὴν πλάσιν του. —
— Φύγε, μὴ κίνει τὴν χολήν μου. Ὕπαγε!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὑπάγω χαίρων, ὡς δὲν ἔχαιρον ἐλθών.
Συγγνώμην, Κύριέ μου. Οἱ ἐν ταῖς μοναῖς
τοῖς ἀνωτέροις πρέπει νὰ πειθώμεθα.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΝΑΪΤΗΣ, ΔΑΪΑ, ἥτις ἀπό τινος παρετήρει μακρόθεν τὸν Ναΐτην, καὶ ἤδη προσέρχεται.

ΔΑΪΑ

('Ο Μοναχὸς, ὡς βλέπω, εἰς διάθεσιν
κάλὴν δὲν τὸν ἀφῆκε. Τί νὰ κάμωμεν;
Νὰ πλησιάσω πρέπει.)

ΝΑΪΤΗΣ

('Αξιόλογα!
Ἡ παροιμία ἀληθεύει πῶς γυνὴ
καὶ μοναχὸς οἱ δύω εἰσὶν ὄνυχες
τοῦ διαβόλου. Ἐξ ἐκείνου εἰς αὐτὴν
μὲ ῥίπτει.)

ΔΑΪΑ

Πῶς! Τί βλέπω! Σεῖς, ὢ εὐγενῆ
ἱππότα! Δόξα τῷ Θεῷ! Ναὶ, δόξα τῳ!
Ποῦ ἦσθε πρὸ τοσούτου χρόνου; Ἀσθενὴς
δὲν ἦσθε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὄχι.

ΔΑΪΑ

Ὑγιαίνων λοιπόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί.

ΔΑΪΑ

Ἀνησυχίας εἴχομεν καὶ διὰ σᾶς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὄντως;

ΔΑΪΑ

Βεβαίως θὰ ἐλείπετε.

ΝΑΪΤΗΣ

Σωστόν.

ΔΑΪΑ

Κ' ἤλθατε πάλιν σήμερον ὀπίσω.

ΝΑΪΤΗΣ

Χθές.

ΔΑΪΑ

Σήμερον ἦλθε καὶ τῆς Ῥέχας ὁ πατήρ.
Ἠμπορεῖ τώρα νὰ ἐλπίζ' ἡ Ῥέχα;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΔΑΪΑ

Ὅ,τι τοσάκις παρεκάλεσε. Θερμῶς
θὰ προσκληθῆτε τώρα ὑπὸ τοῦ πατρὸς
αὐτῆς. Ἐκ Βαβυλῶνος ἦλθεν, εἴκοσι
καμήλους ἄγων. Τὰ φορτία σύγκεινται
ἐξ ὑφασμάτων, ἀρωμάτων εὐγενῶν,
τιμαλφῶν λίθων, ἐκ Συρίας, ἐκ Περσῶν,
ἀκόμη κ' ἐκ τῆς Κίνας κ' ἐκ τῆς Ἰνδικῆς.

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἀγοράζω τίποτε.

ΔΑΪΑ

Τὸν σέβεται
ὡς ἡγεμόνα ὁ λαός του. Πλὴν σοφὸν
ἀντὶ πλουσίου πῶς τὸν λέγει, ἄπορον
μοὶ φαίνεται.

ΝΑΪΤΗΣ

Σημαίνει ἴσως τὸ αὐτὸ

εἰς τὸν λαόν του τὸ σοφὸς καὶ πλούσιος.

ΔΑΪΑ

Ἔπρεπε μᾶλλον νὰ τὸν λέγουν ἀγαθόν.
Τὴν ἀγαθότητά του δὲν φαντάζεσθε.
Ὡς ἔμαθεν, ἡ Ῥέχα τί σᾶς χρεωστεῖ,
τί εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἔπραττεν
ὑπὲρ ὑμῶν! τί εἶχε νὰ σᾶς δώσῃ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἆ!

ΔΑΪΑ

Ἀλλ' ἔλθετε καὶ μόνος νὰ ἴδῆτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;
Πόσον ταχέως ἡ στιγμὴ παρέρχεται!

ΔΑΪΑ

Ἐὰν δὲν ἦτον ὅσον λέγω ἀγαθὸς,
τοσοῦτον χρόνον μετ' αὐτοῦ θὰ ἔμενον;
Μὴ δὲν ἠξεύρω πόσον ὡς χριστιανὴ
ἀξίζω; Μήπως μ' ἐνανούρισε κἀνεὶς
πῶς εἰς τὴν Παλαιστίνην μὲ τὸν ἄνδρα μου
θενὰ ἠρχόμην, μόνον πρὸς σκοπὸν, τροφὸς
νὰ γίνω Ἰουδαίας; Ἦτον εὐγενὴς
ὁ σύζυγός μου ὑπηρέτης τοῦ στρατοῦ
τοῦ Βασιλέως Φρειδερίκου...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐλβετὸς
τὸ γένος· εἶχε τὴν τιμὴν τοῦ νὰ πνιγῇ
εἰς τοῦ ἰδίου ποταμοῦ τὰ ὕδατα
εἰς ἃ ἐπνίγη κ' ἡ Μεγαλειότης του.
Γυνὴ, ποσάκις θὰ μοὶ τὸ διηγηθῇς;
Τί μ' ἐκολλήθης;

ΔΑΪΑ

Σ' ἐκολλήθην! Ὦ Θεέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, μ' ἐκολλήθης. Νὰ σᾶς βλέπω τοῦ λοιποῦ,
νὰ σᾶς ἀκούω, ἂς μοὶ λείπῃ. Πάντοτε,
πάλιν καὶ πάλιν, παῦσαι, μὴ μ' ἐνθύμιζε
πρᾶξιν εἰς ἣν ὡρμήθην ἄνευ σκέψεως,
καὶ ἥτις ἔτι ὄνειρον μοὶ φαίνεται.
Δὲν λέγω ὅτι μετενόησα· ἀλλὰ —
πρόσεξον — ὅταν ἄλλοτέ τι ὅμοιον
συμβῇ, σεῖς τότε θενὰ πταίητε, ἐὰν
τόσον ταχέως εἰς τὸ μέσον δὲν ῥιφθῶ,
πρὶν ἐξετάσω. Ἂς καῇ ὅστις καῇ.

ΔΑΪΑ

Θεὲ βοήθει!

ΝΑΪΤΗΣ

Κάμετέ μοι τοῦ λοιποῦ
τὴν χάριν νὰ σᾶς εἶμαι ὅλως ἄγνωστος.
Καὶ ὁ πατὴρ ἂς μ' ἔχῃ, σᾶς παρακαλῶ,
παρῃτημένον. Ἰουδαῖος πάντοτε
εἶν' Ἰουδαῖος. Χονδροσουηβὸς ἐγώ,
οὐδ' ὡς σκιὰν τῆς κόρης διετήρησα
τὴν μνήμην, πῶς τὴν εἶχον ἂν ὑποτεθῇ.

ΔΑΪΑ

Τὴν ἐδικήν σας πλὴν αὐτὴ διατηρεῖ.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τέλος, τέλος;...

ΔΑΪΑ

Τίς ἠξεύρει; Πάντοτε
οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ὅ,τι φαίνονται.

ΝΑΪΤΗΣ

Καλήτεροι σπανίως. (Στρέφεται ν' ἀναχωρήσῃ).

ΔΑΪΑ

Περιμείνατε.

Τίς εἶν' ἡ βία;

ΝΑΪΤΗΣ

Γύναι, μὴ τοὺς φοίνικας
τοὺς προσφιλεῖς μου μοὶ τοὺς κάμῃς μισητούς.

ΔΑΪΑ

Φύγε, τῆς Γερμανίας ἀρκουδάνθρωπε!
Τὰ ἴχνη τοῦ θηρίου ἂς μὴ χάσωμεν.
(τὸν ἀκολουθεῖ μακρόθεν).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Παλάτιον τοῦ Σουλτάνου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ καὶ ΣΙΤΤΑ (παίζουσι ζατρίκιον).

ΣΙΤΤΑ

Πῶς παίζεις, Σαλαδῖνε; Ποῦ εὑρίσκεσαι;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὄχι καλῶς; Πῶς ὄχι;

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως δι' ἐμέ,
καὶ μόλις. Παῖξε ἄλλο.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διατί;

ΣΙΤΤΑ

Γυμνὸν
τὸν ἵππον σου ἀφήνεις.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄ! ὀρθόν. Ἰδού.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ Πύργος ὅμως;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλῶς λέγεις. Σὰχ λοιπόν.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τί κερδίζεις; Προχωρῶ, καὶ ἔμεινες
ὡς καὶ πρὶν ἦσουν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Βλέπω ὅτι τὰ στενὰ
νὰ διαφύγω ἀποινὶ δὲν ἠμπορῶ.
Ἔστω· τὸν ἵππον λάβε.

ΣΙΤΤΑ

Ὄχι. Ἂς σταθῇ.
Παρέρχομαι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν εἶναι τοῦτο δῶρόν σου.
Τὸν ἵππον δίδεις, νὰ προφυλαχθῇς ἐκεῖ.

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Μὴ κάμνῃς ὅμως ὑπολογισμοὺς
χωρὶς τοῦ ξενοδόχου. Τὸ προέβλεπες
αὐτό;

ΣΙΤΤΑ

Βεβαίως ὄχι. Πῶς νὰ προϊδῶ
πῶς ἡ Βασίλισσά σου τόσον σ' ἐνοχλεῖ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; Ἡ βασίλισσά μου;

ΣΙΤΤΑ

Βλέπω, σήμερον
ἄσπρον, πλὴν τῶν χιλίων δηναρίων μου
πῶς δὲν θὰ ἔχω.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς αὐτό;

ΣΙΤΤΑ

Τὸ ἐρωτᾷς;
Διότι βλέπω καὶ καλὰ κ' ἐπίτηδες

νὰ κινηθῇς πῶς θέλεις. Τὸ συμφέρον μου
δὲν εἶναι τοῦτο. Πλὴν πῶς διασκέδασιν
παιγνίδιον τοιοῦτο προξενεῖ μικράν,
πότ' ἔχω κέρδη περισσότερ' ἀπὸ σοῦ
παρ' ὅταν χάνω; Πρὸς παρηγορίαν μου
πῶς ἔχω χάσει, διπλασίαν πάντοτε
δὲν μοὶ χαρίζεις τὴν ζημίαν μου;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λοιπὸν,
ὁσάκις χάνεις τὸ ἐπιτηδεύεσαι
ἀπὸ σκοποῦ, φιλτάτη αὐταδέλφη μου;

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως ἡ τόση μεγαλοδωρία σου
ἔγιν' αἰτία, φίλτατε αὐτάδελφε,
καλήτερον νὰ παίζω πῶς δὲν ἔμαθον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λοιπὸν δὲν παίζεις; Δὲν θὰ τελειώσωμεν;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τελειώσω θέλεις; Ἰδού. Σάχ καὶ Σάχ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄ! ναὶ, τῷ ὄντι. Δὲν τὸ εἶδα. Σάχ διπλοῦν
κατὰ τῆς Βασιλίσσης.

ΣΙΤΤΑ

Ἄφες νὰ ἰδῶ
ἂν νὰ τὸ ἀποφύγῃς δὲν ἐδύνασο.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὢ! ὄχι, ὄχι. Λάβε τὴν βασίλισσαν.
Κακὴν μοὶ φέρει τύχην ὁ πεσσὸς αὐτός.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ πεσσὸς μόνος;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν μὲ βλάπτει. Λάβε την.
Ἰδού με πάλιν πανταχοῦ εἰς ἄμυναν.

ΣΙΤΤΑ

Παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐδιδάχθην, πῶς
πρὸς βασιλίσσας εὐγενῶς προσφέρονται.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν λάβῃς δὲν τὴν λάβῃς, μοὶ εἶν' ἄχρηστος.

ΣΙΤΤΑ

Τί νὰ τὴν λάβω; Σὰχ καὶ Σάχ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἔπειτα;

ΣΙΤΤΑ

Σὰχ,
Σὰχ, Σάχ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

καὶ Ῥούχ!

ΣΙΤΤΑ

Ἀκόμη ὄχι. Κίνησον
τὸν ἵππον σου, ἢ ὅ,τι προτιμᾷς,

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλόν!
Ἐκέρδησας, σοὶ λέγω, καὶ ὁ Ἀλ-Χαφὴς
πληρόνει. Ἂς τὸν κράξῃ αὐθωρεὶ κἀνεὶς.
Σιττά, δὲν εἶχες τόσον ἄδικον. Τὸν νοῦν
ἐδῶ δὲν εἶχαν· οὐδ' ἐπρόσεχον πολύ.
Τίς πάντοτε μᾶς δίδει λείους τοὺς πεσσούς,
τοὺς παριστῶντας κ' ἐνθυμίζοντας οὐδέν;
Μὲ τὸν Ἰμάμην μήπως ἔπαιξα; Πλὴν τί;
Ὁ χάνων θέλει πρόφασιν. Οἱ ἄμορφοι

πεσσοὶ δὲν εἶν' αἰτία ὅτι ἔχασα,
ἀλλ' ὁ ταχύς σου ὀφθαλμὸς, ὁ ἥσυχος,
κ' ἡ τέχνη σου ...

ΣΙΤΤΑ

Καὶ ταῦτα νὰ στομώσωσι
τὴν ἄκανθαν τῆς ἥττης ἔχουσι σκοπόν.
Ἄλλου τὸν νοῦν σου εἶχες μᾶλλον ἢ ἐγώ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σύ; Καὶ ποῦ ἔχεις σὺ ἄλλου τὸν νοῦν;

ΣΙΤΤΑ

Οὐχὶ
βεβαίως ὅπου σύ. Ὦ! πότε, Σαλαδὶν,
ἐπιμελῶς καὶ πάλιν θενὰ παίζωμεν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἂς παίζωμεν τοσοῦτον ἐκθυμώτερον.
Ἆ! ἐννοεῖς τὸν νέον πόλεμον! Ἐγὼ
δὲν εἶμαι ὅστις πρῶτος ἐξεσπάθωσα.
Ἂς γίνῃ ὅ,τι γίνῃ! Τὴν ἀνακωχὴν
θὰ εἶχον παρατείνει, καὶ εἰς τὴν Σιττὰν
θὰ εἶχον προμηθεύσει σύζυγον καλόν.
Θὰ ἦτον τοῦ Ῥιχάρδου ὁ αὐτάδελφος.
Ἀρκεῖ πῶς εἶναι τοῦ Ῥιχάρδου.

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε
νὰ ἐκθειάζῃς τὸν Ῥιχάρδον σου!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἐὰν
ὁ ἀδελφός μας ὁ Μαλὲκ τὴν ἀδελφὴν
ἐδύνατο νὰ λάβῃ τοῦ Ῥιχάρδου, ἄ!
τί οἶκος θενὰ ἦτον! Ἆ! τῶν ἐπὶ γῆς
πρωτίστων καὶ ἀρίστων πάντων ἄριστος!

Δὲν ὀκνῶ, βλέπεις, κ' ἐμαυτὸν νὰ ἐπαινῶ,
νὰ θεωρῶμαι ἄξιος τῶν φίλων μου.
Θὰ ἐγεννῶντο τότε, τότε ἄνθρωποι!

ΣΙΤΤΑ

Γελῶ διὰ τ' ὡραῖον τοῦτο ὄνειρον.
Τί εἶναι δὲν ἠξεύρεις οἱ Χριστιανοί,
δὲν θέλεις νὰ τὸ μάθῃς. Ἐναμβρύνονται
Χριστιανοὶ νὰ εἶναι, ὄχι ἄνθρωποι.
Ἐὰν τοῦ ἱδρυτοῦ των τὰς προλήψεις τι
ἀνθρώπινον ἀρτύῃ, τὸ ἀσπάζονται
οὐχὶ διότι εἶν' ἀνθρώπινον, ἀλλὰ
διότι οὕτως ὁ Χριστὸς ἐδίδαξεν
ἢ ἔπραξε. Πῶς ἦτον ἀγαθὸς ἀνὴρ,
εὐτύχημά των, κ' ἔχουσι τὴν ἀρετὴν
αὐτοῦ καλῇ τῇ πίστει ν' ἀποδέχωνται.
Ἀρετὴν λέγω; Μήπως πρέπ' ἡ ἀρετή; —
τὸ ὄνομά του πρέπει νὰ διαδοθῇ,
καὶ νὰ ἐπισκιάσῃ πάντων τῶν χρηστῶν,
ν' ἀποῤῥοφήσῃ τὰ ὀνόματα. Αὐτοὶ
ὄνομα μόνον, μόνον ὄνομα ζητοῦν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ διὰ τοῦτο θέλουν οἱ Χριστιανοί,
νομίζεις, νὰ καλῆσθε σὺ καὶ ὁ Μελὲχ
πρὶν ἢ κληθῆτε σύζυγοι, Χριστιανοί;

ΣΙΤΤΑ

Ναί, ὡς ἂν ἦτον μόνον εἰς Χριστιανοὺς
ὁ ἔρως δεδομένος, δι' οὗ ἔδεσε
τὸν ἄνθρωπον ὁ πλάστης καὶ τὴν ἄνθρωπον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πιστεύουσιν ἐκεῖνοι ἀθλιότητας

τοσαύτας ἄλλας. Τί κωλύει καὶ αὐτήν;
Ἀλλ' ἀπατᾶσαι· ὄχι οἱ Χριστιανοί,
ἀλλ' οἱ Ναΐται πταίουν· ὄχι ὡς Χριστιανοί,
ἀλλ' ὡς Ναΐται. Δι' αὐτοὺς ἀπέτυχε
τὸ πᾶν. Τὴν Ἄκκαν, τοῦ Ῥιχάρδου πρόκειται
ἡ ἀδελφὴ νὰ φέρῃ προῖκα τῷ Μαλέκ.
Αὐτοὶ πλὴν δὲν τὴν δίδουν. Ἵνα σώσωσι
τῶν ἱπποτῶν τὴν λείαν, ὑποδύονται
μοναχῶν γλῶσσαν, ἀνοήτων μοναχῶν·
καὶ μήπως ἐν παρόδῳ κατορθώσωσιν
ἐπιτυχίαν ἀπροσδόκητόν τινα,
τὸ τέλος νὰ προσμείνουν τῆς ἀνακωχῆς
ἤθελον μόλις. Ἄριστα! Ἐμπρός, ἐμπρός,
ὦ κύριοί μου! Ἄριστα! Μ' εὐχαριστεῖ.
Καὶ τ' ἄλλα μόνον ἂν ἐχώρουν κατὰ ῥοῦν!

ΣΙΤΤΑ

Λοιπὸν τί ἄλλο σὲ ταράττει; Τί ἐστὶ
τὸ ἐνοχλοῦν σε τώρα;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅ,τι πάντοτε
μ' ἐνώχλει. Ἤμην εἰς τὸν Λίβανον, κ' ἐκεῖ
βεβαρυμένον εἶδον τὸν πατέρα μου
ἐκ μεριμνῶν.

ΣΙΤΤΑ

Τί λέγεις;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀπελπίζεται.
Παντοῦ ἐλλείψεις, πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ·
παντοῦ προσκρούει.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς προσκρούει, λέγεις; Τί
ἐλλείπει;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅ,τι θεωρῶ ἀνάξιον
καὶ ν' ἀναφέρω, ἂν τὸ ἔχω περιττὸν,
ἀλλ' ὅταν δὲν τὸ ἔχω ἀπαραίτητον. —
Ὁ Ἀλ-Χαφὴς ποῦ μένει; Δὲν ἐπῆγέ τις
νὰ τὸν καλέσῃ;— Ὁ ἐπάρατος χρυσός! —
Καλὸν ὅτ' ἦλθες, Ἀλ-Χαφή.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ, ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ, ΣΙΤΤΑ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Θὰ ἔφθασαν
τὰ χρήματα, πιστεύω, τῆς Αἰγύπτου. Κἂν
πολλὰ ἂν εἶναι!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἔχεις τινα εἴδησιν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐγώ; Ἐγώ; Διόλου. Μ' ἐκαλέσατε
διὰ παραλαβήν των, ὡς ὑπέλαβον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν Σιττὰν δὲς χίλια δηνάρια.

(Περιφέρεται συλλογιζόμενος).

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δὸς ἀντὶ λάβε! Τί ὡραῖον! Ἀληθῶς
τοῦ μηδενὸς ἀκόμη ὀλιγώτερον.—
Εἰς τὴν Σιττάν;— καὶ πάλιν τὴν Σιττάν;—Λοιπὸν

ἔχασες παίζων;— Πάλιν παίζων ἔχασες;—
Ἐκεῖ ἀκόμη στέκονται τὰ κόκκαλα.

ΣΙΤΤΑ

Δὲν μοὶ φθονεῖς τὴν τύχην μου!

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ (παρατηρῶν τὸ παιγνίδιον).

Τί νὰ φθονῶ;

Τί; μήπως τάχα δὲν ἠξεύρεις;...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ψτ! Χαφή.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ (βλέπων πάντοτε πρὸς τοὺς πεσσούς).

Ἀλλὰ ἴδετε πρῶτον ἂν τὴν ἔχητε.

ΣΙΤΤΑ

Ἀλ-Χαφή, ψτ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ (πρὸς τὴν Σιττάν).

Τὰ ἄσπρα σεῖς ἐπαίζετε;

Εἴπατε σ ά χ.

ΣΙΤΤΑ

Ἐλπίζω πῶς δὲν ἤκουσε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Κ' εἶναι νὰ παίξῃ ἡ σειρά του;

ΣΙΤΤΑ (πλησιάζουσα αὐτόν).

Ἀλλ' εἰπὲ

ὅτι νὰ ἔχω δύναμαι τὰ χρήματα.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὡς πάντα, θὰ τὰ ἔχῃς.

ΣΙΤΤΑ

Παρεφρόνησας;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πλὴν ῥοὺχ δὲν εἶναι, Σαλα...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (μόλις ἀκούων)

Ναί, ναὶ σοὶ λέγω. Πλήρωσον, ναί, πλήρωσον.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πλήρωσον λέγει! Μένει ἡ βασίλισσα
ἀκόμη.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ὁμοίως)

Δὲν σημαίνει. Εἰς τὸν τόπον της
δὲν εἶναι.

ΣΙΤΤΑ

Κάμε τώρα, καὶ πῶς ἠμπορῶ
εἰπὲ νὰ στείλω διὰ τὰ δηνάρια.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὡς πάντοτε βεβαίως. (Ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν πεσσῶν)
Ἔστω καὶ αὐτὸ,
πῶς δὲν ὑπάρχει πλέον ἡ βασίλισσα,
καὶ πάλιν ῥοὺχ δὲν εἶσαι ἔμως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πλησιάζει, καὶ ἀνατρέπει τοὺς πεσσούς).

Εἶμαι ῥούχ.
Τὸ θέλω.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Βλέπω· εἶν' ὡς τὸ παιγνίδιον
τὸ κέρδος, ὡς τὸ κέρδος εἶν' ἡ πληρωμή.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πρὸς τὴν Σιττάν).

Τί λέγει οὗτος;

ΣΙΤΤΑ (ἐνίοτε νεύουσα τῷ Ἀλ-Χαφῇ).

Τὸν ἠξεύρεις· δύσκολος.
Αἴ! Θέλει παρακλήσεις. Ἴσως καὶ φθονεῖ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σὲ νὰ φθονήσῃ; Σὲ, τὴν ἀδελφήν μου; Τί,
ὦ Ἀλ-Χαφῆ, ἀκούω; Φθονερός;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ τί;

Τὸν μυελόν της μᾶλλον ἤθελον ἐγὼ,
νὰ ἔχω, καὶ νὰ εἶμαι ὡς αὐτὴ καλός.

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε ὅμως τακτικῶς ἐπλήρωσε,
καὶ τώρα θὰ πληρώσῃ. Ἄφες εἰς ἐμέ.
Θὰ στείλω νὰ τὰ λάβω. Ὕπαγε, Χαφή.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τὴν κωμῳδίαν ὄχι, περισσότερον
δὲν παίζω. Πρέπει νὰ τὸ μάθῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς καὶ τί;

ΣΙΤΤΑ

Ὁ λόγος σου εἶν' οὗτος, Ἀλ-Χαφή; Αὐτὰ
μοὶ ὑπεσχέθης;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πῶς θὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ
ποῦ ἤξευρον;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί τρέχει δὲν θὰ μάθωμεν;

ΣΙΤΤΑ

Φρόνιμος ἔσο, σὲ παρακαλῶ, Χαφή.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Παράδοξον! Τί ἔχει ἡ Σιττὰ λοιπὸν
θερμῶς τοσοῦτον κ' ἐπισήμως νὰ ζητῇ
παρὰ τοῦ ξένου, τοῦ Δερβίσου, καὶ οὐχὶ
παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ της μᾶλλον, παρ' ἐμοῦ;

ΣΙΤΤΑ

Δὲν εἶναι πρᾶγμα, ἀδελφέ μου, ἄξιον

τοῦ κόπου. Μὴ τῷ δίδῃς τόσην προσοχήν.
Ἠξεύρεις πῶς πολλάκις τὴν ποσότητα
σ' εἶχον κερδήσει, τὴν ἰδίαν πάντοτε.
Χρημάτων νὰ μὴ ἔχω πλὴν συνέπεσεν
ἀνάγκην, οὔτε τὸ ταμεῖον πλησμονὴν,
καὶ τὰ ἀφῆκα οὕτως ἀνεξόφλητα.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἂν μόνον τοῦτο!

ΣΙΤΤΑ

Καί τιν' ἄλλα ὡς αὐτά.
Εἰς τὸ ταμεῖον ἔμεινε καὶ ὅ,τι σὺ
ἐσχάτως δῶρον μ' εἶχες δώσει. Ἔμεινεν
ὀλίγους μῆνας.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Οὐδὲ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς οὐδὲ τοῦτο; Δὲν λαλεῖς λοιπόν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐξ οὗ
τοὺς ἐξ Αἰγύπτου πόρους περιμένομεν,
οὐ μόνον . . .

ΣΙΤΤΑ (τῷ Σαλαδίνῳ).

Τὸν ἀκούεις;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Οὐδὲν ἔλαβεν
ἀλλά . . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φιλτάτη κόρη! — Καὶ κατέβαλεν.
Οὐχί;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Σοὶ διετήρει πᾶσαν τὴν αὐλὴν,
καὶ τὴν δαπάνην ᾠκονόμει πᾶσάν σου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἡ ἀδελφή μου εἶν' αὐτή! (τὴν ἐναγκαλίζεται)

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τίς
διὰ νὰ πράττω τοῦτο μὲ κατέστησε
τόσον πλουσίαν; Οὐχὶ σὺ, ὦ ἀδελφέ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὡς θὰ τὴν καταστήσῃ πάλιν πάμπτωχον
μετ' οὐ πολὺ, ὡς εἶναι καὶ ὁ ἴδιος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πτωχὸς ὁ ἀδελφός της; Εἶμ' ἐγὼ πτωχός;
Καὶ πότε εἶχον πλέον, πότε ἔλαττον;
Ἓν ξίφος, ἕνα ἵππον καὶ ἓν ἔνδυμα
κ' ἕ ν α Θεόν· τί ἄλλο μοὶ χρειάζεται;
Καὶ ταῦτα πότε νὰ μοὶ λείψουν ἠμποροῦν;
Ἀλλὰ νὰ σ' ἐπιπλήξω πρέπει, Ἀλ-Χαφή.

ΣΙΤΤΑ

Μὴ ἐπιπλήττῃς. Εἴθε μ' ἦτον δυνατὸν
καὶ τὸν πατέρα ν' ἀπαλλάξω μεριμνῶν!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φεῦ! τὴν χαράν μου ἔσβεσας διὰ μιᾶς.
Οὐδὲν μοὶ λείπει δι' ἐμέ· ἀλλ' εἰς αὐτὸν
λείπουσι πλεῖστα, κ' εἰς ἡμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ.
Εἰπέτε, τί νὰ πράξω; Θεν' ἀργήσωσι
τὰ ἐξ Αἰγύπτου ἴσως. Διατί, Θεὸς
γινώσκει. Ἐκεῖ εἶναι ἥσυχον τὸ πᾶν.
Νὰ περικόψω ἔξοδα, νὰ στερηθῶ,

εἶμ' ἕτοιμος, εἰς ὅλα ἕτοιμος, ἐὰν
ἐμὲ καὶ μόνον ταῦτ' ἀπέβλεπον, κ' ἐγὼ
νὰ ὑποφέρω μόνον εἶχον ἐξ αὐτῶν.
Πλὴν τί νὰ κάμω; Ἵππον, ξίφος, ἔνδυμα
πρέπει νὰ ἔχω. Ν' ἀποκέψω τίποτε
ἐκ τοῦ Θεοῦ μου δὲν μοὶ εἶναι δυνατόν.
Ἐκεῖνος ἄλλως τί ζητεῖ; Ὀλίγιστα.
Τὴν μόνην μου καρδίαν.—Ἔκτιζον Χαφή,
πολλὰς ἐλπίδας εἰς τὰ περισσεύματα
τοῦ θησαυροῦ σου.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Περισσεύματα! Εἰπὲ
καὶ μόνος, τῆς ἀγχόνης ἢ τοῦ πάλου ἂν
θὰ ἐσωζόμην, φωραθεὶς περίσσευμα
νὰ ἔχω. Ἴσως μᾶλλον ὑπεξαίρεσιν
θεν' ἀπετόλμων.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τί κάμνομεν λοιπόν;
Νὰ δανεισθῇς παρ' ἄλλου δὲν ἐδύνασο
πρὶν δεκατίσῃς τὴν Σιττάν;

ΣΙΤΤΑ

Καὶ θ' ἄφηνον
ἐγὼ νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα;
Ἀκόμη ἐπιμένω, οὔτε ἐντελῶς
ἀκόμη ἐξηντλήθην.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὄχι ἐντελῶς!
Αὐτὸ δὰ μόνον ἔλειπε! Σπεῦσον, Χαφή,
ἐξεῦρε τρόπον, ὅπως καὶ παρ' οὗτινος
δύνασαι, λάβε, ὕπαγε, δανείσθητι·

πλὴν παρ' ἐκείνων οὓς ἐγὼ ἐπλούτισα,
Χαφὴ, μὴ ζήτει δάνεια, μὴ τοῖς φανῇ
ὅτι ὀπίσω τοῖς ζητῶ τὰ κέρδη των.
Πρὸς φιλαργύρους ἀποτάθητι. Αὐτοὶ
προθύμως μοὶ δανείζουν. Εἰς τὰς χεῖράς μου
ἠξεύρουν ὁ χρυσός των πῶς καρποφορεῖ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τοὺς φιλαργύρους δὲν γνωρίζω.

ΣΙΤΤΑ

Ἀληθῶς.
Ἤκουσα,— τώρα μοὶ ἐπέρχεται, Χαφὴ,—
ὁ φίλος σου ἀρτίως πῶς ἐπέστρεψε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Φίλος μου; Φίλος; Ποῖος εἶν' ὁ φίλος μου;

ΣΙΤΤΑ

Ὁ Ἰουδαῖος εἶναι, ὁ περίφημος.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Εἷς Ἰουδαῖος; Τὸν ἐφήμισα ἐγώ;

ΣΙΤΤΑ

Ὃν ὁ Θεός του — ἔχω ἔτι ἔναυλα
ὅσα μοὶ εἶπες ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ—
διὰ τοῦ μικροτάτου ἐκ τῶν δώρων του
καὶ τοῦ μεγίστου ἀφειδῶς ἐπροίκισε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τοιαῦτα εἶπον; Ποίαν εἶχον ἔννοιαν.

ΣΙΤΤΑ

Τοῦ μικροτάτου, πλούτου· τοῦ μεγίστου δὲ,
σοφίας.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἰουδαῖον περιέγραψα
τοιουτοτρόπως; Ἰουδαῖον;

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; αὐτὰ
δὲν μοὶ τὰ εἶπες περὶ τοῦ Ναθάν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἆ! ναί.
Περὶ ἐκείνου λέγεις; περὶ τοῦ Ναθάν;
Διόλου δὲν μ' ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.
Ἆ! Τέλος πάντων πάλιν ἦλθε; Φαίνεται
πῶς δὲν θὰ εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν.
Ναὶ, ναί. Αὐτὸν ἐκάλει ὁ λαὸς σοφόν.
Καὶ πλούσιον προσέτι.

ΣΙΤΤΑ

Τώρα πλούσιον
ὑπέρ ποτε τὸν λέγει. Τὰ πολύτιμα
ὅσα κομίζων ἐπανῆλθεν, ἅπασα
φημίζ' ἡ πόλις.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πάλιν εἶν' ὁ πλούσιος
λοιπόν· βεβαίως ἔσται πάλιν ὁ σοφός.

ΣΙΤΤΑ

Χαφὴ, τί λέγεις; Ἂν τὸν ἐδοκίμαζες;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πρὸς τί ἐκεῖνον; διὰ δάνειον; Ἀλλὰ
δὲν τὸν γνωρίζεις. Εἰς αὐτὸ συνίσταται
ἡ ὅλη του σοφία, ὅτι δάνεια
ποτὲ δὲν δίδει.

ΣΙΤΤΑ

Μοὶ τὸν ἐζωγράφιζες
διὰ χρωμάτων διαφόρων ἄλλοτε.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δανείζει ἐν ἀνάγκῃ ἐμπορεύματα·
χρήματα ὅμως, χρήματα, ὤ! χρήματα
ποτέ. Ἀλλ' εἶναι Ἰουδαῖος ἄλλως τε
ἐκ τῶν σπανίων Ἰουδαίων. Ἔχει νοῦν,
νὰ ζῇ ἠξεύρει, παίζει ἄριστα πεσσούς.
Ἀλλὰ τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ καλοῦ,
κ' ἐπὶ κακοῦ ἐπίσης διακρίνεται.
Μὴ προσδοκᾶτε παρ' αὐτοῦ. Εἰς τοὺς πτωχούς,
ναί, δίδ', εἰς πεῖσμα καὶ αὐτοῦ τοῦ Σαλαδίν,
οὐχ ὅσα οὗτος, πλὴν προθύμως ὡς αὐτός,
κ' ἐπίσης ἀκομπάστως. Ὁ Χριστιανός,
ὁ Μουσουλμάνος, ὁ Φαρσῆς, τὸ ἴδιον
τῷ εἶναι.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τοιοῦτος ἄνθρωπος...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ποτὲ
περὶ ἀνδρὸς τοιούτου πῶς δὲν ἤκουσα;

ΣΙΤΤΑ

Αὐτὸς δὲν θὰ δανείσῃ εἰς τὸν Σαλαδίν,
ὅστις δι' ἄλλους πάντοτε χρειάζεται,
διὰ τὸν ἑαυτόν του δὲ ποτέ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἰδοὺ
τὸν Ἰουδαῖον πάλιν ποῦ εὑρίσκετε,
τὸν χονδροϊουδαῖον. Ὤ! πιστεύσατε,
ζηλοτυπεῖ τοσοῦτον εἰς τὸ δίδειν! ναί,
φθονεῖ! Ὁσάκις λέγεται τὸ «Ὁ Θεὸς
νὰ τ' ἀποδώσῃ» διὰ μόνον ἑαυτὸν

νὰ τὸ ἀκούῃ ἄξιοῖ, καὶ δι' αὐτὸ
ποτέ του δὲν δανείζει, ἵνα πάντοτε
νὰ δίδῃ ἔχῃ. Ἐπειδὴ δ' ὁ νόμος του
τῷ ἐπιβάλλει εὐποιΐαν, οὐχὶ δὲ
καὶ εὐπροσηγορίαν, εἶναι δι' αὐτὸ
ἡ εὐποιΐα ἥτις τὸν κατέστησε
πάντων ἀνθρώπων δυσπροσηγορώτατον.
Τὰ ἔχομεν χαλάσει μὲν ἀπό τινος,
πλὴν μὴ φρονῆτε διὰ τοῦτο πῶς λαλῶ
περὶ αὐτοῦ ἀδίκως. Πρὸς πᾶν ἄλλο ἄριστος,
πρὸς τοῦτο μόνον δὲν ἀξίζει τίποτε.
Ὦ! τίποτε, σᾶς λέγω. Τρέχω πλὴν εὐθὺς
νὰ κρούσω ἄλλας θύρας... Μ' ἦλθε κατὰ νοῦν
ἐκ τῆς Μαυριτανίας εἷς φιλάργυρος
καὶ πλούσιος συγχρόνως.—Ἆ! ἐκεῖ, ἐκεῖ.

ΣΙΤΤΑ

Χαφή, μὴ σπεύδῃς τόσον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄφες, ἄφες τον.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΣΙΤΤΑ, ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΙΤΤΑ

Ἐπῆγε, νὰ μὲ φύγῃ ὡς ἂν ἤθελε.
Τί τρέχει; Ἠπατήθη ἢ μᾶς ἀπατᾷ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Μ' ἐρωτᾷς, ὅταν περὶ τίνος πρόκειται
κἂν δὲν ἠξεύρω; Περὶ τοῦ Ἑβραίου σας,
τοῦ Ναθὰν τούτου, τώρα πρωτοήκουσα.

ΣΙΤΤΑ

Τὴν προσοχήν σου ἄνθρωπος διέφυγε
ὅστις τοὺς τάφους τοῦ Δαυὶδ φημίζεται
καὶ Σολομῶντος σκάψας, καὶ δι' ἐπῳδῆς
ἰσχυροτάτης λύσας τὰς σφραγίδας των;
Ἐξ αὐτῶν ἕλκει, λέγεται, ἐνίοτε
τοὺς ἀπεράντους θησαυρούς του, οἵτινες
πρέπ' εἰς πηγὴν τοιαύτην νὰ ὀφείλωνται.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸν πλοῦτον του ἐκ τάφων ἐὰν ἔλαβεν
ὁ ἀνὴρ οὗτος, εἰς αὐτοὺς οὐ Σολομὼν
οὐδὲ Δαβὶδ, ἀλλά τις ἔκειτο μωρός.

ΣΙΤΤΑ

Ἢ τις κακοῦργος. Ἡ πηγὴ τοῦ πλούτου του
ὑπάρχει μᾶλλον ἄφθονος, ἀκένωτος,
ἀφ' ὅ,τ' οἱ τάφοι οὓς πληροῖ ὁ Μαμμωνάς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὡς ἤκουσα νὰ λέγῃς, ἐμπορεύεται.

ΣΙΤΤΑ

Αἱ κάμηλοί του πάσας διασχίζουσι
τὰς λεωφόρους καὶ διαπορεύονται
τὰς ἐρημίας· τὰ δὲ κοῖλα πλοῖά του
εἰς τοὺς λιμένας πάντας ἀγκυροβολοῦν.
Αὐτὰ μοὶ εἶπεν ἄλλοτε ὁ Ἀλ-Χαφής,
καὶ ἐνθουσία λέγων πόσον εὐγενῶς
κ' ἐλευθερίως ἔδιδεν ὁ φίλος του
ὅσους φρονίμως καὶ ἀόκνως θησαυροὺς
συνῆγε, μὴ νομίζων τοῦτο ἀγενές.
Προσέθετε δὲ πόσον ἦν ἀπρόληπτον
τὸ πνεῦμά του, καὶ πόσον ἡ καρδία του
ἀρετῆς πάσης, παντὸς κάλλους συγγενής.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τώρα δὲ τόσον ἀμφιβόλως ὁ Χαφὴς
περὶ αὐτοῦ ὡμίλει καὶ ψυχρῶς!

ΣΙΤΤΑ

Ψυχρῶς
δὲν λέγω· μᾶλλον ὡς στενοχωρούμενος,
ὡς νὰ τὸν ἐπαινέσῃ ἐπικίνδυνον
ἂν ἐθεώρει, νὰ τὸν ψέξῃ ἄδικον.
Ἦ, εἶναι ὁ λαός του κατ' ἀλήθειαν
τοιοῦτος, ὥστε οὐδ' ὁ ἄριστος αὐτοῦ
νὰ μὴ στερῆται τῶν ἐλαττωμάτων του,
καὶ διὰ τοῦτο ἔχει νὰ ἐρυθριᾷ
διὰ τὸν φίλον ὁ Χαφής;— Ἀλλ' οὐ φροντίς!
Ἀνώτερος ἂν εἶναι ἢ κατώτερος
Ἑβραίου ὁ Ἑβραῖος, εἶναι πλούσιος;
Μᾶς ἀρκεῖ τοῦτο.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλὴν δὲν θέλεις, ἀδελφή,
νὰ λάβω διὰ βίας τὸ ταμεῖόν του;

ΣΙΤΤΑ

Ναί. Πλὴν τί λέγεις βίαν; Πῦρ καὶ σίδηρον;
Ὢ! ὄχι. Ἄλλη βία πρὸς τὸν ἀσθενῆ
εἶν' ἀναγκαία πλὴν τῆς ἀσθενείας του;—
Εἰς τὸ χαρέμιόν μου τώρα μετ' ἐμοῦ
ἐλθέ, ν' ἀκούσῃς μίαν τραγῳδίστριαν
ὡραίαν. Χθὲς ἀκόμη τὴν ἠγόρασα.
Ἴσως ἐν τούτοις ἔλθ' εἰς ὡριμότητα
τὸ σχέδιόν μου περὶ τοῦ Ναθάν. Ἐλθέ. (Ἐξέρχονται)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Θέσις μεταξὺ τῆς οἰκίας τοῦ Ναθὰν καὶ τοῦ ἄλσους τῶν φοινίκων.

ΡΕΧΑ καὶ ΝΑΘΑΝ ἐξέρχονται τῆς οἰκίας. ΔΑΪΑ μετ' ὀλίγον προσέρχεται.

ΡΕΧΑ

Ἤργησας, πάτερ. Ἴσως δὲν τὸν εὕρωμεν.

ΝΑΘΑΝ

Αἴ, αἴ! κ' ἐδὼ ἀκόμη εἰς τοὺς φοίνικας
ἐὰν δὲν εἶναι, θενὰ εἶναι ἀλλαχοῦ.
Ἠρέμει. Βλέπεις, ἡ Δαΐα ἔρχεται.

ΡΕΧΑ

Τὰ ἴχνη του βεβαίως θεν' ἀπώλεσε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν τὸ πιστεύω.

ΡΕΧΑ

Ἄλλως θενὰ ἔσπευδε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θὰ μᾶς εἶδε.

ΡΕΧΑ

Ὤ! Μᾶς βλέπει τώρα.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ
διπλασιάζει βῆμα. Ἥσυχος, ὤ! ἥσυχος
ἔσο.

ΡΕΧΑ

Ὦ πάτερ, κόρην θενὰ ἤθελες
ἥτις νὰ ἡσυχάζῃ θὰ ἠδύνατο
ἀμεριμνοῦσα τίνος εὐεργέτημα
εἶν' ἡ ζωή της; Ἡ ζωή,— ἣν ἀγαπᾷ
διότι κατὰ πρῶτον τὴν ὀφείλ' εἰς σέ.

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλην ἀφ' ὅ,τι εἶσαι δὲν σὲ ἤθελον,
καὶ ἂν ἀκόμη ἤξευρον πῶς ἄλλο τι
εἰς τὴν ψυχήν σου ἀνατέλλει.

ΡΕΧΑ

Πάτερ, τί;

ΝΑΘΑΝ

Μ' ἐρωτᾷς τοῦτο; δειλῶς τόσον μ' ἐρωτᾷς;
Ὅ,τι καὶ ἂν ἐντός σου διεγείρεται,
ἡ ἀθωότης καὶ ἡ φύσις τὸ κινεῖ.
Μὴ θλίβου διὰ τοῦτο, ὡς δὲν θλίβομαι
κ' ἐγώ· πλὴν δός μοι τὴν ὑπόσχεσιν, ἐὰν
λαλήσῃ σαφεστέρως ἡ καρδία σου
ποτέ, νὰ μὴ μοὶ κρύψῃς τὰς εὐχὰς αὐτῆς.

ΡΕΧΑ

Φρίττω κ' εἰς μόνην τὴν ἰδέαν πῶς ποτὲ
θὰ θέλω νὰ σοὶ κρύψω τὴν καρδίαν μου.

ΝΑΘΑΝ

Ἀπεφασίσθη. Ἄλλαι λέξεις περιτταί.
Ἀλλ' ἰδού, ἦλθεν ἡ Δαΐα. (Πρὸς τὴν Δαΐαν)
Τί λοιπόν;

ΔΑΪΑ

Περιπατεῖ ἀκόμ' ὑπὸ τοὺς φοίνικας.
Περὶ τὸν τοῖχον τώρα θὰ στραφῇ. Ἰδοὺ
ἔρχεται.

ΡΕΧΑ

Ἀμφιῤῥέπων φαίνεται πρὸς ποῦ
θενὰ προέλθῃ, κάτω, ἢ ἀριστερῶς,
ἢ δεξιῶς.

ΔΑΪΑ

Ὦ! ὄχι! Περὶ τὴν μονὴν
θὰ περιέλθῃ δὶς ἢ τρὶς, καὶ ἔπειτα
θενὰ διέλθῃ ἀπ' ἐδῶ. Τί στοίχημα;

ΡΕΧΑ

Ναὶ, οὕτως, οὕτω. Τὸν ὡμίλησας λοιπόν;
Καὶ σήμερον πῶς εἶναι.

ΔΑΪΑ

Καθὼς πάντοτε.

ΝΑΘΑΝ

Προφυλαχθῆτε μήπως σᾶς ἴδῃ ἐδῶ.
Ἀποσυρθῆτε· μᾶλλον δὲ, εἰσέλθετε.

ΡΕΧΑ

Ἓν βλέμμα μόνον! Ἄ, καὶ ἡ φραγὴ αὐτὴ,
πῶς μοὶ τὸν κρύπτει!

ΝΑΘΑΝ

Σπεῦσον, σπεῦσον. Ὁ πατὴρ
δίκαιον ἔχει. Εἶναι φόβος, ἂν σ' ἴδῃ,
ὀπίσω πάλιν μὴ στραφῇ.

ΡΕΧΑ

Ἄ, ἡ φραγή!

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἂν ἐξέλθῃ αἰφνηδίως ἐξ αὐτῆς,
θὰ σᾶς ἴδῃ ἀφεύκτως. Ἀλλ' ἀπέλθετε.

ΔΑΪΑ

Ἐλθὲ, ἐλθέ. Ἠξεύρω ἓν παράθυρον
ὅθεν νὰ τοὺς ἴδωμεν ἠμποροῦμεν.

ΡΕΧΑ

Ναί;

(Ἀπέρχονται ἀμφότεραι).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΝΑΘΑΝ *καὶ μετὰ ταῦτα ἀμέσως* ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΘΑΝ

Σχεδὸν μ' ἐμπνέει φόβον ὁ ἀλλόκοτος.
Σχεδὸν διστάζω πρὸ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ.
Ἄνθρωπος τόσον ἄνθρωπον πῶς ἠμπορεῖ
εἰς ταραχὴν νὰ φέρῃ; Ἀλλ' ἰδοὺ αὐτὸς,
ἔρχεται.—Νέος ἀνδρικὸς, μὰ τὸν Θεόν!
Τὸ ἀγαθόν του βλέμμα, τὸ προκλητικὸν
μ' ἀρέσκει, καὶ τὸ βῆμα τὸ γενναῖόν του.
Πικρὸς ἂν εἶναι ὁ φλοιὸς, ἀλλ' ὁ πυρὴν
δὲν εἶναι πάντως.—Πότε εἶδον ὅμοιον;
Εὐγενῆ Φράγκε, ἂν μοὶ συγχωρῆτε . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Ἐὰν μὲ συγχωρῆτε; . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ἑβραῖε; τί;

ΝΑΘΑΝ

Ἄδειαν ἔχω νὰ σᾶς ὁμιλήσω;

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς
θενὰ τὸ ἐμποδίσω; Ὅμως σύντομα.

ΝΑΘΑΝ

Μὲ συγχωρεῖτε. Τόσον μὴ παρέρχεσθε
ὑπερηφάνως καὶ περιφρονητικῶς
ἄνθρωπον ὅστις τόσα σᾶς ὀφείλει.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς;
Ἄ! Ἐννοῶ, νομίζω. Εἶσθε σεῖς,... οὐχί;...

ΝΑΘΑΝ

Ναθὰν καλοῦμαι, καὶ τῆς κόρης ὁ πατὴρ
εἰμὶ, ἣν μεγαθύμως ἐλυτρώσατε,
καὶ ἦλθον...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἴσως νὰ μ' εὐχαριστήσητε;
Ἂς λείψῃ. Διὰ τόσον μικρολόγημα
εὐγνωμοσύνην ἱκανὴν ὑπέμεινα.
Σὺ δὲ πρὸ πάντων, σὺ, οὐδὲν μοὶ χρεωστεῖς.
Ἐγνώριζον πῶς ἦτον αὐτὴ κόρη σου;
Καθῆκον τοῦ Ναΐτου εἶναι, βοηθὸς
τοῦ πάσχοντος νὰ σπεύδῃ, οἷος δήποτε.
Καὶ ἄλλως τε μοὶ ἦτο τότε ἡ ζωὴ
εἰς βάρος, καὶ προθύμως τὴν προσέφερον
ἀντάλλαγμ' ἀντὶ πάσης ἄλλης, ἂν αὐτὴ
καὶ Ἰουδαίας ἔτι ὑπετίθετο
πῶς εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Μέγα, μέγα καὶ ἀπαίσιον!
Ἀλλ' ὅμως ἐννοεῖται κ' ἡ στροφὴ αὐτή.
Τὸ μετριόφρον μεγαλεῖον κρύπτεται
τοῦ ἀπαισίου ὄπισθεν, τὸν θαυμασμὸν
ἵν' ἀποφύγῃ. Τὴν θυσίαν πλὴν τοῦ θαυμασμοῦ
ἂν ἀποκρούῃ, ποίαν ἄλλην ἄραγε
δὲν ἀποκρούει;—Ἂν δὲν ἦσθ' αἰχμάλωτος
καὶ ξένος, ὦ ἱππότα, τόσον τολμηρῶς
δὲν θὰ ἠρώτων. Διατάξατε· εἰς τί
νὰ σᾶς ὑπηρετήσω δύναμαι;

ΝΑΪΤΗΣ

Σεῖς; εἰς οὐδέν.

ΝΑΘΑΝ

Πλούσιος εἶμαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς ὁ πλουσιώτερος
τῶν Ἰουδαίων εἶναι καὶ ὁ ἄριστος
δὲν εἶμαι γνώμης.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἀρνεῖσθε δι' αὐτὸ
ὅ,τι οὐχ ἧττον ἔχει οὗτος ἄριστον;
Τοῦ πλούτου του τὴν χρῆσιν ἀποκρούετε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἔστω, δὲν θέλω ἐντελῶς νὰ σ' ἀρνηθῶ·
δὲν θέλω τοῦτο, ὑπὲρ τοῦ μανδύου μου.
Ἅμα φθαρῇ διόλου καὶ παραλυθῇ,
ὥστε νὰ μὴ τῷ μένῃ ῥάκος ἢ ῥαφή,
θὰ σοὶ ζητήσω ὕφασμα ἢ χρήματα
νὰ μοὶ δανείσῃς.—Μὴ τὰ ἐκαταίβασες.
Ἀκόμη εἶσαι ἀσφαλής· δὲν ἔφθασεν
εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον. Ὑποφέρεται,
ὡς βλέπεις. Μόνον ἔχ' ἡ μία ποδιὰ
τὴν ἄσχημον κηλῖδα. Εἶν' ἐκ τοῦ πυρός.
Ἔγινεν ὅτε εἰς τὰς φλόγας ἔφερον
τὴν κόρην σου.

ΝΑΘΑΝ (λαμβάνων καὶ παρατηρῶν τὴν κηλῖδα).

Τῷ ὄντι, τί παράδοξον,
μία κηλὶς, ἓν στίγμα τόσον δύσμορφον,
ὑπέρ τινος νὰ εἶναι ἀψευδέστερος
μάρτυς, αὐτῶν του τῶν χειλέων! Ἤθελον

νὰ τὴν φιλήσω.—Ἦτον, συγχωρήσατε,
ἀκούσιον.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Δάκρυ πῶς ἐστάλαξεν
εἰς τὴν χηλίδα.

ΝΑΪΤΗΣ

Αἴ! δὲν βλάπτει· ἔμπειρος
ῥανίδων εἶναι ὁ μανδύας.— (Ἤρχισε
νὰ μὲ ταράττῃ ὁ Ἑβραῖος).

ΝΑΘΑΝ

Ἔχετε
τὴν καλωσύνην τοῦτον τὸν μανδύαν σας
νὰ στείλητ' ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν κόρην μου;

ΝΑΪΤΗΣ

Πρὸς τί;

ΝΑΘΑΝ

Κ' ἐκείνη εἰς τὰ χείλη της αὐτὴν
νὰ φέρῃ τὴν χηλίδα. Μάτην εὔχεται
νὰ ψαύσῃ ἡ ἰδία τῶν γονάτων σας.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' Ἰουδαῖε— ὀνομάζεσαι Ναθάν;
Ἀλλὰ Ναθὰν—, τοῦ λόγου χρῆσιν κάμνετε
καλὴν,— ἀρίστην χρῆσιν,—δεξιώτατα.
Ἐκπλήττομαι·— τῷ ὄντι,— θενὰ ἤθελον...

ΝΑΘΑΝ

Ποιεῖσθε, προσποιεῖσθε ὅπως θέλετε.
Κ' ἐδῶ σᾶς ἀνευρίσκω. Εἶσθε ἀγαθὸς
κ' ἔντιμος τόσον, ὥστε δὲν ἠθέλετε

φιλόφρων νὰ δειχθῆτε. Ὅλην αἴσθημα
τὴν κόρην, ὅλην ζῆλον τὴν θεράπαιναν
ἰδὼν, καὶ τὸν πατέρα λείποντα μακρὰν,
μὴ τ' ὄνομά της πάθῃ ἐφοβήθητε,
καὶ τὴν δοκιμασίαν ἀπεφύγετε
τὴν νίκην ἀποφεύγων. Σᾶς εὐχαριστῶ
καὶ διὰ τοῦτο.

ΝΑΪΤΗΣ

Σκέπτεσθε, ὁμολογῶ,
ὡς οἱ Ναΐται ὤφειλον νὰ σκέπτωνται.

ΝΑΘΑΝ

Ναΐται μόνον; μόνον ὤφειλον; καθ' ὃ
ἐπιβαλλόντων τοῦτο τῶν κανόνων των;
Πῶς σκέπτονται ἠξεύρω ἄνδρες ἀγαθοὶ,
ὅτι τοιούτους δ' ὅλ' οἱ τόποι ἔχουσι.

ΝΑΪΤΗΣ

Διαφορὰ ἐλπίζω πῶς ὑπάρχει.

ΝΑΘΑΝ

Ναί.
Ὑπάρχ' εἰς χρῶμα, εἰς μορφὴν, εἰς ἔνδυμα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ ἐδῶ μᾶλλον, ἐκεῖ ἧττον.

ΝΑΘΑΝ

Ἄσημος
κυρίως εἶναι αὕτη ἡ διαφορά.
Μεγάλοι ἄνδρες πανταχοῦ χρειάζονται
καὶ ἔκτασιν μεγάλην. Ὅπου φύονται
πυκνοὶ, ἀλλήλως θραύονται τοὺς κλάδους των.
Οἱ δ' ὡς ἡμεῖς, μετρίου ἀναστήματος,
εἰς μέγα πλῆθος πανταχοῦ εὑρίσκονται.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀντιδιαβάλλωνται,
τὸ ξύλον πρέπει τὸν φλοιὸν ν' ἀνέχηται,
νὰ μὴ καυχᾶται πρέπει κορυφίδιον
πῶς τοῦτο μόνον δὲν ἐξῆλθ' ἐκ χώματος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄριστα λέγεις. Πλὴν γνωρίζεις τὸν λαὸν
τὸν πρῶτον μετελθόντα τὴν διαβολήν;
Ναθὰν, ἠξεύρεις ποῖος πάντων τῶν λαῶν
τὸ πρῶτον ὠνομάσθη ἐκλεκτὸς λαός;
Τί; Καὶ ἂν τοῦτον δὲν μισῶ μὲν τὸν λαὸν,
ἕνεκα ὅμως τῆς ὑπεροψίας του
ἠναγκασμένος εἶμαι νὰ περιφρονῶ,
ὑπεροψίας ἣν ἐκληροδότησεν
εἰς Μουσουλμάνους κ' εἰς Χριστιανοὺς, ἐξ ὧν
καθεὶς κηρύττει πῶς Θεὸς ἀληθινὸς
εἶν' ὁ Θεός του μόνος;—Ἀπορεῖς αὐτὸ
πῶς λέγω, ὢν Ναΐτης καὶ Χριστιανός;
Πότε καὶ ποῦ ἐδείχθη ἡ θεοσεβὴς
μανία τοῦ νὰ ἔχῃ ἕκαστος Θεὸν
τὸν ἄριστον, καὶ τοῦτον πᾶσι τοῖς λαοῖς
νὰ ἐπιβάλλῃ, καθ' ὃ πάντων ἄριστον,
πότε ἐδείχθη εἰδεχθέστερον παρὰ
τώρα κ' ἐδῶ; Ἂν τώρα εἶναί τις ἐδῶ
καὶ δὲν τῷ πέσῃ ἡ ἀχλὺς τῶν ὀφθαλμῶν...
Ἀλλ' ἂς τυφλώττῃ ὅστις θέλει.—Λησμονῶν
ὅσα σοὶ εἶπον, ἄφες με.

ΝΑΘΑΝ

Ὑπέρ ποτε
ἤξευρε ὅτι μὲ προσήλωσας εἰς σέ.
Ἐλθέ! Ὦ, φίλοι πρέπει, ναὶ, νὰ εἴμεθα.

Ἂν θέλῃς, τὸν λαόν μου περιφρόνει. Δὲν
ἐκλέξαμεν κ' οἱ δύω τοὺς λαούς μας. Μὴ
εἴμεθα οἱ λαοί μας; Τί ἐστὶ λαός;
Χριστιανὸς κ' Ἑβραῖος μὴ Χριστιανὸς
κ' Ἑβραῖος εἶναι πρὶν ἢ εἶναι ἄνθρωπος;
Ὦ! Ἐν' ἀκόμη ἂν ἀπήντησα ἐν σοὶ
ὅστις ἀρκεῖται νὰ καλῆται ἄνθρωπος!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, ναὶ, τοιοῦτον, ναὶ, Ναθὰν, ἀπήντησας,
ἀπήντησας. Τὴν χεῖρα δός. Αἰσχύνομαι
καὶ στιγμὴν μόνον πῶς σὲ παρεγνώρισα.

ΝΑΘΑΝ

Εἰς καύχημά μου! Δὲν παρεγνωρίζεται
ὅ,τι χυδαῖον μόνον.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸ δὲ σπάνιον
δὲν λησμονεῖται. Ναὶ, Ναθὰν, ὀφείλομεν
νὰ εἴμεθα ἀλλήλοις φίλοι.

ΝΑΘΑΝ

Εἴμεθα
ἤδη. Ὁποία εἰς τὴν Ῥέχαν μου χαρά!
Καὶ τίς ὁρίζων αἴθριος ἀνοίγεται
ἐμπρός μου! Πρῶτον νὰ γνωρίσητε αὐτήν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑπὸ ἐπιθυμίας διαφλέγομαι. — Πλὴν τίς
τοῦ οἴκου σας ἐκτρέχει; Ἡ Δαΐα σας;

ΝΑΘΑΝ

Ναί. Ἀλλ' ἡ ταραχή της...

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὴν Ῥέχαν μας
δὲν θὰ συνέβη τίποτε;

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Οι ἀνωτέρω, καὶ ΔΑΪΑ εἰσορμῶσα.

ΔΑΪΑ

Ναθάν! Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν;

ΔΑΪΑ

Μὲ συγχωρεῖτε, εὐγενέστατε
ἱππότα ὅτι σᾶς διέκοψα.

ΝΑΘΑΝ

Αἴ, τί
λοιπόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί τρέχει;

ΔΑΪΑ

Ὁ Σουλτάνος ἔστειλε...
ναί, ὁ Σουλτάνος... ὁ Σουλτάνος σὲ ζητεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Ὁ Σουλτάνος; Ἀ! θὰ θέλῃ νὰ ἰδῇ
τί ἔχω φέρει. Πῶς δὲν ἐξεφόρτωσα
εἰπὲ εἰμὴ ὀλίγα, σχεδὸν τίποτε.

ΔΑΪΑ

Ὄχι, δὲν θέλει νὰ ἰδῇ. Σᾶς θέλει, σᾶς,
αὐτοπροσώπως, καὶ σᾶς θέλει τάχιστα.

ΝΑΘΑΝ

Ἔρχομαι τώρα. Ὕπαγε σύ, ὕπαγε.

ΔΑΪΑ

Παρακαλῶ, συγγνώμην, γενναιότατε!
Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τί νὰ θέλῃ· ἔχομεν
ἀνησυχίαν.

ΝΑΘΑΝ

Θὰ ἴδωμεν. Ὕπαγε.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΝΑΘΑΝ καὶ ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν δὲν τὸν γνωρίζεις ἐκ τοῦ σύνεγγυς;

ΝΑΘΑΝ

Τὸν Σαλαδίν; Ἀκόμη. Δὲν ἀπέφυγον
νὰ τὸν γνωρίσω, οὔτε τὸν ἐζήτησα.
Ἡ φήμη τόσα τῷ ἀπέδιδε καλά,
ὥστε νὰ τὴν πιστεύω παρὰ νὰ ἴδω
ἐπρόκρινα. Πλὴν τώρα, — καὶ τὰ πράγματα
ἂν ἄλλως εὕρω, — τὴν ζωὴν δωρήσας σοι...

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, τοῦτο οὕτως εἶναι· ἡ ζωὴ ἣν ζῶ
ἐκείνου εἶναι δῶρον.

ΝΑΘΑΝ

Δι' αὐτοῦ διπλῆν,
τριπλῆν ἐκεῖνος μοὶ ἐχάρισε ζωήν.
Τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν τοῦτο ἤλλαξε,
καὶ ὡς σαγίνην ἔῤῥιψε περὶ ἐμὲ
δεσμεύουσάν με εἰς ὑπηρεσίαν του
ἐσαεί. Μόλις νὰ προσμείνω δύναμαι
τί θὰ πρωτοπροστάξῃ. Εἶμαι ἕτοιμος

εἰς ὅλα, εἶμαι ἕτοιμος νὰ τῷ εἰπῶ
πῶς ἕνεκά σου εἶμ' εἰς ὅλα ἕτοιμος.

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἠδυνήθην μέχρι τοῦδε οὐδ' ἐγὼ
νὰ τὸν εὐχαριστήσω, καί τοι ἀπαντῶν
αὐτὸν πολλάκις. Ἦτον ἡ ἐντύπωσις,
ἣν ἐπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἀπετέλεσα,
τῆς στιγμῆς μόνον, καὶ ἐσβέσθ' εἰς τὴν στιγμήν.
Ἂν μ' ἐνθυμῆται τίς ἠξεύρει; Πρέπει πλὴν
κἂν ἅπαξ πάλιν νὰ μ' ἐνθυμηθῇ. Αὐτὸς
θ' ἀποφασίσῃ ἔτι τὰ τῆς τύχης μου.
Δὲν φθάνει ὅτι εἶμαι εἰς τὸ νεῦμά του,
διὰ θελήσεώς του μόνον ὅτι ζῶ,
νὰ μάθω πρέπει κατὰ τίνος θέλησιν
νὰ ζῶ ὀφείλω.

ΝΑΘΑΝ

Ἀληθές· καὶ δι' αὐτὸ
νὰ σπεύσω πρέπει. Ἴσως εἰς τὸν λόγον τις
συμπέσῃ λέξις, καὶ μοὶ δώσῃ ἀφορμὴν
νὰ σ' ἀναφέρω. — Συγχωρεῖς. Ἀπέρχομαι. —
Καὶ πότε, πότε εἰς τὸν οἶκόν μου λοιπὸν
θὰ σὲ ἴδωμεν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἅμα ἔχω ἄδειαν.

ΝΑΘΑΝ

Ἅμα θελήσῃς.

ΝΑΪΤΗΣ

Σήμερον.

ΝΑΘΑΝ

Παρακαλῶ,
τὸ ὄνομά σου εἶναι;...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦτον — εἶναι Κοὺρδ
ἐκ Στάουφεν. — Κούρδ.

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν; ἐκ Στάουφεν;
Στάουφεν;

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς σ' ἐκπλήττει τοῦτο;

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν;
Πολλοὶ ὑπάρχουν ἐκ τῆς γενεᾶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Πολλοί.
Ἐνταῦθα κεῖνται ἱκανοὶ τοῦ γένους μου·
ὁ θεῖός μου ἐν ἄλλοις — ἤτοι ὁ πατήρ. —
Πλὴν πῶς μὲ ἀτενίζεις ἀσκαρδαμυκτὶ,
μᾶλλον καὶ μᾶλλον;

ΝΑΘΑΝ

Τίποτε, ὤ! τίποτε.
Πῶς ν' ἀπαυδήσω βλέπων σε;

ΝΑΪΤΗΣ

Τότε λοιπὸν
ἀπέρχομ' ἐγὼ πρῶτος. Βλέμμα ἐρευνοῦν
ἀνακαλύπτει οὐ σπανίως πλείονα
τῶν ὅσων ἐπεθύμει. Μ' εἶν' ἐπίφοβον,
Ναθάν. Ὁ χρόνος, ὄχ' ἡ περιέργεια,
ἂς συμπληρώσῃ τὰ τῆς γνωριμίας μας. (Ἀπέρχεται).

ΝΑΘΑΝ (Ἀκολουθῶν αὐτὸν δι' ἐκπεπληγμένου βλέμματος).

«Ἀνακαλύπτει πλείονα ὁ ἐρευνῶν
ἀφ' ὅ,τι ἐπεθύμει!» — Ὡς ν' ἀνέγνωσε

τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου! — Τοῦτο δύναται
τῇ ἀληθείᾳ νὰ συμβῇ καὶ εἰς ἐμέ.
Τοῦ Βὸλφ τὸ βῆμα, τὸ ἀνάστημα τοῦ Βόλφ·
καθ' ὅλα. Κ' ἡ φωνή του! Οὕτως ἀκριβῶς
τὴν κεφαλὴν ὀπίσω ἔῤῥιπτεν ὁ Βὸλφ,
οὕτω τὸ ξίφος ἐπὶ τοῦ βραχίονος
ἐκράτει, καὶ ὁμοίως διὰ τῆς χειρὸς
ἔτριβε τὰς ὀφρῦς του, ὡς ἂν ἤθελε
τὰς ἀστραπὰς νὰ κρύψῃ τῶν βλεμμάτων του.
Πολλάκις, πῶς εἰκόνες ἀνεξίτηλοι
κοιμῶντ' ἐντός μας, ἕως ὅτου ἐξυπνᾷ
αὐτὰς εἷς ἦχος, μία λέξις! — Στάουφεν! —
Ναὶ τοῦτο, τοῦτο. Ναί, Φιλνὲκ καὶ Στάουφεν. —
Θὰ τὸ ἰδῶμεν, θενὰ ἐμβαθύνωμεν.
Εἰς Σαλαδίνου ὅμως πρῶτον. ! — Ἀλλ' ἐκεῖ
δὲν εἶναι ἡ Δαΐα, καὶ ὠτακουστεῖ;
Λοιπὸν, Δαΐα, πρόσελθε, πλησίασον.

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΔΑΪΑ, ΝΑΘΑΝ.

ΝΑΘΑΝ

Στοιχηματίζω· εἶσθε ἀνυπόμονοι
νὰ μάθητε κ' αἱ δύω ἄλλο τι, παρὰ
ὁ Σαλαδῖνος τί μὲ θέλει.

ΔΑΪΑ

Ἄπορον;
Συνωμιλεῖτε ἤδη οἰκειότερον,
τὸ μήνυμα ὁπότε τὸ Σουλτανικὸν
ἀπὸ τοῦ παραθύρου μᾶς ἀπέσπασε.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν εἰπέ τῃ ὅτ' εἰς πᾶσαν δύναται
στιγμὴν νὰ τὸν προσμένῃ.

ΔΑΪΑ

Εἶναι βέβαιον;

ΝΑΘΑΝ

Δύναμαι πεποιθότως νὰ σ' ἐμπιστευθῶ;
Περίσκεψιν, Δαΐα, σὲ παρακαλῶ.
Δὲν θὰ μετανοήσῃς· θεν' ἀναπαυθῇ
καὶ ἡ συνείδησίς σου. Μὴ τὰ σχέδια
μοὶ ἀνατρέψῃς, τοῦτο μόνον πρόσεξον.
Πάντοτ' ἐρώτα, διηγοῦ μετὰ φειδοῦς,
συνεσταλμένως.

ΔΑΪΑ

Αἴ δὰ τώρα! Ἔχετε
αὐτῆς ἀνάγκην τῆς ὑπενθυμήσεως;
Ἐγὼ ὑπάγω· ἀλλ' ὑπάγετε καὶ σεῖς·
διότ', ἰδέτε· ὡς νομίζω, ἔρχεται
ἀπεσταλμένος τοῦ Σουλτάνου δεύτερος.
Ὁ Ἀλ-Χαφὴς, ἰδού τον, ὁ Δερβίσης σας.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΝΑΘΑΝ, ΑΛ-ΧΑΦΗΣ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἄ! ἄ! Νὰ ἔλθω πάλιν ἤθελον πρὸς σέ.

ΝΑΘΑΝ

Βιάζεται τοσοῦτον; Τί λοιπὸν ζητεῖ
παρ' ἐμοῦ;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ποῖος;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Σουλτάνος. Ἔρχομαι.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πρὸς ποῖον; Τὸν Σουλτάνον;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς; Δὲν στέλλεσαι
παρὰ τοῦ Σαλαδίνου;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐγώ; ὄχι. Ἔπεμψε
πρὸς σέ;

ΝΑΘΑΝ

Βεβαίως.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τότε εἶναι βέβαιον.

ΝΑΘΑΝ

Τί βέβαιον; Τί εἶναι;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅτι... Σφάλμα μου
δὲν εἶναι. Μάρτυς ὁ Θεός. Τί περὶ σοῦ
δὲν εἶπον, δὲν ἐψεύσθην πρὸς ἀποφυγήν!

ΝΑΘΑΝ

Ἀποφυγὴν τοῦ τίνος; Τί συμβαίνει;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Πῶς
σὺ ἀπὸ τοῦδε εἶσαι δεφτερδάρης του.
Σὲ συλλυποῦμαι· οὐδ' ἀνέχομαι αὐτοῦ
νὰ γίνω μάρτυς. Τὴν στιγμὴν ἀναχωρῶ·
Ἠξεύρεις ποῦ· γνωρίζεις τίς ὁ δρόμος μου.

Καθ' ὁδὸν ἔχεις νὰ μοὶ παραγγείλῃς τι;
Εἰς τὰς διαταγάς σου· περισσότερον
πλὴν ὄχι ὅσου εἰς γυμνὸν εἶν' ἐφικτόν.
Καὶ σπεῦσον· φεῦγε!

ΝΑΘΑΝ

Ἀλλὰ σκέφθητι, Χαφή,
ὅτι ἐκ τούτων δὲν γνωρίζω τίποτε.
Τί λέγεις ἄλλ' ἀντ' ἄλλων;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Τὰ βαλάντια
τὰ φέρεις ἤδη μετὰ σοῦ;

ΝΑΘΑΝ

Βαλάντια;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅσα νὰ καταβάλῃς εἰς τὸν Σαλαδὶν
μέλλεις.

ΝΑΘΑΝ

Εἶν' αὕτη ὅλη ἡ ὑπόθεσις;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ θενὰ μείνω νὰ ἰδῶ πῶς βαθμηδὸν
θενὰ σ' ἐκδάρῃ ὡς τὸ πέλμα τῶν ποδῶν,
κ' ἡ ἀσωτία τῇ σοφῇ πραότητι,
τοῖς ἀκενώταις πρώην ἀποθήκαις της,
καταχρωμένη, θέν' ἀντλῇ, ἀντλῇ, ἀντλῇ
μέχρις οὗ τέλος κ' οἱ αὐτόχθανές των μῦς
ψοφήσωσι τῆς πείνης; Μὴ φαντάζεσαι
ὅτι ὁ ἔχων χρείαν τῶν χρημάτων σου
θ' ἀκολουθήσῃ καὶ τὰς συμβουλάς σου; Ναί,
τὰς συμβουλὰς ἐκεῖνος! Πότε συμβουλὰς
ὁ Σαλαδῖνος ἤκουσε; — Φαντάσθητι
Ναθάν, τί μοὶ συνέβη πρὸ ὀλίγου.

ΝΑΘΑΝ

Τί;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἐπῆγα, καὶ τὸν εὗρον κ' ἔπαιζε πεσσοὺς
μετὰ τῆς ἀδελφῆς του. Παίζει ἡ Σιττὰ
ὄχι κακῶς. Ἐκεῖνος πῶς ἀπώλεσεν
ἦν πεπεισμένος, κ' εἶχε παύσει. Ἔμενον
εἰς θέσιν ἔτι οἱ πεσσοὶ καὶ ἡ σανίς.
Κυττάζω· ἦτο τὸ παιγνίδιον μακρὰν
τοῦ ν' ἀπωλέσθη.

ΝΑΘΑΝ

Ποία ἀνακάλυψις
διὰ σὲ τοῦτο!

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἂν τὸν Βασιλέα του
ἐκίνει πρὸς τὸν ἵππον, ἔφευγε τὸ Σάχ.
Νὰ σοὶ τὸ δείξω ἂν μοὶ ἦτον πρόχειρον!

ΝΑΘΑΝ

Ὦ! σὲ πιστεύω.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ἔμενεν ἐλεύθερος
ὁ πύργος,— καὶ ἐκείνη ἔχανεν.— Αὐτὰ
νὰ τῷ τὰ ἐξηγήσω θέλω, τὸν καλῶ,—
ἀλλὰ φαντάσου!...

ΝΑΘΑΝ

Ἄλλη εἶν' ἡ γνώμη του;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δὲν μὲ ἀκούει, καὶ περιφρονητικῶς
τὰ κόκκαλ' ἀνατρέπει.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατόν;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ ῥοὺχ νὰ εἶναι ὅτι θέλει λέγει. Πῶς
λέγεται τοῦτο; Εἶν' αὐτὸ παιγνίδιον;

ΝΑΘΑΝ

Τοῦ παιγνιδίου λέγεται παιγνίδιον.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Δὲν ἤξιζε τῷ ὄντι οὔριον αὐγόν.

ΝΑΘΑΝ

Τὰ χρήματα; αἴ, ἦσαν τ' ὀλιγώτερον.
Ἀλλὰ νὰ μὴ σ' ἀκούσῃ, ἐπὶ πράγματος
τόσον σπουδαίου ν' ἀρνηθῇ τὴν γνώμην σου,
νὰ μὴ θαυμάσῃ τί ὀξὺ τὸ βλέμμα σου,
ὤ! τοῦτο, τοῦτο ἀπαιτεῖ ἐκδίκησιν!
Ὄχι;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Καὶ σύ! Τὸ εἶπα μόνον νὰ ἰδῇς
ὁποία εἶναι κεφαλὴ ἀγύριστος.
Ἐγὼ κἂν περιπλέον δὲν ἀνέχομαι.
Τρέχω εἰς ὅλους τοὺς βρωμομαυριτανούς,
καὶ τίς νὰ τῷ δανείσῃ θέλει ἐρωτῶ.
Ἐγώ, μὴ ἐπαιτήσας δι' ἐμὲ ποτέ,
πρέπει δι' ἄλλους νὰ δανείζωμαι. Πολὺ
δὲν διαφέρει ἐπαιτείας δάνειον,
ὡς τὸ δανείζειν, ἐννοῶ τοκογλυφεῖν,
τοῦ κλέπτειν εἶναι ὄχι προκριτώτερον.
Παρὰ τῷ Γάγγῃ πρὸς τοὺς τροφοδότας μου
ἀνάγκην ἔχω οὐδετέρου ἐξ αὐτῶν,
οὐδὲ νὰ γίνω ἀμφοτέρων ὄργανον.

Ὁ Γάγγης, ὤ! ὁ Γάγγης! Ἄνθρωποι ἐκεῖ
ὑπάρχουν μόνον· ἀλλ' ἐνταῦθα μόνος σὺ
ἄξιος εἶσαι ὅπως δήποτε νὰ ζῇς
παρὰ τὸν Γάγγην. Ἔρχεσαι; Μ' ἀκολουθεῖς;
Ἄφες νὰ ἔχῃ τὰ χρυσᾶ σαρώματα,
ἀφοῦ τὰ θέλει τόσον. Μήπως βαθμηδὸν
δὲν θὰ τὰ εἶχε λάβει; Καὶ αἱ μέριμναι
ἐλλείπουν οὕτω. Διὰ κάμηλον ἐγὼ
θέλω φροντίσει. Ἀλλ' ἐλθέ.

ΝΑΘΑΝ

Ἂν καὶ φρονῶ
ὅτι τὸ μέσον τοῦτο μένει πάντοτε,
Ἀλχαφή, θέλω τὸ σκεφθῇ.

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Νὰ τὸ σκεφθῇς;
Εἰς σκέψιν τὰ τοιαῦτα δὲν ὑπάγονται.

ΝΑΘΑΝ

Τὸν Σαλαδῖνον νὰ ἰδῶ περίμεινε,
καὶ ν' ἀποχαιρετήσω...

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Ὅστις σκέπτεται,
ζητεῖ τοὺς λόγους δι' οὓς πρέπει ν' ἀρνηθῇ.
Ἂν τις νὰ ζήσῃ, ἂς συμβῇ ὅ,τι συμβῇ,
δι' ἑαυτόν του μόνον δὲν ἀποτολμᾷ,
ζῇ ἄλλων δοῦλος ἐσαεί. Ὡς βούλεσαι.
Ἔχε ὑγείαν. Ὅπως θέλεις. Ἀπ' ἐδῶ
εἶν' ἡ ὁδός μου· ἡ ὁδός σου ἀπ' ἐκεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θὰ ἰσολογίσῃς πρῶτον, Ἀλ-Χαφή,
τί ἔχεις;

ΑΛ-ΧΑΦΗΣ

Αἴ! Τί ἔχω; Τὸ ταμεῖόν μου
τὸν κόπον δὲν ἀξίζει ἀριθμήσεως.
Τὸν ἰσολογισμόν του ἐγγυᾶσθε — σὺ
ἢ ἡ Σιττά. Πλὴν χαῖρε. (Ἀπέρχεται).

ΝΑΘΑΝ (Τὸν παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος).

'Εγγυῶμ' ἐγώ!
Ἄγριε ἄνερ, ἀγαθὲ ἢ εὐγενῆ!
Πῶς νὰ τὸν ὀνομάσω; Εἶν' ὁ ἀληθὴς
ἐπαίτης ὅστις Βασιλεὺς εἶν' ἀληθής.

(Ἐξέρχεται κατ' ἄλλην διεύθυνσιν).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ναθάν.

ΡΕΧΑ καὶ ΔΑΪΑ.

ΡΕΧΑ

Δαΐα, ὁ πατήρ μου πῶς σοὶ ἔλεγε;
«Νὰ τὸν προσμένω ἠμπορῶ πᾶσαν στιγμήν;»
Τοῦτο σημαίνει — δὲν νομίζεις; — πῶς εὐθὺς
θὰ ἔλθῃ;— Πόσαι πλὴν ἐπέρασαν στιγμαί!
Αἴ! τίς τὰς παρελθούσας μελετᾷ; Δὲν ζῶ
εἰμὴ εἰς τὰς μελλούσας, εἰς ἑκάστην των.
Θὰ ἔλθῃ μία νὰ τὸν φέρῃ.

ΔΑΪΑ

Μήνυμα
ἐπάρατον ἐκεῖνο τοῦ Σουλτάνου! Ἂν αὐτὸ
δὲν ἦτον, ὁ πατήρ σου θὰ τὸν ἔφερε.

ΡΕΧΑ

Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμή, καὶ τελεσθῇ
ἡ θερμοτέρα τῆς καρδίας μου εὐχή,
τί τότε; — Τότε τί;

ΔΑΪΑ

Τί τότε; — Τότ' ἐγὼ
ἐπίσης θὰ ἐλπίσω τῆς καρδίας μου
ἡ θερμοτέρα τῶν εὐχῶν νὰ τελεσθῇ.

ΡΕΧΑ

Τί θὰ πληρῇ τὸ στῆθος τὸ ἀπομαθὸν

νὰ ζῇ καὶ ν' ἀναπνέῃ ἂν δὲν στέγηται
ἐν αὐτῷ πόθος πάντα πόθον συγκεντρῶν;
Τίποτε, Φρίττω!

ΔΑΪΑ

Τοῦ ἐκπληρωθέντος σου
πόθου τὴν θέσιν θενὰ λάβῃ ὁ ἐμός.
Εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι οὗτος νὰ σ' ἰδῶ,
καὶ νὰ σ' ἰδῶ εἰς χεῖρας ἐπαξίους σου.

ΡΕΧΑ

Μεγάλως ἀπατᾶσαι. Τὸ αὐτὸν εἰς σὲ
τὸν πόθον δίδον, ἀπ' ἐμοῦ τὸν ἀφαιρεῖ.
Σὲ ἕλκει ἡ πατρίς σου. Θέλεις ἡ ἐμὴ
ἐμὲ νὰ μὴ δεσμεύῃ; Ἡ ἐντός σου μὴ
σβεσθεῖσα ἔτι τῶν οἰκείων σου εἰκὼν
θενὰ ὑπερισχύσῃ τῶν παρόντων μοι,
οὓς βλέπω, οὓς ἀκούω; τῶν οἰκείων μου;

ΔΑΪΑ

Ὅσον ἂν θέλῃς ἀντιπάλαιε· εἰσὶ
τοῦ οὐρανοῦ οἱ δρόμοι δρόμοι τ' οὐρανοῦ.
Καὶ ἂν ὁ ἀποστείλας τὸν σωτῆρά σου
εἶν' ὁ Θεός του, ὑπὲρ οὗ ὑπερμαχεῖ,
ἵνα σὲ φέρῃ εἰς τὸν τόπον, τὸν λαὸν,
δι' οὓς ἐπλάσθης;...

ΡΕΧΑ

Τί, Δαΐ' ἀγαπητὴ,
μοὶ λέγεις πάλιν; Παραδόξως σκέπτεσαι!
Πῶς ὁ Θεός του, ὁ Θεός του, ὑπὲρ οὗ
μάχεται, λέγεις; Εἶναι κτῆμα ὁ Θεός;
Τί Θεὸς εἶναι, ὅστις κτῆμ' ἀνθρώπινον
θὰ ἦτον, ὅστις ἀπαιτεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ

νὰ μάχωνται;— Πῶς ἔτι νὰ ἠξεύρωμεν
διὰ γωνίαν ποίαν ἐγεννήθημεν
τῆς γῆς, ἂν ὄχι δι' ἐκείνην, ἥτις ἦν
ἡ τῆς γεννήσεώς μας;— Ὁ πατήρ μου ἂν
σὲ ἤκουε! — Τί ἔχεις; Τί σοὶ ἔκαμεν
ὥστε τῆς εὐτυχίας τὸ κατόπτρισμα
νὰ μοὶ δεικνύῃς πάντοτε μακρὰν αὐτοῦ;
τί σ' ἔκαμε, τὸ σπέρμα τῆς φρονήσεως,
ὃ εἰς τὸν νοῦν μου καθαρὸν ἐνέσπειρε,
νὰ καταπνίγῃς ὑπὸ τῆς πατρίδος σου
τριβώλους, ἢ καὶ ἄνθη;— Ὦ φιλτάτη μου,
φίλη Δαΐα, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μου
τ' ἄνθη σου δὲν τὰ θέλει. Πρέπει νὰ σ' εἰπῶ
τὸ ἔδαφός σου πῶς κ' ἐγὼ αἰσθάνομαι
τόσον ἐξηντλημένον, τόσον αὐχμηρὸν,
ὁσάκις τὰ σὰ ἄνθη τὸ καλύπτουσιν,
ἂς εἶναι καὶ ὡραῖα! καὶ αἰθάνομαι
εἰς τὰ ἀρώματά των τὰ γλυκύξυνα
σκοτοδινίαν τόσην, τόσην ζάλην! Σὺ
συνηθισμένον ἔχεις τὸν ἐγκέφαλον,
καὶ δὲν σ' ἐλέγχω. Ἔχεις νεῦρα ἰσχυρὰ
σὺ, καὶ ἀντέχεις· δὲν ἀντέχω πλὴν κ' ἐγώ.
Ὁ ἄγγελός σου παρ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς
τὸν νοῦν νὰ μ' ἀφαιρέσῃ.—Τὸν πατέρα μου
ἐντρέπομαι γελοία ὅτι γίνομαι.

ΔΑΪΑ

Γελοία! Ὡς ἂν μόνον κατοικῇ ἐδῶ
ὁ νοῦς! Γελοία! Μόνον ἂν τὴν ἄδειαν
νὰ ὁμιλήσω εἶχον!

ΡΕΧΑ

Τί δὲν ὁμιλεῖς;
Πότε δὲν ἤμην ὅλη ὦτα, ὅτε σὺ
τοὺς ἐνδόξους ἥρωάς σου ἤρχιζες
νὰ περιγράφῃς; Εἰς τ' ἀνδρεῖα ἔργα των
θαυμασμοῦ φόρον πότε δὲν ἐτέλεσα,
δακρύων φόρον εἰς τὰ πάθη των; Ποτὲ
τὸ θρήσκευμά των δὲν ἐξέλαβ' ἀληθῶς
ὡς τὸ προσόν των τὸ ἡρωϊκώτατον.
Πλὴν ἦν καὶ τοῦτο εἰς παραμυθίαν μου,
νὰ μάθω ὅτι ἡ ἀγάπ' εἰς τὸν Θεὸν
δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περὶ τοῦ Θεοῦ
ἀτόπων ἰδεῶν μας ἐντελῶς.— Συχνὰ
δὲν μᾶς τὸ εἶπεν, ὦ φιλτάτη, ὁ πατὴρ,
καὶ περὶ τούτου δὲν συνεννοήθητε
τοσάκις; Τώρα ὅ,τι ἀνηγείρατε
ὁμοῦ, τὸ ὑποσκάπτεις μόνη σου;—Ἀλλὰ,
καλὴ Δαΐα, δὲν μᾶς ἑτοιμάζουσι
δεόντως οὔτ' οἱ λόγοι εἰς ὑποδοχὴν
τοῦ φίλου μας. Πλὴν ἴσως πρέπουσ' εἰς ἐμὲ,
διότι τόσον νὰ ἠξεύρω ἤθελον
ἐὰν κ' ἐκεῖνος... Εἰς τὴν θύραν βήματα
δὲν ἤκουσας; Ἐκεῖνος ἐὰν εἶναι! Ἄκουσον.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΡΕΧΑ, ΔΑΪΑ, καὶ ὁ ΝΑΪΤΗΣ, εἰς ὃν ΤΙΣ ἔξωθεν ἀνοίγει τὴν θύραν λέγων:

Ὁρίσατε.

ΡΕΧΑ (ἀνασκιρτᾷ, συνέρχεται καὶ θέλει νὰ ῥιφθῇ εἰς τοὺς πόδας του).

Ἐκεῖνος! — Ὁ σωτήρ μου! Ἄ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἵν' ἀποφύγω τοῦτο τόσον ἤργησα·
καὶ ὅμως...

ΡΕΧΑ

Εἰς τοὺς πόδας τούτου τοῦ ἀνδρὸς
τοῦ ὑπερόπτου θέλω πάλιν τὸν Θεόν,
ὄχι τὸν ἄνδρα νὰ εὐχαριστήσω. Δὲν
ζητεῖ εὐχαριστίας ὁ ἀνὴρ, καθὼς
οὐδ' ἡ ὑδρία τὰς ζητεῖ, ἀκάματος
δειχθεῖσα εἰς τὴν σβέσιν τῆς πυρκαϊᾶς.
Ὡς ἐπληροῦτο κ' ἐκενοῦτο, ἔτρεχεν
ἀδιαφόρως ἄνω κάτω. Ὁ ἀνὴρ
ὁμοίως. Εἰς τὰς φλόγας ὅτ' ἐπήδησε,
μὲ εὗρε κατὰ τύχην εἰς τὰς χεῖράς του,
καὶ κατὰ τύχην, ὡς εἰς τὸν μανδύαν του
σπινθὴρ προσεκολλήθη, ἡ ἀγκάλη του
μὲ ἥρπασε, καὶ οὕτω δὲν γνωρίζω τίς
τῶν φλογῶν ἔξω μᾶς ἐξέβαλεν ὁμοῦ.
Τί νὰ εὐχαριστήσω; Εἰς θρασύτερα
ἔργα ὁ οἶνος ἐν Εὐρώπῃ δὲν ὠθεῖ
πολλάκις; Οὕτω πᾶς Ναΐτης χρεωστεῖ
νὰ πράττῃ. Κρεῖττον ἠσκημένος τοῦ κυνὸς,
κ' ἐκ τοῦ πυρὸς ἐκσώζει κ' ἐκ τοῦ ὕδατος.

ΝΑΪΤΗΣ (Ὅστις τὴν ἤκουσε διαρκῶς μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας).

Δαΐα, ὦ Δαΐα! Ὅ,τι ἄτοπον
μ' ἐξέφυγεν ἐν λύπαις, ἐν στιγμαῖς χολῆς,

ἔτε ἀγροίκως σ' ἐδεχόμην, καὶ κακῶς
σ' ἀπέπεμπον, ἐνταῦθα τίς σ' ἐβίασε
νὰ τὸ ἐπαναλάβῃς ; Ἡ ἐκδίκησις
ἦτον κακή. Ὦ! γίνε εἰς τὸ μέλλον κἂν
συνήγορός μου δίκαιος πλησίον της.

ΔΑΪΑ

Δὲν τὸ πιστεύω ὅτ' εἰς τὴν καρδίαν της
αἱ μικραὶ αὗται ἐνσπαρεῖσαι ἄκανθαι
σᾶς ἔβλαψαν, ἱππότα.

ΡΕΧΑ

Λύπας, εἴπατε,
πῶς εἴχετε, καὶ ἦσθε φειδωλότερος
τῆς λύπης, ἀφ' ὅ,τ' ἦσθε τῆς ζωῆς ;

ΝΑΪΤΗΣ

Καλή,
γλυκεῖα κόρη! Ἀκοὴ καὶ ὅρασις
πῶς τὴν ψυχήν μου διανέμονται! — Αὐτὴ
αὐτὴ δὲν εἶναι ὄχι ἣν διέσωσα
ἐκ τοῦ πυρός. Τίς ταύτην θὰ ἐγνώριζε,
καὶ δὲν θενὰ τὴν εἶχε σώσει ; Τίς ἐμὲ
ἤθελε περιμείνει ; — Ἴσως... ἀλλοιοῖ...
ὁ τρόμος...

(Παῦσις, καθ' ἣν μένει βεβυθισμένος εἰς τὴν θέαν της).

ΡΕΧΑ

Σᾶς δ' εὑρίσκω ἀναλλοίωτον.

(Ὁμοίως, μέχρις οὗ ἡ Ῥέχα ἐξακολουθεῖ, ἵνα ἀποτρέψῃ τὸ ἀτενὲς βλέμμα του).

Εἰπέτε μας, ἱππότα, ποῦ ἐμένετε
ὡς τώρα ; — Πλὴν καὶ τώρα ἐρωτῶ σχεδὸν,
ποῦ εἶσθε ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἴσως ὅπου δὲν θὰ ἔπρεπε
νὰ εἶμαι.

ΡΕΧΑ

Καὶ πρὶν ἦσθε, —ὅπου δὲν θὰ ἔπρεπε
νὰ ἦσθ' ἐπίσης ἴσως;—Ἐκλογὴ κακή.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς... εἰς... τὸ ὄρος πῶς καλεῖται; Εἰς Σινᾶ.

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ Σινᾶ; Ὡραῖον! Τώρα ἠμπορῶ
τέλος νὰ μάθω θετικῶς ἂν ἀληθές...

ΝΑΪΤΗΣ

Τί; τί; Ἂν εἶναι ἀληθὲς πῶς φαίνεται
ἡ θέσις ὅπου τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον
ὁ Μωϋσῆς ἐστάθη ὅτε...

ΡΕΧΑ

Δὲν ζητῶ
αὐτὸ νὰ μάθω. Ἵστατο ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο τὸ γνωρίζω· μοὶ ἀρκεῖ.
Νὰ μοὶ εἰπῆτε ἤθελον ἂν ἀληθὲς
εἶν' ὅτι... ἡ ἀνάβασις αὐτοῦ
τοῦ ὄρους εἶναι ὀλιγώτερον πολὺ
ἐπίπονος ἀφ' ὅ,τι ἡ κατάβασις·
διότ' εἰς ὅσ' ἀνέβην ὄρη ποτ' ἐγώ,
τὸ ἐναντίον πάντοτε ἀπήντησα.
Λοιπὸν, ἱππότα, στρέφετε τὸ βλέμμα; Δὲν
θέλετε πλέον νὰ μ' ἴδῆτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπειδὴ
νὰ σᾶς ἀκούω θέλω.

ΡΕΧΑ

Ἐπειδὴ νὰ μὴ
παρατηρήσω πρέπει, ἡ ἁπλότης μου
μειδίαμα πῶς φέρει εἰς τὰ χείλη σας,
μειδίαμα, διότι σπουδαιότερον
νὰ ἐρωτήσω οὔτε τὸ ἐλάχιστον
περὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου ἤξευρον,
τοῦ ὄρους τῶν ὀρέων. Δὲν ἐνόησα;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, πάλιν σ' ἀτενίζω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς·
πλὴν σὺ τοὺς στρέφεις κάτω, κ' εἰς τὰ χείλη σου
μειδίαμα δαγκάνεις. Εἰς τὴν ἔκφρασιν,
εἰς τὴν διφορουμένην ἔκφρασιν πρὸς τί
νὰ ἀναγνώσω θέλω ὅ,τι εὐκρινῶς
ἀκούω, καὶ μοὶ λέγεις,—καὶ μοὶ σιωπᾶς;
Ὦ Ῥέχα, Ῥέχα! Πόσον εἶχε δίκαιον
ὅτε μοὶ εἶπε: «Γνώρισόν την πρῶτον!»

ΡΕΧΑ

Τίς;
Τίς εἶπε; περὶ τίνος;

ΝΑΪΤΗΣ

«Πρῶτον γνώρισον
«αὐτὴν», μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ σου· περὶ σοῦ.

ΡΕΧΑ

Κ' ἐγὼ δὲν σᾶς τὸ εἶπον; Ὄχι καὶ ἐγώ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλά, ποῦ λοιπὸν εἶναι ὁ πατήρ σου; ποῦ;
Εἰς τοῦ Σουλτάνου εἶν' ἀκόμη;

ΡΕΧΑ

Φαίνεται.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐκεῖ ἀκόμη; — Ὄχι· λησμονῶ. Ἐκεῖ
δὲν δύναται νὰ εἶναι. Παρὰ τὴν μονὴν
μὲ περιμένει κάτω. Εἶμὶ βέβαιος.
Νομίζω οὕτως ὑπεσχέθη. Δότε μοι
τὴν ἄδειαν. Ὑπάγω καὶ τὸν φέρω.

ΡΕΧΑ

Μή.
Ἐμοῦ καθῆκον εἶναι τοῦτο. Μείνατε,
προσμείνατε, ἱππότα. Τὸν καλῶ εὐθύς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὄχι· διόλου. Περιμένει ὄχι σὲ,
ἐμὲ προσμένει. Καὶ προσέτι δύναται. . .
τίς οἶδεν; . . . Ἴσως παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. . . Σεῖς
τὸν Σαλαδῖνον δὲν γνωρίζετε . . . Ἐκεῖ
νὰ εὑρεθῇ εἰς δυσχερείας δύναται.
Ἂν δὲν ὑπάγω, εἶναι ἴσως κίνδυνος.

ΡΕΧΑ

Κίνδυνος; Ποῖος;

ΝΑΪΤΗΣ

Κίνδυνος, ναί· δι' ἐμὲ,
ἐὰν δὲν σπεύσω, διὰ σᾶς καὶ δι' αὐτόν. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΡΕΧΑ καὶ ΔΑΪΑ

ΡΕΧΑ

Δαΐα, τί σημαίνει τοῦτο; Ἔφυγε
τόσον ταχέως! Τί τῷ ἦλθε; τί δηλοῖ;
Τίς τὸν διώκει;

ΔΑΪΑ

Ἄφες, ἄφες, καὶ κακὸν
δὲν εἶναι τὸ σημεῖον.

ΡΕΧΑ

Τὸ σημεῖον; Τί
σημεῖον;

ΔΑΪΑ

Ὅτι κάτι ἔτρεξεν ἐντός.
Βράζει, καὶ πρέπει νὰ μὴ ἐκχειλίσῃ. Ναί,
ἄφες τον. Ἦλθεν ἡ σειρά σου.

ΡΕΧΑ

Τί σειρά;
Δι' αἰνιγμάτων ὡς ἐκεῖνος ὁμιλεῖς.

ΔΑΪΑ

Νὰ τῷ πληρώσῃς τάχιστα θὰ δυνηθῇς
ὅσας ἀνησυχίας σ' ἐπροξένησεν.
Ἀλλ' αὐστηρὰ μὴ ἔσο καὶ φιλέκδικος
ὑπὲρ τὸ δέον.

ΡΕΧΑ

Περὶ τίνος ὁμιλεῖς
σὺ μόνη τὸ ἠξεύρεις.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν ἥσυχος
καὶ πάλιν εἶσαι;

ΡΕΧΑ

Εἶμαι, ναί.

ΔΑΪΑ

Τοὐλάχιστον
θ' ἀναγνωρίσῃς ἡ ἀνησυχία του
ὅτι χαρὰν σοὶ δίδει, ὅτι εἰς αὐτὴν
τὴν ἡσυχίαν χρεωστεῖς τὴν νέαν σου.

ΡΕΧΑ

Δὲν τὸ ἠξεύρω. Ὅ,τι μόνον δύναμαι
νὰ σοὶ ὁμολογήσω, εἶναι πῶς ἐγὼ
θαυμάζω ἡ ἰδία, τόσην θύελλαν
πῶς ἡ γαλήνη αἴφνης νὰ διαδεχθῇ.
Ἡ θέα του, οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι του
μ' ἔφεραν . . .

ΔΑΪΑ

Κόρον ἴσως;

ΡΕΧΑ

Κόρον; Ὄχι, ὤ!
δὲν λέγω τοῦτο· ὤ! διόλου.

ΔΑΪΑ

Ἔπαυσαν
τὴν καυστηράν σου δίψαν μόνον;

ΡΕΧΑ

Ναὶ αὐτὸ,
ἂν θέλῃς.

ΔΑΪΑ

Ἐγώ; Ὄχι.

ΡΕΧΑ

Φίλος πάντοτε
θὰ μ' εἶναι, τῆς ζωῆς μου προσφιλέστερος,
εἰ καὶ ὁσάκις τ' ὄνομά του ἀκουσθῇ,
δὲν μ' ἀλλοιοῦται ὁ σφιγμὸς ὡς πρότερον,
ὁσάκις μ' ἔλθῃ κατὰ νοῦν, ταχύτερον
καὶ σφοδροτέρως ἡ καρδία δὲν κτυπᾷ.—
Τί φλυαρῶ; Δαΐα, ὤ! ἐλθὲ, ἐλθὲ,

φιλτάτη εἰς ἐκεῖνο τὸ παράθυρον,
ὅθεν τὸ ἄλσος τῶν φοινίκων φαίνεται.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν ἡ δίψα δὲν ἐσβέσθη ἐντελῶς;

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ ἑξῆς θὰ βλέπω καὶ τοὺς φοίνικας,
ὄχι ἐκεῖνον μόνον ὑπ' αὐτούς.

ΔΑΪΑ

'Αρχὴ
πυρετοῦ νέου ἡ ψυχρότης εἶν' αὐτή.

ΡΕΧΑ

Ψυχρότης; Ψυχρὰ εἶμαι; Ἧττον προσφιλῶς
δὲν βλέπω ὅ,τι βλέπω ἡσυχώτερον.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Αἴθουσα ὑποδοχῆς εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Σαλαδίνου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΣΙΤΤΑ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. (Εἰσερχόμενος, πρὸς τοὺς ἐκτὸς τῆς θύρας).
Τὸν Ἰουδαῖον, ἅμα ἔλθῃ, φέρετε
ἐδῶ. Δὲν ἔχει βίαν, φαίνεται, πολλήν.

ΣΙΤΤΑ

Ἴσως δὲν ἦτον νὰ τὸν εὕρουν πρόχειρον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ ἀδελφή μου, ἀδελφή!

ΣΙΤΤΑ

Ταράττεσαι
ὡς ἂν προσμένῃς μάχην.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ δι' ὅπλων, ὧν

τὴν χρῆσιν δὲν γνωρίζω, δὲν τὴν ἔμαθον.
Πρέπει νὰ προσποιῶμαι καὶ νὰ προνοῶ,
παγίδας νὰ ἐγείρω, νὰ δολοπλοκῶ.
Πόθεν ἠξεύρω ταῦτα; Ποῦ τὰ ἔμαθον;
Καὶ ταῦτα πάντα διὰ τί; Ὢ! διὰ τί;
δι' εὕρεσιν χρημάτων, διὰ χρήματα,
ὅπως, φοβήσας Ἰουδαῖον, χρήματα
τῷ ὑφαιρέσω! Μικρομηχανήματα
κατήντησα τοιαῦτα νὰ ἐπινοῶ,
ἐπιδιώκων πρᾶγμα τὸ ἐλάχιστον
τῶν ἐλαχίστων.

ΣΙΤΤΑ

Πλὴν καὶ τὰ ἐλάχιστα
ἀμεληθέντα, ἐκδικοῦνται, ἀδελφέ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί, δυστυχῶς. — Ἂν εἶναι δ' ὁ Ἑβραῖός σου
σοφὸς τῷ ὄντι ἄνθρωπος καὶ ἀγαθός,
ὡς ὁ Δερβίσης σοὶ τὸν περιέγραφε; . . .

ΣΙΤΤΑ

Τί τότε; Ποῖον θενὰ ἔχῃς δισταγμόν;
Ἡ παγὶς εἶναι διὰ τὸν φιλάργυρον,
τὸν Ἰουδαῖον τὸν δειλόν, τὸν πονηρόν,
τὸν σοφὸν ὄχι καὶ τὸν ἀγαθόν. Αὐτὸς
χωρὶς παγίδος εἶναι ἤδ' ἡμέτερος.
Ἐκτὸς δὲ τούτου ἔχεις καὶ τὴν ἡδονὴν
ν' ἀκούσῃς πῶς τοιοῦτος ὤν, ἀμύνεται,
καὶ μετὰ πόσης ῥώμης θραύει τὰ δεσμά,
ἢ τέχνης, διαφεύγει τὰς σαγίνας σου.
Θὰ ἔχῃς ταύτην τὴν χαρὰν ἐκ περισσοῦ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τῷ ὄντι· καὶ θὰ μ' εἶναι τοῦτο εἰς χαράν.

ΣΙΤΤΑ

Λοιπὸν δὲν ἔχεις ἄλλο τι νὰ σ' ἐνοχλῇ.
Ἂν εἶναι μόνον εἷς χυδαῖος τῶν πολλῶν,
Ἑβραῖος ὅπως πᾶς Ἑβραῖος, πρὸς αὐτὸν
δὲν θενὰ ἔχῃς νὰ αἰσχύνησαι, φανεὶς
ὁποίους πάντας τοὺς ἀνθρώπους θεωρεῖ.
Ἐξ ἐναντίας, ἄν τις εἰς αὐτὸν δειχθῇ
καλήτερος, ἐκεῖνον λέγει ἄφρονα,
μωρόν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κακῶς νὰ πράττω χρεωστῶ λοιπὸν
ἐκ φόβου μὴ φρονῶσιν οἱ κακοὶ κακῶς
περὶ ἐμοῦ;

ΣΙΤΤΑ

Ἂν πρᾶξιν ἐννοῇς κακὴν
ἕκαστον πρᾶγμα νὰ μεταχειρίζησαι
τῇ φύσει του συμφώνως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί ἐπινοεῖ
ἡ γυναικεία κεφαλὴ, καὶ ἔπειτα
νὰ τὸ καθωραίσῃ δυσκολεύεται;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τὸ καθωραίσῃ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλὴν φοβοῦμαι μὴ
τὸ ἐργαλεῖον τὸ λεπτὸν, τ' ὀξύτμητον,
εἰς τὰς ἀγροίκους χεῖράς μου καταθραυσθῇ.
Νὰ ἐκτελῶνται ὅπως ἐφευρέθησαν

ἀνάγκῃ τὰ τοιαῦτα, δεξιώτατα,
πανούργως.—Ἔστω, ἔστω. Ὅπως δύναμαι
θενὰ χορεύσω· καὶ ἂν ἤξευρον,—κακῶς
θὰ ἐπροτίμων πάλιν μᾶλλον ἢ καλῶς.

ΣΙΤΤΑ

Ὦ! μὴ τοσοῦτον δυσπιστῇς πρὸς σεαυτόν.
Ἂν μόνον θέλῃς, σ' ἐγγυῶμαι περὶ σοῦ.
Οἱ ἔμοιοί σου πῶς μᾶς παραπείθουσι
ὅτ' εἰς τὸ ξίφος, μόνον εἰς τὸ ξίφος των
ὀφείλουσι τὸ ὅλον μεγαλεῖόν των!
Αἰσχύνεται ὁ λέων μετ' ἀλώπεκος
ὅταν θηρεύῃ· ἀληθῶς δ' αἰσχύνεται
οὐχὶ τῆς πανουργίας, τῆς ἀλώπεκος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ αἱ γυναῖκες νὰ καταβιβάζωσι
τοὺς ἄνδρας μέχρις ἑαυτῶν πῶς θέλουσιν!—
Ἀλλ' ὕπαγε. — Νομίζω ὅτι ἔμαθον
τὸ μάθημά μου.

ΣΙΤΤΑ

Νὰ ὑπάγω;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν νοεις
νὰ μείνῃς;

ΣΙΤΤΑ

Ὄχι ὁρατὴ, νὰ μὲ ἰδοῦν,
ἀλλὰ τῆς θύρας ἔξω;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Νὰ ὠτακουστῇς;
Μὴ, μήτε τοῦτο. Ἐπιμένω, ἀδελφή.—
Ὕπαγε, κρότον εἰς τὸ παραπέτασμα

ἀκούω. Εἶν' ἐκεῖνος. — Ὅμως πρόσεξον,
ἐκεῖ ὀπίσω νὰ μὴ μείνῃς. Θὰ ἰδῶ.

(Ἐνῷ ἡ Σιττὰ ἐξέρχεται διὰ τῆς μιᾶς θύρας, εἰσέρχεται ὁ Ναθὰν δι' ἄλλης, ὁ δὲ Σαλαδῖνος ἐκάθησε).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΝΑΘΑΝ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλησίον, Ἰουδαῖε. — Πλησιέστερον. —
Ἐλθέ. — Μὴ ἔχῃς φόβον.

ΝΑΘΑΝ

Νὰ τὸν ἔχωσι
μόν' οἱ ἐχθροί σου!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὀνομάζεσαι Ναθάν;

ΝΑΘΑΝ

Ναί.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ σοφὸς καλεῖσαι;

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὄχι σύ,
ἀλλ' ὁ λαὸς σὲ λέγει.

ΝΑΘΑΝ

Ἴσως ὁ λαός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Νομίζεις πρὸς τὴν γνώμην τοῦ λαοῦ μικρὰν
ὑπόληψιν πῶς ἔχω; Πόθον ἔτρεφον
τὸν ἄνδρα νὰ γνωρίσω ὃν καλεῖ σοφόν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ἂν πρὸς χλεύην τὸν καλῇ; ἢ ἂν σοφὸν
τὸν συνετὸν καλῶσιν, ὅπως συνετὸν
τὸν μᾶλλον ἐννοοῦντα τὸ συμφέρον του;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ποῖον συμφέρον; Ἐννοεῖς τὸ ἀληθές;

ΝΑΘΑΝ

Ὦ! τότε ὅστις ἰδιοτελέστατος,
ὁ ἴδιος θὰ ἦτο συνετώτατος,
καὶ ἓν θὰ ἦτον ὁ σοφὸς καὶ συνετός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πλὴν κυροῖς ὅ,τι ν' ἀναιρέσῃς ἤθελες.
Τὰ τῶν ἀνθρώπων ἀληθῆ συμφέροντα,
ἃ δὲν γνωρίζει ὁ λαὸς, γνωρίζεις σὺ,
ἢ τὰ ἐσκέφθης καὶ ἠρεύνησας. Ἀρκεῖ
καὶ τοῦτο μόνον ν' ἀποδείξῃ τὸν σοφόν.

ΝΑΘΑΝ

Καθὼς νομίζει ὅτι εἶναι ἕκαστος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἡ μετριοφροσύνη φθάνει. Ἀειδὲς
αὐτὴν καὶ μόνην νὰ ἀκούωμεν, ἐνῷ
νοὸς φρονίμου κρίσιν περιμένομεν. (Ἀναπηδᾷ)
Τὰς ὑποθέσεις τώρα! Πλὴν, Ἑβραῖε, πλὴν,
εἰλικρινῶς· ἀκούεις;

ΝΑΘΑΝ

Ἔσο βέβαιος,
Σουλτάνε, ὅτι θέλεις εὐχαριστηθῇ
ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ὅπως ἄξιος
δειχθῶ καὶ τῶν λοιπῶν σου παραγγελιῶν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὑπηρεσίας; Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Τὰ πάντα ἄριστα
θενὰ σοὶ δώσω, κ' εἰς τιμὴν συμφέρουσαν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί λέγεις; Ποῖα; Μὴ τὰ ἐμπορεύματα;
Περὶ ἐκείνων θὰ διαπραγματευθῇ
ἡ ἀδελφή μου. (Διὰ τὴν ὠτακουστήν).
Ἐγὼ δὲν ἐπεμβαίνω εἰς αὐτά.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπὸν
ἀναμφιβόλως παρ' ἐμοῦ ἐπιθυμεῖς
νὰ μάθῃς ἄν τι εἶδον, ἄν τι ἔμαθον,
ἐκεῖ ποῦ διηρχόμην, περὶ τοῦ ἐχθροῦ
ὅστις ἐκ νέου ἤγειρε τὴν κεφαλήν.
Ἀλλ' ἂν ἀνυποστόλως . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν προτίθεμαι
νὰ σ' ἀνακρίνω περὶ οὐδενὸς αὐτῶν.
Ἠξεύρω ἤδη ὅσα μοὶ χρειάζονται.
Ἀλλά...

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε, πρόσταξον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐπιθυμῶ
νὰ μάθω ἄλλο, ὅλως ἄλλο παρὰ σοῦ.
Σοφὸς τοσοῦτον ἀφ' οὗ εἶσαι, ἤθελον
νὰ μ' εἴπῃς ποία ἐκ τῶν θρησκειῶν, ἢ τίς
τῶν νόμων σοὶ ἐφάνη ὁ ὀρθότερος.

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε, εἶμ' Ἑβραῖος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ Ὀθωμανὸς
ἐγώ· καὶ μεταξύ μας ὁ Χριστιανός.
Τῶν τριῶν τούτων θρησκειῶν ἀληθινὴ
ἡ μία εἶναι. Ἄνθρωπος ὁποῖος σὺ
δὲν μένει ὅπου τυφλὴ τύχη γενετῆς
τὸν ἔρριψεν, ἢ μένει πεποιθώς, εἰδώς,
τὸ ἄριστον ἐκλέξας. Αἴ! Τὴν γνώμην σου
καὶ εἰς ἐμὲ εἰπέ την. Τίς ὁ πείσας σε
λόγος εἰπέ μοι,— ἐμπιστευτικῶς εἰπὲ,—
ἵνα ὁμοίως τὸν δεχθῶ. Πῶς; Ἀπορεῖς;
Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σου μὲ διαμετρᾷς;
Τί; Ἴσως τῶν Σουλτάνων ἄλλος πρὸ ἐμοῦ
δὲν ἐφαντάσθη ὅμοιον ἐρώτημα,
οὐχὶ Σουλτάνου, ὡς φρονῶ, ἀνάξιον.
Δὲν ἔχει οὕτω; Λέγε, λάλησον λοιπόν.
Ἢ θέλεις ἴσως στιγμὴν μίαν νὰ σκεφθῇς;
Καλόν. Σοὶ δίδω μίαν. (Νὰ ὠτακουστῇ
ἀκόμη; Ἂς ἴδωμεν. Ἂς ἀκούσωμεν
ἐὰν ἐγκρίνῃ ὅπως πράττω). Σκέφθητι·
ἀλλὰ ταχέως. Ἐπιστρέφω πάραυτα.

(Ἀπέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον εἰς ὃ εἶχε πρὶν εἰσέλθει ἡ Σιττά).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΝΑΘΑΝ (μόνος)

ΝΑΘΑΝ

Οὐαί! οὐαί! — Πῶς τοῦτο! — Τί παράδοξον!
Τί θέλει ὁ Σουλτάνος; Ἤλπιζον χρυσὸν

πῶς θὰ ζητήσῃ, καὶ ζητεῖ — ἀλήθειαν!
Τὴν θέλει ἐπὶ χεῖρας — καὶ εἰς μετρητὰ, —
ὡς νόμισμα ἂν ἦτον ἡ ἀλήθεια! —
Ἐκ τῶν ἀρχαίων κἂν ἂν ἦτον ὀβολῶν,
ἐκ τῶν σταθμιζομένων, — θὰ ἐγίνετο
ἀκόμη! Ἀλλὰ οὕτω, νέον νόμισμα,
λαμβάνον τὴν ἀξίαν ἐκ τοῦ σήματος,
κολλύβοις εἰς σανίδα ἀλλασσόμενον,
δὲν εἶναι. — Ὅπως εἰς τὸν σάκκον χρήματα,
ῥάπτεται ἆρα κ' εἰς τὸν νοῦν ἀλήθεια;
Τίς εἶν' ἐνταῦθα ὁ Ἑβραῖος; Εἶμ' ἐγὼ,
ἢ εἶν' ἐκεῖνος; — Ἀλλὰ τί; Ἀλήθειαν
ἐὰν ἐν ἀληθείᾳ δὲν μοὶ ἀπαιτῇ;
Εἶναι τῷ ὄντι, εἶναι ἡ ὑπόνοια
πῶς ὡς παγίδα μόνον τὴν ἀλήθειαν
μοὶ στήνει, εἶναι... εἶναι ἀληθῶς μικρά. —
Μικρά; — Καὶ τοῖς μεγάλοις τί ἐστὶ μικρόν;
Βεβαίως, ναὶ βεβαίως οὕτως εἰσορμᾷ
τὴν θύραν θραύων! Ἀλλὰ πρῶτον κόπτουσι
τὴν θύραν, ἐρωτῶσι πρῶτον ἂν ἐχθρὸς
ἢ φίλος πλησιάζει. — Μέτρ' ἂς λάβωμεν!
Πλὴν πῶς; πῶς τοῦτο; — Ἰουδαῖος τέλειος
νὰ γίνω δὲν ἁρμόζει. Ὀλιγώτερον
ἁρμόζει δμως νὰ μὴ γίνω παντελῶς.
Ἐὰν δὲν εἶμαι Ἰουδαῖος, διατὶ
δὲν εἶμαι Μουσουλμάνος θὰ ἠρώτα με. —
Ναὶ τοῦτο, τοῦτο νὰ μὲ σώσῃ δύναται.
Οὐχὶ ἡ ἡλικία μόνον τῶν βρεφῶν
διαπαιδαγωγεῖται διὰ μύθων. — Ἔρχεται.
Ἂς ἔλθῃ.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΝΑΘΑΝ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

(Κενὸν εἶναι τὸ πεδίον). — Μὴ
πολὺ ταχέως ἦλθον; Ἐτελείωσας
τὰς σκέψεις σου; Ὁμίλει. Μόνοι εἴμεθα.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τί, ὁ κόσμος ὅλος ἐὰν ἦν παρών;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοσαύτην ἔχεις, ὦ Ναθάν, πεποίθησιν;
Ἰδοὺ σοφὸς, μὴ κρύπτων τὴν ἀλήθειαν,
τὰ πάντα θυσιάζων δι' αὐτὴν, ζωὴν,
σῶμα καὶ αἷμα, ἀγαθὰ καὶ πλοῦτον.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ,
ναὶ, ἂν ἀναγκαῖον, καὶ ἂν χρήσιμον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὸ ἑξῆς τὸν ἕνα ἐκ τῶν τίτλων μου
«τοῦ κόσμου καὶ τοῦ νόμου ἐπανορθωτής»
ἐλπίζω νὰ τὸν φέρω δικαιότερον.

ΝΑΘΑΝ

Λαμπρὸς ὁ τίτλος· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐντελῶς
σ' ἐμπιστευθῶ, Σουλτάνε, ἔχω ἄδειαν
ν' ἀφηγηθῶ σοι ἓν μικρὸν διήγημα;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διατὶ ὄχι; Ἱστορίας ἀγαπῶ,
πρὸ πάντων ὅταν καὶ καλῶς ἐκτίθενται.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! Τὸ καλῶς ἐκθέτειν ὅμως ἔργον μου
πολὺ δὲν εἶναι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πάλιν ὑπερήφανος
ἐν μετριοφροσύνῃ; — Λέγε· διηγοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐν παναρχαίοις χρόνοις εἰς Ἀνατολὴν
ἄνθρωπος ἔζη· εἶχε δὲ δακτύλιον,
χειρὸς φιλίας δῶρον ἀνεκτίμητον.
Ὁ λίθος ἦτον τιμαλφὲς βηρύλλιον,
χρώματ' ἀλλάσσον συνεχῶς, καὶ δύναμιν
ἔχον, ἀνθρώποις καὶ Θεῷ εὐάρεστον
ν' ἀναδεικνύῃ τὸν ἐν πίστει φέροντα
αὐτό· δι' ὃ οὐδόλως ἦν παράδοξον
ἂν ὁ Ἀνατολίτης δὲν ἐξέβαλε
ποτὲ ἐκ τοῦ δακτύλου τὸν δακτύλιον,
κ' ἐφρόντισε νὰ μείνῃ ἀναφαίρετον
ἐσαεὶ κτῆμα εἰς τοὺς ἀπογόνους του.
Ἔπραξεν οὕτω· τὸν ἐκληροδότησεν
εἰς τῶν υἱῶν του τὸν ἀγαπητότερον·
ὤφειλε δ' οὗτος πάλιν εἰς τὸν φίλτερον
νὰ τὸν ἀφήσῃ τῶν υἱῶν του, κ' ἐφεξῆς
ὁ φίλτερος, ὁποία τῆς γεννήσεως
ἂν ἦν ἡ τάξις, διὰ τῆς δυνάμεως
τοῦ δακτυλίου, ἀρχηγὸς τοῦ οἴκου του
καὶ κεφαλή του νὰ ὑπάρχῃ κ' ἡγεμών.
Μὲ ἐννοεῖς, Σουλτάνε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λέγε· σ' ἐννοῶ.

ΝΑΘΑΝ

Εἰς υἱὸν οὕτω μεταβαίνων ἐξ υἱοῦ,
εἰς ἕνα περιῆλθεν ὁ δακτύλιος,

τριῶν υἱῶν πατέρα. Ἦσαν δὲ κ' οἱ τρεῖς
αὐτῷ ἐξ ἴσου εὐπειθεῖς, δι' ὃ αὐτὸς
ἐξ ἴσου τοὺς ἠγάπα, καὶ τὸν ἕνα νῦν,
νῦν δὲ τὸν ἄλλον, καὶ τὸν τρίτον ἄλλοτε, —
καθ' ὅσον μόνος μεθ' ἑκάστου ἔμενε,
τοῖς ἄλλοις μὴ ἐκχέων τὴν καρδίαν του, —
τοῦ δακτυλίου ἐθεώρει ἄξιον,
καὶ φιλοστόργως ἀσθενής, εἰς ἕκαστον
ἀλληλοδιαδόχως τὸν ὑπέσχετο.
Ταῦτα τοιαῦτα ἔβαινον μέχρι τινός.
Ἀλλ' ἦλθε τέλος τοῦ θανάτου ἡ στιγμή,
καὶ ἠμηχάνει ὁ φιλόστοργος πατήρ.
Βαθέως τὸν ἐλύπει, δύω τῶν υἱῶν,
ἐπίσης δόντας πίστιν εἰς τὸν λόγον του,
νὰ θλίψῃ. — Πῶς νὰ γίνῃ; — Πέμπει μυστικῶς
εἰς χρυσοχόου, καὶ πρὸς τὸν δακτύλιον
ὁμοίους δύο ἄλλους τῷ παρήγγειλεν,
εἰπὼν χρημάτων οὐδὲ κόπου νὰ φεισθῇ,
ὅπως ἡ ὁμοιότης γίνῃ ἐντελής.
Ὁ χρυσοχόος τὴν ἐπέτυχε, καὶ ὡς
τοὺς δακτυλίους ἔφερεν, οὐδ' ὁ πατὴρ
τὸν ἀρχικὸν τίς ἦτον δὲν ἐδύνατο
ν' ἀναγνωρίσῃ. Χαίρει καὶ ἀγάλλεται.
Καλεῖ τοὺς τρεῖς υἱούς του, ἕκαστον χωρίς,
καὶ τὴν εὐχήν του ἔδωκεν εἰς ἕκαστον
καὶ τὸν δακτύλιόν του, — καὶ ἀπέθανε. —
Σουλτάνε, μὲ ἀκούεις;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀποστρεφόμενος ἀπ' αὐτοῦ).

Σὲ ἀκούω· — πλὴν
τάχυνε. Φθάνεις εἰς τὸ τέλος;

ΝΑΘΑΝ

Ἔφθασα·—

διότι ἐννοεῖται ὅ,τι ἕπεται.
Ἀποθανόντος μόλις τοῦ πατρὸς, καθεὶς
τῶν τριῶν ἦλθε, φέρων τὸν δακτύλιον,
καὶ ἀξιῶν τοῦ οἴκου τὴν ἀρχήν. Πολλαὶ
ἔρευν', ἐγκλήσεις, ἔριδες. Ὁ ἀληθὴς
δακτύλιος τίς ἦτον ἀναπόδεικτον
ἀπέμενε. —

(Μετά τινα παῦσιν, ἐφ' ἧς φαίνεται περιμένων τὴν ἀπάντησιν τοῦ Σουλτάνου).

Ἐπίσης ἀναπόδεικτον
σχεδὸν, ὡς νῦν — ἡ πίστις εἶν' ἡ ἀληθής.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν ἐρώτησίν μου τὴν ἀπάντησιν.
αὐτὴν μοὶ δίδεις;

ΝΑΘΑΝ

Εἰς δικαιολόγησιν
ὅτι τοὺς δακτυλίους δὲν ἀποτολμῶ
νὰ διακρίνω, οὓς ἀπὸ σκοποῦ
ὁ πατὴρ οὕτω κατεσκεύασ' ἐξ ἀρχῆς,
ἵνα μὴ τρόπος μένῃ διακρίσεως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοὺς δακτυλίους; — Παίζεις μετ' ἐμοῦ. — Θαῤῥῶ
πῶς αἱ θρησκεῖαι περὶ ὧν σοὶ ἔλεγον
εὐκόλως ἀπ' ἀλλήλων διακρίνονται,
ὡς ἔτι καὶ εἰς βρῶσιν, πόσιν κ' ἔνδυσιν.

ΝΑΑΘΝ

Εἰς ὅλα, ἐκτὸς μόνον εἰς τὴν βάσιν των.
Δὲν εἶν' ἡ ἱστορία βάσις ὅλων των,

ἢ γεγραμμένη, ἢ ἐκ παραδόσεως;
Ἡ ἱστορία ὅμως ποῦ στηρίζεται;
Εἰς πίστιν· Ὄχι; Ἀξιοπιστότερον
πλὴν τίνα θεωροῦμεν τῶν οἰκείων μας,
ὧν ἐσμὲν αἷμα, οἵτινες ἀπὸ βρεφῶν
μᾶς ἔδωκαν ἐνδείξεις τῆς ἀγάπης των,
παρ' ὧν ποτὲ ἀπάτην δὲν ὑπέστημεν,
ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπάτη ἦν σωτήριος;
Πῶς νὰ πιστεύω ἧττον τοῖς προγόνοις μου
ἢ σὺ τοῖς ἐδικοῖς σου, ἢ τ' ἀνάπαλιν;
Πῶς ν' ἀπαιτήσω ψευδομένους νὰ εἰπῇς
τοὺς σοὺς προγόνους, τῶν ἐμῶν φειδόμενος,
ἢ τοὐναντίον; Καὶ περὶ Χριστιανῶν
τὸ ἴδιον· ἢ ὄχι;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Μὰ τὸν Ὕψιστον,
δίκαια λέγει οὗτος. Μ' ἀπεστόμωσεν.

ΝΑΘΑΝ

Ἀλλ' εἰς τοὺς δακτυλίους ἐπιστρέψωμεν.
Ἀντεγκαλοῦντο, καθὼς εἶπον οἱ υἱοί,
καὶ ὤμνυε καθείς των πρὸς τὸν δικαστὴν
πῶς τὸν δακτύλιόν του ἀπὸ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρὸς εἶχεν, — ὅπως ἦτον ἀληθές,—
ὑποσχεθέντος πρὸ πολλοῦ, ὅτι αὐτὸς
τοῦ δακτυλίου ἕξει τὸ προνόμιον,
ὡς ἦν οὐχ ἧττον ἀληθές. Ἀδύνατον,
ἐπέμενε καθείς των, ἦτον ὁ πατὴρ
νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ· καὶ ἀντὶ αὐτόν,
τὸν ἀγαθὸν πατέρα νὰ ὑποπτευθῇ,
τοῖς ἀδελφοῖς του μᾶλλον, — εἰ καὶ ἤθελε

περὶ ἐκείνων νὰ πιστεύῃ τ' ἄριστα, —
θ' ἀπέδιδε τὸν δόλον· καὶ θ' ἀνεύρισκε
τίς ὁ προδότης, καὶ θ' ἀπήτει τὴν ποινήν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ δὲ κριτής; Ν' ἀκούσω ἐπεθύμουν πῶς
ὁ κριτὴς λέγεις πῶς ὡμίλησεν. Εἰπέ.

ΝΑΘΑΝ

Ὁ κριτὴς εἶπεν· ἢ παρουσιάσατε
ἀμέσως τὸν πατέρα, ἢ τῆς ἕδρας μου
σᾶς ἀποβάλλω. Μὴ θαῤῥεῖτ' αἰνίγματα
πῶς εἶμ' ἐδῶ νὰ λύω; ἢ προσμένετε
τὸ στόμα του ν' ἀνοίξῃ ὁ δακτύλιος;
Ἀλλ' ὄχι· στῆτε. Εἴπατε ὁ ἀληθὴς
δακτύλιος τὴν χάριν ὅτι κέκτηται
τὸν κάτοχόν του παρ' ἀνθρώποις καὶ Θεῷ
ν' ἀναδεικνύῃ ὑπὲρ πάντ' ἀγαπητόν.
Ἰδοὺ ἡ κρίσις. Οἱ ψευδεῖς δακτύλιοι
τὴν δύναμιν δὲν ἔχουν. — Ποῖόν σας λοιπὸν
οἱ δύω ἄλλοι μᾶλλον ἀγαπῶσι; — Τί;
δὲν λέγετε; Σιγᾶτε; Οἱ δακτύλιοι
οὐχὶ πρὸς ἔξω, ἔχουν μόνον δύναμιν
πρὸς τὰ ἐντός; καὶ ὄχι ἔξω; — ἕκαστος
ἑαυτὸν μόνον ὑπὲρ πάντας ἀγαπᾷ; —
Ἠπατημένοι τότε εἶσθε καὶ οἱ τρεῖς
ἀπαταιῶνες! Ἐκ τῶν δακτυλίων σας
κἀνεὶς δὲν εἶναι γνήσιος. Ὁ γνήσιος
θεν' ἀπωλέσθη πιθανῶς, καὶ ὁ πατὴρ
ἐλπίζων ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἀπώλειαν
ἢ ν' ἀντικαταστήσῃ, κατεσκεύασε
τρεῖς ἀνθ' ἑνός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὡραῖον, ναί, ἐξαίρετον!

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν, τοῖς εἶπεν ὁ κριτής, ἀπόφασιν
ἂν παρ' ἐμοῦ ζητῆτε, ὄχι συμβουλήν,
ὑπάγετε. Εἶν' αὕτη δὲ ἡ συμβουλή·
Τὸ πρᾶγμα λάβετέ το ὅπως πρόκειται.
Καθείς σας ἔχει παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν
δακτύλιον. Καθείς σας ὡς τὸν γνήσιον
τὸν ἐδικόν του ἂς νομίζῃ. Πιθανὸν
τὴν τυραννίαν ὁ πατήρ σας τοῦ ἑνὸς
καὶ μόνου δακτυλίου νὰ μὴ ἤθελε
ν' ἀνεχθῇ πλέον ἐν τῷ οἴκῳ· βέβαιον
πῶς σᾶς ἠγάπα καὶ τοὺς τρεῖς, καὶ μάλιστα
ἐξ ἴσου σᾶς ἠγάπα, καὶ δὲν ἤθελε
τοὺς δύω νὰ πιέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἑνός.
Λοιπὸν ὁμοίως, πρὸς τὴν ἀμερόληπτον
ἀπρόληπτον στοργήν του σπεύσατε ναὶ σεῖς
ν' ἀντιφιλοτιμῆσθε· ἀγωνίζεσθε
τὴν δύναμιν τοῦ λίθου ἀψευδέστερον
τίς εἰς τὸ φῶς νὰ φέρῃ· βοηθήσατε
δι' ἀγαθοεργίας, ἡμερότητος,
διὰ καρδίας φιλαδέλφου, καὶ θερμῆς
πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, βοηθήσατε
τὴν δύναμιν τοῦ λίθου, καὶ ἡ χάρις του
ὁπόταν εἰς ἐκγόνους τῶν ἐκγόνων σας
ἤθελεν ἔλθει χρόνος ν' ἀποκαλυφθῇ,
μετ' ἔτη τότε χιλιάκις χίλια
πρὸ ταύτης πάλιν σᾶς καλῶ τῆς ἕδρας μου.
Ἀνὴρ σοφώτερός μου θέλει κάθησθαι

ἐπὶ τῆς ἕδρας ταύτης, ἵνα σᾶς εἴπῃ,
«ὑπάγετε»! — Τοιαῦτα εἶπεν ὁ κριτὴς
ὁ μετριόφρων.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ Θεὲ, θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Ἐὰν
αἰσθάνησαι πῶς εἶσαι, Σαλαδὶν, αὐτὸς
ὃν ὑπεσχέθη ὁ σοφώτερος . . . :

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

(Ὁρμῶν πρὸς αὐτὸν, καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρά του
ἣν πλέον δὲν ἀφίνει)

Ἐγώ;
Ἐγὼ ἡ κόνις; Τὸ μηδὲν ἐγώ; Θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Τί σοὶ συμβαίνει, Σαλαδῖνε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ Ναθὰν,
Ναθὰν, ὤ! τὰ μυρία ἔτη τοῦ κριτοῦ
ἀκόμη δὲν παρῆλθον· καὶ ἡ ἕδρα του
δὲν εἶν' ἡ ἐδική μου. — Τώρα ὕπαγε! —
ὕπαγε! — ὅμως ἔσο φίλος μου, Ναθάν.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ νὰ μ' εἴπῃ δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε
ὁ Σαλαδῖνος;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίποτε.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! Τίποτε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διόλου. Ὅμως διατί;

ΝΑΘΑΝ

Παράκλησιν
νὰ σοὶ ἐκφράσω εἶχον, περιστάσεως
δοθείσης.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; Καὶ δεῖται περιστάσεως
ἵνα παρακαλέσῃς; — Λέγε μοι λοιπόν.
Τί;

ΝΑΘΑΝ

Ἐξ ὁδοιπορίας ἔρχομαι μακρᾶς.
Ἀρχαῖα χρέη ἐπ' αὐτῆς εἰσέπραξα,
καὶ ἦλθον φέρων νόμισμα πολὺ, σχεδὸν
πάρα πολύ. — Ἀρχίζουν ὕποπτοι καιροί.
Ποῦ νὰ τὸ θέσω δὲν ἠξεύρω ἀσφαλῶς,
κ' ἐσκέφθην μήπως — προσεγγίζων πόλεμος
ζητεῖ τροφὴν χρημάτων — μὴ ἐδύνασο
νὰ ἔχῃς χρείαν τοῦ νομίσματος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀτενίζων αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς).

Ναθάν!
Δὲν θενὰ σ' ἐρωτήσω ἂν ὁ Ἀλ-Χαφὴς
δὲν σ' ἐπεσκέφθη, δὲν θὰ ἐρευνήσω ἂν
δὲν σοὶ ἐπῆλθεν ὑποψία τις, δι' ἣν
τοιαῦτα μοὶ προτείνεις οἰκειοθελῶς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς ὑποψία;

ΣΙΤΤΑ

Τὴν ἀξίζω. Σύγγνωθι. —
Τί ὠφελεῖ; Ἀνάγκη νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ,
κ' ἐγὼ σκοπὸν πῶς εἶχον . . .

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι τὸ αὐτὸ
νὰ μοὶ ζητήσῃς ἴσως;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτο, μάλιστα.

ΝΑΘΑΝ

Κ' οἱ δύω οὕτως ἀνθυπηρετούμεθα.
Ἀλλ' ὅμως ὅτι νὰ σοὶ πέμψω ὅλην μου
τὴν μετρητὴν οὐσίαν μ' εἶν' ἀδύνατον,
εἰς τοῦτο πταίει ὁ Ναΐτης. Γνώριμος
σοὶ εἶναι. Ἔχω κατὰ πρῶτον μέρος της
νὰ τῷ πληρώσω μέγα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς Ναΐτην; Πῶς;
Τοὺς χειροτέρους ἐκ τῶν πολεμίων μου
ὑποστηρίζεις διὰ τῶν χρημάτων σου;

ΝΑΘΑΝ

Περὶ ἑνὸς καὶ μόνου ὁμιλῶ, εἰς ὃν
ἔχεις χαρίσει τὴν ζωήν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐνθύμησιν
ὁποίαν διεγείρεις! — Εἶχον ἐντελῶς
τὸν νέον λησμονήσει. — Τὸν γνωρίζεις; — Τί
ἀπέγινε;

ΝΑΘΑΝ

Σοὶ εἶναι ἄγνωστον λοιπὸν
εἰς αὐτὸν πόσην, δι' αὐτοῦ δὲ κ' εἰς ἐμὲ
εὐεργεσίαν ἐδαψίλευσας; Αὐτὸς
τῆς μόλις του σωθείσης ἀφειδῶν ζωῆς,
εἰς πῦρ ἐῤῥίφθη, κ' ἔσωσε τὴν κόρην μου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἔπραξε τοῦτο; — Ἀληθῶς ὑπέσχετο
τὸ ἦθός του. Θὰ εἶχε πράξει τὸ αὐτὸ
ὁ ἀδελφός μου, ὃν οἱ χαρακτῆρές του
ἀνακαλοῦσιν. — Ἂν εἰσέτι εἶν' ἐδῶ,
νὰ μοὶ τὸν φέρῃς. — Τόσ' ἀκούει παρ' ἐμοῦ
ἡ ἀδελφή μου δι' αὐτὸν τὸν ἀδελφὸν,
χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσῃ, ὥστε ἤθελον
τὴν ζῶσάν του εἰκόνα ἅπαξ νὰ ἴδῃ. —
Νὰ μοὶ τὸν φέρῃς. — Μία πρᾶξις ἀγαθὴ,
κ' ἐκ τυφλοῦ πάθους μόνον ἂν προέκυψε,
πῶς πολλὰς ἄλλας πράξεις ἀγαθὰς γεννᾷ! —
Φέρε τον· σπεῦσον· ὕπαγε!

ΝΑΘΑΝ (Ἀφήνων τὴν χεῖρα τοῦ Σαλαδίνου).

Εἰς τὴν στιγμήν.
Μένουν δὲ τ' ἄλλα ὡς ἐσυμφωνήθησαν; (Ἐξέρχεται).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν ἀδελφὴν ν' ἀκούῃ τί δὲν ἄφησα;—
Ἂς τὴν ἀναζητήσω. — Πῶς θὰ δυνηθῶ
νὰ τῇ ἐκθέσω τὶ ἐῤῥέθη κ' ἔγινε; (ἐξέρχεται ἀλλαχόθεν).

ΣΚΗΝΗ Η'.

(Ὑπὸ τοὺς φοίνικας ὁ Ναΐτης περιπατεῖ περιμένων τὸν Ναθάν).

ΝΑΪΤΗΣ, (Περιέρχεται ἐν ἐνδομύχῳ πάλῃ, μέχρις οὗ τὸ αἴσθημα ἐκρήγνυται, καὶ ἀνακράζει:)

Ἐδῶ τὸ θῦμα ἵσταται ἀποκαμόν. —
Καλόν. Δὲν θέλω πλέον τὶ συμβαίνει μοι
νὰ ἐμβατεύω, οὔτε τὶ συμβήσεται
νὰ προμαντεύω θέλω. — Τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ,

ὅτι ματαίως, ναὶ ματαίως ἔφυγον.
Τί ἄλλο δ' ἐδυνάμην ἢ νὰ φύγω;— Αἴ!
Ἂς ἔλθῃ ὅ,τι ἔλθῃ! — Ὅτ' ἐνέσκηψεν
ὁ κεραυνὸς, τοσοῦτον ἔπεσε ταχὺς,
ὥστε δὲν εἶχον ἐκφυγήν. Πόσον καιρὸν
μακρὰν τῶν προσβολῶν του ἐπροσπάθησα
νὰ μείνω! — Νὰ τὴν βλέπω, ἧς ἀπέστρεφον
ἀγανακτῶν τὴν ὄψιν, — νὰ τὴν βλέπω, καὶ
ἀπόρασιν νὰ ἔχω νὰ μὴ παύωμαι
τοῦ νὰ τὴν βλέπω· — Ἀλλὰ τί; Ἀπόφασις
πρόθεσις εἶναι, πρᾶξις. Ἐγὼ δ' ἔπασχον,
ἔπασχον μόνον.—Νὰ τὴν βλέπω, καὶ πλεκτὴν,
συνυφασμένην μετ' αὐτῆς τὴν τύχην μου
νὰ ἐννοῶ, — ἓν ἦτον αἴσθημα διπλοῦν·—
ἦτον, καὶ εἶναι. — Πῶς μακράν της δύναμαι
νὰ ζῶ τοὐντεῦθεν, μ' εἶναι ἀκατάληπτον.
Θὰ ἦτο θάνατός μου· ἢ καὶ ὅπου ἂν
ἀποθανόντες ἀπερχόμεθα, κ' ἐκεῖ
θὰ ἦτο πάλιν ἐν θανάτῳ θάνατος. —
Εἶν' ἔρως τοῦτο; — Ὁ Ναΐτης ἀγαπᾷ
λοιπόν; Τῆς Ἰουδαίας ὁ Χριστιανὸς
ἐρᾷ; — Αἴ! Τί πρὸς τοῦτο; — Ἀπετίναξα
εἰς τοὺς ἁγίους τούτους τόπους, — κ' εἰς ἐμὲ
διὰ παντὸς ἁγίους, — τῶν προλήψεων
πολλάς. — Τί θέλει καὶ τὸ Τάγμα μου; Ἐγὼ,
ὁ πρὶν Ναΐτης, ἀπεβίωσα. Ἀφ' ἧς
στιγμῆς ὁ Σαλαδίνος μ' ἠχμαλώτισεν,
ἀπέθανα. Μὴ εἶναι αὔτ' ἡ κεφαλὴ,
ἣν παρὰ τοῦ Σουλτάνου ἔχω δωρεὰν,
μὴ εἶναι ἡ ἀρχαία; — Νέα εἶν' αὐτή·

Ἀγνοεῖ πάντα ὅσα παραπείθοντα
ἐδέσμευον ἐκείνην. — Καλητέρα της
προσέτι εἶναι· τοὐρανοῦ τοῦ πατρικοῦ
ἀξιωτέρα. Τὸ αἰσθάνομαι. Αὐτὴ
σκέπτεται πρῶτον, ὅπως νὰ ἐσκέπτετο
πρέπει ἐνταῦθα ὁ πατήρ μου ἄλλοτε,
ἀνίσως μύθους δὲν μοῦ κατεψεύσθησαν. —
Μύθους; — πλὴν τόσον πιθανούς! — Οὐδέποτε
πιθανοτέρους τοὺς ἐξέλαβον, ἢ νῦν,
ὁπότε νὰ προσκόψω τρέχω κίνδυνον,
ὅπου ἐκεῖνος ἔπεσεν. — Πῶς; Ἔπεσε;
Νὰ πέσω μᾶλλον θέλω μετ' ἀνδρῶν, παρὰ
μετὰ παιδίων ὄρθιος νὰ ἵσταμαι. —
Ὅτι μ' ἐγκρίνει, ἔχω τὸ παράδειγμα
τὸ ἴδιόν του εἰς ἐγγύησιν. Ζητῶ
καί τινος ἄλλου ἔγκρισιν; — Ἂν τοῦ Ναθάν,
αὐτοῦ δὲν θὰ μοὶ λείψῃ ὄχ' ἡ ἔγκρισις,
ἀλλὰ καὶ πλέον τούτου, ἡ ἐμψύχωσις.
Τὶ Ἰουδαῖος! — καὶ μὴ θέλων νὰ φανῇ
ἢ ὅ,τι εἶναι Ἰουδαῖος γνήσιος!
Ἰδού τον. Σπεύδων ἔρχεται· περιχαρής.
Τίς ἀπὸ τοῦ Σουλτάνου ἄλλως ἔρχεται;
Ναθάν!

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΝΑΘΑΝ

Σὺ εἶσαι;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἔμεινας πολὺν καιρὸν
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι τόσον. Καθ' ὁδὸν
ἐβράδυνα πηγαίνων. — Κοὺρδ, ὁ ἄνθρωπος
τῷ ὄντι εἶναι ἄξιος τῆς φήμης του.
Σκιά του μόνον εἶν' ἡ φήμη του. Ἀλλὰ
πρὸ πάντων πρέπει νὰ σοὶ ἀναγγείλω . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι νὰ σ' ὁμιλήσῃ θέλει. Ἀπαιτεῖ
ἀμέσως νὰ ὑπάγῃς εἰς συνέντευξιν.
Συνόδευσόν με μόνον εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅπου τι ἔχω νὰ φροντίσω δι' αὐτὸν,
καὶ μετὰ τοῦτο ἀπερχόμεθα ὁμοῦ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναθὰν, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν σου
δὲν ἐπεθύμουν.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπορεύθης πλὴν ἐκεῖ
ἐν τούτοις; Ὅμως ἤδη τὴν ὡμίλησας;
Λοιπὸν εἰπέ μοι πῶς ἡ Ῥέχα σ' ἤρεσε;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὢ! ὑπὲρ πᾶσαν ἔκφρασιν! Νὰ τὴν ἰδῶ
πλὴν πάλιν, δὲν θὰ γίνῃ. Ὢ! ποτὲ, ποτὲ,
ἐκτὸς ἐὰν ἀμέσως μοὶ ὑποσχεθῇς
πῶς νὰ τὴν βλέπω πάντοτε θὰ δύναμαι, —
ναὶ, πάντοτε.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς θέλεις νὰ ἐννοηθῇ
ὁ λόγος;

ΝΑΪΤΗΣ

(Μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, πίπτων εἰς τὸν τράχηλόν του).
Πάτερ!

ΝΑΘΑΝ

Νέε!

ΝΑΪΤΗΣ (ἀφήνων αὐτὸν ἐπίσης αἰφνηδίως)

Καὶ οὐχὶ, υἱέ;
Νάθαν;

ΝΑΘΑΝ

Φίλτατε νέε!

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ οὐχὶ υἱέ;
Σὲ ἱκετεύω, μὰ τοὺς ἱεροὺς δεσμοὺς
τῆς φύσεως, μὴ ἄλλους, ἐπιπλάστους μὴ
αὐτῶν προκρίνῃς. Ἔσο ἄνθρωπος, Ναθάν.
Ἀρκέσθητι εἰς τοῦτο. Μὴ μ' ἀπόκρουε.

ΝΑΘΑΝ

Φίλτατε φίλε, φίλτατε!

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐχὶ υἱέ!
Οὐδ' ἐν εὐγνωμοσύνῃ εἰς τὸν ἔρωτα
τῆς θυγατρός σου τὴν καρδίαν ἤνοιξε,
οὐδὲ κἂν, ὅτε δύω ἵνα γίνωσιν
ἓν, μόνον ἓν σου βλέμμα περιμένουσι;
Σιγᾷς;

ΝΑΘΑΝ

Μ' ἐκπλήττεις, ὦ ἱππότα εὐγενῆ.

ΝΑΪΤΗΣ

Σ' ἐκπλήττω;—Πῶς; Σ' ἐκπλήττω, σὲ τὸν ἔχοντα
τὰς σὰς ιδέας;— Εἰς τὸ στόμα μου αὐτὰς
δὲν τὰς ἀναγνωρίζεις;— Καὶ σ' ἐκπλήττω;

ΝΑΘΑΝ

Πρὶν
κἂν νὰ ἠξεύρω ποῖος ἐκ τῶν Στάουφεν
ἦν καὶ πατήρ σου;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ναθὰν, μοὶ λέγεις; Τί;
Τὴν στιγμὴν ταύτην ἄλλο δὲν αἰσθάνεσαι
ἐκτὸς περιεργείας;

ΝΑΘΑΝ

Βλέπεις, ἄλλοτε
εἶχον κ' ἐγὼ γνωρίσει ἕνα Στάουφεν.
Ἐλέγετο Κοῤῥάδος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἂν ἐλέγετο
καὶ ὁ πατήρ μου λοιπὸν οὕτως;

ΝΑΘΑΝ

Ἀληθῶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Τ' ὄνομα φέρω τοῦ πατρός· διότι Κοὺρδ
εἶναι Κοῤῥάδος.

ΝΑΘΑΝ

Ὅμως ὁ Κοῤῥάδος μου
δὲν ἦτον ὁ πατήρ σου. Ἦτον ὅ,τι σὺ,
Ναΐτης, κ' ἐπομένως ἦτον ἄγαμος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὤ! Διὰ τοῦτο;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν τὸν ἐκώλυσε
νὰ εἶναι ὁ πατήρ μου.

ΝΑΘΑΝ

Ἀστειεύεσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ σὺ ὑπὲρ τὸ δέον σπουδαιολογεῖς.
Καὶ τί, ἀνίσως ἤμην νόθον βλάστημα;
Δὲν εἶναι γένος τόσον περιφρονητόν.
Μὴ ἀποδείξεις προπατόρων μοὶ ζητῇς,
καὶ δὲν θὰ σοὶ ζητήσω τῶν προγόνων σου.
Οὐχὶ ὅτι τὸ δένδρον τῆς καταγωγῆς
τῆς σῆς μ' ἐμπνέει ὑπονοίας· ἄπαγε!
Δύνασαι φύλλον φύλλον μέχρις Ἀβραὰμ
νὰ τ' ἀποδείξῃς, τὰ δ' ἐπέκεινα ἐγὼ
ὁ ἴδιος ἠξεύρω κ' ἐπιμαρτυρῶ.

ΝΑΘΑΝ

Πικρὸς ὁ λόγος. Τὸν ἀξίζω; Τίποτε
σ' ἀπεποιήθην; Μόνον δὲν ἠθέλησα
σὲ ἐξ ἐφόδου εἰς τὸν πρῶτον λόγον σου,
νὰ δέσω. Ἄλλο τίποτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄ! τίποτε
ἄλλο! Βεβαίως; Τότε, ὤ! συγχώρησον.

ΝΑΘΑΝ

Ἐλθὲ, ἐλθέ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ποῦ; ὄχι εἰς τὸν οἶκόν σου.

Ὤ! ὄχι, ὄχι. Εἶν' ἐκεῖ πυρκαϊά.
Ἐδῶ σὲ περιμένω. Ὕπαγε. Ἐὰν
νὰ τὴν ἰδῶ· καὶ πάλιν πέπρωται, συχνὰ
θενὰ τὴν βλέπω, ἂν δ' οὐχὶ, τοῦ δέοντος
πλειότερον τὴν εἶδον.

ΝΑΘΑΝ

Σπεύδω, κ' ἔφθασα.

ΣΚΗΝΗ Ι'.

ΝΑΪΤΗΣ, καὶ μετ' ὀλίγον ΔΑΪΑ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀρκεῖ μοι. Τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐγκέφαλος
ἐγκλείει τόσα! πλὴν πληροῦτ' ἐνίοτε
διὰ μιᾶς, καὶ αἴφνης. — Τὸ ἐλάχιστον
τὸν πληροῖ αἴφνης. — Δὲν ἀξίζει τίποτε,
τίποτε, ὅ,τι καὶ ἂν τὸν πληρῇ. — Ἀλλὰ
ὑπομονή! Ταχέως συγχωνεύουσα
εἰς ἓν τὴν σωρευθεῖσαν ὕλην ἡ ψυχή,
ἀνοίγει τόπον, κ' ἐπανέρχεται τὸ φῶς
κ' ἡ τάξις.— Κατὰ πρῶτον ἀγαπῶ λοιπόν;
Δὲν ἦτον ἔρως ὅ,τι πρὶν ἠγάπησα;
Καὶ εἶναι ἔρως ὅ,τι νῦν αἰσθάνομαι;

ΔΑΪΑ (εἰσέρχεται μυστηριωδῶς πλαγιόθεν).

Ἱππότα, ὦ ἱππότα!

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς καλεῖ; Ἆ! σὺ
Δαΐα;

ΔΑΪΑ

Δὲν μὲ εἶδεν ὡς ἐπέρασα,

ἀλλ' ὅπου εἴσθε δύναται νὰ μᾶς ἰδῇ.
Τὸ δένδρον θὰ σᾶς κρύπτῃ· πλησιάσατε.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν τὶ δηλοῖ, τὶ εἶναι τὸ μυστήριον;

ΔΑΪΑ

Μυστήριον τῷ ὄντι, καθὼς λέγετε.
Καὶ διπλοῦν εἶναι. Γνῶσιν ἔχω τοῦ ἑνὸς
ἐγώ, καὶ σεῖς τοῦ ἄλλου. Ἀνταλλάσσομεν;
Ἐὰν μ' ἐμπιστευθῆτε τὸ ὑμέτερον,
τὸ ἐδικόν μου θέλω σᾶς ἐμπιστευθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Προθύμως, ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζω τί
ὡς ἐδικόν μου θεωρεῖς. Ἴσως φανῇ
ἀπὸ τοῦ ἐδικοῦ σου, ὅθεν ἄρχισον.

ΔΑΪΑ

Ὦ! Κύριε ἱππότα, ὤ! πῶς γίνεται;
Κατόπιν σας! — Προσέτι τὸ μυστήριον
τὸ ἰδικόν μου εἰς οὐδὲν σᾶς ὠφελεῖ
ἐὰν τὸ ἰδικόν σας μ' εἶναι ἄγνωστον.
Πλὴν σπεύσατε· διότι ἂν περὶ αὐτοῦ
σᾶς ἐρωτήσω, δὲν μοὶ ἐμπιστεύεσθε
οὐδὲν, καὶ τότε μένει τὸ μυστήριον
τὸ ἐδικόν μου πάντοτε μυστήριον,
τὸ δ' ἐδικόν σας ἐπροδόθη. — Δυστυχῆ
ἱππότα, σεῖς οἱ ἄνδρες νὰ νομίζητε
ὅτι τοιοῦτο μυστικὸν νὰ ἔχητε
κρυπτὸν εἰς τὰς γυναῖκας εἶναι δυνατόν!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅπερ πολλάκις ἀγνοοῦμεν καὶ αὐτοὶ
πῶς ἔχομεν.

ΛΑΪΑ

Ἂς εἶναι· ἴσως. Τὸ λοιπὸν
θὰ εἶναι ἀναγκαῖον φιλικῶς ἐγὼ
νὰ σᾶς τὸ μάθω, φαίνεται. — Εἰπέτε μοι,
τί ἦτο τοῦτο ὅτι ἀνελήφθητε
ἐξαίφνης οὕτως,— ὅτι μᾶς ἀφήσατε
μεμονωμένας,— ὅτι μετὰ τοῦ Νάθὰν
δὲν ἤλθατε ὀπίσω!— Ἀπετέλεσε
τόσον ὀλίγην ἐφ' ὑμῶν ἐντύπωσιν
ἴσως ἡ Ῥέχα ; Πῶς; ἢ μὴ πάρα πολλήν ;
Πολλήν ; Διδάξατέ μοι τὸ πτερύγισμα
εἰς τὸν ἰξὸν ὁποῖον εἶναι τοῦ πτωχοῦ
πτηνοῦ,—τοῦ συλληφθέντος. Πῶς τὴν ἀγαπᾷς
ἐν τέλει, ὦ ἱππότα, ὁμολόγησον
μέχρι παραφροσύνης· καὶ θενὰ σ' εἰπῶ . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Παραφροσύνης ; Ἔχεις δίκαιον. Καλῶς
κατανοεῖς τὸ πρᾶγμα.

ΔΑΪΑ

Παραδέχθητι
τὸν ἔρωτά σου· τὴν παραφροσύνην σου
σοὶ τὴν χαρίζω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐννοεῖται μόνη της.
Ναΐτης Ἰουδαίαν ν' ἀγαπᾷ ! . . .

ΔΑΪΑ

Πολλὴν
Δὲν ἐνδεικνύει φρόνησιν. — Πολλάκις πλὴν
περισσοτέρα ἐνυπάρχει φρόνησις
εἰς πράγματα ἀφ' ὅ,τι ὑποπτεύομεν·

καὶ οὐδὲ εἶναι ἀπαραδειγμάτιστον
τὸ νὰ μᾶς φέρῃ ὁ Σωτὴρ εἰς ἑαυτὸν
διὰ διόδων ἃς δυσκόλως μόνος του
ὁ φρόνιμος εὑρίσκει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπισήμως πῶς
λαλεῖς! — (Ἀντὶ Σωτῆρος καὶ ἂν πρόνοιαν
εἰπῶ, μὴ ἔχει ἄδικον;) Περίεργον
μὲ κάμνεις, ὡς νὰ εἶμαι μ' εἶν' ἀσύνηθες,

ΔΑΪΑ

Ὁ τόπος τῶν θαυμάτων εἶν' αὐτός.

ΝΑΪΤΗΣ

(Ὦ! ναί·
τῶν θαυμασίων. Καὶ πῶς ἄλλως; Εἰς αὐτὸν
ὁ κόσμος συνωθεῖται.) — Ὦ ἀγαπητὴ
Δαΐα, ἔστω, ἀληθὲς ἐκλάμβανε
ὅ,τ' ὑποθέτεις· ἔστω πῶς τὴν ἀγαπῶ,
πῶς ἀπορῶ ἂν ἦναι δυνατὸν χωρὶς
αὐτῆς νὰ ζήσω, πῶς . . .

ΔΑΪΑ

Τῷ ὄντι; Ἀληθές;
Τότε, ἱππότα, ὄμωσον πῶς σύζυγον
θενὰ τὴν λάβῃς, νὰ τὴν σώσῃς εἰς αὐτὸν
καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, τὸν αἰώνιον.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν πῶς; Πῶς νὰ ὀμώσω, ὅ,τι δύναμιν
δὲν ἔχω καὶ νὰ πράξω;

ΔΑΪΑ

Ἔχεις δύναμιν.
Διὰ μιᾶς καὶ μόνης λέξεως αὐτὴν
τὴν δύναμιν σοὶ δίδω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὥστε σύμφωνος
καὶ ὁ πατὴρ νὰ εἶναι;

ΔΑΪΑ

Αἴ! πατὴρ, πατήρ!
Τί πατήρ; Πρέπει ὁ πατὴρ ν' ἀναγκασθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ν' ἀναγκασθῇ, Δαΐα; Δὲν ἐνέπεσεν
εἰς λῃστὰς ἔτι. — Παντελῶς ν' ἀναγκασθῇ
δὲν πρέπει.

ΔΑΪΑ

Πρέπει νὰ θελήσῃ τὸ λοιπόν.
Πρόθυμος πρέπει νὰ φανῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς; Πρόθυμος,
καὶ πρέπει; — Πλὴν, Δαΐα, ἂν σ' εἰπῶ, κ'ἐγὼ
ὅτι νὰ ψαύσω τὴν χορδὴν ἠθέλησα
αὐτήν;

ΔΑΪΑ

Καὶ τί; οὐδόλως συνεφώνησε;

ΝΑΪΤΗΣ

Διὰ παραφωνίας συνεφώνησεν,
ἥτις βαθέως μ' ἤγγισε.

ΔΑΪΑ

Τί λέγεις Πῶς;
Σκιὰν ἐπιθυμίας ὡς τῷ ἔδειξας
περὶ τῆς Ῥέχας, δὲν ἐσκίρτησ' ἐκ χαρᾶς;
Ψυχρῶς σοὶ ἀπεκρίθη; Παρενέβαλε
καὶ δυσκολίας ἴσως;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, τοιοῦτο τί.

ΔΑΪΑ

Λοιπὸν δὲν θέλω στιγμὴν πλέον νὰ σκεφθῶ. (Παῦσις).

ΝΑΪΤΗΣ

Σκέπτεσαι ὅμως.

ΔΑΪΑ

Εἶναι τόσον ἀγαθὸς
ὁ ἄνθρωπος! Τοσαῦτα τῷ ὀφείλω! Πῶς
δὲν θέλει νὰ ἐνδώσῃ! — Μάρτυς ὁ Θεὸς
ὅτ' ἡ ἀνάγκη σχίζει τὴν καρδίαν μου
νὰ τὸν βιάσω οὕτω.

ΝΑΪΤΗΣ

Σὲ παρακαλῶ,
παῦσον συντόμως τὰς ἀμφιβολίας μου,
Δαΐα. Ἢ διστάζεις ἴσως καὶ αὐτὴ
ἀνίσως ὅ,τι μελετᾷς εἶν' ἀγαθὸν
ἢ κακὸν εἶναι, ἂν εἶν' ἄξιον μομφῆς
ἢ ἂν ἐπαίνου; — Τότε σίγα· λησμονῶ
κ' ἐγὼ πῶς ἔχεις ν' ἀποσιωπήσῃς τί.

ΔΑΪΑ

Τοῦτο τὰ χείλη μοὶ ἀνοίγει μάλιστα.
Λοιπὸν, . . ἡ Ῥέχα Ἰουδαία, ἤξευρε,
δὲν εἶναι. Εἶναι . . . εἶναι, ναὶ, Χριστιανή.

ΝΑΪΤΗΣ (ψυχρῶς.)

Τῷ ὄντι; Σὲ συγχαίρω. Ἦτο δύσκολον;
Μὴ σὲ τρομάζουν αἱ ὠδῖνες. Πλήθυνε,
ναὶ, μετὰ ζήλου πλήθυνε τὸν οὐρανὸν,
ἀφ' ὅτου τὴν γῆν πλέον σ' εἶν ἀδύνατον.

ΔΑΪΑ

Πῶς, ὦ ἱππότα ; Εἶν' ἡ ἀγγελία μοῦ
τῆς χλεύης σου ἀξία ; Πῶς χριστιανὴ
ἡ Ῥέχα εἶναι, σὲ λοιπὸν, χριστιανὸν,
Ναΐτην, ὅστις λέγει πῶς τὴν ἀγαπᾷ
δὲν σὲ ἡδύνει;

ΝΑΪΤΗΣ

Μάλιστα χριστιανὴ
ὁπόταν εἶναι τοῦ ἐργοστασίου σου.

ΔΑΪΑ

Οὕτω νομίζεις; Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἤκουεν!
Ὄχι, ἐκεῖνον ἤθελον νὰ τὸν ἰδῶ
ὅστις τὰς πεποιθήσεις θὰ τῇ ἤλλαζεν.
Εὐτύχημά της ἐκλαμβάνει πρὸ πολλοῦ
νὰ ἦναι ὅ,τι διεστράφη κ' ἔγινε.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἢ ἐξηγήσου καθαρῶς, ἢ—ὕπαγε.

ΔΑΪΑ

Χριστιανὴ, γονέων ἦν χριστιανῶν,
καὶ βαπτισθεῖσα.

ΝΑΪΤΗΣ (μετὰ σπουδῆς).

Ὁ Ναθὰν δέ;

ΔΑΪΑ

Ὁ Ναθὰν
δὲν εἶναι ὁ πατήρ της.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὄχι ὁ πατήρ;
Ἀλλ' ἐννοεῖς τί λέγεις;

ΔΑΪΑ

Τὴν ἀλήθειαν,

δι' ἣν πολλάκις μαῦρα χύνω δάκρυα.
Ὄχι δὲν εἶναι ὁ πατήρ της.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ λοιπὸν
ὡς θυγατέρα μόνον τὴν ἀνέθρεψεν;
Εἰς Ἰουδαίαν τὴν χριστιανὴν λοιπὸν
ἀνέθρεψεν;

ΔΑΪΑ

Ὡς λέγεις.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ δὲν ἤξευρεν
αὐτὴ τί ἐγεννήθη;— Δὲν τὸ ἔμαθεν
ἀπὸ τοῦ στόματός του, πῶς χριστιανή,
πῶς ὄχι Ἰουδαία ἦν ἐκ γενετῆς;

ΔΑΪΑ

Ποτέ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν εἰς ἀπάτην δὲν ἀνέθρεψε
τοιαύτην τὸ παιδίον; Πλὴν δὲν ἄφησεν
αὐτὴν ἠπατημένην οὕτω;

ΔΑΪΑ

Δυστυχῶς!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Ναθὰν τοῦτο; — ὁ σοφός, ὁ ἀγαθὸς
Ναθὰν νὰ ψεύσῃ τὴν φωνὴν τῆς φύσεως;
Τὴν ἔκχυσιν καρδίας παρωχέτευσεν,
ἥτις ἂν εἶχεν ἀφεθῇ εἰς ἑαυτήν,
διεύθυνσιν ἀλλοίαν θὰ ἐλάμβανε;—
Δαΐα, ὄντως μοὶ ἐνεπιστεύθης τι
λίαν σπουδαῖον, καὶ μεστὸν συνεπειῶν.

Μὲ θορυβεῖ. Τί θέλω οὔτε δι' ἐμὲ
ἠξεύρω. Καιρὸν δός μοι. Τώρα ὕπαγε.
Θὰ ἔλθῃ πάλιν ἀπ' ἐδῶ. Μὴ μᾶς ἰδῇ
ὁμοῦ, μὴ μένε· φύγε.

ΔΑΪΑ

Θεέ, φύλαττε!

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ ὁμιλήσω, ὅπως ἔχω, μετ' αὐτοῦ
ἀδύνατον μοὶ εἶναι. Ἂν που τὸν ἰδῇς,
εἰπέ τῳ ὅτι θέλομεν ἀπαντηθῇ
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΔΑΪΑ

Μὴ ἀφήνῃς νὰ φανῇ
κακὴ κάμμία κατ' αὐτοῦ διάθεσις.
Τοῦτο τροπὴν ἐσχάτην μόνον πέπρωται
νὰ δώσῃ τῶν πραγμάτων, ν' ἀφαιρέσῃ σοὶ
ὑπὲρ τῆς Ῥέχας πάντα τέλος δισταγμόν.
Εἰς τὴν Εὐρώπην δ' ὅταν θὰ ὑπάγητε
ὁμοῦ, ὀπίσω δὲν θενὰ μ' ἀφήσητε;
Δὲν εἶναι οὕτω;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί, καλόν· ἀλλ' ὕπαγε.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

('Εν τοῖς διαδρόμοις τοῦ μοναστηρίου).

'Ο ΜΟΝΑΧΟΣ καὶ μετ' ὀλίγον ὁ ΝΑΪΤΗΣ.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Ναὶ, ναί! 'Ο Πατριάρχης ἔχει δίκαιον!
Κἀνὲν τῷ ὄντι δὲν πολυεπέτυχεν
ἐξ ὅσων τὴν φροντίδα μοὶ ἀνέθεσεν.—
'Αλλὰ τοιαύτας ὑποθέσεις πάντοτε
τὶ μ' ἀναθέτει; — Πονηρῶς νὰ ἐνεργῶ
δὲν θέλω, οὐδὲ θέλω πείθων νὰ λαλῶ,
παντοῦ δὲν θέλω νὰ κολλῶ τὴν ῥίνα μου,
τὴν χεῖρά μου δὲν θέλω νὰ κινῶ παντοῦ!
Μὴ ἐκ τοῦ κόσμου ἀπεσύρθην δι' αὐτὸ,
δι' ἐμαυτὸν ν' ἀπέχω, κ' ὑπὲρ τῶν λοιπῶν
νὰ φέρω ἄνω κὼτω τὰ ἐγκόσμια;

ΝΑΪΤΗΣ (μετὰ σπουδῆς προσερχόμενος).

Καλῶς σ' εὑρίσκω, ἀδελφέ· σ' ἐζήτησα
πολύ.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

'Εμὲ, αὐθέντα;

ΝΑΪΤΗΣ.

Μ' ἐλησμόνησας;

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Ὤ! ὄχι, ὄχι! 'Αλλ' ἐνόμιζον ποτὲ

εἰς τὴν ζωήν μου ἄλλοτε τὸν κύριον
πῶς δὲν θεν' ἀπαντήσω, — ὅτι τοῦ Θεοῦ
ἡ χάρις δὲν θ' ἀφήσῃ.—Πρῶτος ὁ Θεὸς
ἠξεύρει πόσον μ' ἔθλιβεν ἡ πρότασις
ἣν ὤφειλον νὰ φέρω πρὸς τὸν Κύριον·
ἠξεύρει ἂν ἐπόθουν νὰ μοὶ κλίνητε
τὸ οὖς· γνωρίζει πῶς ἐχάρην, ἐκ ψυχῆς
ἐχάρην, ὅτε χωρὶς σκέψεως πολλῆς,
ὀρθὰ κοπτὰ τὰ πάντα ἀπερρίψατε,
πᾶν ὅ,τι εἰς ἱππότην ἦν ἀνοίκειον.
Ἀλλ' ἔρχεσθε. Ὡς τέλους ἔφερε καρπόν!

ΝΑΪΤΗΣ

Λοιπὸν ἠξεύρεις πρὸς τί ἔρχομαι; Σχεδὸν
ἐγὼ δὲν τὸ ἠξεύρω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ ἐσκέφθητε·
εὑρέθη ὅτι κατὰ πάντα ἄδικον
ὁ Πατριάρχης δὰ δὲν ἔχει· πῶς τιμὴν
ἡ πρότασίς του φέρει καὶ ἀργύριον·
πῶς εἶναι καὶ πῶς μένει ὁ ἐχθρὸς ἐχθρὸς,
καὶ ἂν δεκάκις ἦν σωτήρ μας ἄγγελος.
Αὐτὰ, αὐτὰ σπουδαίως ἐσταθμίσατε,
κ' ἔρχεσθε ἤδη καὶ προτείνεσθε. — Θεέ!

ΝΑΪΤΗΣ.

Εὐσεβῆ ἄνερ, ἀγαθὲ, ἡσύχασον·
δὲν ἦλθον διὰ τοῦτο, ὄχι. Ἔτι σκέπτομαι
ὡς ἐσκεπτόμην περὶ τῆς προτάσεως,
οὐδὲ δι' ὅλα τ' ἀγαθὰ θὰ ἔστεργον
νὰ θυσιάσω τὴν καλὴν ὑπόληψιν
ἧς ἄνθρωπος τοσοῦτον ἀγαθὸς, εὐθὺς,

ἀγαπητὸς, μὲ κρίνει ἄξιον. Ζητῶν
τοῦ Πατριάρχου μόνον ἦλθα συμβουλήν. . :

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πῶς; Σεῖς τοῦ Πατριάρχου; Εἷς ἱππότης, σεῖς,
ἑνὸς — παππᾶ; (Περιβλέπεται δειλῶς).

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί.— Εἶναι παππαδίστικον
σχεδὸν τὸ πρᾶγμα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἴσως· πλὴν παππᾶς ποτὲ
δὲν ἐρωτᾷ ἱππότην, καὶ ἱπποτικὸν
τὸ πρᾶγμ' ἂν εἶναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐπειδὴ δικαίωμα
ἔχει νὰ σφάλλῃ. Δὲν φθονοῦμεν δι' αὐτό.—
Ὦ! ἂν νὰ πράξω ἔμελλον δι' ἐμαυτὸν
καὶ μόνον, ἂν εὐθύνας μόνον εἰς ἐμὲ
νὰ δώσω εἶχον, δὲν θὰ μ' ἐχρειάζετο
ὁ Πατριάρχης. Ἀλλὰ πράγματά τινα
προτιμῶ μᾶλλον πρὸς τὴν ξένην θέλησιν
κακῶς νὰ πράττω ἢ καλῶς πρὸς τὴν ἐμήν.—
Προσέτι βλέπω καὶ πῶς εἶναι ἐννοῶ
φατρία κ' ἡ θρησκεία. Ἀφατρίαστος
ὅστις φρονεῖ πῶς εἶναι, καὶ αὐτὸς κρατεῖ
τῆς ἐδικῆς του τὴν σημαίαν. Ἐπειδὴ
εἶν' οὕτω, πρέπει καὶ νὰ ἦναι, φαίνεται.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πρὸς ταῦτα μᾶλλον σιωπῶ. Δὲν ἐννοῶ
καλῶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὦ! ναί, ναί!—
(Ἀλλὰ τῷ ὄντι, τί ζητῶ; Ἐπιταγὴν
ἢ συμβουλήν;— καὶ θέλω συμβουλὴν σοφήν,
ἢ καθαράν;) — Εὐγνώμων σ' εἶμαι, ἀδελφέ,
διὰ τὴν νύξιν σ' εἶμ' εὐγνώμων. — Αἴ! πρὸς τί
ὁ Πατριάρχης; — Ἔσο πατριάρχης μου!
Νὰ ἐρωτήσω θέλω τὸν χριστιανὸν
διὰ τοῦ Πατριάρχου· τὸ ἀνάπαλιν
δὲν θέλω. — Ἰδοὺ ποία ἡ ὑπόθεσις . . .

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μή, μὴ παρέχει! Μὲ παραγνωρίζετε,
ὦ Κύριέ μου. Καὶ πρὸς τί; — Ὅστις πολλὰ
γνωρίζει, ἔχει νὰ φροντίζῃ καὶ πολλά·
ἐγὼ δ' εἰς μίαν μόνην ἀφιέρωσα
τὸν βίον μου φροντίδα. — Ὦ! Καλόν! Ἰδού!
Ἀκούσατε, ἴδετε! Ἔρχετ' εὐτυχῶς
ὁ ἴδιος. Σᾶς εἶδεν ἤδη. Μείνατε.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ, προσερχόμενος μετά πάσης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς δι' ἑνὸς τῶν διαδρόμων, καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ δώσω τόπον μᾶλλον θενὰ ἤθελον.—
Ἄνθρωπος ὡς τὸν θέλω δὲν μοὶ φαίνεται.—
Ἀρχιερεὺς προγάστωρ, ἐρυθρός, φαιδρός,
πολυτελὴς τοσοῦτον!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς ἐπίσημον

πομπὴν νὰ τὸν ἴδῆτε! Τώρα ἔρχεται
μόνον ἐξ οἴκου ἀσθενοῦς.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ Σαλαδὶν
ἐμπρός του πρέπει νὰ ἐντρέπηται.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ (πλησιάζων, νεύει πρὸς τὸν Μοναχόν)!

Ἐδώ!
Αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ Ναΐτης; Τί ζητεῖ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Τὸ ἀγνοῶ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ (πλησιάζων πρὸς τὸν Ναΐτην, ἐν ᾧ ὁ Μοναχὸς καὶ ἡ συνοδία του ἀποσύρονται πρὸς τὸ μετασχήνιον).

Ἱππότα, σὲ ἀσπάζομαι,
χαίρων τὸν νέον ὅτι βλέπω τὸν καλόν.—
Καὶ πόσον νέος! — Βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ
καλόν τι δύνατ' ἐξ αὐτοῦ νὰ παραχθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλειότερον δυσκόλως, ὁσιώτατε,
τοῦ μέχρι τοῦδε· ἴσως δ' ὀλιγώτερον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Εὔχομαι κἂν, ἱππότης οὕτως εὐσεβής,
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὑπηρετῶν,
πρὸς ὄφελός της καὶ πρὸς δόξαν της ν' ἀνθῇ
καὶ νὰ πολυχρονήσῃ. — Τοῦτο ἔσται δὲ
βεβαίως, ἡ ἀνδρεία ἂν ἡ νέα του
τὴν συμβουλὴν ἀκούῃ πολιῶν φρενῶν.—
Ὁ Κύριος δὲ τώρα τί ἐπιθυμεῖ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅ,τ' εἰς ἐμὲ τὸν νέον λείπει. Συμβουλήν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Προθύμως. Ὅμως πρέπει καὶ νὰ τὴν δεχθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐχὶ τυφλῶς;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Τίς λέγει τοῦτο; — Φυσικῶς
τὸ λογικὸν, τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ Θεοῦ,
δὲν πρέπει ν' ἀμελῶμεν,— ὅπου ἐγχωρεῖ.
Πανταχοῦ ὅμως ἐγχωρεῖ; — Παντάπασι.—
Φερ' εἰπεῖν, ὅταν δι' ἑνὸς ἀγγέλου του, —
ἤγουν τινὸς ὀργάνου τῶν βουλῶν αὐτοῦ, —
νὰ μᾶς διδάξῃ κατανεύῃ ὁ Θεὸς
ἴδιον τρόπον, ἰδιαίτατον, καθ' ὃν
τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ
νὰ προαχθῇ ἡ δόξα, τὸ συμφέρον του,
τίς τολμᾷ, ὅπλον ἐνδυθεὶς τὸ λογικὸν,
νὰ ἐρευνήσῃ τὴν βουλὴν τοῦ πλάσαντος
τὸ λογικόν; Τὸν νόμον τὸν αἰώνιον
τῶν θαυμασίων τ' οὐρανοῦ πρὸς εὐτελοῦς
φιλοτιμίας τοὺς κανόνας νὰ μετρῇ;—
Ἀρκοῦσιν. — Ἐπὶ τίνος δὲ ὁ Κύριος
τὴν συμβουλήν μου θέλει κατὰ τὸ παρόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὑποτεθείσθω, πάτερ ὁσιώτατε,
ὅτ' Ἰουδαῖος ἓν παιδίον κέκτηται, —
εἴπωμεν κόρην,— ὅτι τὴν ἀνέθρεψε
μετὰ μερίμνης, εἰς πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν,
ὅτι ἐκ πάσης τῆς ψυχῆς τὴν ἀγαπᾷ,
μετὰ τῆς ἴσης ἀγαπώμενος στοργῆς.
Εἴπέτε ὅτι ἔμαθέ τις ἐξ ἡμῶν
τοῦ Ἰουδαίου πῶς ἡ κόρη ἀληθῶς
δὲν ἦτον, ὅτι βρέφος τὴν ἀνέσωσεν.

ἠγόρασεν, ἢ ἔστω καὶ — τὴν ἔκλεψε·
πῶς ἐγεννήθ' ἡ κόρη ἐκ χριστιανῶν
καὶ ἐβαπτίσθη, πλὴν πῶς τὴν ἀνέθρεψεν
ὁ Ἰουδαῖος Ἰουδαίαν, ἔχων την
ὡς Ἰουδαίαν ἔτι, καὶ ὡς κόρην του.
Εἰπέτε τότε, ὦ σεβασμιώτατε,
τί τὸ πρακτέον;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Φρίττω εἰς τὸ ἄκουσμα!
Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἂς μ' εἰπῇ ὁ Κύριος,
ἂν τοῦτο εἶναι πρᾶγμα ἢ ὑπόθεσις,
ἤγουν ἂν τοῦτο ἔπλασεν ὁ Κύριος
κατὰ νοῦν μόνον, ἢ ἀνίσως ἀληθῶς
συνέβη καὶ συμβαίνει.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' ἐνόμιζον
ἀμφότερα πῶς ἦσαν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ,
ἵνα τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος
τὴν γνώμην μάθω.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Τὸ αὐτό;— Ὁ Κύριος
ἂς ἐννοήσῃ πόσον εἰς Πνευματικὰ
τὸ λογικὸν πλανᾶται τὸ ἀνθρώπινον! —
Διόλου. Ἐὰν εἶναι ἡ διήγησις
τῆς φαντασίας παίγνιον κ' ἐφεύρημα,
σπουδαίαν δὲν ἀξίζει τὴν διάσκεψιν.
Θὰ εἶχον παραπέμψει εἰς τὸ θέατρον
τὸν Κύριον, ν' ἀκούσῃ συζητούμενα
μετ' εὐστοχίας τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατά.—
Ἀνίσως διὰ μύθου πλὴν θεατρικοῦ

ὁ Κύριός μου δὲν μὲ περιέπαιξε,
τὸ πρᾶγμ' ἀνίσως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου,
ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ
συνέβη,— τότε —

ΝΑΪΤΗΣ

Τότε;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Νὰ τιμωρηθῇ
ὁ Ἰουδαῖος εἶν' ἀνάγκη πρὸ παντὸς
δι' ὧν ἐπιτιμίων ἐπιβάλλουσι
νόμοι τοῦ Πάππα, καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος
αἱ διατάξεις εἰς ἀνοσιούργημα,
εἰς ἔγκλημα τοιοῦτο.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ὁρίζει δὲ
τὸ δίκαιον τὸ ἔσω καὶ τὸ θύραθεν
δι' Ἰουδαῖον ὅστις τὸν Χριστιανὸν
εἰς ἀλλαξοθρησκείαν θὰ παρέπειθε,—
τὸ πῦρ,— τὰς φλόγας.—

ΝΑΪΤΗΣ

Ναί;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ὁπόσον μᾶλλον δὲ,
δι' Ἰουδαῖον τὸν Χριστιανόπαιδας
βιαίως ἀφαιροῦντα τοῦ βαπτίσματος!
καθ' ὅσον, ὅ,τι εἰς παιδία γίνεται
δὲν εἶναι βία;— ἤγουν, προφανῶς, ἐκτὸς
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὅταν γίνηται.

ΝΑΪΤΗΣ

'Αλλ' ἂν τῆς φιλανθρώπου περιθάλψεως
τοῦ 'Ιουδαίου τὸ παιδίον στερηθὲν
θ' ἀπέθνησκεν ἀθλίως;

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

'Αδιάφορον!
Ὁ 'Ιουδαῖος θὰ καῇ.— Καλλήτερον
ἀθλίως τὸ παιδίον, ἐγκαταλειφθέν,
ἐνταῦθα ν' ἀποθάνῃ, παρὰ νὰ σωθῇ
οὕτω, πρὸς αἰωνίαν κόλασιν αὐτοῦ.—
Καὶ τί ὁ 'Ιουδαῖος ἔχει, τὸν Θεὸν
νὰ προλαμβάνῃ; Ὅταν θέλῃ ὁ Θεός,
σώζει, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν ἀνάγκην του.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τὴν ψυχήν, πιστεύω, εἰς τὸ πεῖσμά του
ἀνίσως θέλῃ σώζει.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

'Αδιάφοφον!
Ὁ 'Ιουδαῖος θὰ καῇ.—

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶν' ἄξιον
μελέτης τοῦτο· μάλιστ' ἄν, ὡς λέγεται,
ὁ 'Ιουδαῖος ὄχι εἰς τὴν πίστιν του,
εἰς οὐδεμίαν πίστιν τὴν ἀνέθρεψε,
περὶ Θεοῦ διδάξας εἰς αὐτὴν οὐδέν,
ἐκτὸς τοῦ ὅ,τι εἰς τὸν νοῦν εἶν' ἐπαρκές·
οὐδ' ἧττον οὐδὲ πλεῖον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

'Αδιάφορον!
Ὁ 'Ιουδαῖος θὰ καῇ.— Τρὶς ἔπρεπε,

τρὶς διὰ τοῦτο μόνον νὰ καῇ.— Καὶ πῶς;
παιδίον ν' ἀναθρέψῃ ἄνευ πίστεως!
Νὰ μὴ διδάξῃ εἰς τὴν κόρην τῶν χρεῶν
τὸ μέγιστον καὶ πρῶτον, τὸ πιστεύειν; Ἄ!
Ὀλέθριον! θαυμάζω δὲ, ὦ κύριε
ἱππότα, νὰ σᾶς βλέπω...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἁγιώτατε,
τὰ περαιτέρω, ἐὰν θέλῃ ὁ Θεὸς,
ἐν ἐξομολογήσει. (Θέλει ν' ἀπέλθῃ).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Πῶς; Οὐδ' ἀπαντᾷς
εἰς τὴν ἐρώτησίν μου! — Τὸν κακότροπον,
τὸν Ἰουδαῖον οὐδὲ μ' ὀνομάζεις κἂν! —
Νὰ μὴ τὸν προσαγάγῃς!—Ὦ! ἠξεύρω τί.
Πρὸς τὸν Σουλτάνον θὰ στραφῶ.— Ὁ Σαλαδὶν,
δυνάμει τῆς συνθήκης ἣν μᾶς ὤμωσεν,
ὀφείλει, μᾶς ὀφείλει ὑπεράσπισιν
εἰς πᾶν μας δόγμα καὶ καὶ εἰς πᾶν προνόμιον
ὃ θεωροῦμεν κεκτημένον ἀσφαλῶς
εἰς τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν μας.
Ἔχομεν, δόξα τῷ Θεῷ! εἰς χεῖράς μας
τὸ ἔγγραφόν του τὸ πρωτότυπον, ἡμεῖς,
καὶ τὴν ὑπογραφήν του, τὴν σφραγίδα του!
Καὶ θὰ τῷ ἀποδείξω εὐκολώτατα
καὶ εἰς τὸ κράτος πόσος εἶν' ὁ κίνδυνος,
ἂν δὲν ὑπάρχῃ πίστις. Οἱ κοινωνικοὶ
δεσμοὶ χαλῶνται πάντες, διαῤῥήγνυνται,
οἱ ἄνθρωποι ὁπότε δὲν πιστεύωσι.—
Μακρὰν, μακρὰν τοιαῦτα ἀνομήματα!...

ΝΑΪΤΗΣ

Πολὺ λυποῦμαι πῶς τὸ ἀξιόλογον
τοῦ θείου λόγου δίδαγμα δὲν εὐκαιρῶ
ν' ἀκούσω μέχρι τέλους. Περιμένομαι
εἰς τοῦ Σουλτάνου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἄ! Ναί;—Τότε—τότε—ναί.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸν Σαλαδῖνον, ἡ Πανιερότης σας
ἂν διατάττῃ, θὰ παρασκευάσω.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ὤ!
Ἠξεύρω ὅτι εὐνοεῖ τὸν Κύριον
ὁ Σαλαδῖνος.— Μίαν λέξιν δι' ἐμὲ
καλὴν νὰ τῷ εἰπῆτε σᾶς παρακαλῶ.—
Ὁ θεῖος ζῆλος μόνος μὲ παρακινεῖ,
καὶ εἴ τι πράττω ὑπερβάλλον, δι' αὐτὸν
τὸ πράττω.— Ἂς σταθμίσῃ τοῦτ' ὁ κύριος! —
Δὲν εἶναι οὕτως, ὅτι ὅσα εἴπομεν
περὶ τοῦ Ἰουδαίου, ἦσαν πρόβλημα
ἁπλῶς, καὶ μόνον; ἤγουν ἦσαν...

ΝΑΪΤΗΣ

Πρόβλημα. (Ἀπέρχεται).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

(Οὔ πρέπει νὰ ζητήσω τὴν ἐπίλυσιν.
Ἔργον ἁρμόζον πάλιν εἰς τὸν ἀδελφὸν
τὸν Καλοπίστιν τοῦτο).—Τέκνον, πρόσελθε.
(Ἀπερχόμενος συνομιλεῖ μετὰ τοῦ Μοναχοῦ).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δωμάτιον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σαλαδίνου.

(Δοῦλοι φέρουσι πλῆθος μεγάλων βαλαντίων, καὶ θέτουσιν αὐτὰ κατὰ σειρὰν εἰς τὸ ἔδαφος).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. Μετ' ὀλίγον **ΣΙΤΤΑ.**

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (προσερχόμενος).

Λοιπὸν δὲν ἔχει τοῦτο τέλος;—Μένουσι
πολλὰ ἀκόμη;

ΕΙΣ ΔΟΥΛΟΣ.

Τὰ ἡμίση μένουσι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰς τὴν Σιττὰν τὰ ἄλλα φέρετε λοιπόν.
Ὁ Ἀλ-χαφῆς ποῦ εἶναι; Ταῦτα παρευθὺς
ὁ Ἀλ-χαφῆς νὰ λάβῃ. Προτιμώτερον
εἰς τὸν πατέρα δὲν τὰ στέλλομεν; Ἐδῶ
θὰ διαῤῥεύσουν διὰ τῶν δακτύλων μου.
Τῷ ὄντι γίνεταί τις σκληροκάρδιος
ὡς τέλους, καὶ θὰ πρέπῃ εἰς τεχνάσματα
νὰ καταφύγῃ ὅστις θέλει χρήματα
νὰ μ' ἀποσπάσῃ. Μέχρις ὅτου φθάσωσι
τὰ ἐξ Αἰγύπτου, ἡ πενία ἂς ἰδῇ
νὰ τὰ οἰκονομήσῃ πῶς θὰ δυνηθῇ.—
Νὰ ἔχω μόνον ἐὰν μ' ἦτον δυνατὸν
τοῦ Τάφου τὰς δαπάνας! Οἱ χριστιανοὶ
προσκυνηταὶ ἂν μόνον νὰ μὴ φεύγωσι
κενὰς τὰς χεῖρας μ' ἦτο δυνατόν! Ἐὰν...

ΣΙΤΤΑ

Τί εἶναι λοιπὸν τοῦτο; Τί μοὶ ἔστειλας
τὰ χρήματα;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Νὰ λάβῃς τ' ὀφειλόμενον,
νὰ ταμιεύσῃς δ' ὅσα περισσεύσωσι.

ΣΙΤΤΑ

Καὶ μετὰ τοῦ Ναΐτου ὁ Ναθὰν λοιπὸν
ἐδῶ δὲν εἶν' ἀκόμη;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸν ζητεῖ παντοῦ.

ΣΙΤΤΑ

Ἰδὲ τί εὗρον ὅτε τὰ κοσμήματα
τὰ παλαιά μου ἔθετον εἰς τάξιν. (Δεικνύει μικρὰν εἰκόνα).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἆ!
Ὁ ἀδελφός μου! Εἶν' αὐτὸς, ναὶ, εἶν' αὐτός!
Ὢ! Ἦτον, ἦτον! — Ἀδελφέ μου φίλτατε,
ὦ ἀγαθέ μου ἀδελφέ! Τί πρόωρος
ἡ στέρησίς σου! Πόσ', ἂν ἤμην μετὰ σοῦ,
ἂν παρ' ἐμοὶ σὲ εἶχον, θενὰ ἔπραττον! —
Σιττά, ὤ! δός μοι τὴν εἰκόνα. Ἄλλως τε
καὶ τὴν γνωρίζω. Εἶναι δῶρον ὃ αὐτὸς
εἶχε χαρίσει ἄλλοτε τῇ ἀδελφῇ
τῇ πρεσβυτέρᾳ, τῇ φιλτάτῃ του Λιλλᾷ,
ὅτε τινὰ πρωΐαν τῆς ἀγκάλης της
νὰ τὸν ἀφήσῃ δὲν ἐπείθετο. Αὐτὴ
ὑπῆρξεν ἡ ἐσχάτη ἱππασία του.—
Φεῦ! Τὸν ἀφῆκα νὰ ἱππεύσῃ μόνος του!
Ἐφόνευσεν ἡ λύπη τὴν Λιλλὰν, ποτὲ
μὴ συγχωρήσασάν με ὅτι μόνος του
ἀφῆκα νὰ ἱππεύσῃ. — Ἔκτοτε, ποτὲ
δὲν ἦλθε πάλιν!

ΣΙΤΤΑ

Δυστυχῆ μου ἀδελφέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἄφες! — Θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ καὶ δι' ἡμᾶς
ὅλους, ἐπίσης πάλιν νὰ μὴ ἔλθωμεν! —
Πλὴν καὶ τίς οἶδε; Μόνος μὴ ὁ θάνατος
τοῦ τέρματος ἐκτρέπει νέον ὡς αὐτόν;
Ἐχθροὶ εἰσὶ καὶ ἄλλοι. Ὑπ' αὐτῶν συχνὰ
ὁ ἰσχυρὸς ἡττᾶται ὡς ὁ ἀσθενής. —
Ἀλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἔχῃ, τὴν εἰκόνα του
πρὸς τὸν Ναίτην παραβάλλων, θὰ ἰδῶ
ἡ φαντασία πόσον μὲ ἠπάτησε.

ΣΙΤΤΑ

Δι' αὐτὸ μόνον σοὶ τὴν ἔφερα· ἀλλὰ πλὴν δὸς
δός, καὶ σοὶ θέλω τὸ εἰπεῖ. Εἶν' εἰς αὐτὰ
ὁ γυναικεῖος ὀφθαλμὸς ὀξύτερος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Πρὸς εἰσερχόμενον θυρωρόν).

Τίς εἶναι; — Ὁ Ναίτης; Ἂς εἰσέλθῃ.

ΣΙΤΤΑ

Μὴ
παροῦσα σᾶς ταράττω· μὴ τὸν ἐνοχλῇ
ἡ περιέργειά μου...

(Κάθηται κατὰ μέρος ἐπὶ ἀνακλίντρου, καταβιβάσασα τὴν καλόπτραν ἐπὶ τοῦ προσώπου της).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Οὕτω κάλλιστα.
(Ὁ τόνος του δὲ τώρα! Τί ὁ τόνος του
θὰ εἶναι; — Μοὶ κοιμᾶται ποῦ ἐν τῇ ψυχῇ
ἡ φωνὴ ἔτι καὶ ὁ τόνος τοῦ Ἀσσάδ.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ὁ ΝΑΪΤΗΣ. ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΝΑΪΤΗΣ

Σουλτάν', αἰχμάλωτός σου...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σὺ αἰχμάλωτος;
Μὴ τὴν ζωὴν χαρίσας δὲν σ' ἐχάρισα
καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἅμα;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅ,τι πρέπ' εἰς σὲ
νὰ λέγῃς, πρέπει νὰ τ' ἀκούω εἰς ἐμὲ,
οὐχὶ νὰ τὸ εἰκάζω.— Νὰ ἐκφράσω σοι
διὰ τὸ δῶρον τῆς ζωῆς μου χάριτας
πολλὰς, Σουλτάνε, οὔτε πρὸς τὴν θέσιν μου
συνᾴδει, οὔτε πρὸς τὸν χαρακτῆρά μου.—
Ἀλλ' ἡ ζωή μου εἶναι σή.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Μὴ κατ' ἐμοῦ
ποιεῖσαι αὐτῆς χρῆσιν.— Δύω χεῖρας μὲν
περισσοτέρας, ἂν τὰς θέλωσ' οἱ ἐχθροὶ,
τοῖς τὰς ἀφήνω. Πλὴν καρδίαν ὡς τὴν σὴν
νὰ τοῖς ἀφήσω, δύσκολον μοὶ ἔρχεται.—
Δὲν ἠπατήθην ὡς πρὸς σὲ, γενναῖέ μου,
ἄξιε νέε! Σὺ ψυχῇ καὶ σώματι
ὁ Ἀσσὰδ εἶσαι, ὁ Ἀσσάδ μου. Ὦ! ἰδέ·
νὰ σ' ἐρωτήσω ἐδυνάμην ποῦ καιρὸν
ἐκρύβης τόσον, ἢ εἰς ποῖον σπήλαιον
ἀπεκοιμήθης, ἢ τίς μάγισσ' ἀγαθὴ
εἰς τίνα κῆπον εὐθαλλὲς ἐτήρησε

τὸ τῆς νεότητός σου ἄνθος; Ἤθελον
νὰ σ' ἐνθυμίσω τί ὁμοῦ ἐπράξαμεν
τότε ἢ τότε. Ἤθελον πῶς μυστικὸν
ἀπ' ἐμοῦ εἶχες, ὅτι μοὶ ἀπέκρυψας
ἓν καὶ τὸ τελευταῖον τῶν συμβάντων σου
νὰ σ' ἐπιπλήξω.—Ἐδυνάμην ὅλ' αὐτὰ
ἂν ἔβλεπον σὲ μόνον, ὄχι δὲ κ' ἐμέ. —
Ἔστω! Πλὴν τοῦτο ἀπὸ τῶν ὀνείρων μου
ἀληθὲς μένει, ὅτ' εἰς τὸ φθινόπωρον
τοῦ βίου βλέπω ἀναθάλλοντα Ἀσσὰδ
νέον μοι ἄλλον.—Ἆρά γε σ' εὐχαριστεῖ,
ἱππότα, τοῦτο;

ΝΑΪΤΗΣ

Πᾶν τὸ προερχόμενον
ἐκ σοῦ, ὅ,τι ἂν εἶναι, τῆς καρδίας μου
εἶναι ὁ πόθος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἂς τὸ δοκιμάσωμεν
ἀμέσως.—Μένεις παρ' ἐμοί, περὶ ἐμέ,
ὡς Μουσουλμάνος θέλεις, ὡς Χριστιανός,
ἢ ὅπως θέλεις; Τὸν μανδύαν τὸν λευκόν,
ἢ γιαμουρλοῦκι φόρει· πῖλον ἢ τουρβάνιον,
ὅ,τι προκρίνεις! Δὲν ἀπήτησα ποτὲ
τὰ δένδρα ὅλα ὑπὸ τὸν αὐτὸν φλοιὸν
ν' αὐξάνωσιν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς εἶσαι δὲν θὰ ἦσο, ἂν
ἀλλέως εἶχεν, ἥρως, θέλων τοῦ Θεοῦ
νὰ εἶσαι μᾶλλον κηπουρός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλὸν λοιπόν·
τοιαύτην ἂν ἰδέαν ἔχῃς δι' ἐμὲ,
σχεδὸν, ἐλπίζω, συμφωνοῦμεν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐντελῶς!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα).

Λόγος;

ΝΑΪΤΗΣ (λαμβάνων αὐτήν).

Καὶ ἔργον!—Λάβε περισσότερον
ἀφ' ὅ,τι θὰ μ' ἀφῄρεις. Εἶμαι ὅλως σός.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἶν' εἰς ἡμέραν μίαν κέρδος μέγιστον!
Καὶ πῶς; Δὲν ἦλθε μετὰ σοῦ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ Ναθάν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὄχ', ἦλθα μόνος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί γενναία πρᾶξίς σου,
καὶ εὐτυχία τί σοφὴ, ἡ πρᾶξις σου
τοιοῦτον ἄνδρα πῶς ὠφέλησε!

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, ναί!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τόσον ψυχρῶς;—Ὢ νέε, ὅταν ὁ Θεὸς
καλόν τι πράττῃ δι' ἡμῶν, τόσον ψυχροὶ
νὰ εἴμεθα δὲν πρέπει· οὐδὲ πρέπει κἂν
ἐκ μετριοφροσύνης νὰ φαινώμεθα.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς εἰς τὸν κόσμον διαφόρους ἔχουσι
τὰ πράγματα ἐπόψεις, καὶ δυσνόητον
ἐστὶ πῶς πρὸς ἀλλήλας συμβιβάζονται.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὴν καλητέραν παραδέχου πάντοτε,
καὶ τὸν Θεὸν εὐλόγει, τὸν γινώσκοντα
τὸ πῶς ἐκεῖναι συμβιβάζονται.—Ἀλλὰ,
ἀνίσως, νέε, εἶσαι τόσον δύσκολος,
κ' ἐγὼ θὰ πρέπῃ νὰ προσέχω μετὰ σοῦ,
διότι εἶμαι κ' ἐγὼ πρᾶγμα δυστυχῶς
πολλὰς ἐπόψεις ἔχον, αἵτινες συχνὰ
φαίνονται ἴσως μὴ συμβιβαζόμεναι.

ΝΑΪΤΗΣ

Μὲ λυπεῖ τοῦτο. Ἓν ἐκ τῶν σφαλμάτων μου
δὲν εἶν' ἡ ὑποψία.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸ λοιπὸν εἰπὲ,
πρὸς τίνα ἡ ὀργή σου;— Κατὰ τοῦ Ναθὰν
εἰκάζω. Ὑποψίαν κατὰ τοῦ Ναθὰν,
σύ;— Ἐξηγήσου, λέγε. Δὸς, ναὶ τοῦτο δὸς
πρῶτον σημεῖον τῆς ἐμπιστοσύνης σου.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὢ! Δὲν κακίζω τὸν Ναθὰν, ἀλλ' ἐμαυτόν.—

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πρὸς τί;

ΝΑΪΤΗΣ

Διότι ὠνειρεύθην δυνατὸν
πῶς ἦτον Ἰουδαῖος ν' ἀπεμάνθανε
τὸν Ἰουδαῖον. Τ' ὠνειρεύθην ἔξυπνος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τὸ ἔξυπνόν σου ἂς ἰδῶμεν ὄνειρον.

ΝΑΪΤΗΣ

Περὶ τῆς κόρης ἔχεις γνῶσιν τοῦ Ναθάν.
Ὅ,τι διὰ τὴν νέαν ταύτην ἔπραξα,
τὸ ἔχω πράξει — ἐπειδὴ τὸ ἔπραξα.
Εὐγνωμοσύνην, ὅπου δὲν τὴν ἔσπειρα,
νὰ συγκομίσω μὴ καταδεχόμενος,
ἀπέφυγον τὴν κόρην πλέον νὰ ἰδῶ.
Ἀπὼν ἦν ὁ πατήρ της. Ἔρχεται· κ' ἰδὼν,
ἀκούσας, θέλει νὰ μ' ἰδῇ· μ' εὐχαριστεῖ·
εὐχὴν ἐκφράζει νὰ μ' ἀρέσ' ἡ κόρη του·
περὶ ἐλπίδων ὁμιλεῖ, περὶ φαιδρῶν
μεμακρυσμένων ὁριζόντων. Πείθομαι·
ἔρχομαι· βλέπω, καὶ εὑρίσκω ἀληθῶς
τὴν νέαν... Ἄ, Σουλτάνε, πῶς αἰσχύνομαι!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Αἰσχύνεσαι! — Ἐκείνη ἥτις σ' ἔθελξε
πῶς ἦτον Ἰουδαία; — Μὴ αὐτὸ εἰπῇς.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς τὴν γλυκεῖαν στομυλίαν τοῦ πατρὸς
μὴ ἀντιστᾶσα ἡ γοργὴ καρδία μου,
εὐάλωτος πῶς ἦτον εἰς τὸ θέλγητρον. —
Μωρός! Ἐκ νέου εἰς τὸ πῦρ ἐπήδησα!
Ἐπρότεινα, καὶ τότε... μὲ ἀπέβαλε!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; σ' ἀποβάλλει;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁ πατὴρ ὁ φρόνιμος
δὲν μ' ἀποβάλλει ἀποτόμως· χρεωστεῖ

νὰ ἐξετάσῃ ὁ πατὴρ ὁ φρόνιμος.
Νὰ σκεφθῇ πρέπει. Ἐννοεῖται. Μὴ κ' ἐγὼ
δὲν ἔπραξα ὁμοίως; Δὲν ἐξήτασα;
βαθέως δὲν ἐσκέφθην, ὅτ' ἐφώναζεν
ἡ νέα εἰς τὰς φλόγας; — Ἄ! μὰ τὸν Θεόν,
ὡραῖον εἶναι τόσον ἐσκεμμένος τις,
τόσον σοφὸς νὰ εἶναι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Συγκατάβασιν
καὶ σὺ ὀλίγην πρὸς πρεσβύτην ἄνθρωπον.
Ὡς πότε θέλει διαρκέσ' ἡ ἄρνησις;
Δὲν θ' ἀπαιτήσῃ Ἰουδαῖον νὰ σ' ἴδῃ;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς οἶδεν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅστις τὸν γνωρίζει, τὸν Ναθάν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἡ δεισιδαιμονία ἣν ἀπὸ βρεφῶν
ἐτρέφομεν, καὶ ὅτε τὴν γνωρίζωμεν,
δὲν παύει ἐξασκοῦσα ἐφ' ἡμῶν ἰσχύν.
Ἐλεύθερος δὲν εἶναι πᾶς ὁ τὰ δεσμὰ
αὐτῆς χλευάζων.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Παρατήρησις ὀρθή!
Ὁ Ναθὰν ὅμως, ὤ! βεβαίως, ὁ Ναθάν...

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶν' ἡ χειρίστη τῶν δεισιδαιμονιῶν
τὸ νὰ ὑπολαμβάνῃ τις τὴν ἑαυτοῦ
ὡς τὴν φορητοτάτην.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἴσως. Ὁ Ναθὰν
ὅμως . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰς ταύτην νὰ ἐγκλείῃ τὸν δειλὸν
νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, μέχρις οὗ ἐπιδεχθῇ
τὸ φῶς τῆς ἀληθείας τὸ λαμπρότερον·
εἰς ταύτην . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἔστω. Ὅμως αὕτη τοῦ Ναθὰν
δὲν εἶν' ἡ γνώμη.

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸ ἐνόμιζον κ' ἐγώ.
Ἂν ὅμως οὗτος ὁ ἀνὴρ τῆς ἐκλογῆς
τῶν Ἰουδαίων ἦτο ὁ κοινότερος,
παιδία ὑποκλέπτων τῶν Χριστιανῶν
κ' εἰς Ἰουδαίους ἀνατρέφων,—τότε τί;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τίς τοιαῦτα τῷ προσάπτει;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίς; Αὐτὴ
ἡ κόρη, ἧς μοὶ ῥίπτει γλυκὺ δέλεαρ,
δι' ἧς νὰ μοὶ πληρώσῃ θέλων φαίνεται
ὅ,τι δὲν θέλει δωρεάν μου νὰ δεχθῇ.—
Αὐτὴ δὲν εἶναι, ναὶ, δὲν εἶναι κόρη του.
Χριστιανῶν παιδίον εἶναι πλανηθέν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἣν νὰ σοὶ δώσῃ ὅμως δὲν ἠθέλησεν;

ΝΑΪΤΗΣ (ζωηρῶς).

Ἢ ἤθελεν ἢ ὄχι, ἐφωράθη. Ναὶ,

ὁ λάλος ἐφωράθη ἀνεξίθρησκος!
Ἐπὶ τὸν Ἰουδαῖον λύκον, τὸν δορὰν
φοροῦντα φιλοσόφου κύνες θὰ σταλοῦν
νὰ τὸν ἐκδάρουν.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (σοβαρῶς).

Ἥσυχος, Χριστιανέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Τί ἥσυχος; Ἂν Τοῦρκος, Ἰουδαῖος ἂν
ὡς Τοῦρκος, Ἰουδαῖος ἐμφανίζωνται,
νὰ παύσῃ ἄρα μόνος ὁ Χριστιανὸς
Χριστιανὸς νὰ εἶναι πρέπει;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἔτι σοβαρώτερον).

Ἥσυχος
Χριστιανέ!

ΝΑΪΤΗΣ (ἡσύχως).

Τὸ βάρος τοῦ ἐλέγχου σου
ὃν εἰς τὰς λέξεις ταύτας θέτεις, Σαλαδὶν,
αἰσθάνομαι.—Ὢ! μόνον ἂν ἐγνώριζον
πῶς εἰς τὴν θέσιν ταύτην θὰ ἐφέρετο
ὁ Ἀσσάδ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὄχι σοῦ πολὺ καλήτερον. —
Ἐπίσης ἀναβράζων πιθανῶς. — Πλὴν τίς
δι' ἑνὸς λόγου σ' ἔμαθε νὰ μὲ νικᾷς
καθὼς ἐκεῖνος; Ναὶ, ἂν ὅλα ἔχωσιν
ὡς μοὶ τὰ λέγεις, τὸν Ναθὰν δὲν ἠμπορῶ
νὰ ἐννοήσω.—Ὅμως, εἶναι φίλος μου,
κ' οἱ φίλοι μου δὲν θέλω νὰ ἐρίζωσιν
εἷς πρὸς τὸν ἄλλον. — Πρὸ παντὸς περίσκεψιν
σοὶ συμβουλεύω. Εἰς τοὺς ἐνθουσιαστὰς

ἐκ τοῦ λαοῦ σου μὴ τὸν δίδῃς ἕρμαιον·
καὶ μὴ ἀποκαλύψῃς εἰς τὸν κλῆρόν σας
ὅ,τι νὰ ἐκδικήσω θενὰ μοὶ ζητῇ.
Πρὸς βλάβην Ἰουδαίου ἢ Ὀθωμανοῦ
χριστιανὸς μὴ ἔσο!

ΝΑΪΤΗΣ

Αὕτ' ἡ συμβουλὴ
παρὰ μικρὸν ἐξώρας θὰ μοὶ ἤρχετο.
Ἀλλὰ τοῦ Πατριάρχου τὸ αἱμοχαρὲς
μὲ ἔσωσε, κ' ἡ φρίκη ὄργανον αὐτοῦ
νὰ γίνω.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λέγεις, ἐπεσκέφθης πρὶν ἐμοῦ
τὸν Πατριάρχην;

ΝΑΪΤΗΣ

Ναὶ, εἰς πάθους ἔξαψιν,
εἰς ἀγωνίαν δισταγμῶν.—Συγχώρησον.—
Φοβοῦμαι ὅτι μετ' ὀλίγον τὸν Ἀσσὰδ
ν' ἀναγνωρίζῃς δὲν θὰ θέλῃς ἐν ἐμοί.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐκτὸς ἂν εἶναι κ' εἰς αὐτὸν τὸν φόβον σου.
Θαῤῥῶ, ἠξεύρω τίνα ἐλαττώματα
εἰσὶ τῶν ἀρετῶν μας ῥίζαι. Ἂν αὐτὰς
καλλιεργῇς, ἐκεῖνα νὰ σὲ βλάψωσι
μὴ ἔχε φόβον παρ' ἐμοί. — Ἀλλ' ὕπαγε
ν' ἀναζητήσῃς τὸν Ναθὰν ὡς σὲ ζητεῖ
καὶ νὰ τὸν φέρῃς. Πρέπει συνεννόησιν
νὰ φέρω μεταξύ σας. — Ἐὰν σκέπτησαι
περὶ τῆς νέας ἀληθῶς, ἡσύχασον·
εἶν' ἐδική σου. Καὶ θὰ μάθῃ ὁ Ναθὰν

ὅτι καὶ ἄνευ χοιρινοῦ ἀνέθρεψε
χριστιανὴν οὐχ ἧττον. — Τώρα ὕπαγε!
('Ο Ναΐτης ἐξέρχεται, ἡ δὲ Σιττὰ προσέρχεται
ἐκ τοῦ ἀνακλίντρου).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ, ΣΙΤΤΑ.

ΣΙΤΤΑ

Παράδοξον!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν πρέπει,—τί φρονεῖς, Σιττά;—
νὰ ἦτον ὁ 'Ασσάδ μου νέος ἄριστος,
ὡραῖος νέος;

ΣΙΤΤΑ

Ἂν τοιοῦτος ἦτον, ἂν
δὲν εἶναι τοῦ Ναΐτου ἡ εἰκὼν αὐτή.—
'Αλλὰ νὰ λησμονήσῃς πῶς ἠμπόρεσες
νὰ ἐρωτήσῃς περὶ τῶν γονέων του;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Περὶ μητρός του μάλιστα; Ἡ μήτηρ του
ποτὲ ἐνταῦθα ἂν δὲν ἐπεδήμησε;
Δὲν εἶναι τοῦτο;

ΣΙΤΤΑ

'Αστειεύεσαι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ! πῶς;
'Αδύνατον διόλου. Αἱ χριστιαναὶ
ὑπερηγάπων αἱ ὡραῖαι τὸν 'Ασσάδ,
κ' ἐκεῖνος ἐκολλᾶτο δυσαπόσπαστος

εἰς τὰς καλὰς γυναῖκας τῶν χριστιανῶν,
ὥστε κ' ἐῤῥέθη ἅπαξ... Δὲν μ' εὐχαριστεῖ
νὰ λέγω περὶ τούτων.—Ὁπωςδήποτε,
τὸν ἔχω πάλιν.—Παραβλέπω σφάλματα,
καὶ ἰδιοτροπίας τῆς καρδίας του
τῆς μαλακῆς, καὶ θέλω νὰ τὸν ἔχω.—Ἄ!
πρέπει τὴν κόρην νὰ τῷ δώσῃ ὁ Ναθάν.
Δὲν φρονεῖς;

ΣΙΤΤΑ

Πρέπει νὰ τῷ τὴν ἀφήσῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί!
Πατήρ της ἂν δὲν εἶναι, τί δικαίωμα
ἐπ' αὐτῆς ἔχει ὁ Ναθάν; Ὁ τὴν ζωὴν
ἐκείνης σώσας, εἰς τὸν δόντα τὴν ζωὴν
μόνος δικαίως δὲν ἀντικαθίσταται;

ΣΙΤΤΑ

Τί λέγεις Σαλαδῖνε; ἂν ἐλάμβανες
τὴν κόρην ἐν τῷ ἅμα εἰς τὸν οἶκόν σου·
ἂν τὴν ἀφήρεις ἀπὸ τοῦ κατέχοντος
αὐτὴν ἀνόμως;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀναγκαῖον τὸ φρονεῖς;

ΣΙΤΤΑ

Ὢ! Ὄχι ἀναγκαῖον. Περιέργεια
μ' ἐκίνησεν ὀλίγον εἰς τὴν συμβουλήν.
Περί τινων ἀνθρώπων ἔχω ἄπληστον
ἐπιθυμίαν νὰ μανθάνω τάχιστα
ὁποίας κόρας ν' ἀγαπῶσι δύνανται.
Αἴ! Στεῖλε νὰ τὴν φέρῃς.

ΣΙΤΤΑ

'Αδελφὲ, τολμῶ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φείσθητι ὅμως τοῦ Ναθάν. Μὴ ὁ Ναθὰν
νομίσῃ ὅτι διὰ βίας θέλομεν
ἐκ τῶν χειρῶν του νὰ τὴν ἀποσπάσωμεν.

ΣΙΤΤΑ

Ὦ! Μὴ σοὶ μέλῃ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Κ' ἐγὼ πρέπει νὰ ἰδῶ
ὁ 'Αλ-χαφὴς ποῦ μένει, πῶς δὲν φαίνεται.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ὁ Πρόδρομος τῆς οἰκίας τοῦ Ναθὰν ἀπέναντι τῶν φοινίκων, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πρώτης πράξεως. Ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀναφερομένων ἐμπορευμάτων καὶ θησαυρῶν μέρος ἐστὶν ἠνεωγμένον καὶ ἐκτεθειμένον.

ΝΑΘΑΝ. ΔΑΪΑ

ΔΑΪΑ

Θαυμάσια εἶν' ὅλα, ὅλα ἐκλεκτά!
ὅλα, ὡς σὺ νὰ δίδῃς μόνος ἐννοεῖς.
Χρυσᾶς ῥαβδώσεις ἔχει ἀργυροῦφὲς
αὐτό. Τίς ἡ τιμή του; Ποῦ ὑφαίνεται;—
Ἔνδυμα ὄντως νυμφικόν. Βασίλισσα
πολυτελέστερόν του καὶ λαμπρότερον
δὲν θὰ ἐζήτει.

ΝΑΘΑΝ

Νυμφικόν; Πῶς νυμφικόν;

ΔΑΪΑ

Ὦ! ναί· πρὸς τοῦτο δὲν τὸ ἠγοράσατε,

ἀλλὰ νὰ εἶναι πρέπει τοῦτο, ὦ Ναθὰν,
καὶ ὄχι ἄλλο. Ὡς νὰ τὸ παρήγγειλας
ἔνδυμα νύμφης. Ἰδοὺ, εἶναι τὸ λευκὸν,
ἡ ἀθωότης· ἡ χρυσῆ περιπλοκὰς,
διακλαδευομένη πανταχοῦ, εἰκὼν
τοῦ πλούτου εἶναι. Βλέπεις; Εἶν' ἐξαίσιον!

ΝΑΘΑΝ

Τί εὐφυΐας λέγεις; Τίνα νυμφικὴν
ἐσθῆτα περιγράφεις ἀλληγορικῶς;
Θὰ γίνῃς νύμφη;

ΔΑΪΑ

Τίς; ἐγώ; Δόξα, Θεέ!

ΝΑΘΑΝ

Αἴ! Τίνος νύμφης λέγεις ἔνδυμα λοιπόν; —
Αὐτὰ εἶν' ἐδικά σου. Ἄλλου οὐδενός.

ΔΑΪΑ

Ὄχι τῆς Ῥέχας, ἐδικά μου εἶν' αὐτά;

ΝΑΘΑΝ

Ὅ,τ' εἰς τὴν Ῥέχαν φέρω, περιέχεται
εἰς ἄλλο δέμα. Μὴ βραδύνῃς. Λάβε τα.
Τὰ ῥάκη σου ἐντεῦθεν σύρε.

ΔΑΪΑ

Πειρασμέ!
Ὄχι, τῆς γῆς ἂν ἦσαν ὅλ' οἱ θησαυροὶ,
δὲν τοὺς ἐγγίζω, ἐὰν πρὶν δὲν μ' ὁρκισθῇς
νὰ μὴ ἀφήσῃς ταύτην τὴν περίστασιν,
ἣν δὲν θὰ στείλῃ κ' ἐκ δευτέρου ὁ Θεὸς,
ματαίως νὰ περιέλθῃ, ἄνευ χρήσεως.

ΝΑΘΑΝ

Χρήσεως; τίνος; Τὴν περίστασιν; Πρὸς τί;

ΔΑΪΑ

Μὴ προσποιῆσθε τόσον τὸν ἀνίδεον.
Ἰδοὺ, τὴν Ῥέχαν ὁ Ναΐτης ἀγαπᾷ.
Δός την, νὰ παύσῃ καὶ ἡ ἁμαρτία σου,
ἧς μ' εἶναι πλέον ἡ σιγὴ ἀδύνατος.
Οὕτως ἡ νέα πάλιν εἰς Χριστιανοὺς
ἔρχεται, εἶναι ὅ,τι ἦτον, γίνεται
ὅτ' εἶναι, καὶ δι' ὅσων ἀγαθῶν ὑμεῖς
εὐγνωμονούσας μᾶς δεσμεύετ' ἐσαεὶ,
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας δὲν σωρεύετε
πυρὰν ἀνθράκων.

ΝΑΘΑΝ

Πάντοτε τὴν λύραν μας; —
Ἀλλ' ἤδη νέαν τῇ ἐπρόσθεσες χορδὴν,
μὴ συμφωνοῦσαν ὅμως, οὔτε στερεὰν,
φοβοῦμαι.

ΔΑΪΑ

Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Ἐγκρίνω τὸν Ναΐτην. Ναὶ,
εἰς τοῦτον μᾶλλον παρ' εἰς οἷον δήποτε
θὰ ἔδιδον τὴν Ῥέχαν. Πλὴν... ὑπομονὴν
ὀλίγην.

ΔΑΪΑ

Μὴ δὲν εἶναι ἡ ὑπομονὴ
ἡ παλαιά σας λύρα;

ΝΑΘΑΝ

Ἡμερῶν τινων
ὑπομονήν... Πλὴν βλέπεις; Ποῖος ἔρχεται;
Ὁ Μοναχός. Τί θέλει, μάθε παρ' αὐτοῦ.

ΔΑΪΑ

Αἴ! Τί νὰ θέλῃ; (Τὸν πλησιάζει καὶ τὸν ἐρωτᾷ).

ΝΑΘΑΝ

Δός τῳ, πρὶν ζητήσῃ, δός.
(Νὰ ἐρευνήσω τὸν Ναΐτην ἤθελον,
χωρὶς τὸν λόγον τῆς περιεργείας μου
νὰ τῷ εἰπῶ· διότι ἂν τὸν ἔλεγον,
καὶ ἡ ὑπόνοιά μου ἦν ἀβάσιμος,
ματαίως τὸν πατέρα θὰ ἐξέθετον.)—
Τί τρέχει;

ΔΑΪΑ

Θέλει νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ.

ΝΑΘΑΝ

Αἴ!
Ἄφες τον νὰ προσέλθῃ. Ὕπαγε δὲ σύ.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΝΑΘΑΝ. Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

ΝΑΘΑΝ

(Τῆς Ῥέχας ὅμως τόσον ἤθελον πατὴρ
νὰ μείνω! — Πλὴν νὰ μείνω, πῶς; δὲν δύναμαι
καὶ ὅταν παύσω νὰ καλῶμαι; Δι' αὐτὴν
ὤ! θὰ καλῶμαι, θὰ καλῶμαι πάντοτε,
ὅταν γνωρίσῃ πόσον θέλω!) — Ὕπαγε. —
Τί διατάσσεις, εὐσεβῆ μου ἀδελφέ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὀλίγα. — Χαίρω ὅτι, Κύριε Ναθὰν,
ὑγιὴς εἶσθε.

ΝΑΘΑΝ

Μὲ γνωρίζεις τὸ λοιπόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Αἴ! τίς δὲν σᾶς γνωρίζει; Τ' ὄνομα ὑμῶν
εἰς πόσων τὴν παλάμην ἐπιέσατε!
Καὶ εἰς τὴν ἐδικήν μου μένει πρὸ ἐτῶν.

ΝΑΘΑΝ (Λαμβάνων τὸ βαλάντιόν του.)

Πρόσελθε, ἀδελφέ μου. Τὸ ἀνανεῶ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εὐγνωμονῶ. Δὲν θέλω. Πτωχοτέρους μου
θὰ ἔκλεπτον. — Ἀνίσως μ' ἐπιτρέπητε
κ' ἐγὼ ὀλίγον τ' ὄνομά μου εἰς ὑμᾶς
ν' ἀνανεώσω· δύναμαι νὰ καυχηθῶ
ὅτι κ' ἐγὼ ἐπίσης εἰς τὰς χεῖράς σας
ἀφῆκά τι, οὐδόλως καταφρονητόν.

ΝΑΘΑΝ

Ζητῶ συγγνώμην,—καὶ σ' ἐντρέπομαι.—Πλὴν τί;—
Εἰς πρόστιμόν μου λάβε τὴν ἀξίαν του
ἑπταπλασίαν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Πρὸ παντὸς ἀκούσατε
πῶς κατὰ πρῶτον σήμερον ἐνθύμησις
τοῦ ἐνεχύρου ὃ σᾶς εἶχον πιστευθῇ
μοὶ ἦλθεν.

ΝΑΘΑΝ

Ἐνεχύρου; Πιστευθέντος μοι;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὡς ἐρημίτης πρὸ μικροῦ ἐμόναζον
εἰς Καραντάναν, παρὰ τὴν Ἱεριχώ.
Ἐκεῖ, ἐπιδραμόντες Ἄραβες λησταί,

ἔκαυσαν τὸν ναΐσκον καὶ τὴν σκήτην μου,
καὶ μ' ἔσυρον δεσμότην. Ἐδραπέτευσα,
κ' ἦλθον ἐνταῦθα, νὰ ζητήσω μελετῶν
παρὰ τοῦ Πατριάρχου ἄλλην ἔρημον
γωνίαν, ὅπου, μέχρις οὗ ἀναπαυθῶ,
μονάζων, τὸν Θεόν μου νὰ ὑπηρετῶ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐπὶ ἀνθράκων ἵσταμαι. Ἐνέχυρον,
ἀδελφὲ, εἶπας. Ποῖον τὸ ἐνέχυρον;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀμέσως φθάνω, Κύριε Ναθάν. Λοιπὸν
ὁ Πατριάρχης σκήτην ἐπὶ τοῦ Θαβὸρ
μοὶ ὑπεσχέθη, ἅμα σκήτη κενωθῇ.
Ἐν τούτοις μ' ἔχει εἰς τὸ μοναστήριον
ἄνευ κουρᾶς νὰ μένω, κ' ἐκεῖ κάθημαι,
στενάζων χιλιάκις διὰ τὸ Θαβόρ·
διότ' εἰς τόσα μὲ μεταχειρίζεται
ὁ Πατριάρχης, ἅτιν' ἀποστρέφομαι.
Φέρ' εἰπεῖν...

ΝΑΘΑΝ

Παῦσον, ἀδελφέ μου.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἔφθασα.

Σήμερον ποῖος δὲν ἠξεύρω εἰς τὸ οὖς
τῷ ἔχει ψιθυρίσει ὅτι κάπου ζῇ
ἐδῶ τις Ἰουδαῖος, καὶ ὡς κόρην του
πῶς ἀνατρέφει νέαν ἐκ Χριστιανῶν.

ΝΑΘΑΝ (συγκινηθεὶς)

Πῶς;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Μέχρι τέλους νὰ μ' ἀκούσητε. — Ἐν ᾧ
τὸν Ἰουδαῖον μοὶ ἐζήτ', εἰ δυνατὸν,
ἰχνηλατῶν νὰ εὕρω, καὶ ὠργίζετο
μεγάλως διὰ τοῦτο τὸ ἀνόμημα,
τὴν κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αὐτὴν
μεγίστην ἁμαρτίαν, — Τῶν ἁμαρτιῶν
ἡ πρώτη ἁμαρτία εἶναι παρ' ἡμῖν
αὐτή· πλὴν μόνον ὅτι, δόξα τῷ Θεῷ,
καλῶς δὲν ἐννοοῦμεν πόθεν σύγκειται, —
ἐκεῖ μοὶ ἐξανέστη ἡ συνείδησις,
καὶ μοὶ ἐπῆλθεν, εἰς τὴν ἀσυγχώρητον
ἐκείνην ἁμαρτίαν ὅτι ἔδωκα
ἐγὼ τὴν πρώτην ἀφορμήν. — Εἰπέτε μοι,
εἷς ἱπποκόμος πρὸ δεκαοκτὼ ἐτῶν
ἓν θήλυ βρέφος δὲν σᾶς ἔφερε, μηνῶν
ὀλίγων;

ΝΑΘΑΝ

Πρὸς τί τοῦτο;—Ναί.—Τῷ ὄντι!—

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἄ!
ὀρθόν. Ὁ ἱπποκόμος εἰμ' ἐγὼ λοιπόν.

ΝΑΘΑΝ

Σύ;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Καὶ ἐκεῖνος ὅστις μοὶ τὸ ἔδωκεν,—
ἂν ἐνθυμῶμαι,— ἐκ Φιλνὲκ,—Βὸλφ ἐκ Φιλνέκ.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ, οὕτως.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἶχεν ἀποθάνει πρὸ μικροῦ

ἡ μήτηρ, κ' εἶχε νὰ ἐκφύγῃ ὁ πατὴρ,
θαῤῥῶ, εἰς Γάζαν, ὅπου τὸ βρεφύλλιον
νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ δὲν ἐδύνατο.
Νὰ σᾶς τὸ φέρω τότε μοὶ τὸ ἔδωκε.
Εἰς Δαροὺν τότε δὲν σᾶς εὗρον;

ΝΑΘΑΝ

Μάλιστα.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐὰν μ' ἠπάτ' ἡ μνήμη, ἄπορον πολὺ
δὲν θενὰ ἦτον. Ἤλλαξα πολλοὺς καλοὺς
κυρίους· ἀλλ'ὀλίγον ἤμην εἰς αὐτοῦ.
Ἐν Ἀσκαλῶνι μετ' ὀλίγον ἔπεσεν.
Ἦτον δὲ ἄλλως ἀξιόλογος.

ΝΑΘΑΝ

Ναί. Ναί.

Τοσαῦτα τῷ ὀφείλω! Πόσον συνεχῶς
ἐκ στόματος ῥομφαίας μὲ διέσωσε!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὢ! τόσῳ μᾶλλον τότε θ' ἀντελήφθητε
σεῖς μετ' ἀγάπης τοῦ θυγατριδίου του.

ΝΑΘΑΝ

Μὴ ἀμφιβάλλῃς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Καὶ ποῦ εἶναι τὸ λοιπόν;
Μὴ ἄρα;... ὅμως ὄχι, δὲν ἀπέθανε!
Εἰπέτε ὅτι δὲν ἀπέθανεν. Ἐὰν
κἀνεὶς τὸ πρᾶγμα δὲν γνωρίζῃ, ἐκφυγὴ
δύναται ἔτι νὰ ὑπάρξῃ.

ΝΑΘΑΝ

Δύναται;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐμπιστοσύνην ἔχε εἰς ἐμὲ, Ναθάν.

Ἰδοὺ πῶς κρίνω. Ὅταν εἰς τὸ ἀγαθὸν
ὃ πρόκειται νὰ πράξω, γειτνιάζῃ τι
μέγα κακὸν, ἀπέχω μᾶλλον τοῦ καλοῦ,
διότι γνῶσιν τοῦ κακοῦ μὲν ἔχομεν
μᾶλλον ἢ ἧττον, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ καλοῦ.—
Φυσικὸν ἦτον τὴν μικρὰν Χριστιανὴν,
ἵνα τῇ δώσῃς τὴν καλὴν ἀνατροφὴν,
τὸ νὰ τὴν ἀναθρέψῃς καθὼς κόρην σου.—
Διότι τοῦτο ἐξετέλεσας πιστῶς
καὶ μετ' ἀγάπης, οὕτω θεν' ἀνταμειφθῇς;
Ἄπορον μ' εἶναι. Ἦτον φρονιμώτερον
δι' ἄλλου τρίτου τὴν χριστιανόπαιδα
ἂν εἶχες ἀναθρέψει ὡς χριστιανήν·
πλὴν τὸ παιδίον τότε τοῦ ἑταίρου σου
δὲν θὰ ἠγάπας. Ἀλλ' ἀνάγκην ἔχουσιν
ἀγάπης μᾶλλον τὰ παιδία τὰ μικρὰ,
ἀγάπης ἔστω καὶ θηρίων, μείζονα
ἀνάγκην, ἢ δογμάτων χριστιανικῶν.
Πάντοτε μένει διὰ δόγματα καιρός.
Ἡ νέα κόρη εὐσεβὴς καὶ ὑγιὴς
ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐὰν ηὔξησε,
μένει ὅ,τ' ἦτον τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι.
Καὶ τί; Δὲν βαίνει πᾶς ὁ χριστιανισμὸς
εἰς τὰ τῶν Ἰουδαίων νόμιμα; Συχνὰ
μετ' ὀργῆς εἶδον, κ' ἔκλαυσα ἀγανακτῶν
πῶς λησμονοῦσι τοῦ Χριστοῦ οἱ ὀπαδοὶ
ὅτ' ἦτον Ἰουδαῖος καὶ ὁ Κύριος.

ΝΑΘΑΝ

Συνήγορός μου σὺ, χρηστέ μου ἀδελφὲ,
θὰ γίνῃς, ὅταν μῖσος καὶ ὑπόκρισις

μοὶ ἐπιπέσουν—διὰ μίαν πρᾶξίν μου,—
ἄ! διὰ μίαν πρᾶξιν — Σὺ, ναὶ, μόνος σὺ
μάθε την, ὅμως κ' εἰς τὸν τάφον λάβε την.
Ἡ ματαιότης ἔτι δὲν μ' ἐκίνησε
νὰ τὴν εἰπῶ κ' εἰς ἄλλον. Εἶσαι μόνος σὺ
εἰς ὃν τὴν λέγω. Εὐσεβὴς ἀφέλεια
θὰ τὴν ἀκούσῃ μόνη. Μόνη ἐννοεῖ
πρὸς ποίας πράξεις κατορθόνει δύναμιν
ἢ πρὸς Θεὸν νὰ εὕρῃ ἀφοσίωσις.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Συνεκινήθης. Ὑγροὺς ἔχεις ὀφθαλμούς.

ΝΑΘΑΝ

Μετὰ τοῦ βρέφους μ' εἶχες εὕρει ἐν Δαρούν.
Πλὴν δὲν ἠξεύρεις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν
ὅτι γυναῖκας, παῖδας οἱ Χριστιανοὶ
τῶν Ἰουδαίων εἶχον κατασφάξ' εἰς Γάδ,
οὐδὲ ἠξεύρεις ὅτ' ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς
ἡ σύζυγός μου κ' ἑπτὰ θάλλοντες υἱοὶ,
οὓς εἶχον φυγαδεύσει εἰς τοῦ ἀδελφοῦ
τὸν οἶκον, ὅπου ὅλους τοὺς κατέκαυσαν.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Δικαιοδότα!

ΝΑΘΑΝ

Ὅτε ἦλθες, εἶχον τρεῖς
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας κλαύσει, κείμενος
πρὸ τοῦ Θεοῦ μου εἰς τὴν τέφραν καὶ σποδόν.
Ἔκλαιον; Ἀλλ' ἐπίσης παρὰ τοῦ Θεοῦ
ἐζήτουν λόγον, ὠργιζόμην, ἔκραζον,
καὶ κατηρώμην καὶ τὸν κόσμον κ' ἐμαυτὸν,
ὀμνύων μῖσος κατὰ τῶν Χριστιανῶν
ἄσπονδον.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Σὲ πιστεύω, φεῦ! καὶ σ' ἐννοῶ.

ΝΑΘΑΝ

'Αλλ' ἐπανῆλθε βαθμηδὸν τὸ λογικόν,
καὶ ἐψιθύρισέ μοι. «'Αλλ' ἐστὶ Θεός!
ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο θέλημα Θεοῦ! Λοιπὸν
ἐλθὲ καὶ πρᾶξον ὅπως πρὶν ἐνόησας.
Δὲν εἶναι νὰ τὸ πράξῃς δυσκολώτερον,
ἂν θέλῃς, ἀφ' ὅ,τ' εἶναι νὰ τὸ ἐννοῇς.
'Εγέρθητι!»—'Ηγέρθην, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
ἔκραξα. «Θέλω, ἂν νὰ θέλω εὐδοκῇς!»—
Τότε τοῦ ἵππου κατελθὼν, μοὶ ἔδωκας
τὸ βρέφος εἰς μανδύαν είλιγμένον.— Τί
μοὶ εἶπας, τί σοὶ εἶπον, ἐλησμόνησα.
'Ηξεύρω μόνον πῶς τὸ βρέφος ἔλαβον,
ἐπὶ τὴν κλίνην ἔφερα, τὸ νήπιον
ἐφίλησα, καὶ πίπτων εἰς τὰ γόνατα
ὠλοφυράμην· Ὦ Θεέ, ἐκ τῶν ἑπτὰ
ἰδοὺ τὸ ἓν καὶ πάλιν!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὦ Ναθὰν, Ναθάν!
Μὰ τὸν Θεὸν, σὺ εἶσαι, σὺ, Χριστιανός!
Οὐδεὶς σοῦ εἶναι χριστιανικώτερος!

ΝΑΘΑΝ

'Αγαθῇ τύχῃ! Δι' ὃ σὺ χριστιανὸν
μὲ λέγεις, Ἰουδαῖον διὰ τὸ αὐτὸ
κ' ἐγὼ σὲ λέγω. — 'Αλλ' εἰς συγκινήσεις μὴ
ἐκλύωμεν ἀλλήλους. Ὥρα πράξεων.
Καὶ ἂν ἀγάπη εἰς τὴν κόρην ἑπταπλῆ
μὲ δέῃ, κ' ἡ ἰδέα μόνον ἐν αὐτῇ

καὶ πάλιν ν' ἀπολέσω τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς
ἂν μὲ φονεύῃ, πλὴν ἡ θεία πρόνοια
τὴν θέλει; — ὑπακούω.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Οὕτως ἄριστον!
Αὐτὸ νὰ συμβουλεύσω εἶχον πρόθεσιν.
Ὁ ἀγαθός σου δαίμων μὲ προέλαβε.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν θέλει ἔλθει πλὴν ὁ πρῶτος προστυχὼν
νὰ μοὶ τὴν ἀφαιρέσῃ.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὄχι, ὄχι. Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Ὅστις δὲν ἔχει μεῖζον τὸ δικαίωμα,
κἂν ν' ἀποδείξῃ ἀρχαιότερον ἐμοῦ.—

ΜΟΝΑΧΟΣ

Βεβαίως.

ΝΑΘΑΝ

Ὃ ἡ φύσις ἢ τὸ αἷμ' αὐτῷ
παρέχουσι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, τοῦτο ἐννοῶ κ' ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Εἰπέ μοι, καὶ ταχέως, ἂν ἢ ἀδελφὸς
ἢ θεῖός τις ὑπάρχῃ, ἢ ἐξάδελφος,
ἢ ἄν τις ἄλλος συγγενής της, εἰς αὐτὸν
δὲν τὴν ἀρνοῦμαι, ταύτην τὴν εἰς κόσμημα
πάσης οἰκίας καὶ παντὸς θρησκεύματος
πλασθεῖσαν καὶ τραφεῖσαν.— Περισσότερα
ἐμοῦ, γνωρίζεις, περὶ τοῦ κυρίου σου
περὶ τῶν συγγενῶν του.

ΜΟΝΑΧΟΣ

'Αγαθὲ Ναθάν,
φοβοῦμαι ὅτι ὄχι. Ἤδη ἤκουσας
ὅτι ὀλίγον χρόνον ἤμην παρ' αὐτῷ.

ΝΑΘΑΝ

Κἂν δὲν ἠξεύρεις τίνος ἦτον γενεᾶς
ἡ μήτηρ της;— Δὲν ἦτον ἐκ τῶν Στάουφεν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἴσως. Νομίζω.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ αὐτῆς ὁ ἀδελφὸς
Κοῤῥάδος ἐκαλεῖτο; Ἐκ τῶν Στάουφεν;—
Ναΐτης;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἂν ἡ μνήμη δὲν μὲ ἀπατᾷ.
Πλὴν πρόσμεινε. Εἰς μνήμην μοὶ ἐπέρχεται
ὅτι τοῦ μακαρίτου κέκτημαι μικρὸν
βιβλίον. Τὸ ἐπῆρα ἐκ τοῦ στήθους του,
ὅτε εἰς Ἀσκαλῶνα τὸν ἐθάψαμεν.

ΝΑΘΑΝ

Λοιπόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Προσευχὰς ἔχει. Ἡμεῖς Σύνοψιν
Τὸ λέγομεν.— Ἐσκέφθην ὅτι δύναται
νὰ χρησιμεύσῃ εἴς τινα χριστιανόν.—
Ὄχ' εἰς ἐμὲ,— διότι τὴν ἀνάγνωσιν
δὲν ἔμαθα.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν βλάπτει.—Ἔπειτα λοιπόν;

ΜΟΝΑΧΟΣ

Εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον, ὡς μ' ἐξήγησαν,
εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ἔγραψεν
ἰδιοχείρως ὅλους του ὁ κύριος
τοὺς συγγενεῖς, καὶ ὅλους τῆς συζύγου του.

ΝΑΘΑΝ

Ὦ εὐτυχία! Τρέξον, σπεῦσον, φέρε το.
Τὸ ἀγοράζω ἰσοστάθμου του χρυσοῦ,
εὐγνωμονῶν προσέτι! Τρέξον, μὴ ἀργῇς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Προθύμως! Ὅμως ἔγραψεν Ἀραβιστί. (Ἐξέρχεται).

ΝΑΘΑΝ

Ἂς εἶναι. Φέρε — Ὦ Θεὲ, ἂν εὐδοκῇς
ἡ κόρη νὰ μοὶ μείνῃ, κ' ἐν ταὐτῷ γαμβρὸς
νὰ μοὶ δοθῇ τοιοῦτος.— Δύσκολον.—Ἀλλὰ
ἂς ἔλθῃ ὅπως ἔλθῃ!— Πλὴν πῶς ἔμαθεν
ὁ Πατριάρχης τοῦτο; Μὴ ἐπιλησθῶ
νὰ ἐρωτήσω. — Τῆς Δαΐας ἆρά γε
μὴ εἶναι ἔργον;

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΔΑΪΑ ΝΑΘΑΝ.

ΔΑΪΑ (Σπεύδουσα καὶ τεταραγμένη).

Ὦ! Φαντάσθητι, Ναθάν!

ΝΑΘΑΝ

Τί τρέχει;

ΔΑΪΑ

Ἡ ἀθλία! Πῶς ἐτρόμαξε!
Στέλλει. . .

ΝΑΘΑΝ

Ὁ Πατριάρχης;

ΔΑΪΑ

Ἡ Χανοὺμ Σιττά,
Τοῦ Σαλαδίνου στέλλ' ἡ ἀδελφή. —

ΝΑΘΑΝ

Οὐχὶ
ὁ Πατριάρχης;

ΔΑΪΑ

Ἡ Σιττὰ σᾶς εἶπον. Ἡ Χανοὺμ
Σιττὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὴν τὴν προσκαλεῖ.

ΝΑΘΑΝ

Τίνα; Τὴν Ῥέχαν;—Πῶς; Τὴν Ῥέχαν ἡ Σιττά;
Ἡ Σιττὰ ὅταν τὴν ἐκάλεσεν, οὐχὶ
ὁ Πατριάρχης...

ΔΑΪΑ

Τί τὰ ἔχεις μὲ αὐτόν;

ΝΑΘΑΝ

Τίποτ' ἐσχάτως παρ' αὐτοῦ δὲν ἤκουσας;
Βεβαίως; Οὔτε τῷ ἐμήνυσας;

ΔΑΪΑ

Ἐγὼ
ἐκεῖνον;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ ποῦ μένει ὁ τὴν πρόσκλησιν
κομίσας;

ΔΑΪΑ

Ἐμπρός.

ΝΑΘΑΝ

Πρέπει πρὸς ἀσφάλειαν,

νὰ τῷ λαλήσω μᾶλλον μόνος μου. Ἐλθέ.—
Ἂν εἶν' ὁ Πατριάρχης μόνον ἄσχετος! (Ἐξέρχεται)

ΔΑΪΑ

Κ' ἐγώ;—Ἐγὼ φοβοῦμαι ἄλλο τίποτε·
Τί τάχα; Μόνη κόρη, ὡς νομίζεται,
πλουσιωτάτου Ἰουδαίου, μὴ καλὴ
δὲν εἶναι διὰ Τοῦρκον;—Αἴ! Τὴν ἔπαθε,
κακὰ τὴν ἔχει ὁ Ναΐτης, ἂν ἐγὼ
καὶ εἰς τὸ δεύτερόν μου βῆμα δὲν προβῶ,
κ' ἐκείνη ποία εἶναι ἂν δὲν διδαχθῇ.
Ναί, ὥστω θέλω τῆς στιγμῆς ὠφεληθῆ
πρὸς τοῦτο, ἅμα μόν' αἱ δύω εἵμεθα.
Αὕτ' ἡ στιγμή,—ἂς εἶναι τώρα μάλιστα,
ὅταν τὴν συνοδεύσω.—Πρώτη εἴδησις
καθ' ὁδὸν οὕτω, τι θὰ βλάψῃ; Ναί, ὤ! ναί.
Ἢ τώρα πρέπει, ἢ ποτέ.—Ἀπόφασις.

(Ἐξέρχεται κατόπιν τοῦ Ναθάν).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Δωμάτιον τοῦ Σαλαδίνου ὅπου ἐκομίσθησαν καὶ εἰσέτι κεῖνται τὰ πλήρη βαλάντια.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ, καὶ μετ' ὀλίγον διάφοροι **ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΙ.**

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Εἰσερχόμενος).

Ἰδού, ἀκόμη εἶν' ἐδῶ τὰ χρήματα,
καὶ ὁ Δερβίσης, ἄφαντος! Θὰ ἔπεσεν
εἰς πεσσούς, ὅπου ἐλησμόνησ' ἑαυτόν·
τί ἀπορία ἂν κ' ἐμὲ μὲ λησμονῇ;—
Ὑπομονή! — Τί τρέχει;

ΕΙΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Εἴδησις καλή,
Σουλτάνε! Φέρω εὐαγγέλια χαρᾶς.
Ἐκ τοῦ Καίρου ἔρχονται τὰ φορτηγά.
Ἔφθασαν. Φόρον φέρουσιν ἑπτὰ ἐτῶν
ἐκ τοῦ πλουσίου Νείλου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εὖγε, Ἰβραΐμ;
Χαρμόσυνος μοὶ εἶσαι ἄγγελος καλῶν.—
Αἴ! τέλος, τέλος πάντων!— Πολλὰς χάριτας
διὰ τὴν ἀγγελίαν.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

(Αἴ λοιπόν; Ἐμπρός!)

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί περιμένεις; Τώρα λοιπόν, ὕπαγε.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Διὰ τὴν ἀγγελίαν τίποτε;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ τί;

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Δι' ὅ,τι σ' εἶπον, φιλοδώρημα κἀνέν;
Λοιπὸν θὰ εἶμ' ὁ πρῶτος ὃν ὁ Σαλαδὶν
ν' ἀμοίβῃ διὰ λόγων μόνον ἔμαθε;
Πρὸς ὃν ἐφειδωλεύθη; — Δόξα καὶ αὐτό.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Λάϐ' ἓν τῶν βαλαντίων τούτων ἀπ' ἐκεῖ.

ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Δὲν τὸ λαμϐάνω. Τώρα θενὰ ἤθελες
νὰ μοὶ τὰ δώσῃς ὅλα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Βλέπεις! — Πρόσελθε
καὶ λάϐε δύω. — Ἀληθῶς; Ἀπέρχεται;
Εἰς γενναιοφροσύνην μὲ νικᾷ!— Αὐτῷ
νὰ μὴ λαμϐάνῃ εἶν' ἐπαισθητότερον,
παρ' εἰς ἐμὲ νὰ δίδω.—Ἰϐραΐμ! — Κ' ἐγὼ
τί ἤθελον, ὀλίγον πρὸ τοῦ τέρματος,
ν' ἀλλάξω ἀφ' ὅ,τ' ἤμην;— Ἂν ὁ Σαλαδὶν
ὡς Σαλαδὶν δὲν θέλῃ ν' ἀποθάνῃ, αἴ!
ἔπρεπε τότε οὐδ' ὡς Σαλαδὶν νὰ ζῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Λοιπὸν Σουλτάνε . . .

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἐὰν ἦλθες νὰ μ'εἰπῇς...

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Πῶς ἐξ Αἰγύπτου ἦλθον τὰ φορτώματα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἠξεύρω.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Ὦ! Ἐξώρας ἔφθασα!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καὶ πῶς
ἐξώρας;— Λάβε,—προθυμίαν ἔδειξας,—
ἕνα τῶν σάκκων, ἢ καὶ δύω.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Εἰπὲ τρεῖς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναὶ, νὰ μετρήσῃς ἂν ἠξεύρῃς. Λάβε τους.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Καὶ τρίτος ἄλλος θὲ νὰ ἔλθῃ τὸ λοιπόν·
ἂν δυνηθῇ νὰ ἔλθῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς ἂν δυνηθῇ;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Αἴ! ἂν τὰ κόκκαλά του σῶα ἔμειναν.
Κ' οἱ τρεῖς, πῶς ἦλθεν ὡς ἐβεβαιώθημεν
ἡ συνοδία, ἄλλος ἄλλοθεν εὐθὺς
ὡρμήσαμεν. Ὁ πρῶτος πίπτει. Ἔφθασα
πρότερος οὕτω, κ' εἰς τὴν πόλιν πρὸ αὐτοῦ
ἐμβῆκα. Τὰς ὁδούς της πλὴν καλήτερα
ἐμοῦ γνωρίζει ὁ φαγᾶς ὁ Ἰβραΐμ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ! τὸν πεσόντα, τὸν πεσόντα, φίλε μου.
Ἵππευσον, σπεῦσον νὰ ἰδῇς τί ἔγινε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Ἀμέσως τρέχω. Καὶ ἂν εὕρω ὅτι ζῇ,
τῶν βαλαντίων εἶν' αὐτοῦ τὸ ἥμισυ. (Ἐξέρχεται).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πόσον καὶ οὗτος εὐγενὴς καὶ ἀγαθός!—
Τοιούτους Μαμελούκους ἄλλος ἔχει τίς;
Δὲν δικαιοῦμαι νὰ πιστεύσω πῶς αὐτοὶ
πρὸς τὸ παράδειγμά μου διεπλάσθησαν;
Μακρὰν πᾶσα ἰδέα εἰς τὰ ἔσχατα
νὰ μεταβάλω ὅ,τι τοῖς συνήθισα!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Σουλτάνε...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἶσ' ἐκεῖνος ὅστις ἔπεσεν;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΜΕΛΟΥΚΟΣ

Ὄχι. Ἀγγέλλω ὁ Ἐμίρης ὁ Μανσόρ,
ὅστις τῆς συνοδίας ἦτον ἀρχηγός,
ὅτι πεζεύει...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φέρετέ τον, παρευθύς.
Ἰδού τον.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΕΜΙΡΗΣ ΜΑΝΣΟΡ. ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Καλῶς ἦλθες, ὦ Ἐμίρη. Αἴ,
πῶς τὰ ἐπῆγες; Μανσόρ, ἤργισας πολύ.

ΜΑΝΣΟΡ

Τὸ γράμμα τοῦτο λέγει πόσας ταραχὰς

εἰς Θηβαΐδα εἶχεν ὁ Ἀβδοὺλ-Κασὲμ
ὁ στρατηγός σου νὰ δαμάσῃ πρότερον,
πρὶν ἐτολμῶμεν ν' ἀναχθῶμεν. Ἔκτοτε
ἐπέσπευσα ὡς εἶχον τὴν πορείαν μου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πιστεύω εἰς ὅ λέγεις.— Λάβε τὸ λοιπὸν,
λάβε ἀμέσως, Μανσὸρ φίλε,— πρόθυμος
εἰς τοῦτο ὅτι εἶσαι τὸ ἠξεύρω,— λάβ' εὐθὺς
νέαν φρουρὰν, καὶ σπεῦσον.— Πάλιν καθ' ὁδόν!
Θὰ φέρῃς τῶν χρημάτων τὸ πλειότερον
εἰς τοῦ πατρὸς τὸν πύργον, εἰς τὸν Λίβανον.

ΜΑΝΣΟΡ

Εὐθύς. Προθύμως.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀσθενῆ πλὴν τὴν φρουρὰν
ἰδὲ μὴ λάβῃς. Ἀσφαλὴς ὁ Λίβανος
δὲν εἶναι πλέον. Οἱ Ναΐται, ἤκουσας;
κινοῦνται πάλιν. Πρόσεχε.— Ὅμως ἐλθέ.
Ποῦ μέν' ἡ συνοδία; Θέλω νὰ ἰδῶ
αὐτὴν, νὰ ἐπισπεύσω ὅλα μόνος μου.
(Πρὸς τοὺς φρουρούς).
Σεῖς, νὰ εἰπῆτε τῇ Σιττᾷ πῶς ἔφθασα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ φοίνικες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ναθάν.

Ὁ ΝΑΪΤΗΣ, περιπατῶν.

Δὲν θὰ πατήσω, ὄχι, εἰς τὸν οἶκόν του.—
Θὰ φανῇ ἔξω τέλος πάντων.— Ἄλλοτε
πόσον προθύμως μ' ἔβλεπον, πόσον εὐθύς!—
Θὰ τὸ ἰδῶ καὶ τοῦτο, πρὸ τοῦ οἴκου του

νὰ μοὶ ἀπαγορεύσῃ τὸν περίπατον!
Αἴ! Πλὴν πῶς εἶμαι εὐερέθιστος κ' ἐγώ! —
Τί κατ' αὐτοῦ τοσοῦτον μὲ παρώξυνε;—
Εἶπεν: Εἰσέτι δὲ μ' ἀρνεῖται τίποτε·
καὶ νὰ τὸν πείσῃ ἔμελλεν ὁ Σαλαδίν.—
Μὴ ἐν ἐμοὶ φωλεύει ὁ Χριστιανὸς
μᾶλλον ἢ ὅ,τι ὁ Ἑβραῖος ἐν αὐτῷ;—
Τίς ἑαυτὸν γινώσκει; Ἄλλως διατί
νὰ τῷ προσάπτω τὴν μικρὰν κλοπήν, δι' ἧς
ἠδίκησε διώξας τὸν Χριστιανόν;
Μικρὰ κλοπὴ δὲν ἦτο. Πλάσμα ὡς αὐτή! —
Πλάσμα; Καὶ τίνος πλάσμα:—Μὴ τοῦ δούλου, ὅς
ὑπεξαιρέσας εἰς τοῦ βίου τὴν ἀκτὴν
τὴν ἔρημον τὸν λίθον ἀκατέργαστον
ἀπέδρα;—Τοῦ τεχνίτου μᾶλλον, τοῦ μορφὴν
ἰδόντος θείαν εἰς τὸν ὄγκον, καὶ αὐτὴν
πλάσαντος.—Ἄ! Θὰ μένῃ πάντοτε πατὴρ
τῆς Ῥέχας, εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ γεννήσαντος
Χριστιανοῦ, ἐκείνου, μένει πάντοτε
ὁ Ἰουδαῖος! — Ὡς Χριστιανὴν ἁπλῶς,
χωρὶς τῶν ὅσα μόνον εἰς τῇ ἔδωκε
τοιοῦτος Ἰουδαῖος, ἂν τὴν φαντασθῶ,
εἰπέ, καρδία,— τί θὰ εἶχεν ἱκανὸν
νὰ σοὶ ἀρέσῃ; Τίποτε! Ἐλάχιστον!
Καὶ τὸ μειδίαμά της, καὶ αὐτὸ σπασμὸς
γλυκὺς ἂν ἦτον μόνον τῶν χειλέων της,
καὶ ὅ,τι θὰ προὐκάλει τὸ μειδίαμα
τῆς χάριτός του ἂν δὲν ἦτον ἄξιον.—
Οὔτε αὐτό της τὸ μειδίαμα! Συχνὰ
εἰς ψευδοευφυΐαν, εἰς κουφότητας,

εἰς κενὸν σκῶμμα, εἰς κολάκων τέχνασμα
κ' εἰς ἐρωτοτροπίας, ὡραιότερον
νὰ σπαταλᾶται δὲν τὸ εἶδα;—Μ' εἵλκυσε;
Μ' ἔδωκε πόθον πτερυγίζων εἰς τὸ φῶς
αὐτοῦ τὸ θάλπον νὰ διέλθω τὴν ζωήν;
Δὲν τὸ νομίζω· ὅμως ἐξανίσταμαι
κατὰ τοῦ δόντος τὴν ἀξίαν εἰς αὐτήν!
Διατί τοῦτο;—Ἄξιος τοῦ χλευασμοῦ
μὴ ἄρα εἶμαι ὃν μ' ἀπηύθυν' ἔσχατον
ὁ Σαλαδῖνος; Ἤδη καὶ αὐτὸ κακόν,
πῶς ἐδυνήθη οὕτω νὰ μὲ κρίνῃ. Πῶς
μικρὸς θὰ τῷ ἐφάνην, περιφρονητός!—
Καὶ ταῦτα πάντα χάριν κόρης;—Κοὺρδ, ὦ Κοὺρδ,
δὲν εὐπλοοῦμεν. Στρέψον τὸ πηδάλιον!
Ἂν τῆς Δαΐας ἦσαν φλυαρήματα;
Καὶ πῶς ν' ἀποδειχθῶσιν;—Ἰδού, ἔρχεται
ἐκτὸς τοῦ οἴκου τέλος. Καὶ συνομιλεῖ
σπουδαίως.—Μετὰ τίνος;—Μετ' ἐκείνου; πῶς;
μετὰ τοῦ μοναχοῦ μου;—Ἔμαθε λοιπὸν
βεβαίως πάντα! Κ' ἐπροδόθη πιθανῶς
ἠδ' εἰς τὸν Πατριάρχην!—Κακοκέφαλος
ἐγώ, τί ἔχω πράξει!—Μόνος εἷς σπινθὴρ
τοῦ πάθους τούτου πῶς τοῦ ἐγκεφάλου μας
τὸ πλεῖστον καίει! Ἀποφάσισον εὐθὺς
τί τὸ πρακτέον.—Κατὰ μέρος θὰ σταθῶ
νὰ τοὺς προσμείνω παρεικεῖ στιγμάς τινας.
Ἴσως ταχέως μακρυνθῇ ὁ Μοναχός.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΜΟΝΑΧΟΣ.

ΝΑΘΑΝ (πλησιάζων αὐτόν).

Ἀδελφὲ, πάλιν τὴν εὐγνωμοσύνην μου
δέχθητι.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὅπως καὶ τὴν ἰδικήν μου σεῖς.

ΝΑΘΑΝ

Ἐγώ; τὴν ἐδικήν σου; Ἆρα διατί;
Διότ' ἰδιοτρόπως σοὶ ἐπέβαλλον
ὅ,τι σοὶ εἶναι περιττόν;— Τοὐλάχιστον
ἡ ἰδιοτροπία ἂν ἐνέδιδεν
ἡ ἐδική σου εἰς τὴν ἐδικήν μου, ἂν
διὰ τῆς βίας πλουσιώτερος ἐμοῦ
νὰ γίνῃς δὲν ἠρνεῖσο!

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀλλὰ κτῆμά μου
δὲν ἦτο τὸ βιβλίον. Εἰς τὴν κόρην του
ἀνῆκεν, αὐτῆς μόνης κληρονόμημα.—
Αὐτὴ μὲν σ' ἔχει·— ὅμως δῴοι ὁ Θεὸς
μὴ, πῶς τοσαῦτα ἔπραξας ὑπὲρ αὐτῆς,
ποτὲ μετανοήσῃς.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατόν;
Μὴ φοβοῦ τοῦτο.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ναὶ, ναὶ, μάλιστα. Ἀλλὰ
οἱ Πατριάρχαι κ' οἱ Ναΐται...

ΝΑΘΑΝ

Δύνανται
βλάβην τοσαύτην νὰ μοὶ ἐπιφέρωσιν,
ὥστε νὰ μ' ἐπιβάλῃ μεταμέλειαν;
Παντάπασιν.—Ἀλλ' εἶσαι τόσον βέβαιος
ὅτι Ναΐτης ἐξεγείρει κατ' ἐμοῦ
τὸν Πατριάρχην;...

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἀμφιβάλλω ἄλλος τις
ἂν εἶναι. Πρὸ ὀλίγου εἶδον παρ' αὐτῷ
Ναΐτην ἕνα, καὶ ἐξ ὅσων ἤκουσα,
τοῦτο εἰκάζω.

ΝΑΘΑΝ

Ἀλλ' ἐν Ἱερουσαλὴμ
εἷς εἶναι μόνος. Τὸν γνωρίζω δὲ αὐτόν.
Φίλος μου εἶναι. Νέος εἶναι κ' εὐγενὴς
κ' εἰλικρινής.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐκεῖνος εἶν' ὁ ἴδιος.
Ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον δὲν συνᾴδει πάντοτε
ὅ,τ' εἴμεθα πρὸς ὅ,τι θενὰ ἔπρεπε.

ΝΑΘΑΝ

Δυστυχῶς, ὄχι.—Ἔστω. Ὅστις δύναται
ἂς πράξῃ ὅ,τι δύναται. Τὴν βίβλον σου,
ἀδελφέ, ἔχων, ὅλα, ὅλους ἀψηφῶ·
καὶ εἰς τοῦ Σαλαδίνου τρέχω μετ' αὐτῆς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ὥραν καλήν. Ἀφήνω νὰ ὑπάγετε.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδ' ἅπαξ κἂν τὴν εἶδες.—Ὦ! ἐπίστρεψον

ταχέως. Ἔρχου συνεχῶς.—Ἂν σήμερον
ὁ Πατριάρχης μόνον δὲν νοήσῃ τι!—
Πλὴν τί; Εἰπέ το εἰς αὐτὸν καὶ σήμερον,
ἐὰν θελήσῃς.

ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐγὼ ὄχι. Χαίρετε. (Ἀναχωρεῖ).

ΝΑΘΑΝ

Μὴ μᾶς λησμόνει, ἀδελφέ μου.—Ὦ Θεὲ,
Ἐὰν ἀμέσως, πίπτων εἰς τὰ γόνατα
ἐνταῦθα ἐν ὑπαίθρῳ, μ' ἦτον δυνατὸν
νὰ σὲ δοξάσω! Πῶς ὁ κόμβος λύεται
ἀφ' ἑαυτοῦ, ὃν τόσον εἶχον φοβηθῆ!—
Πῶς ἀναπνέω ἐλαφρότερον, ἐξ οὗ
οὐδὲν νὰ κρύψω μ' ἔμεινεν ἀπ' οὐδενὸς,
καὶ τῶν ἀνθρώπων δύναμαι ἀπέναντι
ἐλεύθερος νὰ βαίνω, ὅπως δύναμαι
ἀπέναντί σου, τοῦ μὴ χρείαν ἔχοντος
τὸν ἄνθρωπον νὰ κρίνῃς πρὸς τὰς πράξεις του,
ὅσαι σπανίως εἰσὶ πράξεις του, Θεέ!

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΝΑΘΑΝ. Ὁ ΝΑΪΤΗΣ, ἐρχόμενος κλαγίως πρὸς αὐτόν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ναθὰν, περίμενέ με· Πρόσλαβε κ' ἐμέ.

ΝΑΘΑΝ

Τίς κράζει;—Σὺ, ἱππότα; Καὶ τί ἔγινες;
Εἰς τοῦ Σουλτάνου πῶς δὲν μὲ συνώδευσας;

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν σ' εὗρον. Μὴ ὀργίζου.

ΝΑΘΑΝ

Παντελῶς ἐγώ·
ἀλλ' ὁ Σουλτάνος; ...

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦσο ἔξω τὴν στιγμὴν
ἐκείνην.

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! τὸν εἶδες; τὸν ὡμίλησας;
Ἄριστον!

ΝΑΪΤΗΣ

Ὅμως ἤθελε νὰ μᾶς ἰδῇ
ὁμοῦ τοὺς δύω.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ καλήτερον. Ἐλθέ.
Ἐκεῖ διηυθυνόμην.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἠμπορῶ, Ναθὰν
νὰ σ' ἐρωτήσω ποῖος εἶν' ὁ ἐξελθών;

ΝΑΘΑΝ

Δὲν τὸν γνωρίζεις;

ΝΑΪΤΗΣ

Εἶναι ὁ καλόϐουλος
θαῤῥῶ, ἐκεῖνος μοναχὸς, εἰς ὃν συχνὰ
ὁ Πατριάρχης δίδει ἔργον ἰχνευτοῦ.

ΝΑΘΑΝ

Πιθανὸν τοῦτο. Ὄντως εἶν' ἡ θέσις του
παρὰ τῷ Πατριάρχῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Καλὸν τέχνασμα!
Ὡς πρόδρομον τοῦ δόλου τὴν ἀφέλειαν
νὰ στέλλῃ.

ΝΑΘΑΝ

'Αλλ' εὐήθη, ὄχι εὐσεβῆ
ἀφέλειαν.

ΝΑΪΤΗΣ

Πιστεύων εἰς τὴν εὐσεβῆ
οὐδεὶς ὑπάρχει Πατριάρχης.

ΝΑΘΑΝ

Δι' αὐτὸν
σοὶ ἐγγυῶμαι. Πρὸς οὐδὲν ἀνάξιον
δὲν θέλει δώσει εἰς τὸν Πατριάρχην του
βοηθὸν χεῖρα.

ΝΑΪΤΗΣ

Φαίνεται τοιοῦτος, ναί. —
Δὲν σ' εἶπε δι' ἐμέ τι; Δὲν μ' ἀνέφερε;

ΝΑΘΑΝ

Σέ; — ὤ! κυρίως ὄχι. Δὲν πιστεύω κἂν
τὸ ὄνομά σου νὰ γνωρίζῃ.

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐδ' ἐγώ.

ΝΑΘΑΝ

Περί τινος Ναΐτου, ναί, μοὶ εἶπέ τι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τί;

ΝΑΘΑΝ

Πλὴν δὲν ἠμπόρει νὰ σὲ ἐννοῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἰπέ· τίς οἶδε;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι μὲ κατέδωσεν
εἷς τις Ναΐτης εἰς τὸν Πατριάρχην του.

ΝΑΪΤΗΣ

Κατέδωσεν; — Ἐψεύσθη, καὶ μὲ συγχωρεῖ. —
Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶμαι ν' ἀρνηθῶ, Ναθὰν,
τὰς ἐμὰς πράξεις. Ἔπραξα ὃ ἔπραξα.
Ἀλλ' οὔτε εἶμαι ὅστις πᾶν ὃ ἔπραξε
θενὰ ὑπερασπίσῃ ὡς καλῶς πραχθέν.
Διὰ τὸ σφάλμα νὰ αἰσχύνωμαι πρὸς τί,
ἂν νὰ τὸ διορθώσω ἔχω πρόθεσιν;
Καὶ δὲν ἠξεύρω πόσην ἔχει δύναμιν
ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοῦτο;—Ἄκουσον, Ναθάν.—
Τοῦ μοναχοῦ σου ὁ Ναΐτης εἶμ' ἐγὼ,
ὅστις σοὶ εἶπαν ὅτι σὲ κατέδωσε. —
Γνωστὸν σοὶ εἶναι τί μ' ἠρέθιζε, καὶ πῶς
ἀνέβραζε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου.
Ὁ ἄφρων! Ἦλθον, ἐγκαρδίως, ἐκ ψυχῆς,
περίπτυξιν ἐπόθουν τῆς ἀγκάλης σου.
Πλὴν πῶς μ' ἐδέχθης!—Τί ψυχρῶς,—τί χλιαρῶς!—
Καὶ χεῖρον εἶναι τοῦ ψυχροῦ τὸ χλιαρόν. —
Ἐπιτετηδευμένως πῶς μ' ἀπέφευγες!
καὶ δι' ἀσκόπων, φρούδων ἐρωτήσεων
ἐφαίνεσο σπουδάζων ν' ἀποκρίνησαι!
Πρέπει καὶ τώρα, ἵνα μὴ ἐξάπτωμαι,
νὰ λησμονῶ ἐκεῖνα.—Ἄκουσον, Ναθάν.—
Ἔβραζον ὅλως, ὅτε μυστηριωδῶς
προσῆλθεν ἡ Δαΐα, καὶ μ' ἐκένωσε
τὸ μυστικόν της· κ' εἰς αὐτὸ ἐνόμισα
πῶς τῆς αἰνιγματώδους σῆς διαγωγῆς
τὴν λύσιν εὗρον.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς;

ΝΑΪΤΗΣ

Ὡς τέλους ἄκουσον.
Ἐνόμιζον ν' ἀφήσῃς πῶς δὲν ἤθελες
χριστιανὸς τὴν λείαν ν' ἀφαιρέσῃ, ἣν
εἶχες θηρεύσει ἐπὶ τῶν χριστιανῶν.
Καὶ οὕτω μοὶ ἐπῆλθε μίαν καὶ καλὴν
τὸ ξίφος νὰ σοὶ θέσω εἰς τὸν τράχηλον.

ΝΑΘΑΝ

Καὶ καλὴν, λέγεις, καὶ καλήν;—Ποῦ τὸ καλόν;

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν ἔπραξα ὡς πρέπει.—Ἄκουσον, Ναθάν.—
Ναὶ, σὺ δὲν πταίεις, κ' ἡ Δαΐα ἡ μωρὰ
τί λέγει δὲν ἠξεύρει.—Σὲ μισεῖ αὐτὴ,
καὶ νὰ σ' ἐμπλέξῃ μόνον θέλ' εἰς πράγματα.—
Πιθανὸν εἶναι, πιθανόν· καὶ εἶμ' ἐγὼ
ἄκριτος κέπφος, ὅστις μόνον πάντοτε
κατὰ τὰ δύω ἄκρα ὀνειροπολῶ,
ὑπερπηδῶν τὸ δέον ἢ λειπόμενος.
Καὶ τοῦτο εἶναι πιθανὸν — Συγχώρει με,
Ναθάν.

ΝΑΘΑΝ

Ἀνίσως οὕτω μὲ ἐξέλαβες...

ΝΑΪΤΗΣ

Τὸν Πατριάρχην ἐπεσκέφθην· ὄνομα
δὲν εἶπον ὅμως. Ψεῦδος εἶναι· ἤκουσας.
Γενικῶς μόνον οὕτω τὴν ὑπόθεσιν
τῷ διηγήθην, ἀπαιτῶν τὴν γνώμην του.
Καλήτερον καὶ τοῦτο ἐὰν ἔλειπεν.
Ὁ Πατριάρχης ὅτι εἶναι κάθαρμα
δὲν ἤξευρον; Δὲν ἦτο προτιμότερον

τὸν λόγον νὰ ζητήσω παρὰ σοῦ αὐτοῦ;
καὶ νὰ ἐκθέσω ἔπρεπεν εἰς κίνδυνον
τὴν δυστυχῆ σου κόρην τοῦ νὰ στερηθῇ
πατρὸς τοιούτου; — Ἔστω πλὴν, δὲν ἔβλαψε.
Τοῦ Πατριάρχου ὁ πανοῦργος χαρακτὴρ,
ὁ κατ' οὐδὲν οὐδόλως μὴ διαψευσθεὶς,
διὰ τῆς βραχυτάτης μ' ἐπανέφερεν
εἰς ἐμαυτὸν καὶ πάλιν. — Ἄκουσον, Ναθὰν,
ἄκουσον ὅλα. — Ἔστω ὅτι κ' ἔμαθε
τὸ ὄνομά σου· τί πρὸς τοῦτο; ἄλλο τί; —
Τὴν κόρην ν' ἀπαιτήσῃ μόνον δύναται,
ἂν ἐδική σου εἶναι, ἄλλου δ' οὐδενός·
κ' ἐξ ἐδικοῦ σου οἴκου μόνον ἠμπορεῖ
αὐτὴν νὰ σύρῃ εἰς τὸ μοναστήριον. —
Δός την μοι τότε. — Δός την μοι, καὶ ἄφες τον
νὰ ἔλθῃ. — Ἆ! Θὰ μάθῃ ἂν εἶν' εὔκολον
νὰ μοῦ ἁρπάσῃ τὴν γυναῖκα. — Δός μοι την
ταχέως, εἴτε εἶναι κόρη σου ἢ μὴ,
ἢ Ἰουδαία εἶναι ἢ Χριστιανὴ,
ἢ οὐδὲν τούτων, δός την· οὐδὲ σήμερον,
οὐδὲ δι' ὅλης τῆς ζωῆς μου πώποτε,
θὰ σ' ἐρωτήσω. Ἔστω ὅ,τι δήποτε.

ΝΑΘΑΝ

Φρονεῖς πῶς ἔχω λόγους τὴν ἀλήθειαν
νὰ κρύψω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἔστω ὅ,τι εἶναι.

ΝΑΘΑΝ

Οὐδ' εἰς σὲ
οὐδὲ εἰς ἄλλον ἐνδιαφερόμενον

ἠρνήθην ὅτι εἶναι παῖς χριστιανὴ,
κ' ἐπιτροπευομένη μόνον ὑπ' ἐμοῦ. —
Διατί δ' ἔτι δὲν τῇ τ' ὡμολόγησα; —
Τὴν δικαιολογίαν μόνον εἰς αὐτὴν
ὀφείλω.

ΝΑΪΤΗΣ

Ποτὲ ταύτην δὲν θὰ χρειασθῇς.
Τὴν χαρὰν ἄφες εἰς αὐτὴν, δι' ὀφθαλμῶν
νὰ μὴ σ' ἴδῃ ποτ' ἄλλων. Φείσθητι αὐτῆς·
μὴ μάθῃ τοῦτο. — Εἶσαι μόνος κύριος
αὐτῆς ἀκόμη. Δός μοι την. Μόνος ἐγὼ
νὰ σοὶ τὴν σώσω κ' ἐκ δευτέρου ἠμπορῶ, —
καὶ θέλω.

ΝΑΘΑΝ

Ναὶ, ἠμπόρεις, ναὶ, ἠμπόρεις. Πλὴν
οὐχὶ καὶ τώρα πλέον. Εἶν' ἐξώρας.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς
εἶν' ἐξώρας;

ΝΑΘΑΝ

Χάρις εἰς τὸν Πατριάρχην.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί;
τὸν Πατριάρχην; Χάρις; πρὸς αὐτόν; Εἰς τί;
εἰς τί; εἰς τί;

ΝΑΘΑΝ

Πῶς τώρα γνῶσιν ἔχομεν
οἱ συγγενεῖς της τίνες· καὶ γνωρίζομεν
εἰς τίνας χεῖρας ἔχει νὰ παραδοθῇ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἂς τῷ γνωρίσῃ διὰ τοῦτο χάριτας,
ὅστις καὶ ἀνωτέρας θὰ τῷ χρεωστῇ.

ΝΑΘΑΝ

Ἐκ τούτων πρέπει νὰ τὴν λάβῃς, καὶ οὐχὶ
ἐκ τῶν ἐμῶν.

ΝΑΪΤΗΣ

'Αθλία 'Ρέχα! Πόσα σοι
ἐπέρχονται, ἀθλία 'Ρέχα! Συμφορὰ
εἰς σὲ θὰ εἶναι ὅ,τ' εἰς ἄλλας ὀρφανὰς
εἶν' εὐτυχία! — Ποῦ εἰσὶν οἱ συγγενεῖς,
Ναθὰν, αὐτῆς;

ΝΑΘΑΝ

Ποῦ εἰσί;

ΝΑΪΤΗΣ

Τίνες εἰσί;

ΝΑΘΑΝ

Πρὸ πάντων ἀνευρέθη εἷς της ἀδελφὸς,
παρ' οὗ θὰ τὴν ζητήσῃς.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἷς της ἀδελφός;
Τί ἀδελφὸς εἶν' οὗτος; στρατιώτης, ἢ
ἱερεὺς ἴσως; — Κἂν νὰ μάθω, παρ' αὐτοῦ
τί νὰ ἐλπίζω.

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι ἐξ αὐτῶν οὐδὲν,
καθὼς νομίζω — ἢ ἀμφότερα. Καλῶς
δὲν τὸν γνωρίζω.

ΝΑΪΤΗΣ

Κατὰ τ' ἄλλα;

ΝΑΘΑΝ

'Αγαθός.
Καλῶς ἡ 'Ρέχα θὰ διάγῃ παρ' αὐτῷ.

ΝΑΪΤΗΣ

Χριστιανὸς εἶν' ὅμως! — Ὦ! Ἐνίοτε
ἀμηχανῶ πῶς πρέπει νὰ σὲ ἐννοῶ.
Μὴ κατ' ἐμοῦ ὀργίζου. — Ἐν Χριστιανεῖς
νὰ παίξῃ δὲν θὰ πρέπῃ τὴν Χριστιανήν;
Πολὺ δὲ ἀφ' οὗ παίξῃ καὶ προσποιηθῇ,
δὲν θενὰ γίνῃ μέχρι τέλους; Τὸν καλὸν
σίτον, ὃν ἔχεις σπείρει, τὸ ζιζάνιον
δὲν θέλει πνίξει τέλος; — Ἀδιαφορεῖς;
καὶ δύνασαι οὐχ ἧττον νὰ μοὶ λέγῃς, — σὺ, —
παρὰ τῷ ἀδελφῷ της πῶς καλῶς αὐτὴ
θενὰ διάγῃ.

ΝΑΘΑΝ

Τὸ ἐλπίζω. Τὸ φρονῶ.
Καὶ παρ' ἐκείνῳ ἂν τῇ λείψῃ τίποτε,
δὲν ἔχει σὲ, κ' ἐμὲ δὲν ἔχει πάντοτε;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί νὰ τῇ λείψῃ; Μὴ ὁ φίλος ἀδελφὸς
τροφὴν κ' ἐνδυμασίαν καὶ τραγήματα
κ' ἐν ἀφθονίᾳ πάντα κόσμον καὶ στολὴν
εἰς τὴν φιλτάτην δὲν θὰ δίδῃ ἀδελφήν;
Τί ἄλλο θέλει ἡ φιλτάτη ἀδελφή; —
Ἆ! ναὶ, καὶ ἄνδρ' ἀκόμη θὰ χρειάζηται! —
Αἴ; ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρός του, καὶ αὐτὸν,
ναὶ, καὶ αὐτὸν ὁ φίλος θέλει ἀδελφὸς
τῇ προμηθεύσει, ὅπως, — ὅστις εὑρεθῇ
ἄριστος πάντων, χριστιανικώτατος! —

Ναθὰν, Ναθάν! Ὁποῖον πλάσας ἄγγελον,
ἀφήνεις ἄλλοι νὰ τὸν καταστρέφωσι!

ΝΑΘΑΝ

Ὦ! Οὐδεὶς φόβος! Θέλει τῆς ἀγάπης μας
ἀξία μένει πάντοτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Μὴ, μὴ εἰπῇς
αὐτό. Μὴ τὴν ἀγάπην λέγε τὴν ἐμήν.
Δὲν δέχεται κάμμίαν ἔκπτωσιν αὐτή·
οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην· οὐδ' ὀνόματος. —
Ἀλλὰ, εἰπέ μοι. Ἔχει τὴν ὑπόνοιαν
τί τῇ συμβαίνει;

ΝΑΘΑΝ

Ἴσως, ἂν καὶ ἀγνοῶ
πόθεν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἂς εἶναι. Πρέπει ὅπως δήποτε,
πρέπει τὴν τύχην ἥτις τὴν ἐπαπειλεῖ
παρ' ἐμοῦ πρώτου νὰ τὴν μάθῃ. Τὸν σκοπὸν
νὰ μὴ τῇ ὁμιλήσω οὔτε τὴν ἰδῶ
πρὶν ἐδικήν μου δύναμαι νὰ τὴν καλῶ,
ἀφήνω. Σπεύδω...

ΝΑΘΑΝ

Μεῖνε. Ποῦ;

ΝΑΪΤΗΣ

Ποῦ; Εἰς αὐτήν.
Νὰ ἰδῶ θέλω ἂν τῆς κόρης ἡ ψυχὴ
ἀνδρὸς δύναμιν ἔχῃ, καὶ ἀπόφασιν
αὐτῆς ἀξίαν νὰ συλλάβῃ δύναται.

ΝΑΘΑΝ

Τὴν ποίαν;

ΝΑΪΤΗΣ

Σὲ νὰ παύσῃ καὶ τὸν ἀδελφὸν λογιζομένη...

ΝΑΘΑΝ

Καί ;...

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ. — Καὶ Μουσουλμάνου ἐὰν πρόκειται γυνὴ νὰ γίνῃ.

ΝΑΘΑΝ

Μεῖνε. Δὲν εὑρίσκεται ἐντός. Εἰς τῆς Σιττᾶς ἐπῆγεν, εἰς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Σαλαδίνου.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀπὸ πότε; Διατί;

ΝΑΘΑΝ

Ἂν θέλῃς δὲ συγχρόνως καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκεῖ νὰ εὕρῃς, ἀκολούθει με.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς; πῶς; Τὸν ἀδελφὸν τῆς Ῥέχας, ἢ τὸν τῆς Σιττᾶς;

ΝΑΘΑΝ

Αἴ! Ἴσως ἀμφοτέρους. Ἀλλ' ἐλθὲ ἐλθέ. Παρακαλῶ, ἱππότα, ἀκολούθει με.

(Ἐξέρχεται ὁδηγῶν αὐτόν.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

(Τὸ χαρέμιον τῆς Σιττᾶς.)

ΣΙΤΤΑ καὶ ΡΕΧΑ, συνδιαλεγόμεναι.

ΣΙΤΤΑ

Γλυκεῖα κόρη, πόσην μ' ἔδωκας χαράν.

Ἀλλ' ἄφες τὴν δειλίαν· μὴ στενοχωροῦ.
Ἔσο φαιδρά. Ὁμίλει. Ἐμπιστεύου μοι.

ΡΕΧΑ

Ἡγεμονίς...

ΣΙΤΤΑ

Μὴ τίτλους. Κάλει με Σιττάν, —
φίλην σου, — ἀδελφήν σου, — ἢ μητέρα σου
μικράν. — Νὰ εἶμαι σχεδὸν ἦτον δυνατόν. —
Τοσοῦτον νέα! κ' εὐσεβής! καὶ φρόνιμος!
Ὦ! πόσα δὲν ἠξεύρεις, δὲν ἀνέγνωσας!

ΡΕΧΑ

Ν' ἀνέγνωσα; — Χλευάζεις τὴν μικράν, Σιττά,
τὴν ἀμαθῆ σου ἀδελφήν. Δὲν ἔμαθα
σχεδὸν ν' ἀναγινώσκω.

ΣΙΤΤΑ

Ἆ! πῶς ψεύδεσαι!

ΡΕΧΑ

Ὀλίγον τοῦ πατρός μου μόνον τὴν γραφήν.
Περὶ βιβλίων πῶς λαλεῖς ἐνόμιζον.

ΣΙΤΤΑ

Ὦ! ναί, περὶ βιβλίων.

ΡΕΧΑ

Μ' εἶναι δύσκολον
ν' ἀναγινώσκω εἰς βιβλία.

ΣΙΤΤΑ

Ὁμιλεῖς
σπουδαίως;

ΡΕΧΑ

Ναί, σπουδαίως λέγω. Τὴν ψυχρὰν
σοφίαν τῶν βιβλίων, ἣν χαράττουσι

νεκρὰ σημεῖα εἰς τὰς κεφαλὰς ἡμῶν,
ὀλίγον ὁ πατήρ μου ἀγαπᾷ.

ΣΙΤΤΑ

Οὐαί!
τί λέγεις; — Ὅμως καὶ διόλου ἄδικον
δὲν ἔχει! — Ὅσα δὲ ηὕρεις;...

ΡΕΧΑ

Ἔμαθον
ἀπὸ τοῦ στόματός του. Κ' ἔτι δύναμαι
ἐπὶ τῶν πλείστων νὰ σ' εἰπῶ πῶς, πότε, ποῦ,
καὶ διὰ ποῖον λόγον τὰ ἐδίδαξεν.

ΣΙΤΤΑ

Οὕτως ἀναμφιβόλως καλητέρ' αὐτῶν
εἶν' ἡ ἀλληλουχία, καὶ διδάσκεται
ἡ ψυχὴ πᾶσα ἐνταυτῷ.

ΡΕΧΑ

Καὶ ἡ Σιττὰ
ὀλίγιστα βεβαίως θεν' ἀνέγνωσεν,
ἢ τίποτε.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς τοῦτο; — Δὲν καυχῶμαι μὲν
ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ· ὅμως ἤθελον
τὸν λόγον σου νὰ μάθω· τίς ὁ λόγος σου.

ΡΕΧΑ

Εἶναι τοσοῦτον ἄπλαστος, καὶ ἀφελής,
καὶ φυσική...

ΣΙΤΤΑ

Καὶ τότε;

ΡΕΧΑ

Λέγει ὁ πατὴρ

πῶς τὰ βιβλία οὕτω μᾶς ἀφήνουσι
σπανίως.

ΣΙΤΤΑ

Ὁ πατήρ σου, ὤ! τί ἄνθρωπος
πρέπει νὰ εἶναι!

ΡΕΧΑ

Ναὶ, δὲν εἶναι ἀληθές;

ΣΙΤΤΑ

Πάντοτε καὶ εἰς πάντα βάλλ' εἰς τὸν σκοπόν!

ΡΕΧΑ

Ναὶ, ναί!—Καὶ ὅμως τοῦτον τὸν πατέρα μου...

ΣΙΤΤΑ

Φιλτάτη μου, τί ἔχεις;

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου
τοῦτον...

ΣΙΤΤΑ

Θεέ μου, κλαίεις!

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου
αὐτόν... Ἄ! πρέπει νὰ λυθῇ ἡ σιωπή!
Ἀέρ', ἀέρα θέλει ἡ καρδία μου...

(Ῥίπτεται δακρυῤῥοοῦσα εἰς τοὺς πόδας της.)

ΣΙΤΤΑ

Τί σοὶ συμβαίνει; Ῥέχα!

ΡΕΧΑ

Τὸν πατέρα μου
νὰ στερηθῶ θὰ πρέπῃ!

ΣΙΤΤΑ

Νὰ τὸν στερηθῇς;
Αὐτόν;—Ποτέ.—Ἀνάστα!—Ἔσο ἥσυχος!

ΡΕΧΑ

Ματαίως ἀδελφή μου δὲν προσέφερες
καὶ φίλη μου νὰ εἶσαι.

ΣΙΤΤΑ

Τὸ προσέφερα,
καὶ εἶμαι! Ἀλλ' ἐγείρου. Εἰς βοήθειαν
θὰ πρέπει ἄλλως νὰ καλέσω.

ΡΕΧΑ (Συνελθοῦσα ἐγείρεται.)

Σύγγνωθι!
ὢ, σύγγνωθι! Ἐκ λύπης ἐλησμόνησα
τίς εἶσαι. Οὔτε στεναγμοὶ πρὸ τῆς Σιττᾶς,
οὐδὲ ἀπελπισίας ὠφελοῦν κραυγαί.
Ἡ ψυχρὰ μόνον φρόνησις, ἡ ἤρεμος,
δύναμιν ἔχει ἐπ' αὐτῆς κ' ἐπιῤῥοήν.
Ὁ ἐν ὀνόματί της ὁμιλῶν, νικᾷ.

ΣΙΤΤΑ

Λοιπόν;

ΡΕΧΑ

Μὴ ἐπιτρέπῃς, φίλη, ἀδελφὴ,
μὴ ἐπιτρέπῃς νὰ μοὶ ἐπιβάλωσιν
ἄλλον πατέρα.

ΣΙΤΤΑ

Νὰ σοὶ ἐπιβάλῃ; Τίς;
Τίς δύναται νὰ θέλῃ; Τίς, φιλτάτη μου;

ΡΕΧΑ

Τίς; Ἡ καλή μου, ἡ κακὴ Δαΐα μου,
αὐτὴ νὰ θέλῃ δύναται,— νὰ δυνηθῇ
θέλει.— Δὲν τὴν γνωρίζεις ἴσως τὴν καλὴν
κακὴν Δαΐαν.—Ὁ Θεὸς νὰ συγχωρῇ —
νὰ τὴν ἀμείβῃ ὁ Θεός! Τόσον καλὸν,—
κακὸν τοσοῦτον μ' ἔκαμε!

ΣΙΤΤΑ

Εἰς σὲ κακόν;
Καλὸν ὀλίγον πρέπει τότε εἰς αὐτὴν
νὰ ἐνυπάρχῃ;

ΡΕΧΑ

Ὄχι, ὤ! πολὺ, πολύ!

ΣΙΤΤΑ

Καὶ ποία εἶναι;

ΡΕΧΑ

Εἶναί τις Χριστιανή.
Μ' ἐπεμελήθη παιδιόθεν. Ὦ! καὶ πῶς
μ' ἐπεμελήθη! — Δὲν ἠξεύρεις. — Τῆς μητρὸς
τὴν ἀπουσίαν δὲν ᾐσθάνθην δι' αὐτήν.
Νὰ τῇ τὸ ἀποδώσῃ ὁ Θεός. — Ἀλλὰ
καὶ πόσον μ' ἐτυράννει, μ' ἐβασάνιζε!

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; Διατί;

ΡΕΧΑ

Σοὶ εἶπα πῶς Χριστιανὴ
εἶναι, — καὶ ἐξ ἀγάπης μ' ἐβασάνιζεν.
Εἶν' ἐξ ἐκείνων ὅσοι ὀνειρεύονται
ὅτι τὴν μόνην καὶ ἀληθινὴν ὁδὸν
πρὸς τὸν Θεὸν γνωρίζουν.

ΣΙΤΤΑ

Τώρα ἐννοῶ.

ΡΕΧΑ

Κ' ἐπείγονται, ἐάν τις παρεκτρέπηται
ἐκ τῆς ὁδοῦ, ὀπίσω νὰ τὸν φέρωσι.
Καὶ οὐδὲ ἄλλως δύνανται. Ἂν ἀληθὲς
πῶς αὕτη μόνη ἡ εὐθεῖα εἶν' ὁδὸς,
ἀδιαφόρως φίλους πῶς ν' ἀφήνωσιν
εἰς ἄλλην νὰ πλανῶνται, — εἰς τὴν φέρουσαν

εἰς αἰωνίας ἀπωλείας ἄβυσσον;
Θὰ ἔπρεπε συγχρόνως τότε τὸν αὐτὸν
καὶ ν' ἀγαπῶμεν καὶ ν' ἀποστρεφώμεθα.
Λοιπὸν δὲν εἶναι τοῦτο ὃ μ' ἐβίασεν
ἐλέγχους ἤδη νὰ προφέρω κατ' αὐτῆς.
Τοὺς στεναγμούς της καὶ τὰς νουθεσίας της,
τὰς προσευχάς της καὶ τὰς ἀπειλάς, πολὺν
καιρὸν ἀκόμη θ' ἀνειχόμην, ναὶ πολύν.
Μ' ἔφερον εἰς ἰδέας καλὰς πάντοτε
καὶ ὠφελίμους.— Τίς δὲν κολακεύεται,
ὁσάκις βλέπει ὅτι οἷος δήποτε
τὸν ἀγαπᾷ τοσοῦτον, ὥστε οὐδαμῶς
νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἰδέαν δύναται
νὰ χωρισθῶσιν εἰς αἰωνιότητα;

ΣΙΤΤΑ

Τῷ ὄντι.

ΡΕΧΑ

Ὑπερβαίνει πλὴν πᾶν ὅριον
αὐτή, καὶ οὐδὲ σκέψις, οὐδ' ὑπομονὴ
ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο.

ΣΙΤΤΑ

Πρὸς τὸ ποῖον ἐννοεῖς;

ΡΕΧΑ

Πρὸς ὅ,τι δῆθεν τώρα μ' ἀνεκάλυψε.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς; Τώρα τινὰ σ' εἶπεν ἀνακάλυψιν;

ΡΕΧΑ

Ναί, τώρα! Ὅτε διηρχόμεθα ἐμπρὸς
ναοῦ ἠρειπωμένου χριστιανικοῦ,
ἐστάθη αἴφνης, κ' ἦτον ὡς παλαίουσα

προς ἑαυτήν· καὶ βλέμμα ἔῤῥιπτεν ὑγρὸν
πρὸς οὐρανὸν, καὶ πάλιν πρὸς ἐμέ. «Ἐλθὲ,
μοὶ εἶπε τέλος· διὰ τούτου τοῦ ναοῦ
εἶν' ἡ ὁδός μας ἡ εὐθεῖα.» — Προχωρεῖ
καὶ ἕπομαι· πλανᾶται δὲ περίφοβος
ὁ ὀφθαλμός μου εἰς τὰ κλονιζόμενα
ἐρείπια. Ἐκ νέου ἵσταται, κ' ἐμπρὸς
εὑρίσκομαι βαθμίδων καταῤῥεουσῶν
βωμοῦ συντετριμμένου. Τί ᾐσθάνθην, ὡς
συστρέφουσα τὰς χεῖρας, μετα φλογερῶν
δακρύων, καὶ πεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας μου;...

ΣΙΤΤΑ

Κόρη, φιλτάτη κόρη!...

ΡΕΧΑ

Εἰς τὸ ὄνομα
τῆς τρισαγίας, ἥτις τόσων προσευχὰς
ἐδέχετο, καὶ ἥτις τόσα θαύματα
ἐνήργει, ἐκ καρδίας μὲ ἱκέτευε, —
μ' ἱκέτευε, τὸ βλέμμα ὅλον ἔλεος, —
πρὸς ἐμαυτὴν νὰ ἔχω οἶκτον, — κᾂν αὐτὴν
νὰ συγχωρήσω, ὡς καθῆκον ἔχουσαν
νὰ μοὶ ἀποκαλύψῃ τί δικαίωμα
ἐπ' ἐμοῦ, εἶπεν, ἔχ' ἡ ἐκκλησία της.

ΣΙΤΤΑ

(Ὢ τὴν ἀθλίαν! Τὸ ὑπώπτευον!)

ΡΕΧΑ

Γονεῖς
χριστιανοὺς πῶς εἶχον· πῶς μ' ἐβάπτισαν·
πῶς τοῦ Ναθὰν δὲν εἶμαι κόρη· ὁ Ναθὰν
πατήρ μου πῶς δὲν εἶναι! — Ὢ Θεὲ, Θεέ!

Σιττὰ, πατήρ μου πῶς δὲν εἶναι! — Ὦ Σιττά!
Προσπίπτω σοι καὶ πάλιν...

ΣΙΤΤΑ

Ῥέχα, μὴ, ὢ! μή.
Ὁ ἀδελφός μου ἔρχεται. — Ἐγέρθητι.

ΣΚΗΝΗ Ζ′

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. ΣΙΤΤΑ. ΡΕΧΑ

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σιττὰ, τί τρέχει;

ΣΙΤΤΑ

Εἶν' ἔξω φρενῶν! Θεέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς εἶναι;

ΣΙΤΤΑ

Τὸ ἠξεύρεις...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦ Ναθὰν ἡμῶν
ἡ κόρη; Καὶ τί ἔχει;

ΣΙΤΤΑ

Σύνελθε λοιπὸν,
παιδίον! — Ὁ Σουλτάνος...

ΡΕΧΑ

(συρθεῖσα ἐπὶ τῶν γονάτων μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ Σαλαδίνου, τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν κεκλιμένην.)

Δὲν ἐγείρομαι.
Δὲν θέλω τοῦ Σουλτάνου πρὶν τὸ πρόσωπον
ἐνατενίσει, τῆς δικαιοσύνης πρὶν
τῆς αἰωνίας, καὶ τῆς ἀγαθότητος

ἐπὶ τὸ μέτωπόν του, εἰς τὸ βλέμμα του,
δὲν θέλω νὰ θαυμάσω τὸ ἀπαύγασμα;...

ΣΙΤΤΑ

Ἐγείρου — ὤ! ἐγείρου!

ΡΕΧΑ

Πρὶν μ' ὑποσχεθῇ...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σοὶ ὑπεσχέθην... Ἔστω ὅ,τι δήποτε.
Ἐλθέ.

ΡΕΧΑ

Οὐδὲν εἶν' ἄλλο. Τὸν πατέρα μου
νὰ μοὶ ἀφήσουν, κ' εἰς αὐτὸν ἐμέ. — Ἐγὼ
ἀκόμη δὲν ἠξεύρω τίς ὁ ἀπαιτῶν
πατήρ μου ὅτι εἶναι, ὁ δυνάμενος
ν' ἀπαιτῇ· οὔτε νὰ τὸ μάθω θέλω. — Πῶς;
τὸ αἷμα μόνον τὸν πατέρα καθιστᾷ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἐγείρων αὐτήν.)

Ἐννοῶ τώρα.—Ποῖος τόσον ἄσπλαγχνος
τοιαῦτα εἰς τὸν νοῦν σου σοὶ ἐνέβαλεν; —
Ἀλλ' ἀποδεδειγμένον εἶναι; Βέβαιον;

ΡΕΧΑ

Πρέπει νὰ εἶναι. Ἡ Δαΐα ἔμαθεν
αὐτό, ὡς λέγει, παρὰ τῆς τροφοῦ μου.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Αἴ!
παρὰ τροφοῦ σου!

ΡΕΧΑ

Ἥτις ἀποθνήσκουσα
ἐνόμισε καθῆκον νὰ τῇ τὸ εἰπῇ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Θνήσκουσα; — Ὄχι ἤδη καὶ χρονόληρος; —
Καὶ ἀληθὲς ἂν εἶναι! — Τὸν πατέρα, ναὶ,
δὲν καθιστᾷ τὸ αἷμα· μόλις καθιστᾷ
τοῦ ζώου τὸν πατέρα· μόλις χορηγεῖ
δίκαιον πρῶτον, ὅπως ἀποκτήσῃ τις
καὶ τ' ὄνομα. — Ὦ! θάῤῥει! — Καὶ ἠξεύρεις τί;
Ἐὰν φιλονεικῶσι δύω διὰ σὲ
πατέρες, ἄφες καὶ τοὺς δύω, κ' ἔκλεξον,
ἔκλεξον ἄλλον τρίτον. Ἔκλεξον ἐμέ!

ΣΙΤΤΑ

Ὦ! Τοῦτο πρᾶξον!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Διὰ σὲ καλὸς πατὴρ,
καλὸς πατὴρ θὰ εἶμαι. — Πλὴν μ' ἐπέρχεται
ἰδέα καλλητέρα. — Τί χρειάζεσαι
πατέρας; Οἱ πατέρες ἀποθνήσκουσι.
Δὲν εἶναι ἄρα δυνατὸν νὰ εὕρωμεν
τινὰ, νὰ ζήσῃ συναινοῦντα μεθ' ἡμῶν;
Κανένα δὲν γνωρίζεις;

ΣΙΤΤΑ

Νὰ ἐρυθριᾷ
μὴ τὴν βιάζῃς.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτον εἶχον τὸν σκοπόν.
Καλλύνει καὶ ἀσχήμους τὸ ἐρύθημα·
δὲν θὰ καλλύνῃ διπλασίως τὰς καλάς; —
Ἐκάλεσα ἐνταῦθα τὸν πατέρα σου,
τὸν Ναθὰν, κ' ἔτι ἕνα — ἕνα πλὴν αὐτοῦ.
Ἐννοεῖς ποῖον; — Μ' ἐπιτρέπεις, ὦ Σιττά;

ΣΙΤΤΑ

'Αδελφέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Όμως, φίλη κόρη, προσδοκῶ
πῶς θὰ ἐρυθριάσῃς, πολὺ μάλιστα,
ὅταν ἐκεῖνος θὰ φανῇ.

ΡΕΧΑ

Ἐκεῖνος; τίς;
Καὶ νὰ ἐρυθριάσω;...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὑποκρίτρια!
Ὠχρίασον, ἂν θέλῃς! — Ὅπως θέλεις, ἢ
ἠμπορεῖς.

(Δούλη εἰσέρχεται, καὶ προσέρχεται τῇ Σιττᾷ).

Ἤδη δὲν μᾶς ἦλθον;

ΣΙΤΤΑ (τῇ δούλῃ)

Ναί.
Ἄφες νὰ ἔλθουν. — Αὐτοὶ εἶναι, ἀδελφέ.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

ΝΑΘΑΝ, ὁ ΝΑΪΤΗΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὦ! ἀγαθοί μου φίλοι! — Πρὸ παντός, Ναθάν,
νὰ σ' ἀναγγείλω πρέπει πῶς τὰ χρήματα
εἶν' ἅμα θέλεις νὰ τὰ λάβῃς, ἕτοιμα...

ΝΑΘΑΝ

Σουλτάνε!...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τώρα εἶμαι πρόθυμος κ' ἐγὼ
νὰ σὲ ὑπηρετήσω.

ΝΑΘΑΝ

Ὦ Σουλτάνε!...

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναί,
ἡ χρυσοφόρος συνοδία ἔφθασε.
Πλούσιος εἶμαι ὡς δὲν ἤμην πρὸ πολλοῦ. —
Ἐλθὲ, εἰπέ μοι τώρα τί χρειάζεσαι
πρὸς κἀνὲν μέγα ἐπιχείρημα! Κ' εἰς σᾶς,
κ' εἰς σᾶς πολλάκις τοὺς ἐμπόρους, ναὶ, κ' εἰς σᾶς
τὰ μετρητὰ δὲν εἶναι περιττὰ ποτέ.

ΝΑΘΑΝ

Διατί ταῦτα τὰ μικρολογήματα
πρὸ παντὸς ἄλλου; Ἐκεῖ βλέπω ὀφθαλμοὺς
δεδακρυμένους, ὧν ἡ ἀποξήρανσις
μ' ἐνδιαφέρει πολὺ μᾶλλον.

(Ἔρχεται πρὸς τὴν Ῥέχαν.)

Ἔκλαυσας;
Τί ἔχεις; Εἶσαι πάντοτε ἡ κόρη μου;

ΡΕΧΑ

Ὦ πάτερ!

ΝΑΘΑΝ

Τέκνον, ἐννοούμεθα. Ἀρκεῖ!
Ἔσο φαιδρά! Ἂν μόνον ἡ καρδία σου
εἶν' ἰδική σου πάντοτε· ἀπώλεια
αὐτὴν ἀνίσως ἄλλη τις δὲν ἀπειλῇ,
δὲν θ' ἀπολέσῃς τὸν πατέρα.

ΡΕΧΑ

Ἄλλη τίς;
κἀμμία.

ΝΑΪΤΗΣ

᾿Ω! χάμμία! Ἤμην τὸ λοιπὸν
ἠπατημένος. Ὅ,τι δὲν φοβεῖταί τις
μὴ ἀπολέσῃ, δὲν ἐπίστευσε ποτὲ
πῶς εἶχεν, οὔτε κἂν τὸ ἐπεθύμησε.
Καλόν! καλόν! Ἀλλάσσει τοῦτο, ὦ Ναθὰν,
τὰ πάντα. Σαλαδῖνε, ὡς διέταξας
ἤλθομεν· ὅμως δὲν σ' ἐπληροφόρησα
ὀρθῶς. Τὰς προσπαθείας παῦσον τοῦ λοιποῦ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τί ἀποτόμως πάλιν, νέε! — Ἀπαιτεῖς
πρὸ τῶν ποδῶν σου πάντα; τὰς θελήσεις σου
εἰς ἓν σου νεῦμα πάντες νὰ μαντεύωσιν;

ΝΑΪΤΗΣ

Ἀλλ' εἶδες, ὦ Σουλτάνε, ἀλλὰ ἤκουσας.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τῷ ὄντι! — Κρίμα ὅτι βεβαιότερος
δὲν ἦσο τῶν πραγμάτων!

ΝΑΪΤΗΣ

Τώρα ἔγινα.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ ἐπ' εὐεργεσίᾳ ἐγκαυχώμενος
ὀπίσω τὴν λαμβάνει. Ὅ,τι ἔσωσας
δὲν ἔγεινεν ἐκ τούτου κτῆμά σου εὐθύς.
Ἄλλως θὰ ἦτον ὁ λῃστὴς ὁ εἰς τὸ πῦρ
τὴν λείαν του ἁρπάζων, ἥρως, οἷος σύ!
(Προχωρεῖ πρὸς τὴν Ῥέχαν, ἵνα τὴν φέρῃ πρὸς τὸν Ναΐτην).
Ἐλθὲ, ὡραία κόρη. Πρόσελθε. Αὐτὸν
μὴ συνερίζου. Ἂν δὲν ἦν τὸ ἦθός του
ὁποῖον εἶναι, ἧττον ὑπερήφανος,

ἧττον θερμὸς ἂν ἦτον, δὲν θὰ σ' ἔσωζε.
Συμψήφισον τὰ δύω· καὶ καταίσχυνον
αὐτὸν, ποιοῦσα ὅ,τι οὗτος ἔπρεπε.
Τὸν ἔρωτά σου κήρυξον· προσφέρθητι.
Καὶ ἂν σὲ ἀποῤῥίψῃ, ἂν δὲν συνιδῇ
πῶς ἀσυγκρίτως δι' αὐτοῦ τοῦ βήματος
ὑπὲρ ἐκείνου ἔπραξας πλειότερα
παρ' ὃ ἐκεῖνος ὑπὲρ σοῦ, — Τί ἔπραξεν;
Ὀλίγον ἐκαπνίσθη. Τὸ κατόρθωμα! —
οὐδὲν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἔχει, τοῦ Ἀσσάδ.
Τὴν προσωπίδα, ὄχι τὴν καρδίαν του
φέρει. Ἐλθὲ, φιλτάτη...

ΣΙΤΤΑ

Φίλη, ὕπαγε.
Ἐξαγοράζεις τὴν εὐγνωμοσύνην σου
μόλις, καὶ οὔτε.

ΝΑΘΑΝ

Στῆθι, Σαλαδίν· καὶ σὺ
στῆθι, Σιττά.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Σύ;

ΝΑΘΑΝ

Ἔχει λόγον νὰ εἰπῇ
ἐδῶ καὶ ἄλλος.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τίς ἀρνεῖται; Ἔθρεψας
αὐτὴν, Ναθὰν, καὶ ψῆφον ἔχεις φυσικῶς.
Τὴν πρώτην, ἐὰν θέλῃς. Βλέπεις πῶς καλῶς
τὰ πράγματα γνωρίζω.

ΝΑΘΑΝ

Ὄχι ἐντελῶς.
Δὲν εἶμ' ἐγώ. Εἶν' ἄλλος ὃν αἰνίττομαι.
Εἶν' ἄλλος, πολὺ ἄλλος· καὶ τὸν Σαλαδὶν
παρακαλῶ καὶ αὐτὸν ν' ἀκούσῃ.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ τίς;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ ἀδελφός της.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Πῶς; τῆς Ῥέχας; Ἀδελφός της;

ΝΑΘΑΝ

Ναί.

ΡΕΧΑ

Ὁ ἀδελφός μου; Λοιπὸν ἔχω ἀδελφόν;

ΝΑΪΤΗΣ (Ὡς ἐξεγειρόμενος ἐξ ἀγρίων καὶ βωβῶν σκέψεων).

Ποῦ; ποῦ δὲ εἶναι, ποῦ αὐτὸς ὁ ἀδελφός;
Ἐδῶ νὰ εἶναι ἔμελλεν.

ΝΑΘΑΝ

Ὑπομονήν!

ΝΑΪΤΗΣ (Πικρότατα).

Ἐπιβληθεὶς πατήρ της, τί καὶ ἀδελφὸν
ἐὰν τῇ ἐπιβάλλῃ;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Τοῦτο ἔλειπε!
Χριστιανὲ, τὰ χείλη τοῦ Ἀσσὰδ ποτὲ
ὑπόνοια τοιαύτη, τόσον ταπεινὴ,
δὲν ἤθελεν ἐκφύγει. Οὕτω πρόβαινε!

ΝΑΘΑΝ

Συγχώρησόν τον, ὡς κ' ἐγὼ τὸν συγχωρῶ.
Τίς οἶδεν, εἰς ὁμοίαν θέσιν, κ' εἰς αὐτὴν

τὴν ἡλικίαν, πῶς θὰ ἐσκεπτόμεθα;

(Φιλοφρόνως εἰς αὐτὸν προσερχόμενος).

Ναί, ὦ ἱππότα! Εἶναι τοῦτο φυσικόν·
Ἡ δυσπιστία τὴν ὑπόνοιαν γεννᾷ.
Ἐὰν ἀμέσως κατ' ἀρχὰς μ' εἶχες εἰπεῖ
τὸ ἀληθές σου ὄνομα...

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς;

ΝΑΘΑΝ

Στάουφεν
δὲν εἶσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τί εἶμαι;

ΝΑΘΑΝ

Κοὺρδ ἐκ Στάουφεν
δὲν εἶναι τ' ὄνομά σου.

ΝΑΪΤΗΣ.

Εἶναι τί λοιπόν;

ΝΑΘΑΝ

Λέων Φιλνέκ.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί εἶπας;

ΝΑΘΑΝ

Ἄ! Ἐκπλήττεσαι.

ΝΑΪΤΗΣ

Εὐλόγως. Τίς τὸ λέγει;

ΝΑΘΑΝ

Τίς; Ἐγώ, πολλὰ
καὶ ἄλλα ἔχων νὰ σ' εἰπῶ. Ψευδόμενον
πλὴν δὲν σὲ λέγω.

ΝΑΪΤΗΣ.

Όχι;

ΝΑΘΑΝ

Εἶναι δυνατὸν
νὰ σοὶ ἀνήκει καὶ ἐκεῖνο τ' ὄνομα.

ΝΑΪΤΗΣ

Καθὼς νομίζω. — (Θείαν εἶχεν ἔμπνευσιν
νὰ ὁμιλήσῃ οὕτω).

ΝΑΘΑΝ

Ἐπειδὴ ἡ μήτηρ σου
ἐκ Στάουφεν ἐκείνη ἦτον. — Θεῖός σου,
ὁ ἀδελφός της ἦτον, ὅστις σ' ἔλαβεν,
ὑπὸ τὴν μέριμνάν του καὶ σ' ἀνέθρεψεν
ὁπότε οἱ γονεῖς σου ἀποφεύγοντες
τῆς Γερμανίας οὐρανὸν τὸν ἀκραῆ,
εἰς Παλαιστίνην πάλιν ἐπανέκαμψαν.
Ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο Κοὺρδ ἐκ Στάουφεν.
Πιθανὸν εἶναι νὰ σὲ υἱοθέτησεν.
Ἦλθες ἐνταῦθα μετ' ἐκείνου πρὸ πολλοῦ;
καὶ ζῇ ἀκόμη;

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, Ναθὰν, τί νὰ εἰπῶ;
Ναί, οὕτως ἔχει. Ἀλλ' αὐτὸς ἀπέθανεν·
Ἐγὼ δὲ ἦλθον ὅτ' ἐσχάτη ἔφθασε
τοῦ ἡμετέρου τάγματος ἀποστολή.
Τί ταῦτα πρὸς τῆς Ῥέχας πλὴν τὸν ἀδελφόν;

ΝΑΘΑΝ

Ὁ δὲ πατήρ σου...

ΝΑΪΤΗΣ

Λέγεις τὸν ἐγνώρισας;

ΝΑΘΑΝ

Φίλος μου ἦτον.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἦτον φίλος σου, Ναθάν!
Δυνατὸν εἶναι;

ΝΑΘΑΝ

Ἦτον· καὶ ἐλέγετο
Βὸλφ ἐκ Φιλνέκ. Δὲν ἦτον ὅμως Γερμανός.

ΝΑΪΤΗΣ

Καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζεις;

ΝΑΘΑΝ

Ἦτον Γερμανὶς
ἡ σύζυγός του, καὶ τὴν ἠκολούθησεν
ἐπὶ μικρὸν εἰς Γερμανίαν.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὤ! ἀρκεῖ,
ἀρκεῖ· σὲ ἱκετεύω. — Ἀλλ' ὁ ἀδελφός,
ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥέχας;

ΝΑΘΑΝ

Εἶσαι σύ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐγώ;
Ἐγὼ ὁ ἀδελφός της;

ΡΕΧΑ

Ἀδελφός μου;

ΣΙΤΤΑ

Ἀδελφοί!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀδελφοὶ εἶναι!

ΡΕΧΑ (Διευθύνεται πρὸς τὸν Ναΐτην)

Ἀδελφέ μου!

ΝΑΪΤΗΣ (ὀπισθοδρομῶν)

'Αδελφός!

ΡΕΧΑ ("Ισταται, καὶ στρέφεται πρὸς τὸν Ναθὰν)

Οὐδὲν, οὐδὲν ἠξεύρει ἡ καρδία του!
'Απαταιῶνες εἴμεθα! Θεέ! Θεέ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (τῷ Ναΐτῃ).

'Απαταιῶνες! Φρονεῖς τοῦτο; Δύνασαι
νὰ τὸ φρονῇς; Σὺ εἶσαι, σὺ, ἀπαταιὼν,
διότι ὅλα εἶναι ψεύδη ἐπὶ σοῦ,
πρόσωπον, βῆμα καὶ φωνή σου! — Σὸν οὐδέν!
Ἔχεις τοιαύτην ἀδελφὴν, κ' ἐνίστασαι
νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃς, ἄνθρωπε;

ΝΑΪΤΗΣ (προσερχόμενος ἐν ταπεινώσει).

Ὦ! μὴ
τὴν ἔκπληξίν μου παρεξήγει. Εἰς στιγμὴν
ποτὲ δὲν εἶδες τὸν 'Ασσάδ σου ὡς αὐτήν.
Μὴ παρεξήγει εἰς αὐτὴν αὐτὸν κ' ἐμέ.

(Σπεύδει πρὸς τὸν Ναθάν).

Δι' ἑκατέρας τῆς χειρὸς μοὶ ἀφαιρεῖς,
Ναθὰν καὶ μοὶ χαρίζεις. —Ὦ! τὸ δῶρον σου
εἶν' ἀπειράκις τὸ βαρυτιμότερον!

('Ρίπτεται εἰς τῆς 'Ρέχας τὸν τράχηλον).

Ὦ ἀδελφή μου, ἀδελφή!

ΝΑΘΑΝ

Βλάνδα Φιλνέχ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὦ! Βλάνδα! Βλάνδα! — Ὄχι δὲ ἡ 'Ρέχα σου;
Θεέ! Τὴν ἀποβάλλεις! Τῇ ἀπέδωκας
τὸ χριστιανικόν της πάλιν ὄνομα!
Τὴν ἀποβάλλεις δι' ἐμέ! — Ναθὰν, Ναθάν!
'Εκείνη πρέπει νὰ πληρώσῃ δι' ἐμέ;

ΝΑΘΑΝ

Καὶ τί ; — Ὢ τέκνα, τέκνα μου ἀγαπητά ! —
Δὲν εἶν' ἐπίσης τέκνον μου ὁ ἀδελφὸς
τῆς θυγατρός μου ; — Ἐὰν θέλῃ;

(Ἐνῷ τὰ ἐναγκαλίζεται, πλησιάζει ὁ Σαλαδῖνος ἀνησύχως τὴν ἀδελφήν του).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἀδελφή,
τί λέγεις;

ΣΙΤΤΑ

Συγκινοῦμαι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Φρίττω δὲ σχεδὸν
ἐγώ, προβλέπων ἄμετρον συγκίνησιν.
Παρασκευάσθητ' εἰς αὐτὴν ὡς δύνασαι.

ΣΙΤΤΑ

Πῶς;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ναθάν, μίαν, μίαν λέξιν νὰ σ' εἰπῶ.

(Ὁ Ναθὰν προσέρχεται εἰς τὸν Σαλαδῖνον, καὶ ἀμφότεροι ὁμιλοῦσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἐν ᾧ ἡ Σιττὰ ἐκφράζει τὴν συμπάθειαν αὐτῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀδελφήν).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Εἰπέ, Ναθάν, εἰπέ μοι· Δὲν μᾶς εἶπες;...

ΝΑΘΑΝ

Τί;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὅτι δὲν ἦτον ὁ πατήρ της Γερμανός;
ὅτι δὲν ἦτον Γερμανὸς ἐκ γενετῆς;
Τί λοιπὸν ἦτον; Ἡ καταγωγή του τίς;

ΝΑΘΑΝ

Νὰ μοὶ τ' ὁμολογήσῃ δὲν ἠθέλησε
ποτέ. Ἐκ στόματός του οὐδὲν ἔμαθον.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Δὲν ἦτον Φράγκος; ἐκ τῶν δυτικῶν χωρῶν;

ΝΑΘΑΝ

Ὅτι δὲν ἦτον, τοῦτο δὲν τὸ ἔκρυπτεν.
Ἡ γλῶσσά του συνήθως ἦν ἡ Περσική.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ἡ Περσική! — Τί ἄλλο θέλω; — Εἶν' αὐτός!
Ἐκεῖνος ἦτον!

ΝΑΘΑΝ

Τίς;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ

Ὁ ἀδελφός μου! Ναί!
Ναί! Ὁ Ἀσσάδ μου! Ναὶ, βεβαίως! Ναὶ, αὐτός!

ΝΑΘΑΝ

Ἀφ' ὅτου σοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον, —
ἰδοὺ, ἐνταῦθα λάβε τὴν βεβαίωσιν.

(Τῷ δίδει τὴν Σύνοψιν).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Ἀνοίγων αὐτὴν μεθ' ὁρμῆς).

Ἰδοὺ, ὤ! ἡ γραφή του! Τὴν ἐγνώρισα!

ΝΑΘΑΝ

Αὐτοὶ ἀκόμη δὲν ἠξεύρουν τίποτε.
Εἰπὲ, ν' ἀποφασίσῃς τί νὰ μάθωσι.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (φυλλολογήσας ἐν τούτοις τὴν σύνοψιν).

Τοῦ ἀδελφοῦ τὰ τέκνα, τοὺς ἀνεψιοὺς
δὲν θεν' ἀναγνωρίσω; — Τὰ παιδία μου;
Νὰ σοὶ τ' ἀφήσω μὴ ἀναγνωρίζων τα;

(Μεγαλοφώνως).

Ἐκεῖνα εἶναι, εἶν' ἐκεῖνα, ὦ Σιττά!

Τοῦ ἀδελφοῦ μου τέκνα, τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ.

(Ὑπάγει νὰ τὰ ἐναγκαλισθῇ).

ΣΙΤΤΑ (ἀκολουθοῦσα αὐτόν).

Ὢ! τί ἀκούω! — Ἦτον ἄλλως δυνατόν;

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Ναΐτην).

Τώρα ὀφείλεις, πείσμων, νὰ μὲ ἀγαπᾷς.

(Πρὸς τὴν Ῥέχαν).

Ἰδοὺ πῶς εἶμαι ὅ,τι σοὶ ἐπρότεινα,
ἢ θέλεις ἢ δὲν θέλεις.

ΣΙΤΤΑ

Ὢ! κ' ἐγώ! κ' ἐγώ!

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἐπιστρέφων πρὸς τὸν Ναΐτην)

Υἱέ μου! ὦ Ἀσσάδ μου! Τοῦ Ἀσσὰδ υἱέ!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐγὼ τοῦ αἵματός σου! — Καὶ τὰ ὄνειρα
δι' ὧν ἐτράφ' ἡ πρώτη νηπιότης μου —
λοιπὸν δὲν ἦσαν ὄνειρα!

(Πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σαλαδίνου).

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (ἀνεγείρων αὐτόν.)

Τὸν κακοῦργον! Ἆ!
Ἐγνώριζέ τι, καὶ νὰ γίνω ἤθελε
φονεύς του νὰ μ' ἀφήσῃ! Ἆ τον πονηρόν!

(Ἐνῷ πάντες ἀλλήλους ἐναγκαλίζονται, πίπτει ἡ αὐλαία).

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΕΛΛΟΣ

ΔΡΑΜΑ

ΤΟΥ

ΣΙΛΛΕΡ

«Ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκεν.» (1)

(1) Σημ. Ὑπὸ ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν ἐδόθη εἰς τὸν διαγωνισμόν.

Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ἐπιτροπὴν, πρὶν αὕτη κηρύξῃ ὅτι, ἀκυροῦσα τὸ πρῶτον αὐτῆς πρόγραμμα καταργεῖ τὸν ἐπὶ τοῦ Τέλλου διαγωνισμὸν, ἐπέμφθη ἐκ δευτέρου ἡ παροῦσα μετάφρασις, μετὰ προσημειώσεων ὧν ἀρκούμεθα δημοσιεύοντες τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὰς ἐπικρίσεις τοῦ Κ. Εἰσηγητοῦ.

Κύριοι,

Ὁ εἰς ὑμᾶς ἀναφερόμενος ἐστὶν εἷς τῶν πρὸ διετίας εἰς τὸν ἀγῶνα ὑποβληθέντων, καὶ πέμψας τότε μετάφρασιν τοῦ Τέλλου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: *«Ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νηῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκεν»*.

Εἰς τὴν ἐμβριθῆ ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Εἰσηγητοῦ γίνεται ἐπιεικὴς μνεία τῆς μεταφράσεως. ταύτης, καίτοι ἀποδοκιμασθείσης, καὶ προτρέπομαι νὰ μὴ ἀποστῶ τοῦ ἀγῶνος ἐξ ἀποθαῤῥύνσεως οὔτε ἐκ κότου πρὸς τοὺς κριτάς. Τὸ δεύτερον τοῦτο θὰ ἦτον ἀσύγγνωστον, καὶ ἐναντίον εἰς τὴν θέσιν τοῦ οἰκειοθελῶς εἰς κρίσιν ὑποβαλλομένου. Δι' ὃ παρουσιάζομαι ἐκ δευτέρου, ἀναθεωρήσας τὴν μετάφρασιν, καὶ διορθώσας οὐχὶ μὲν ὅλα ὅσα μοὶ ὑπεδείχθησαν, δι' οὓς λόγους ἐκθέτω, ἀλλ' ὅσα αὐτὸς ἐνόμισα δεόμενα διορθώσεως. Ὅπως διευκολύνω δὲ τὴν κρίσιν, πέμπω ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ ὅλου κειμένου, ὄντος ἤδη εἰς χεῖρας τῆς ἐπιτροπῆς, μόνας τὰς ἐπενεχθείσας διορθώσεις, σημειῶν αὐτὰς κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν στίχων τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου, οἵτινες, ἂν δὲν ὑπάρχωσιν εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας ὑμῶν ἔκδοσιν, εὐκόλως δύνανται νὰ προσγραφῶσι διὰ χρωστῆρος.

Ἓν δὲ νομίζω δίκαιον νὰ παρατηρήσω ὑπὲρ πάντων τῶν ἀγωνισθησομένων κατὰ τὸν δεύτερον τοῦτον ἀγῶνα· ὅτι ἡ ἐτησία προθεσμία αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ ἄρχηται οὐχὶ ἀπὸ τῆς

ἡμέρας καθ' ἣν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις [«ἀπὸ σήμερον»], διότι οἱ μὴ παρευρεθέντες εἰς τὴν ἀνάγνωσιν δὲν ἐγνώριζον, ἢ πρέπει νὰ ὑποτεθῶσι μὴ γνωρίζοντες τὶ ὡρίσθη ἐν αὐτῇ, ἀλλά, ὡς ὀρθῶς γίνεται διὰ πάσας τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἐνδιαφερόμενος εἶναι δυνατὸν νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως, εἰς τὴν περίστασιν ἄρα ταύτην, ἕνα μῆνα μετὰ τὴν δημοσίευσιν. Ἀλλὰ δι' ἐμαυτὸν δὲν ἐπιμένω, ἀφ' οὗ ἐμπροθέσμως παρουσιάζομαι.

Ἀρχόμενος δ' ἀπὸ τῶν Λυρικῶν, ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ συνηγορήσω ὡς πρὸς αὐτὰ οὐ μόνον ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνταγωνιστῶν μου, νομίζων ὅτι ἡ κατὰ ῥυθμόν, κατ' ἔννοιαν, καθ' ὁμοιοκαταληξίαν καὶ ἐνταυτῷ κατὰ λέξιν μετάφρασις στίχων οὕτω μικρῶν ἐστὶ κατόρθωμα οὐδενὶ ἐφικτόν, καὶ ὅτι ἐπιεικεστέρα ἁρμόζει κρίσις ὡς πρὸς τὰ ᾀσμάτια ταῦτα, ἂν διετηρήθη ὁ ῥυθμός, ἡ γενικὴ ἔννοια, καί τις χρωματισμὸς μὴ τοῦ πρωτοτύπου ἐντελῶς μακρυνόμενος.

Ὡς δὲ πρὸς τοὺς Τριμέτρους, δὲν δύναμαι νὰ κύψω εἰς τὴν κρίσιν ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει μου «οὐχὶ εὐάριθμοι εἰσὶν οἱ ἄῤῥυθμοι στίχοι,» διϊσχυριζόμενος ἐξ ἐναντίας ὅτι οὔτε εἷς ὑπάρχει μὴ ἔχων ἀρτίους τοὺς ἓξ πόδας του, καὶ τὴν τομήν του τὴν πενθημιμερῆ ἢ ἐφθημιμερῆ, καὶ παρακαλῶν, ἂν ὑπάρχῃ, νὰ μοὶ δειχθῇ. Μόνον μίαν, οὐχὶ ἀῤῥυθμίαν, ἢ μετρικὸν παράπτωμα, ἀλλὰ τραχύτητα ἀναγνωρίζω εἴς τινας ἐξ αὐτῶν, ὅτι ἐνίοτε ἡ πρώτη διποδία μετὰ ἕνα δίβραχον ἔχει ἀντὶ ἰάμβου σπονδεῖον, ὅπερ ὅμως ἐστὶ σχεδὸν ἀνεπαίσθητον ὅταν ὁ στίχος ἔχῃ τομὴν πενθημιμερῆ, διότι ἡ τομὴ ἐπιτείνει τὴν δευτέραν μακράν, καὶ ὁ 6' ποῦς ἀποβαίνει σχεδὸν ἴαμβος οἷον·

˘ ˘ – – ˘ ˘ ˘ –

«Ὁ λαμπρὸς δίσκος τῆς σελή-

νης ἀναδὺς,» ἀντὶ «ὁ λάμπων δίσκος». Ἐπαισθητὴ εἶναι ἡ ταχύτης ἂν ὁ στίχος τέμνηται εἰς τὸ ἐφθημιμερὲς, οἷον «ὁ λαὸς δὲν γνωρίζει τὸ συμφέρον του», ἀντὶ «τὸ ἔθνος δὲν γνωρίζει». Ἀλλὰ τοιούτους ἀπέφυγα, καὶ ἄν που τις ἦν, ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς κρίσεως τὸν διώρθωσα, εὐχόμενος ὅσοι ἔγραψαν, γράφουσι καὶ θὰ γράψωσι τριμέτρους, βαρυτέραν ἀῤῥυθμίαν νὰ μὴ ἔχωσιν ἐπὶ τῆς συνειδήσεως.

Ἐπὶ τὰ καθέκαστα.

ΠΡΑΞΙΣ Α', στίχ. 2. Ἐλέγχομαι ὅτι δὲν λέγω ὅτι τὸ παιδίον κοιμᾶται ἐπὶ *τῆς ἀκτῆς* τῆς λίμνης. Ἀλλ' ὅτε λέγω ὅτι κοιμᾶται *εἰς τὰ χόρτα*, καὶ *τὰ χόρτα βρέχει* ἡ λίμνη, εἶναι ἐντελῶς τὸ αὐτὸ ὡς *τὰ χόρτα ἃ βρέχει ἡ λίμνη*, ἤτοι τὴν ἀκτήν. Ἡ ἐπανάληψις τῆς λέξεως δὲν εἶναι δυνατὴ παρὰ προκειμένου περὶ τῶν αὐτῶν χόρτων. Δὲν ἔχω ἀφορμὴν ν' ἀλλάξω τὸν στίχον.

Στίχ. 13—24. Ὀρθὴ ἡ παρατήρησις ὅτι καλήτερον ὁ ἀποχαιρετισμὸς, ὡς ἐν τῷ κειμένῳ, ν' ἀποτείνηται πρὸς τὰ βουνὰ, καὶ οὕτω μετεποίησα τὸ ᾀσμάτιον. Ἡ ὁμοιοκαταληξία *'γειὰ* καὶ *χειμαδιὰ* πολὺ δὲν μ' εὐχαριστεῖ, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ ἄτοπος, διότι *χειμαδιὰ* προφέρεται ὡς ἂν ἦν γεγραμμένον *χειμαδγιά*. Εἰς τὸν β' καὶ γ' στίχον ἤθελον γράψει μᾶλλον «ὡραῖα λειβάδια. Ζητοῦν τὰ κοπάδια» κτλ. Ἀλλὰ τὸ πληθυντικὸν μετὰ τὸ ἑνικὸν «ἔχε 'γειὰ» θὰ ἦτον τραχύ.— Τὸ *ὡραῖο* δὲν μεταφράζει δυστυχῶς τὸ sonnige, δηλοῦν οὐχὶ τὰ *φωτεινὰ*, ἀλλὰ τὰ «εὐήλια». «Εὐήλια» εἶναι ἀδύνατον, μακαρωνισμὸς γελοῖος· *Λιασμένα* ἐδύνατο ν' ἀποδώσῃ τὴν ἰδέαν, ἀλλὰ τὸ κρίνω ἀειδὲς, καὶ προκρίνω νὰ θυσιάσω τι τοῦ λαμπροῦ χρωματισμοῦ τῆς εἰκόνος τοῦ Schiller παρὰ νὰ τὴν καλύψω διὰ κηλῖδος. Ὡς πρὸς τὸν *κοῦκον*, τὸν δέχομαι καὶ

αὐτὸν, ἂν καὶ αἱ ἀηδόνες διαῤῥήγνυνται ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Ἐλβετίας. Ὀρθῶς ἀπῃτήθη νὰ μὴ παραληφθῇ, ἂν ἦτον δυνατὸν, ἡ εἰκὼν τῶν βρύσεων, καὶ τὴν προσέθηκα. Τὸ ᾆσμα μετεγράφη ὡς ἕπεται:

Βουνὸ, ἔχε 'γειὰ,
ὡραῖο λειβάδι.
Ζητεῖ τὸ κοπάδι
θερμὰ χειμαδιά.
Θὰ ἔλθωμεν πάλιν 'σὰν κοῦκος λαλήσῃ,
κ' εἰς βρύσεις τοὺς πάγους ὁ μάϊος λύσῃ,
καὶ πλέκῃ στεφάνους κλαδὶ μὲ κλαδὶ,
κ' εἰς ἄνθη στρωμένος βοσκὸς τραγουδῇ.
Βουνὸ, κλ.

Στίχος 31—36. Ἀληθὲς ὅτι τὸ τέλος τοῦ ᾄσματος τοῦ κυνηγοῦ εἶχε κολοβωθῆ κατὰ παραδρομήν. Ἀντὶ τῶν δύω τελευταίων αὐτοῦ στίχων ἀντικαθίστανται οἱ ἑξῆς:

Ὀμίχλη τὰ κάτω καλύπτει, καὶ μόλις
θαμβῶς διορᾷ πρὸ ποδῶν του τὰς πόλεις.
Ὅταν σχίζῃ τὰ νέφη σφοδρὰ καταιγὶς,
Τότε μόνον τὸ πρόσωπον βλέπει τῆς γῆς.

Στίχ. 38. Der graue Thalvogt εἶναι προσωποποίησις, ἀλλ' ἐξ ἐπιχωρίων, ἀνεπίδεκτος, κατ' ἐμὲ μεταφράσεως χωρὶς ν' ἀποβῇ ψυχρῶς περιφραστικὴ ἢ γελοία ἢ ἀκατανόητος. Ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν «ὁ μαῦρος ἔπαρχος, δήμαρχος ἢ μοίραρχος» (τῶν κοιλάδων), ὅπερ ἀδύνατον, ἢ «ὁ μαῦρος Δερβέναγας,» ὅπερ δυνατὸν, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ γράψω· δι' ὃ, ἀναγκαζόμενος ν' ἀποστῶ τῆς προσωποποιήσεως ταύτης, ἢ θὰ ἔγραφον

«ὁ μαῦρος γερονότος μᾶς ἐπλάκωσεν,»

ἢ μᾶλλον θὰ ἐνέμενον εἰς τὴν μετάφρασίν μου.

Στίχ. 38. Εἶδον κατακρινόμενον παρ' ἄλλοις τὸ *βογγᾶ*,

διότι δὲν ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς πρὸς τὸ brüllt. Καί τοι ἀμφιβάλλων ἂν τοσαύτη ἀκρίβεια ᾖ ἀναγκαία καὶ δυνατή, καὶ ἐνθυμούμενος ὅτι εἰς τὰ κλέφτικα τραγούδια λέγετε: *βογγοῦν βουβάλλα*, προτείνω ὅμως νὰ μεταβληθῇ ἴσως ὁ στίχος οὕτω:

Βαρειὰ μουγκρίζει χιονισμέν' ἡ κορυφή.

Στίχ. 39—40. «Κακῶς» δὲν «παρηλλάγησαν» τὰ ὀνόματα. Αἱ κορυφαὶ ἐκεῖναι καλοῦνται Mythen ἢ καὶ Mythenstöcke, ὁ δὲ Schiller τὰς εἶπε Mythenstein, δηλαδὴ «λίθον τῶν Mythen,» ὡς καλεῖται ἄλλη κορυφὴ ἀλλαχοῦ κειμένη. Ἰδ. σημειώσεις τοῦ Prof. Denzel ἐκ Στουτγάρδης. Wetterloch δὲν εἶναι ὄνομα ὄρους, ἀλλὰ προσηγορικὸν *στενωμάτων* εἰς τὰ ὄρη, δι' ὧν, κατὰ τοὺς πνέοντας ἐκεῖ ἀνέμους κτλ., κρίνεται ὁ καιρός. Εἰς τὰ ἰδικά μας ὄρη πολλαχοῦ τὰ τοιαῦτα στενώματα λέγονται *φοῦρνοι*. Οἱ στίχοι μένουσιν ὡς ἔχουσι.

Στίχ. 43. Φύλαξ (μετὰ κεφαλαίου Φ) εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ κυνός, ὡς καὶ τὸ *ἄναρθρον* Wächter.

Στίχ. 44. Wasserhun δὲν εἶναι *πάπια*, οὔτε ὑπάρχουσι πάπιαι εἰς τὰς ὀρεινὰς λίμνας τῆς Ἐλβετίας. Λέξεις φυσικῆς ἱστορίας, ὀνόματα πτηνῶν, ζώων, φυτῶν, ὅσα δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη παρὰ τῷ λαῷ, ἢ ὑπάρχουσι ξενικά, πρέπει νὰ εἰσάγωνται ἄνωθεν. Λέξις ἀρχαία ἀλλ' ὀρθὴ καὶ ἀναγκαία, λανθανόντως παρεισαγομένη ἐν λόγῳ κοινῷ ἢ δημώδει, βαθμηδὸν πολιτογραφεῖται, ὡς συνέβη διὰ τὴν διοικητικὴν καὶ δικαστικὴν διάλεκτον, καὶ οὕτω διορθοῦται ἡ γλῶσσα. Ἄλλως τε ὅλον τὸν διάλογον τοῦτον ἔγραψεν ὁ Schiller εἰς γλῶσσαν καθαράν, μόνον τινὰς ποιμενικὰς ἢ τοῦ λαοῦ τῶν Ἄλπεων χαρακτηριστικὰς ἐκφράσεις ἐγκατασπείρας. Εἰς τοῦτο ἠθέλησα κατ' ἴχνος νὰ τὸν ἀκολουθήσω. Δὲν ἀλάσσω τοῦτον τὸν στίχον. –

Στίχ. 46. Τὸ ὅτι τὸ lug ἀντικατέστησα διὰ τοῦ «πρόβαλε μιὰ ματιά, κύττα,» ἐκφράζοντος ἐντελῶς τὸ αὐτό, μόνον ἧττον ἐπιτακτικῶς, καὶ εἰς γλῶσσαν καὶ κατ' ἔννοιαν πρέπου-

σαν τοῖς διαλεγομένοις, δὲν θεωρῶ σφάλμα, ὅταν ἀπαιτῆται ὑπὸ τοῦ στίχου, καὶ δὲν τὸ μεταβάλλω. Τὸ verlaufen σημαίνει, ὡς καὶ τὸ Γερμανογαλλικὸν λεξικὸν, ὃ συμπίπτει νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν, σημειοῖ: de disperser, s'égarer.

Στίχ. 47. Lisel, δηλ. ἡ μικρὰ Elise, τὸ ὄνομα τῆς ἀγελάδος, μετεφράσθη διὰ «Λενιῶ» ἡ μικρὰ Ἑλένη, ὡς ἡμέτεροι βοσκοὶ ὀνομάζουσιν ἢ ἠμποροῦσι νὰ ὀνομάσωσι τὰς ἀγελάδας των. Τὸ ὄνομα δὲν ἐνδιαφέρει οὔτε τὴν ἱστορίαν οὔτε τὴν ποίησιν· ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ ἔσφαλλον ἂν διετήρουν τὴν Λίζαν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἑλληνιστὶ ὁμιλοῦντος βοσκοῦ. Ὅτι δὲ «γνωρίζω τὸ κουδούνι της» σημαίνει «γνωρίζω τὸ κουδούνισμά της,» τὸ αἴτιον ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ, δηλ. τὸ γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς, περιττὸν νὰ τὸ εἰπῶ, καὶ δὲν ἀλλάσω τὸν στίχον.

Στίχ. 48. «Τότε εἶν' ὅλα» δηλαδὴ ὑπάρχουσι, τὰ ἔχομεν ὅλα, δηλοῖ αὐτὸ τοῦτο τὸ es fehlt uns keine. Τὸ δὲ «*περνᾷ*» ἔχει ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τοῦ geht am weitesten (αὐτὸς μὲ περνᾷ, μ' ἐπέρασεν εἰς τὸ τρέξιμον), αὐτὴν τὴν τοῦ *προσπερνῶ*, ὅπερ ὅμως ἀποῤῥιπτέον ὡς σόλοικον, διότι ἔπρεπε νὰ εἶναι *προπερνῶ*. Ἀφίνω τὸν στίχον ὡς ἔχει.

Στίχ. 50. Ὁ ποιητὴς ἐδύνατο νὰ εἰπῇ schönes, καὶ εἶπε schmuckes, δηλοῦν οὐχὶ τὸ ὡραῖον, εὔμορφον, ἀλλὰ τὸ εὐπρεπὲς, καλὸν τὴν ὄψιν. Λέγομεν «καλὰ πρόβατα, καλαὶ ἀγελάδες.» Δὲν ἐννοοῦμεν καλαὶ εἰς βρῶσιν, ἀλλ' ὅ,τι ἐνταῦθα λέγεται schmuck. Ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ «*χ' εὔμορφα*» ,ἀλλὰ προτιμῶ ν' ἀφήσω τὸν στίχον ὡς ἔχει, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ *καλὰ* ζῶα ἀνταποκρίνεται εὐθύτερον πρὸς τὸ *καλὸν* κουδούνι. Τὰ δὲ *ζᾶ* ἢ *ζωντανὰ* θὰ ἦσαν διαλεκτικαὶ ἐκφράσεις οὐχὶ ἀναγκαῖαι, καὶ ἐμφαίνουσαι περιττὴν ἐπιτήδευσιν.

Στίχ. 51. Bin nit so reich, κατὰ λέξιν: Δὲν εἶμαι τόσον πλούσιος, δὲν ἔχω τόσον πλοῦτον (ὥστε ν' ἀγοράσω ἢ νὰ ἔχω τοιαύτας ἀγελάδας). Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 52. «Τὰ ἐπῆρ' ἀποκοπὴν» ἢ «σιδηροκέφαλα,» δὲν ἐκ-

φράζουν ἀκριβῶς τὸ mir zugezählt, ἀλλ' εἰσὶν ἐκφράσεις τεχνικαί, συνήθεις εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ ποιμένος καὶ ἰδιοκτήτου, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἡ μεγάλη ἀκρίβεια περὶ τὴν σχέσιν ταύτην ἦν ἐνταῦθα ἀδιάφορος.

'Αλλ' ἔστω· ἀντὶ τοῦ ἡμιστίχου τούτου, γραφήτω

«Μὲ ἐπῆρ' ἐμπιστικόν.»

Στίχ. 53. *Μαγκούρι*, λέξις ξενική, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, καὶ τὰς ξενικὰς πρέπει αὐστηρότατα ν' ἀποφεύγῃ ἡ φιλολογία, διὰ νὰ μὴ τὰς καθιερῇ. Καθ' ὅσον δ' ἠξεύρω, δηλοῖ τὴν ποιμενικὴν ῥάβδον, ἐν ᾧ *das Band* εἶναι ὁ λαιμοδέτης, ἡ ταινία ἣν ἡ πρώτη δάμαλις ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης φέρει περὶ τὸν τράχηλον πρὸς διάκρισιν. Πλὴν τούτου *στέκεται* ἀντὶ «ἐμπρέπει,» εἶναι ξενισμὸς ἀποῤῥιπτέος, sta. Χυδαίως λέγομεν ἑλληνικώτερον *πιάνει*. Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 54. Den Reihen führt δύναται νὰ ῥηθῇ γερμανιστί, διότι führt σημαίνει *φέρει*, *ἄγει*, ὁδηγεῖ, οὐχὶ ὅμως Ἑλληνιστὶ «σέρνει τὸν χορόν,» διότι ἡ ἀγελάδα, μὴ ἔχουσα χεῖρας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ «σέρνῃ.» Πρέπει ν' ἀντικαταστήσωμέν τι δηλοῦν τὸ προηγεῖται, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ «ἐμπρὸς περνᾷ.» 'Αλλ' ἔστω, πρὸς ἔλλειψιν τοῦ διφορουμένου, ἃς γραφῇ

Καὶ τὸ ξεύρει πῶς αὐτὴ
πηγαίν' ἡ πρώτη.

Θὰ ἐπροτίμων «βαδίζ' ἡ πρώτη,» ἂν δὲν ἦτο πολὺ Ἑλληνικὸν διὰ τὸν Κουμόνην.

Στίχ. 58. Περὶ *αἰγάγρων* λέγω ὅ,τι καὶ περὶ Κολυμβίδων. Ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶ τὸ κακόηχον καὶ κακόζηλον *ἀγριοκάτσικον*, ὅπερ δὲν εἶναι κἂν αἴγαγρος. Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ὁμιλεῖ περὶ αἰγάγρων, καὶ δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀναφέρῃ συγχρόνως ζῶα *ἄμναλα*; Ἄλλως τε ἐκεῖνα τὰ λέγει ὁ ἁλιεὺς Ῥουόδης, τοῦ δ' αἰγάγρου μνημονεύει ὁ συνήθως εἰς ἀνωτέραν τάξιν τοῦ ἁλιέως ἀνήκων κυνηγός, ὅστις δικαιοῦται νὰ μεταχειρισθῇ ὄνομα ἀποκλειστικῶς ἀνῆκον εἰς τὸ ἐπάγγελμά του. Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 59. «Ὅταν πᾶν νὰ βοσκήσουν» καὶ «ὅταν βόσκουν» δὲν ἔχει διαφοράν, διότι τὸ πρῶτον δὲν ἐννοεῖ «καθ' ὁδὸν, ὅτε πορεύωνται ἵνα φθάσωσιν εἰς τὸν τόπον τῆς βοσκῆς των,» ἀλλὰ δηλοῖ τὸν τόπον αὐτὸν εἰς ὃν ἐπορεύθησαν, ὅταν εἶναι εἰς τὴν βοσκήν των, «ὅταν βόσκουν.» Wo sie zu Weide gehn: (Εἰς τὸν τόπον) ὅπου πηγαίνουν πρὸς βοσκήν. Δὲν ἀλλάσσω τὸν στίχον, ἐκτὸς ἂν ἀντὶ *ὅταν* γράψω *ὅπου*, ὅπερ κατ' οὐδὲν μεταβάλλει τὴν ἔννοιαν.

Στίχ. 64. Ὄχι «*αὐτοῦ* ποῦ πᾶτε,» διότι ὁ κυνηγὸς δὲν πρόκειται νὰ ὑπάγῃ εἰς ὡρισμένον τι μέρος. Fahrt εἶναι ἡ ὁδὸς, ἡ πορεία. Ὁ ποιμὴν τῷ λέγει: «εἰς τὴν ἰδικήν σου πορείαν, εἰς τὰς ὁδοὺς ἃς διέρχεσαι (ἐπὶ κρημνῶν καὶ φαράγκων), *εἰς τὸν δρόμον ποῦ πατεῖς*, σὺ, ὁ κυνηγός. Kehrt sich's nicht εἶναι παθητικὸν, εὐφημότερον τοῦ ἀποτόμου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν κυνηγὸν ἀποτεινομένου «πάντα δὲν γυρίζετε» kehrt Ihr nicht. Ἀντιστοιχεῖ μᾶλλον κατ' ἔννοιαν καὶ ἔκφρασιν εἰς τὸ «δὲν ὑπάρχει, δὲν εἶναι ἀλάνθαστος, βεβαία ἐπιστροφή.» Πλὴν τούτου, τὸ «αὐτοῦ (μᾶλλον *ἐκεῖ*) ποῦ πᾶτε δὲν γυρίζετε» εἶναι καὶ ἀνακόλουθον, καὶ ἔπρεπε: «Δὲν γυρίζετε ἐκεῖθεν ὅπου ὑπάγετε.» Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 82. Ἐπῆρα, ἐξετέλεσα τὸ δικαίωμά μου ἐν τῷ οἴκῳ μου,» ἢ «ἔλαβα τὸ δίκαιόν μου εἰς τὸ σπήτι μου,» οὔτε στίχον θ' ἀποτελέσῃ, οὔτε τὴν ἔννοιαν θὰ δώσῃ ὅτι *ὑπῆρχεν* ἰδιαίτερον δικαίωμα τοῦ οἰκοδεσπότου (ἢ οἰκοκυρίου) τοῦ τιμωρεῖν ὃν ἂν καταλάβῃ ἐν τῷ οἴκῳ του κακουργοῦντα. Τοῦτο ἐστὶ τὸ «δίκαιον τοῦ οἰκοκυρίου» (οἰκοδικία). Ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως, ἵνα μὴ ὑποτεθῇ ὅτι πρόκειται περί τινος ἰδιαιτέρου δικαίου τῶν λεγομένων *νοικοκυραίων* ἢ προὐχόντων, γράφον

«οἰκοδεσπότου.»

Στίχ. 89. «Πέραμα» καὶ «σκάφος» ἔχω κατωτέρω. *Πλοῖον* εἶναι γενικῶς πᾶν τὸ πλέον, μέγα ἢ μικρὸν (Μεταβαίνομεν εἰς

Αἴγιναν διὰ πλοίου, ἄγνωστον ἂν διὰ τρεχαντηρίου ἢ ἀτμοπλοίου.) Ὁ Κουόνης δὲν ἀφορᾷ ταύτην τὴν στιγμὴν εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τίνος εἴδους εἶναι τὸ πλοῖον. Ἄλλως τε καὶ τὰ μεγαλήτερα εἰσὶν ἄγνωστα εἰς τοὺς ἁλιεῖς τῶν ὀρεινῶν λιμνῶν, οἵτινες ὅμως οὐχ ἧττον ὀνομάζονται *Schiffer*, ὡς κατωτέρω (ἐν στίχ. 132) λέγεται ὁ Ῥουόδης, ὁ πολλάκις καλούμενος Fährmam. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ταυτολεξίας μένει τὸ *πλοῖον*.

Στίχ. 92. Liegt σημαίνει βεβαίως *κεῖται*, καὶ τοῦτο εὐκόλως θ' ἀντικαθίστατο ἀντὶ τοῦ *ἦλθεν*, ἀλλὰ θὰ ἦτον ἐλεεινόν· τὸ δὲ «κείτεται ἐξηπλωμένος» πολλαχῶς ἀπαράδεκτον. Εἰσὶ δ' αὗται αἱ μόναι ἐκφράσεις αἱ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὸ liegt, ἐκτὸς ἐὰν εἰπῶ τὸ ἀσήμαντον καὶ ἄχρουν «κάθηται.» Τὸ σπουδαῖον ὃ θέλει νὰ διηγηθῇ εἶναι, ὄχι ὅτι ὁ ἔπαρχος *κεῖται*, *κάθηται* ἢ *ἵσταται*, ἀλλ' ὅτι ἦλθεν. Ἡ θέσις του εἶναι ἀδιάφορος. Ὁ ποιητὴς μετεχειρίσθη τὸ *liegt* ὡς εὔφωνον καὶ ἔντονον καὶ κοσμοῦν τὸν στίχον ἐν τῇ Γερμανικῇ· τὸ *κεῖται* θὰ τὸν κατέστρεφεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Τινὰ κοσμήματα μιᾶς γλώσσης, εἰς ἄλλην αὐτουσίως μεταφερόμενα, γίνονται ἄσχημα περιάμματα. Μένει ὁ στίχος.

Στίχ. 95. «*Ἀπέδρα*» σημαίνει οὐδὲν ἄλλο τοῦ ἐξέφυγε (κινδύνου, χειρῶν ἀδίκων, κτλ.) Προσέτι δ' *ἔφυγε* καὶ *ἐξέφυγεν* εἶναι ἀδύνατον. Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 98. «Καλὸν» (τὸ ἔργον σου), καλὸν (ἔργον ἔπραξας), ταυτόσημα τῷ «καλῶς ἔπραξας,» πλὴν τοῦ ὅτι ὁ Βέρνης δὲν ἐδύνατο νὰ εἰπῇ «καλῶς ἐπράξατε» ὅτε ὁ Βαουμγάρτεν εἶπεν ὅτι ὁ *πέλεκυς* τὸν ηὐλόγησεν· ἔτι ὀλιγώτερον νὰ εἰπῇ ὅτι «ὁ πέλεκυς καλῶς ἔπραξεν.» Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 101. Ἀντὶ «μ' ἐκυνήγησαν,» (ἂν καὶ ὁ ἀόριστος ἔχει παρ' ἡμῖν καὶ σημασίαν παρακειμένου), γράψον

«καὶ μὲ κυνηγοῦν.»

Στίχ. 102. «Θεέ! Λαλοῦμεν! ὁ καιρὸς παρέρχεται!» Ἄνευ

τῶν συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἐπιφωνήσεων δηλοῖ ἐντελῶς τὸ αὐτὸ ὡς: «Θεέ! Ἐν ᾧ λαλοῦμεν, ὁ καιρὸς περνᾷ.» Ἀλλ' ἔστω, προτιμητέον τοῦτο, ὄχι ὅμως «Θεέ μ' ἐνῷ...» διότι ἡ ἔκθλιψις τοῦ *οὗ* πρὸ τοῦ *ε* κακὴ καὶ βεβιασμένη. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς χασμῳδίας, γράψον μᾶλλον:

«Ἐν ᾧ, Θεέ! λαλοῦμεν ὁ καιρὸς περνᾷ

ἢ «φεύγει ὁ καιρός.»

Στίχ. 104. Geht nicht εἶναι «μὴ ὑπάγῃς,» δεύτερον πρόσωπον πληθυντικόν, ὡς τὸ ἀμέσως ἑπόμενον: Ihr müsst warten. Τὸ ἄλλο θὰ ἦτον: *Es geht nicht*, ἢ *'s geht nicht*. Ὁ στίχος μένει.—«Ἔφθασεν ἡ καταιγὶς» εἶναι παρ' ἡμῖν ὁ συνηθέστατος ἐπιτατικὸς ἀναχρονισμός, ἀντὶ «φθάνει,» «τώρ' ἀμέσως θὰ φθάσῃ (Γιάννη!—Ἔφθασα.—Φύγε καὶ σ' ἔπιασα' σ' ἐσκότωσα.). Τοῦτο δηλοῖ τὸ *es ist in Anzug*. Τὸ Γαλλικόν μου λεξικὸν λέγει: *in Anzug sein, approcher*. Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. 109. Föhn (favonius), κυρίως ὁ δυτικὸς ἄνεμος, ἐν Ἐλβετίᾳ ὁ *σιρόκκος*. Ist los δὲν σημαίνει ἀπελύθη, διότι οὔτε κἀνεὶς τὸν ἀπέλυσεν, οὔτε αὐτὸς ἑαυτόν, ἀλλὰ σημαίνει *εἶναι ἀπολελυμένος*, φυσᾷ βιαίως, *λυσσᾷ*. Τὸ δ' ὅτι τὰ κύματα πυργοῦνται (der See geht hoch), τὸ λέγει ὁ Ῥουόδης ὡς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ Föhn λυσσᾷ, ὡς ἀποτέλεσμα. Λέγοντες λοιπὸν ὅτι ὁ βορεᾶς (ἔστω ὁ νότος) φέρει κύματα βουνά, ὑπονοοῦμεν φυσικῶς ὅτι πνέει σφοδρῶς. Βουνὰ δέ, καθ' ὑπερβολικὴν εἰκόνα λέγονται ὅπου ἐκπλήττουσι τὴν φαντασίαν διὰ τὸ μέγεθός των. Ἀλλ' ἔστω· γράψον

«Λυσσᾷ ὁ νότος. Βλέπετε τί κύματα!»

Στίχ. 110. «Νὰ οἰακοστροφήσω,» δὲν θὰ τὸ θέσω ποτὲ εἰς τὸ στόμα τοῦ Ῥουόδη. Διατηρῶ τὸ «νὰ παλαίσω» κυριολεκτούμενον σχεδὸν ἐπὶ οἰακοστροφούντων κατ' ἀνέμων. Λείπει ἀληθῶς τὸ *und Wellen*· ἀλλ' ὁ ναύτης ὁ παλαίων κατ' ἐναν-

τίων ἀνέμων δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ εἰπῇ ἂν παλαίῃ κατὰ τῶν κυμάτων. Ὁ στίχος μένει.

Στίχ. **203.** Ἔκδοσις θεωρουμένη ὡς μία τῶν δοκιμωτέρων, ἣν ἔχω ὑπ' ὄψιν, φέρει *Schaaren*, οὐχὶ *Scharen*. Ὅπου οἱ Γερμανοὶ ἐκδόται διστάζουσιν, ἐπιτρέπεται τοῦτο εἰς ξένον μεταφραστήν. Τὴν δὲ λέξιν *Scharen*, εἰς τὴν σημασίαν *σταύλων*, δὲν ἔχουσί τινα τῶν λεξικῶν, ἐν ἄλλοις τὸ ἐδικόν μου. Ἄλλως τε ἡ λέξις *σταῦλοι* ἕπεται ἐν στ. **206.** Ὁ στίχος μένει.

Ἐνταῦθα παύουσιν αἱ σημειώσεις τοῦ κριτοῦ, ὃν μετ' εὐχαριστήσεως βλέπω ἐπιλέγοντα ὅτι «*κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον*» εἰσὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἀνεπιτυχῶς εἰς τὴν μετάφρασιν μετενεχθέντες στίχοι. Ἂν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὸ κακὸν δὲν μοὶ φαίνεται μέγα, καὶ τὴν κρίσιν εὑρίσκω λίαν εὐμενῆ.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΡΜΑΝΟΣ ΓΕΣΛΕΡ, Ἔπαρχος ἢ Διοικητὴς ἐν Σδύτς καὶ Οὐρί (1).
ΒΕΡΝΕΡ, Βαρόνος Ἀττιγχῶσεν, ἀρχηγός (2).
ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ ΡΟΥΔΗΝΣ, ἀνεψιός του (3).

ΒΕΡΝΕΡ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (4),	
ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΟΥΝ (5),	
ΙΤΕΛ ΡΕΔΙΓΚ (5),	
ΑΝΣ ἐπὶ Τοίχου (6),	Χωρικοὶ ἐκ Σδύτς.
ΓΕΩΡΓΗΣ ἐν Αὐλῇ (6),	
ΙΟΣΤ ΒΑΪΛΕΡ (6),	
ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ ὁ σιδηρουργὸς (6),	
ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (7),	
ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΕΛΛΟΣ (8),	
ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ, ὁ ἐφημέριος,	
ΠΕΤΕΡΜΑΝΝ ὁ κανδυλάπτης,	» ἐξ Οὐρί.
ΚΟΥΟΝΗΣ ὁ ποιμὴν (9),	
ΒΕΡΝΗΣ ὁ κυνηγὸς (9),	
ΡΟΥΟΔΗΣ ὁ ἁλιεὺς (9),	
ΑΡΝΟΛΔΟΣ ἐκ Μελχθάλ,	
ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ,	
ΜΑΪΕΡ ἐκ Σάρνης (10),	
ΣΤΡΟΥΘ ἐκ Βιγκελρεὶδ (5),	» ἐξ Οὐντερβάλδεν.
ΚΛΑΟΥΣ ἐκ Φλύης (5),	
ΒΟΥΡΧΑΡΤ ἐκ Βύελ (6),	
ΑΡΝΟΛΔΟΣ ἐκ Σέβας (6),	

ΠΦΑΪΦΕΡ ἐκ Λουκέρνης (11).
ΚΟΥΝΤΣ ἐκ Γερσάου (12).
ΓΙΑΝΝΗΣ, παῖς τοῦ ἁλιέως.
ΣΕΠΠΗΣ, παῖς τοῦ ποιμένος (13),
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, σύζυγος τοῦ Σταυφάχερ (14).
ΕΔΒΙΓΗ, σύζυγος τοῦ Τέλλου, θυγάτηρ τοῦ Φύρστ.
ΒΕΡΘΑ ἐκ Βρυνὲκ, πλουσία ἐπίκληρος (1).

ΑΡΜΓΑΡΔ, ΜΕΧΘΙΛΔ, ΕΛΣΒΕΘ, ΙΛΔΕΓΑΡΔ,	Χωρικαί.
ΒΑΛΘΕΡ, ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ,	Τέκνα τοῦ Τέλλου (5).
ΦΡΕΙΣΑΡΔ, ΛΕΥΘΟΛΔ,	Στρατιῶται.

ΡΟΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ (5), ἀρχιϊπποκόμος τοῦ Γέσλερ.
ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ πατροκτόνος, Δοὺξ τῆς Σοαβίας (5).
ΣΤΥΣΣΗΣ, ὁ ἀγροφύλαξ.
Ὁ Ταῦρος τοῦ Οὐρί (15).
Ἀγγελιαφόρος τοῦ κράτους.
Ἐπιστάτης τῶν ἔργων.
Ἀρχιλιθουργός, ἐργάται καὶ βοηθοί.
Δημόσιοι κήρυκες.
Μοναχοί.
Ἱππεῖς τοῦ Γέσλερ καὶ τοῦ Λανδενβέργ.
Πολλοὶ χωρικοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκ τῶν χωρίων τοῦ δάσους.

(Ἡ ἐποχὴ τοῦ δράματος 1307. Ὁ θάνατος τοῦ Γέσλερ τίθεται ὑπὸ τῶν χρονικῶν εἰς τὴν 18 Νοεμβρίου.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ὑψηλὴ κρημνώδης ὄχθη τῆς λίμνης Φειρβαλδστάττης, ἄντικρυ τοῦ Σδύτς.

(Ἡ λίμνη κολποῦται πρὸς τὴν ξηράν· καλύβη κεῖται οὐ μακρὰν τῆς ἀκτῆς. Νέος ἁλιεὺς ἐν πλοιαρίῳ κωπηλατεῖ. Ὑπὲρ τὴν λίμνην φαίνονται εἰς λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου χλοερὰ πεδία, χωρία καὶ ἐπαύλεις τοῦ Σδύτς. Ἀριστερῶς τῷ θεατῇ φαίνονται αἱ κορυφαὶ τοῦ Ἄκεν (16), νεφέλας περιβεβλημέναι. Δεξιῶς, εἰς τὸ βάθος τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη. Καὶ πρὶν ἀνασυρθῇ ἡ αὐλαία ἀκούεται ἡ βουκολικὴ μελῳδία (17) καὶ ἁρμονικὸς ἦχος κωδώνων τῶν ποιμνίων ἐξακολουθῶν ἀκόμη ἐπ' ὀλίγον ἀφ' οὗ ἀνοίξῃ ἡ σκηνή.

ΝΕΟΣ ΑΛΙΕΥΣ (ψάλλει ἐν τῷ ἀκατίῳ, κατὰ τὴν βουκολικὴν μελῳδίαν.)

Οἱ ζέφυροι παίζουν κ' ἡ λίμνη γελᾷ·
Παιδάκι κοιμᾶται εἰς χόρτ' ἁπαλά.
Καὶ βρέχει τὰ χόρτα καὶ ψάλλει ἡ λίμνη·
κ' εἰσὶν ὡς αὐλῶν, ὡς ἀγγέλων οἱ ὕμνοι.

Ξυπνᾷ τὸ παιδάκι· ξυπνᾷ, τί χαρά!
Τ' ἀθῶά του στήθη φιλοῦν τὰ νερά.
Γλυκὰ τ' ἀγκαλιάζει τὸ κῦμα καὶ ψάλλει·
«Παιδί, σὲ κρατεῖ ἡ ὑγρά μου ἀγκάλη.»

ΠΟΙΜΗΝ (ἐπὶ τοῦ ὄρους κατὰ παραλλαγὴν τῆς βουκολικῆς μελῳδίας.)

Βουνὸ, ἔχε γειά,
ὡραῖο λειβάδι!
Ζητεῖ τὸ κοπάδι
θερμὰ χειμαδιά.

Θὰ ἔλθωμεν πάλιν 'σὰν κοῦκκος λαλήσῃ,
κ' εἰς βρύσεις τοὺς πάγους ὁ Μάϊος λύσῃ,
καὶ πλέκῃ στεφάνους κλαδὶ μὲ κλαδὶ,
κ' εἰς ἄνθη στρωμένος βοσκὸς τραγουδῇ.
Βουνὸ, ἔχε γεια,
ὡραῖο λειβάδι!
Ζητεῖ τὸ κοπάδι
θερμὰ χειμαδιά.

ΚΥΝΗΓΟΣ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ (φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀπέναντι βράχων. Δευτέρα παραλλαγή.)

Βροντᾷ εἰς τὰ ὕψ', εἰς τὰ βάθη βοᾷ·
Καλὸς κυνηγὸς δὲν γνωρίζει τὸν τρόμον.
Τῶν βράχων περνᾷ καὶ τῶν πάγων τὸν δρόμον,
ὅπου φύλλον οὐδ' ἄνθος ποτὲ μειδιᾷ.

Ὁμίχλη τὰ κάτω καλύπτει, καὶ μόλις
θαμβῶς διορᾷ πρὸ ποδῶν του τὰς πόλεις.
Ὅταν σχίζῃ τὰ νέφη σφοδρὰ καταιγὶς,
τότε μόνον τὸ πρόσωπον βλέπει τῆς γῆς.

ΡΟΥΟΔΗΣ, ὁ ἁλιεὺς ἔρχεται ἐκ τῆς καλύβης, ΒΕΡΝΗΣ, ὁ κυνηγὸς καταβαίνει ἐκ τοῦ βράχου, ΚΟΥΟΝΗΣ, ὁ βοσκὸς, φέρων εἰς τὸν ὦμον τὴν καρδάραν τοῦ γάλακτος, ΣΕΠΠΗΣ, ὁ ψυχοϋιός του, τὸν ἀκολουθεῖ.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Γιάνν', εἰς τὰ χέρια. Σύρε τὸ μονόξυλον.
Πηκτὴ μαυρίλλα πέφτ' εἰς τὰ λακκώματα.
Βαρεια μουγκρίζει χιονισμέν' ἡ κορυφὴ,
καὶ τὴν κουκκούλα 'φόρεσ' ἡ Μυθόπετρα.(13)
Ψυχρὸ φυσάει ἀγέρι ἀπ' τὸ στένωμα·
Ἔχουμε τρικυμία· κ' ἔφθασε, θαῤῥῶ·

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Βροχὴ, χαραβοκύρη! Τρῶν τὰ πρόβατα
χαφτὸ χορτάρι, καὶ ὁ Φύλαξ ξεῖ τὴν γῆν.

ΒΕΡΝΗΣ.

Πηδοῦν τὰ ψάρια καὶ ἡ κολυμβὶς βουτᾷ.
Ἔρχετ' ἀνεμοζάλη.

ΚΟΥΟΝΗΣ (πρὸς τὸν ψυχοϋιόν).

Σέππη, πρόβαλε·
μιὰ ματιὰ κύττα μὴ σκορπίσθηκαν τὰ ζᾶ.

ΣΕΠΠΗΣ.

Νὰ ἡ Λενιώ. Γνωρίζω τὸ κουδούνι της.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Τότε εἶν' ὅλα. Αὐτὴ ὅλα τὰ περνᾷ.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Καλὸ κουδούνι ἔχεις, φίλε μου βοσκέ.

ΒΕΡΝΗΣ.

Καὶ καλὰ ζῶα. — Εἶναι κτῆμά σου, καλέ;

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Δὲν ἔχω τόσον πλοῦτον. Τοῦ κυρίου μου
τοῦ Ἀττιγχῶσεν. Μὲ ἐπῆρ' ἐμπιστικόν.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ὁ λαιμοδέτης πῶς στολίζει εὔμορφα
τὴν ἀγελάδα!

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Καὶ τὸ 'ξεύρει πῶς αὐτὴ
πηγαίν' ἡ πρώτη. Ἂν ποτὲ τῆς τό 'περνα,
χορτάρι νὰ βοσκήσῃ δὲν θὰ ἤθελε.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Αἲ καὶ σὺ τώρα! Εἶναι ζῶον ἄμυαλλον.

ΒΕΡΝΗΣ.

Μὴν εἰπῇς τοῦτο. Ἔχουν καὶ τὰ ζῶα νοῦν.

Κάλλιστα τοῦτο τὸ ἠξεύρομεν ἡμεῖς,
ὅσοι αἰγάγρους κυνηγοῦμεν. Φρόνιμα
τὰ ζῶα· ὅταν βόσκουν, στήνουσι σκοπὸν
ἐμπρὸς, κ' ἐκεῖνος, τὸ αὐτὶ ὀρθὸν,
σφυρίζει ἅμα ἐννοήσῃ κυνηγόν.

ΡΟΥΟΔΗΣ (πρὸς τὸν βοσκόν).

Θὰ καταιϐῆτε τώρα;

ΚΟΥΟΝΗΣ.

'Απεϐόσκησαν
τὸ βουνὸν ὅλον.

ΒΕΡΝΗΣ.

Αἴ! Καλὴν ἐπιστροφὴν,
βοσκέ.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ὁμοίως. Εἰς τὸν δρόμον ποῦ πατεῖς
ἐπιστροφὴ δὲν εἶναι πάντ' ἀλάνθαστος.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ἄνθρωπος βλέπω ἐκεῖ τρέχει κ' ἔρχεται.

ΒΕΡΝΗΣ.

Γνωστός. 'Απὸ 'Αλζέλλης εἶν' ὁ Βαουμγάρτ.(19)

ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ (εἰσορμᾷ ἀσθμαίνων).

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Τὸ πέραμά σου, ναῦτα, διὰ τὸν Θεόν!

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Τί τόση βία;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Λῦσε το, ἀπόλυσε.
Μοὶ σώζεις τὴν ζωήν μου. Φέρε μ' ἀντικρύ.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Τί ἔχεις πατριῶτα;

ΒΕΡΝΗΣ.

Τίς σὲ κυνηγεῖ;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Γρήγορα! Τρέξε! Κατὰ πόδας ἔρχονται!
Ἱππεῖς μ' ἀναζητοῦσι τοῦ διοικητοῦ.
Ἂν μὲ συλλάβουν, εἶμαι διὰ θάνατον.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Καὶ διὰ ποῖον λόγον σὲ ζητοῦν ἱππεῖς;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Σῶσόν με πρῶτον, κ' ἔπειτα σᾶς ἀπαντῶ.

ΒΕΡΝΗΣ.

Κηλίδας ἔχεις αἵματος. Τί ἔτρεξε;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ὁ ἔπαρχος ἐκεῖνος, ὁ εἰς τὸ Ῥοσβὲργ (20)
τὴν ἕδραν ἔχων, ὁ τοῦ Αὐτοκράτορος...

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ὁ Βολφενσεῖσεν; εἶν' αὐτὸς διώκτης σου;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Αὐτὸς δὲν βλάπτει πλέον. Τὸν ἐφόνευσα.

ΠΑΝΤΕΣ (ἔντρομοι).

Νὰ μᾶς φυλάττῃ ὁ Θεός! Τί ἔπραξας;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἀντ' ἐμοῦ ὅ,τι πᾶς ἀνὴρ ἐλεύθερος
θὰ εἶχε πράξει! Ἤσκησα τὸ δίκαιον
οἰκοδεσπότου, κατὰ τοῦ ὑβρίσαντος
καὶ τὴν τιμήν μου καὶ τὴν τῆς συμβίας μου.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ὁ φρούραρχος προέβη μέχρις ὕβρεως;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Τὴν κακουργίαν ὁ Θεὸς προέλαβε
καὶ ὁ καλός μου πέλεκυς.

ΒΕΡΝΗΣ.

Τοῦ ἔσχισας
τὴν κεφαλήν;

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Εἰπέ μας νὰ τ' ἀκούσωμεν.
Καιρὸς ὑπάρχει, ὡς τὸ πλοῖον νὰ λυθῇ.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἔκοπτα ξύλα εἰς τὸ δάσος. Ἔντρομος
ἡ σύζυγός μου, βλέπω, τρέχει κ' ἔρχεται.
Ὁ φρούραρχος, μοὶ λέγει, εἰς τὸν οἶκόν μας
ἦλθε· νὰ ἑτοιμάσῃ τῇ διέταξε
λουτρὸν, ζητήσας παρ' αὐτῇ ἀνοίκεια·
κ' ἔφυγ' ἐκείνη, καὶ ἀπέδρα πρὸς ἐμέ.
Τότ' ἔτρεξα ὡς ἤμην, καὶ εἰς τὸ λουτρὸν
ὁ πέλεκύς μου τὸν ηὐλόγησε.

ΒΕΡΝΗΣ.

Καλόν·
οὐδὲ θὰ σ' ἐπιπλήξῃ δι' αὐτὸ κανείς.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ἔλαβεν ὁ κακοῦργος ὅ,τι ἤξιζε.
Τοῦ Οὐντερβάλδεν ἐτυράννει τὸν λαόν.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἡ πρᾶξις διεδόθη· καὶ μὲ κυνηγοῦν.
Ἐν ᾧ, Θεέ! λαλοῦμεν, ὁ καιρὸς περνᾷ.
('Αρχίζει νὰ βροντᾷ).

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Πλοίαρχε, κάμε, πέρασε τὸν ἄνθρωπον.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Μή, μὴν ὑπάγῃς. Ἔφθασεν ἡ καταιγίς.
Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσμείνῃς.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

῏Ω Θεέ!
Πῶς νὰ προσμείνω; Θάνατος κάθε στιγμή!

ΚΟΥΟΝΗΣ (πρὸς τὸν ἁλιέα).

Σύνδραμε τὸν πλησίον, διὰ τὸν Θεόν!
Ἠμπορεῖ τοῦτο εἰς καθένα νὰ συμβῇ.

(Βρονταὶ καὶ κρότος κυμάτων.)

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Λυσσᾷ ὁ νότος. Βλέπετε τί κύματα;
μὲ τοὺς ἀνέμους νὰ παλαίσω ἠμπορῶ;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ (ἐναγκαλίζεται τὰ γόνατά του.)

Σῶσέ με, σῶσε· νὰ σὲ σώζῃ ὁ Θεός!

ΒΕΡΝΗΣ.

Κίνδυνον τρέχει· εὐσπλαγχνίσου, πλοίαρχε!

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Εἶν' οἰκογενειάρχης, ἔχει τέκν' αὐτός.

(Βρονταὶ ἐπανειλημμέναι.)

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Κ' ἐγὼ ζωὴν δὲν ἔχω διὰ χάσιμον·
ἔχω κ' ἐγὼ γυναῖκα, τέκνα ὡς αὐτόν.
Ἰδέτ' ἐκεῖ πῶς βράζει· εἶν' ἀφρὸς παντοῦ,
καὶ φέρνει ἄνω κάτω ὅλα τὰ νερά.—
Νὰ βοηθήσω ἤθελον τὸν ἀδελφόν·
πλὴν δυνατὸν δὲν εἶναι. Βλέπετε καὶ σεῖς.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ (ἀκόμη γονατιστός.)

Λοιπὸν θὰ πέσω εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ;
ἐν ᾧ ἐμπρός μου εἶν' ἡ ὄχθ' ἡ σώζουσα!—
Ἰδού· τὴν βλέπει ὁ γυμνός μου ὀφθαλμός·
σχεδὸν τὴν φθάνει καὶ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς.
Ἰδοὺ τὸ σκάφος νὰ μὲ φέρῃ ἕτοιμον,
καὶ ὅμως μένω, μένω ἀβοήθητος!

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Τίς ἔρχεται;

ΒΕΡΝΗΣ.

Ὁ Τέλλος. Εἰς τὴν Βύργλην ζῆ.(21)

(ΤΕΛΛΟΣ ἔρχεται, ἔχων βαλλιστρίδα (56) καὶ τόξον εἰς τὴν χεῖρα.)

ΤΕΛΛΟΣ

Τίς εἶναι οὗτος ὁ ζητῶν βοήθειαν;

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Εἶν' ἐξ 'Αλζέλλης. Τὴν τιμήν του ἔσωσε,
τὸν Βολφενσεῖς φονεύσας, ὅστις φρούραρχος
τοῦ Βασιλέως εἰς 'Ροσβὲργ ἐκάθητο.—
Προφθάνουν στρατιῶται τοῦ διοικητοῦ.
Νὰ τὸν περάσουν ἀντικρὺ παρακαλεῖ·
ὁ ναύτης πλὴν φοβεῖται, καὶ δὲν δέχεται.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ἰδοὺ ὁ Τέλλος ποῦ γνωρίζει τὸ κωπί·
Ἂς εἰπῇ, εἶναι νὰ τολμήσω φρόνιμον;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅπου ἀνάγκη, εἶν' ἡ τόλμη φρόνιμος.

('Ισχυραὶ βρονταί· ἡ λίμνη ἀναβράζει.)

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Νὰ τρέξω εἰς τὸ στόμα τῆς κολάσεως;
Τίς ἔχων φρένας θὰ τὸ ἔκαμνε ποτέ;

ΤΕΛΛΟΣ.

Τὸν ἑαυτόν του ἐνθυμεῖται ἔσχατον
ὁ χρηστός. Ἔχε εἰς Θεὸν τὴν πίστιν σου,
καὶ τεῖνε χεῖρα εἰς τὸν κινδυνεύοντα.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Εἰς τὸν λιμένα εὔκολ' εἶν' αἱ συμβουλαί.
Λίμνη καὶ πλοῖον εἶν' ἐκεῖ. Δοκίμασε!

ΤΕΛΛΟΣ.

Νὰ λάβῃ εὐσπλαγχνίαν εἶναι δυνατὸν
ἡ λίμνη, ὄχι ὁ διοικητὴς ποτέ.
Δοκίμασόν το, ναῦτα.

ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΚΥΝΗΓΟΙ.

Σῶσον, σῶσόν τον.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Καὶ ἀδελφόν μου ἂν τὸν εἶχον, καὶ υἱὸν,
τῶν ἀδυνάτων! Εἶν' ἡμέρα σήμερον
Σίμωνος καὶ 'Ιούδα. Τὰ νερὰ λυσσοῦν,
καὶ νὰ καταβροχθίσουν θέλουν ἄνθρωπον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Μάταιοι λόγοι δὲν μᾶς ὠφελοῦν ἐδῶ.
Νὰ σωθῇ πρέπει, καὶ εὐθὺς, ὁ ἀδελφός.
Εἰπὲ, τὸν περνᾷς, ναῦτα;

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ὄχι βέβαια.

ΤΕΛΛΟΣ.

Δός μοι λοιπὸν τὸ σκάφος! Μέγας ὁ Θεός!
Θὰ δοκιμάσω τὴν μικράν μου δύναμιν.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Γενναῖε Τέλλε!

ΒΕΡΝΗΣ.

Εὖγε εἰς τὸν κυνηγόν!

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ὦ Τέλλε, ἄγγελός μου εἶσαι καὶ σωτήρ.

ΤΕΛΛΟΣ.

'Εγὼ σὲ σώζω ἀπὸ τοῦ διοικητοῦ·
ἄλλος νὰ σώσῃ ἔχει ἀπὸ θυελλῶν.
'Αλλ' εἰς τὰς χεῖρας μᾶλλον ῥίψου τοῦ Θεοῦ

παρ' εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων.

(Εἰς τὸν ποιμένα).

Πατριῶτα, ἂν
ἀνθρώπινόν τι πάθω, τὴν γυναῖκά μου
σὺ παρηγόρησόν την. Εἰπὲ, ἔπραξα
ὅ,τι δὲν ἦτον νὰ μὴ πράξω δυνατόν.

(Πηδᾷ εἰς τὸ πλοῖον.)

ΚΟΥΟΝΗΣ (πρὸς τὸν ἁλιέα.)

Εἶσαι τεχνίτης, ναῦτα. Δὲν ἐτόλμησας
ὅ,τι τολμᾷ ὁ Τέλλος;

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Καὶ καλήτεροι
νὰ μιμηθοῦν τὸν Τέλλον δὲν εἶν' ἄξιοι.
Δὲν ἔχει Τέλλον τὸ βουνόν μας δεύτερον.

ΒΕΡΝΗΣ (ἀναβὰς εἰς τὸν βράχον.)

Κινᾷ!—Γενναῖε, νὰ σὲ σώζῃ ὁ Θεός!
Τὸ σκάφος πῶς χορεύει εἰς τὰ κύματα!

ΚΟΥΟΝΗΣ (εἰς τὴν ἀκτήν.)

Τὸ κῦμα τὸ σκεπάζει, καὶ δὲν φαίνεται.—
Ἄ! νὰ, τὸν βλέπω πάλιν. Ἀγωνίζεται
πόσον ἀνδρεῖα πρὸς τὴν λύσσαν τοῦ νεροῦ!

ΣΕΠΠΗΣ.

Πλακόνουν τοῦ Ἐπάρχου, ἦλθαν οἱ ἱππεῖς.

ΚΟΥΟΝΗΣ.

Μὰ τὸν Θεὸν, ἰδού τους. Ἔφυγ' ἐν καιρῷ.

(Ἐπέρχεται ἀπόσπασμα ἐφίππων χωροφυλάκων.)

ΠΡΩΤΟΣ ΙΠΠΕΥΣ.

Δόσατε τὸν φονέα. Τὸν ἐκρύψατε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἀπ' ἐδῶ ἦλθε. Θ' ἀρνηθῆτε μάταια.

ΚΟΥΟΝΗΣ καὶ ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ὁ ποῖος, στρατιῶται;

ΠΡΩΤΟΣ ΙΠΠΕΥΣ (ἀνακαλύπτων τὸ πλοιάριον.)

Ὦ τὸν δαίμονα!

Τί βλέπω;

ΒΕΡΝΗΣ (ἀπὸ τοῦ βράχου.)

Τοῦτον εἰς τὸ πλοῖον θέλετε;

Κατόπιν του! Κτυπᾶτε, καὶ τὸν φθάνετε.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Κατηραμένος! Μᾶς διέφυγε!

ΠΡΩΤΟΣ (πρὸς τὸν ποιμένα καὶ τὸν ἁλιέα.)

Ἄ! σεῖς

θὰ παιδευθῆτε! τὸν ἐφυγαδεύσατε!
τὰ ζωντανά των σφάξατε· τὰς μάνδρας των
καὶ τὰς καλύβας καύσατ', ἐρημώσατε!

ΣΕΠΠΗΣ (ὁρμᾷ κατόπιν.)

Τὰ πρόβατά μου!

ΚΟΥΟΝΗΣ (ἑπόμενος.)

Ὦ! τὰς ἀγελάδας μου!

ΒΕΡΝΗΣ.

Ὦ! τοὺς κακούργους!

ΡΟΥΟΔΗΣ (ἐν ἀπελπισίᾳ συστρέφων τὰς χεῖρας.)

Θεέ, δίκαιε Θεέ!

Τοῦ τόπου τούτου δὲν θὰ ἔλθῃ ὁ σωτήρ;

(Τοῖς ἀκολουθεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Εν Στέϊνεν (22) τοῦ Νομοῦ Σβύτς. Φιλύρα παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Σταυφάχερ, καὶ πλησίον γέφυρα.

Ὁ ΒΕΡΝΕΡ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ, καὶ ΠΦΕΪΦΕΡ, ἐκ Λουκέρνης (23) ἔρχονται συνδιαλεγόμενοι.

ΠΦΕΪΦΕΡ.

Ναί, Κύριε Σταυφάχερ, ὡς σοὶ ἔλεγον,
Εἰς τὴν Αὐστρίαν ὅρκον ἀποφύγετε,
καὶ εἰς τὸ κράτος διαμείνατε πιστὸς (24)
ὡς μέχρι τοῦδε. Σᾶς καὶ τὴν ἀρχαίαν σας
ἐλευθερίαν νὰ φυλάττῃ ὁ Θεός!
(Τῷ σφίγγει ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα καὶ θέλει ν' ἀναχωρήσῃ.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Μεῖνε, νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ οἰκοδέσποινα.
Ξένος μου εἶσαι εἰς τὸ Σβύτς, καθὼς κ' ἐγὼ
εἰς τὴν Λουσέρναν εἶμαι σοῦ.

ΠΦΕΪΦΕΡ.

Εὐχαριστῶ.
Πρέπει νὰ φθάσω εἰς Γερσαύην σήμερον.—(25)
Ὑπὸ φιλαργυρίας καὶ σκαιότητος
διοικητῶν ἀχρείων ἂν πιέζησθε,
Ὑπομονὴν, καὶ ὅλα μεταβάλλονται.
Ἔρχεται ἄλλος Αὐτοκράτωρ αὔριον.
Ἀλλ' εἶσθε τῆς Αὐστρίας; Εἶσθε πάντοτε.

(Ἀπέρχεται. Ὁ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ κάθηται σύννους εἰς ἑδώλιον ὑπὸ τὸ δένδρον, καὶ ἐκεῖ τὸν εὑρίσκει εἰσερχομένη ἡ σύζυγός του ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἵσταται δ' αὕτη ἐπί τινας στιγμὰς πλησίον του, καὶ τὸν θεωρεῖ σιωπηλῶς.)

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Φίλε μου, τόσον κατηφής! Πῶς ἤλλαξας!
Ἡμέρας σιωπῶσα σὲ παρατηρῶ.

Τὸ μέτωπόν σου σκάπτει μαύρη μέριμνα.
Καρδιοβόρον βάρος ἔχεις ἄγνωστον.
Εἶμ' ἡ πιστή σου σύζυγος. Εἰπέ μοι το.
Τῶν θλίψεών σου ἀπαιτῶ τὸ ἥμισυ.

(Ὁ Σταυφάχερ τῇ δίδει τὴν χεῖρα, καὶ σιωπᾷ.)

Εἰπέ μοι, τί πιέζει τὴν καρδίαν σου;
Δὲν εὐλογεῖται, δὲν ἀνθεῖ ὁ ὄλβος σου;
Δὲν εἶναι πλήρεις αἱ σιταποθῆκαί σου;
Αἱ εὐτραφεῖς ἀγέλαι κ' αἱ φορβάδες σου
αἰσίως ἐκ τοῦ ὄρους δὲν κατέβησαν,
εἰς θερμοὺς σταύλους νὰ διαχειμάσωσιν;
Ὁ πλούσιός σου οἶκος, ὡς τῶν εὐγενῶν
ἐξυλουργήθη ὅλος ἐκ σκληρᾶς δρυὸς,
καὶ πρὸς κανόνα ἐῤῥυθμίσθη σύμμετρον.
Πολλαὶ θυρίδες τὸν περιλαμπρύνουσι·
δι' οἰκοσήμων ἐποικίλθη καὶ σοφῶν
λογίων, ὧν θαυμάζων ἐξηγεῖ τὸν νοῦν
ὁ παροδίτης, πρὸ αὐτῶν ἱστάμενος.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ οἶκος μὲν ἱδρύθη πρὸς ῥυθμὸν καλός·
εἰς γῆν σαλευομένην ὅμως κτίζομεν!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Φίλτατε Βέρνερ, πῶς τὸν λόγον ἐννοεῖς;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦτο καθὼς σήμερον
ἐσχάτως ἐκαθήμην, τὸ περατωθὲν
καλόν μου ἔργον ἀναλογιζόμενος,
ὅτ' ἦλθε μεθ' ἱππέων ἀπὸ τοῦ Κυσνάχτ,(26)
τοῦ ὀχυροῦ του πύργου, ὁ διοικητής.
Σταθεὶς, κ' ἰδὼν τὸν οἶκον, τὸν ἐθαύμασεν.

Εὐθὺς ἠγέρθην, καὶ προσῆλθον ταπεινὸς,
ὡς ἦτον χρέος, εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος
τὸν ἐμπεπιστευμένον τοποτηρητήν.
«Τίνος ὁ οἶκος;» κακοβούλως ἐρωτᾷ·
διότι τίνος, τὸ ἐγνώριζεν. Ἐγὼ
συνῆλθον ὅμως, καὶ αὐτὰ ἀπήντησα·
«Τοῦ σεβαστοῦ μου εἶναι Αὐτοκράτορος,
καὶ ἰδικός σας· εἰς τιμάριον δ' ἐγὼ
τὸν ἔχω.»—Ἀπεκρίθη δέ· «Εἰμὶ
ὁ Ἔπαρχος τοῦ τόπου· ἀντικαθιστῶ
τὸν Βασιλέα, καὶ δὲν θέλω χωρικοὶ
νὰ κτίζουν οἴκους ὅπως θέλουν, καὶ νὰ ζοῦν
ὡς κύριοι τῆς χώρας καὶ ἐλεύθεροι.
Σᾶς τὸ ἀπαγορεύω.»—Εἶπε, κ' ἔφυγεν
ἀγρίως νεύων· ἔμφροντις δ' ἀπέμεινα,
τὸν κακὸν λόγον ἀναλογιζόμενος.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Ὦ φίλτατέ μου κύριε καὶ σύζυγε,
Τῆς γυναικός σου λόγον δέχεσαι πιστόν;
Τοῦ εὐγενοῦς Ἰβέργου ὅτι κόρ' εἰμὶ
τοῦ πολυπείρου, ἔχω καύχημα. Ἡμεῖς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αἱ ἀδελφαὶ
τὰς μακρὰς νύκτας νήθουσ' ἐκαθήμεθα,
ὅπου οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ συνήρχοντο,
περγαμηνὰς ἀρχαίας ἀνεγίνωσκον
Αὐτοκρατόρων, κ' ἐσυζήτουν τὸ καλὸν
τοῦ τόπου, ὁμιλοῦντες ἐκ πυκνῆς φρενός.
Ἤκουσα τότε πολλοὺς λόγους συνετοὺς,
τίς τοῦ σοφοῦ ἡ σκέψις, τίς τοῦ ἀγαθοῦ
ὁ πόθος, κ' εἰς τὸν νοῦν μου τοὺς ἐχάραξα.

Λοιπὸν τί λέγω ἄκουσον καὶ πρόσεξον·
διότι τί σὲ θλίβει, τὸ ἐγνώριζον.
Ἐχθρικὸς εἶνε ὁ διοικητὴς πρὸς σὲ,
καὶ θέλει νὰ σὲ βλάψῃ, ἐπειδὴ τὸ Σδὺτς
δὲν τὸ ἀφήνεις ν' ἀνταλλάξῃ κύριον,
καὶ πρὸς τὸ κράτος τὸ διατηρεῖς πιστὸν,
ὡς οἱ καλοί μας τὸ ἐκράτουν πρόγονοι. —
Δὲν εἶναι οὕτω, Βέρνερ; Μήπως ψεύδομαι;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Οὗτος, τοῦ Γέσλερ οὗτος εἶναι ὁ θυμός.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Σὲ φθονεῖ, ὅτι εἶσ' εὐδαίμων, κατοικῶν
ἐλεύθερος εἰς κτῆμα κληρονομικὸν,—
καθὼς αὐτὸς δὲν ἔχει. Τὴν οἰκίαν σου
ὁ αὐτοκράτωρ σ' ἔδωκε τιμάριον·
νὰ τὴν δεικνύῃς ἠμπορεῖς, ὡς ἠμπορεῖ
πᾶς ἡγεμὼν τὰς χώρας τὰς ἰδίας του·
διότι δὲν γνωρίζεις κύριον, ἐκτὸς
τοῦ πάντων ἀνωτάτου ἐν χριστιανοῖς.—
Ἐκεῖνος εἶναι δευτερότοκος υἱὸς,
καὶ κτῆμα ἔχει μόνον τὸν μανδύαν του·
δι' αὐτὸ βλέπει βλοσυρῶς καὶ δυσμενῶς
εὐημεροῦντα πάντα ἄνθρωπον χρηστόν.
Σοῦ πρὸ πολλοῦ ὡρκίσθη τὴν καταστροφήν.
Ὡς τώρα εἶσαι σῶος. Θὰ προσμένῃς ὡς
Νὰ ἐκτελέσῃ τὸν κακόβουλον σκοπόν;
Νὰ προλαμβάνῃ τοῦ φρονίμου εἶναι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Πῶς
νὰ γίνῃ τοῦτο;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Ἄκουσον τὴν γνώμην μου.
Εἰς Σβὺτς ἠξεύρεις ὅτι ὅλοι κλαίονται
οἱ χρηστοὶ ἄνδρες κατὰ τοῦ Ἐπάρχου των,
τοῦ φιλαργύρου τούτου καὶ κακοποιοῦ.
Μὴ ἀμφιβάλλῃς ὅτι ἄντικρυ, κ' ἐκεῖ,
εἰς Οὐντερβάδην καὶ Οὐρὶ, ἀπηύδησαν
πρὸς τὸν ζυγὸν ἐπίσης καὶ τὴν πίεσιν.
Καθὼς ἐδῶ ὁ Γέσλερ, εἶναι παρ' αὐτοῖς
ὁ Λανδενβέργερ ἄγριος καὶ προπετής· (27)
καὶ πέραμα ἐκεῖθεν δὲν μᾶς ἔρχεται
χωρὶς νὰ φέρ' εἰδήσεις νέων πάντοτε
κακουργημάτων καὶ βιαιοπραγιῶν.
Καλὸν λοιπὸν θὰ ἦτον ἂν τινὲς ὑμῶν,
εἰλικρινῶς φρονοῦντες, συνεσκέπτεσθε
πῶς ἠμπορεῖτε νὰ σωθῆτε τοῦ κακοῦ.
Τὸ δίκαιόν σας τότε οὔτε ὁ Θεὸς
θὰ παραβλέψῃ, καὶ θὰ εἶναι μεθ' ἡμῶν.—
Εἰπὲ, δὲν ἔχεις σχετικὸν εἰς τὸ Οὐρὶ
τινὰ, εἰς ὃν ν' ἀνοίξῃς τὴν καρδίαν σου;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Γνωστοὶ μοὶ εἶναι ἄνδρες ἔντιμοι ἐκεῖ,
κ' ἐκ τῶν εὐγενεστέρων, πίστιν ἔχοντες
κ' ἐμπνέοντες, καὶ φίλοι ἐπιστήθιοι· (Ἐγείρεται)
Γύναι, ὁποίαν τρικυμίαν ἰδεῶν
εἰς τὸ καθεῦδον στῆθός μου διήγειρας!
Φωτίζεις τὸν πυθμένα τῆς καρδίας μου
πρὸ τοῦ νοός μου· καὶ προφέρεις τολμηρῶς
ὅ,τι κρυφίως δὲν ἐτόλμων νὰ σκεφθῶ.—
Πλὴν τίς ἡ συμβουλή σου ἀνεμέτρησας;

Διχόνοιαν καὶ ὅπλων προκαλεῖς κλαγγὴν
εἰς τὰς κοιλάδας ταύτας τὰς εἰρηνικάς.
Λαὸς ποιμένων νὰ τολμήσῃ ἀσθενὴς
νὰ πολεμήσῃ πρὸς τῆς γῆς τὸν κύριον;
Πρόφασιν μόνον θέλουσι νὰ ῥίψωσιν
εἰς ταύτην μας τὴν χώραν τὴν πολυπαθῆ
τὰ στίφη τῶν ἀγρίων ὁπλοφόρων των,
καὶ λόγῳ νίκης ἄγοντες καὶ φέροντες
αὐτὴν, καὶ εἰς ἐνδίκου πρόφασιν ποινῆς,
νὰ μᾶς στερήσουν τῆς ἐλευθερίας μας.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Εἶσθε δὰ ἄνδρες· τὸν καλόν σας πέλεκυν
κρατεῖτε. Τοὺς γενναίους σώζει ὁ Θεός.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὦ γύναι, τέρας εἰδεχθὲς ὁ πόλεμος,
φονεύει τὸν ποιμένα καὶ τὸ ποίμνιον!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Πᾶν ὅ,τι στέλλει ὁ Θεὸς δεχώμεθα.
Δὲν ὑπομένει τ' ἄδικα φρὴν εὐγενής.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Χαρά σου εἶν' ὁ οἶκος ὃν ἐκτίσαμεν.
Θὰ τὸν τεφρώσῃ ὁ φρικώδης πόλεμος.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Θενὰ τὴν ἐπυρπόλουν μόνη μου, παρὰ
νὰ γίνω δούλη ἐγκοσμίων ἀγαθῶν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Φιλανθρωπίαν προσδοκᾷς! Ὁ πόλεμος
οὐδὲ τοῦ βρέφους εἰς τὸ λίκνον φείδεται.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Ἡ ἀθωότης ἄνω ἔχει φύλακα.
Ἐμπρὸς, ὦ Βέρνερ, βλέπε, μὴ ὀπίσω σου.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἡμεῖς οἱ ἄνδρες πολεμοῦντες θνήσκομεν.
Τίς δὲ θὰ εἶναι, τίς θὰ εἶν' ἡ τύχη σας;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

Ἡ τύχη μου, ἰδού την· εἶν' ἡ γέφυρα.
Πηδῶ κ' εἶμ' ἐλευθέρα. Ἔχω ἐκλογήν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (Ῥίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας της).

Ὅστις καρδίαν σφίγγ' εἰς τὴν καρδίαν του
τοιαύτην, οἴκων κ' ἑστιῶν προπολεμεῖ
ἀνδρείως, βασιλέων ἀψηφῶν στρατούς.—
Ἀπέρχομαι ἀμέσως εἰς Οὐρί. Ἐκεῖ
ἀρχαῖος φίλος κατοικεῖ, ὁ Βάλθερ Φὺρστ,
περὶ τῶν νῦν πραγμάτων ὡς ἐγὼ φρονῶν.
Ὁ εὐγενὴς εἶν' ἔτι ἀρχηγὸς ἐκεῖ,
ὁ Ἀττιγχῶσεν· καί τοι ἐκ καταγωγῆς
λαμπρᾶς, ἀγάπην πνέει πλὴν πρὸς τὸν λαόν,
καὶ σέβας τρέφει πρὸς τ' ἀρχαῖα ἤθη μας.
Μετὰ τῶν δύω τούτων θέλω βουλευθῇ
τί τοῖς ἐχθροῖς τῆς χώρας ν' ἀντιτάξωμεν.
Χαῖρε. Μακρὰν δ' ἐν ὅσῳ μένω, ἔχε σὺ
τοῦ οἴκου ἐν συνέσει τὸ πηδάλιον.
Ἂν ἔλθῃ ὁδοιπόρος, εἰς προσκύνησιν
χωρῶν τῶν θείων τόπων, ἢ ἂν μοναχὸς
ὑπὲρ μονῆς συνάζων, δός τοις ἀφειδῶς,
καὶ πάσης ἃς τυγχάνουν περιθάλψεως!
Ὁ οἶκος τοῦ Σταυφάχερ πῶς δὲν κρύπτεται
καθεὶς ἠξεύρει· κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ,
ἵνα τὸν ξένον ὁδοιπόρον δέχηται.

(Ἐν ᾧ μακρύνονται πρὸς τὸ βάθος, προκύπτει ὁ Γουλιέλμος ΤΕΛΛΟΣ μετὰ τοῦ ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ εἰς τὸ προσκήνιον).

ΤΕΛΛΟΣ (πρὸς τὸν Βαουμγάρτεν).

Δὲν ἔχεις περαιτέρω τὴν ἀνάγκην μου.
Εἰς ταύτην τὴν οἰκίαν ἔμβα. Κύριος
εἶν' ὁ Σταυφάχερ, τῶν πασχόντων ὁ πατήρ.--
'Αλλὰ,—ἰδού τον!—'Ακολούθει με. 'Ελθέ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Πλατεία ἐν 'Αλτόρφ (28).

(Εἰς τὸ μετασκήνιον ἐπὶ ὑψώματος παριστᾶται οἰκοδομούμενον φρούριον. Ἡ οἰκοδομὴ εἶναι προκεχωρημένη, ὥστε διακρίνεται τοῦ ὅλου τὸ σχῆμα. Τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος εἶναι ἐντελὲς, οἰκοδομεῖται δὲ ἤδη τὸ πρόσωπον. Τὰ ἰκρία ἵστανται πρὸ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ ἀναβαίνουσιν οἱ κτίσται καὶ καταβαίνουσιν. 'Επὶ τῆς ἄκρας τῆς στέγης ὁ στεγαστής.—Ὅλοι κινοῦνται καὶ ἐργάζονται.)

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΑΡΧΙΛΙΘΟΥΡΓΟΣ, ΚΤΙΣΤΑΙ καὶ ΠΑΙΔΕΣ.

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (ῥάβδον ἔχων εἰς τὴν χεῖρα, παροτρύνει τοὺς ἐργάτας.)

'Εμπρός! Κινῆσθε. Μὴν ἀργῆτε! — Τὸν πηλόν!
τὸν ἄσβεστον! 'Αμέσως τὰ 'γγωνάρια.
Ὅταν θὰ ἔλθῃ, νὰ ἰδῇ ὁ κύριος
Διοικητής μας ἔργον.— Καὶ σεισθῆτε δά!

(Πρὸς δύω παῖδας, φέροντας ὑλικόν.)

Φόρτωμα τοῦτο εἶναι; Τὸ διπλοῦν εὐθύς!
Ἡμεροκλέπται, τὸν μισθόν σας κλέπτετε!

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Πικρὸν, τὰς πέτρας μόνοι μας νὰ φέρωμεν
διὰ τοὺς τοίχους τῆς ἰδίας μας εἱρκτῆς.

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Μεμψιμοιρεῖτε; Τὸν ἐλεεινὸν λαόν!
Ν' ἀρμέγῃ μόνον ζῶα εἶναι ἱκανὸς,
καὶ νὰ γυρίζῃ ὀκνηρὸς εἰς τὰ βουνά.

ΕΙΣ ΓΕΡΩΝ (κάθηται).

Ἀπηύδησα!

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Αἶ, γέρων εἰς τὸ ἔργον σου!

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Δὲν ἔχεις σπλάγχνον, τὸν πτωχὸν τὸν γέροντα,—
μόλις νὰ σύρῃ ἠμπορεῖ τὸ σῶμά του,—
τὸν ἀγγαρεύεις!

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ καὶ ΚΤΙΣΤΑΙ.

Εἶναι ἀθεόφοβον!

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Μὴ μεριμνᾶτε. Ἐκτελῶ τὸ χρέος μου.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Πῶς, ἐπιστάτα, θὰ κληθῇ τὸ φρούριον,
ὡς τελειώσῃ, ὁποῦ τώρα κτίζομεν;

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Οὐριοδάμας. Ὑπὸ τοῦτον τὸν ζυγὸν
τὸν πέτρινον θὰ κάμψουν τὸν αὐχένα σας.

ΚΤΙΣΤΑΙ.

Οὐριοδάμας!

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Εἶναι νὰ γελάσητε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Αὐτ' ἡ καλύβη θὰ δαμάσῃ τὸ Οὐρί;

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Ἤθελον πόσοι νὰ ἰδῶ ἐπανωτοὶ
σωροὶ τυφλοποντίκων ὡς αὐτὸν ἀρκοῦν
βουνὸν νὰ κάμουν ὅσον τὸ μικρότερον
εἰς τὸ Οὐρί!

(Ὁ ἐπὶ τῶν ἔργων μακρύνεται πρὸς τὸ μετασκήνιον.)

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Θὰ ῥίψω τὴν σκαπάνην μου,
ἥτις λαξεύει διὰ τὸ ἐπάρατον
ἐκεῖνο ἔργον, εἰς τῆς λίμνης τὸν βυθόν!

(Ἔρχεται ὁ ΤΕΛΛΟΣ καὶ ὁ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὦ Φεῦ! Μὴ εἶχον ζήσει τοῦτο νὰ ἰδῶ!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐδῶ καλὰ δὲν εἶναι. Μακρυνώμεθα.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸ Οὐρὶ τοῦτο; Τῆς ἐλευθερίας γῆ;

ΛΙΘΟΤΟΜΟΣ.

Κύριε, νὰ ἰδῆτε τὰ ὑπόγεια,
βαθέως κάτω! Ὅστις εἰς αὐτὰ κλεισθῇ,
δὲν θεν' ἀκούῃ νὰ φωνάξῃ πετεινός!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Θεέ μου!

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ἀντειρίδας, τοίχους βλέπετε;
Διὰ νὰ μείνουν εἰς αἰῶνας κτίζονται.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅ,τι ὑψοῦσι χεῖρες, χεῖρες ῥίπτουσι.

(Δεικνύων τὰ ὄρη.)

Τοῦ οἴκου εἶναι τῆς ἐλευθερίας μας
ὁ Θεὸς κτίστης.

(Ἀκούεται τυμπανισμός. Ἔρχονται ἄνθρωποι φέροντες πῖλον εἰς τὸ ἄκρον μακροῦ ξύλου. Ἕπεται κήρυξ, καὶ μετ' αὐτῶν ἄτακτος σωρὸς γυναικοπαίδων.)

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Τ' εἶναι τὸ τυμπάνισμα;
Τί νὰ σημαίνῃ;

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Τί σκηνὴ ἀποκρεῶν!
Τί εἶν' αὐτὸς ὁ πῖλος;

ΚΗΡΥΞ

Ἐν ὀνόματι
τοῦ βασιλέως!

ΚΤΙΣΤΑΙ.

Σιωπή! Ἀκούσωμεν!

ΚΗΡΥΞ

Τὸν βλέπετε τὸν πῖλον, ἄνδρες τοῦ Οὐρί;
Εἰς ἄκραν στύλου ὑψηλοῦ θενὰ στηθῇ
εἰς τοῦ Ἀλτὸρφ τὸ κέντρον, εἰς ἐπιφανές.
Καὶ διατάτει ταῦτα ὁ διοικητής:
Τὸν πῖλον τοῦτον θὰ τιμᾶτε ὡς αὐτόν·
θὰ προσκυνῆτε, γόνυ κλίνοντες, γυμνὴν
τὴν κεφαλήν. Ἐκ τούτου, τίς ὁ εὐπειθής,
ὁ Αὐτοκράτωρ θὰ μανθάνῃ. Ἀπειθῶν
περιουσία καὶ ζωὴ δημεύονται.

(Ὁ λαὸς ἀνακαγχάζει. Ἐπαναλαμβάνεται ὁ τυμπανισμός, καὶ ἡ συνοδία ἀπέρχεται.)

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Ἀνήκουστον τί πάλιν ὁ Κὺρ Ἔπαρχος
ἐφεῦρε! Πῖλον θενὰ προσκυνήσωμεν!
Τοιοῦτο πρᾶγμα ἤκουσε ποτὲ κἀνείς;

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Τὰ γόνατα εἰς πῖλον θενὰ κλίνωμεν;
Νὰ παίξῃ θέλει; Εἴμεθ' ἄνδρες σοβαροί.

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ.

Ὦ! Κἂν τὸ στέμμα τὸ αὐτοκρατορικὸν
ἂν ἦτον! Εἶν' ὁ πῖλος ὁ Αὐστριακὸς

αὐτός. Τὸν εἶδα εἰς τὸν θρόνον κρεμαστὸν
ἀφ' ὅπου διανέμουν τὰ τιμάρια! (29)

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ὁ πῖλος τῆς Αὐστρίας! Προσοχή! Παγίς!
Εἰς τὴν Αὐστρίαν θενὰ μᾶς προδώσωσι!

ΚΤΙΣΤΑΙ.

Δὲν θ' ἀνεχθῇ τὸ αἶσχος κἀνεὶς τίμιος.

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ἔλθετε, ἂς σκεφθῶμεν μετὰ τῶν λοιπῶν.

(Ὑποχωροῦσι πρὸς τὸ μετασκήνιον.)

ΤΕΛΛΟΣ (πρὸς τὸν Σταυφάχερ).

Κύριε Βέρνερ, χαῖρε. Εἶδες κ' ἔμαθες.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τόσον ταχέως ποῦ ὑπάγεις; Πρόσμενε.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὑπάγω. Εἰς τὸν οἶκον λείπει ὁ πατήρ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Εἰς τὴν καρδίαν ἔχω τόσα νὰ σ' εἰπῶ!

ΤΕΛΛΟΣ.

Καρδιῶν βάρη λόγοι δὲν κουφίζουσι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Οἱ λόγοι ὅμως εἰς τὰς πράξεις φέρουσι.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἡ μόνη πρᾶξις σιωπὴ κ' ὑπομονή.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Καὶ πρέπει ν' ἀνεχθῶμεν τὰ μὴ ἀνεκτά;

ΤΕΛΛΟΣ.

Βίαιος ἄρχων ἄρχων εἶν' ἐφήμερος.—
Ὅταν ἀγρία θύελλα ἐκρήγνυται,
σβύννομεν τὰς φωτίας, καταφεύγουσι

τὰ πλοῖα εἰς λιμένας, καὶ τὸ φοβερὸν
στοιχεῖον παύει, ἴχνος μὴ καταλιπόν.
Καθεὶς ἡμῶν κατ' οἶκον ἂς λανθάνῃ ζῶν,
'Αφήνουσ' εἰς εἰρήνην τοὺς εἰρηνικούς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Φρονεῖς;

ΤΕΛΛΟΣ.

Δὲν κεντᾷ ὄφις μὴ ἐρεθισθείς.
Θεν' ἀπαυδήσουν μόνοι των ἐὰν ἴδοῦν
ὅτι ὁ τόπος ὑπομένει ἥρεμος.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Συνησπισμένοι ἐδυνάμεθα πολλά.

ΤΕΛΛΟΣ.

'Εν ναυαγίῳ μόνος σώζεται καθείς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Οὕτω ψυχρῶς ἀφήνεις τὰ τοῦ ἔθνους σου;

ΤΕΛΛΟΣ.

Καθεὶς ἐλπίζει ἀσφαλῶς ἀφ' ἑαυτοῦ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

'Εν δεσμῷ εἶναι ἰσχυροὶ κ' οἱ ἀσθενεῖς.

ΤΕΛΛΟΣ.

'Ο ἰσχυρὸς δὲ, μ ό ν ο ς, ἰσχυρώτατος.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Λοιπὸν νὰ μὴ ἐλπίσῃ ἡ πατρὶς εἰς σὲ
ἐὰν ἐν ἀπογνώσει σπεύσ' εἰς ἄμυναν;

ΤΕΛΛΟΣ (δίδων αὐτῷ τὴν χεῖρα).

'Ο Τέλλος σώζει ἐκ βαράθρων πλανηθὲν
ἀρνίον, καὶ θ' ἀφήσῃ τοὺς ἑταίρους του;
Πλὴν δι' ἐμὲ μὴ σκέψεις, συζητήσεις μή.
'Αφήσατέ με τῶν βουλῶν σας ἔξω.

Τῶν πράξεων δ' ὁπόταν ἔλθῃ ἡ στιγμή,
καλέσατε τὸν Τέλλον, καὶ θὰ τρέξω.

('Απέρχονται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Αἰφνίδιος θόρυβος περὶ τὰ ἰκρία.)

ΛΙΘΟΤΟΜΟΣ (σπεύδων πρὸς τὸ μέρος).

Τί τρέχει;

ΠΡΩΤΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ (ἔρχεται κράζων).

Ἐκ τῆς στέγης φεῦ! ὁ στεγαστὴς
ἔπεσε.

(ΒΕΡΘΑ εἰσορμᾷ μετ' ἀκολουθίας).

ΒΕΡΘΑ.

Συνετρίβη; Βοηθήσατε!
Καιρὸς ἂν εἶναι, σώσατε. Ἰδοὺ χρυσός.—

('Ρίπτει εἰς τὸν λαὸν τὰ χρυσᾶ της κοσμήματα.)

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Αἴ! τὸ χρυσόν σας! —Ὅλα πῶς πληρόνονται
διὰ χρυσοῦ θαῤῥεῖτε. Ἐχωρίσατε
πατέρας καὶ παιδία, ἢ ἀνδρόγυνα,
κλαυθμὸν καὶ θρῆνον εἰς τὴν γῆν ἐφέρατε·
ὅλα φρονεῖτε πῶς τὰ πλύνει ὁ χρυσός! —
Πρὶν ἢ ἔλθῆτε εἴμεθ' ἄνθρωποι φαιδροί.
Ἀπελπισία ἦλθε κατὰ πόδας σας. (30)

ΒΕΡΘΑ (πρὸς τὸν ἐπιστάτην τῶν ἔργων προσερχόμενον.)

Ζῇ;

(Ὁ ἐπιστάτης νεύει ἀποφατικῶς.)

Πύργε ἀπευκταῖε! Ὅπως ἐν ἀραῖς
ἱδρύθης, θέλει ἡ ἀρὰ σὲ κατοικεῖ. ('Εξέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Κατοικία τοῦ Βάλθερ Φύρστ.

ΟΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ καὶ ὁ ΑΡΝΟΛΔΟΣ ΕΚ ΜΕΛΧΘΑΛ εἰσέρχονται συγχρόνως ἐκ δύω διαφόρων μερῶν.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Κύριε Βάλθερ Φύρστ!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Μὴ μᾶς ἰδοῦν!
Μὴ πλησιάσῃς. Κατασκοπευόμεθα.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἐξ Οὐντερβάλδης τίποτε μοὶ φέρετε,
ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου; Ὤ! ἀφόρητον
μοὶ εἶν', ἀργὸς νὰ μένω ὡς αἰχμάλωτος.
Τί ἔχω πράξει τόσον ἀξιόποινον,
ὥστε νὰ πρέπῃ ὡς φονεὺς νὰ κρύπτωμαι;
Ἐκείνου τοῦ αὐθάδους ὅστις ἤθελε
τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν μου, τοῦ διοικητοῦ
προσταγὴν ἔχων, νὰ μ' ἁρπάσῃ, ἔθραυσα
διὰ τῆς βακτηρίας τὸν ἀντίχειρα.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ζωηρὸς εἶσαι. Τοῦ Ἐπάρχου ὁ κλητὴρ
ἐκεῖνος ἦτον· ἡ ἀρχὴ τὸν ἔστειλεν.
Εἰς ποινὴν ἦσο. Ἂν κ' ἦν ἴσως αὐστηρά,
νὰ ὑποκύψῃς ἔπρεπεν ἐν σιωπῇ.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Νὰ ὑπομείνω τοὺς λοιδόρους λόγους του
ἔπρεπ' ἐπίσης; «Ὅταν θέλῃ χωρικὸς
νὰ φάγῃ ἄρτον, πρέπει μόνος του, ζευχθείς,
τὸ ἄροτρον νὰ σύρῃ.» Ὅταν ὁ αἰσχρὸς

τὰ ὑπερήφανά μου ζῶα ἔλυσε,
μ' ἔκαυσε τὴν ψυχήν μου. Ὡς τὴν ὕβριν των
οἱ εὐγενεῖς μου βόες νὰ ᾐσθάνοντο,
ἐμούγκριζον, κ' ἐκτύπων μὲ τὰ κέρατα.
Τότε δικαία μὲ κατέλαβεν ὀργή·
ἐλησμονήθην, καὶ τὸν δοῦλον ἔδειρα.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Μόλις ἡμεῖς νικῶμεν τὴν καρδίαν μας.
Πῶς ἡ γοργὴ νεότης νὰ περισταλῇ;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Λυποῦμαι μόνον διὰ τὸν πατέρα μου.
Χρείαν φροντίδων ἔχει, καὶ εἰμὶ μακράν.
Αὐτὸς μισεῖται ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ,
ὡς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ δίκαιον
ὑπερασπίζων. Θὰ στενοχωρήσωσι
τὸν γέροντα. Δὲν ἔχει ἀρρωγὴν τινός.—
Ὦ! Θὰ ὑπάγω! Ἂς συμβῇ ὅ,τι συμβῇ!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Περίμεινον ὀλίγον ἐν ὑπομονῇ
ὡς νὰ μᾶς ἔλθῃ ἐκ τοῦ Δάσους εἴδησις.—
Κτυποῦν, ἀκούω! Ὕπαγε. Ὁ Ἔπαρχος
ἔστειλεν ἴσως. Κρύψου. Οὔτε εἰς Οὐρὶ
τοῦ Λανδεσβέργερ δὲν ἐκφεύγεις τὴν ἰσχύν.
Ἀλλήλοις δίδουν ἀρρωγὴν οἱ τύραννοι.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Νὰ πράττωμεν τί πρέπει μᾶς διδάσκουσιν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἔμβα· καὶ ὡς ὁ φόβος παύσῃ, σὲ καλῶ.

(Ὁ Μελχθὰλ εἰσέρχεται.)

Ὁ κακοδαίμων! Δὲν τολμῶ νὰ τῷ εἰπῶ

τί ἀπαισίους ὑπονοίας... Τίς κτυπᾷ;
Κροτεῖ ἡ θύρα; περιμένω συμφοράν!
Ἕρπ' ὑποψία, προδοσία πανταχοῦ.
Οἱ ἄγγελοι τῆς βίας ὡς εἰς τ' ἄδυτα
τῶν οἴκων εἰσχωροῦσιν. Εἰς τὰς θύρας μας
νὰ θέσωμεν θὰ πρέπῃ κλεῖθρα καὶ μοχλούς.
('Ανοίγει τὴν θύραν καὶ ὀπισθοδρομεῖ ἐκπληττόμενος, διότι εἰσέρχεται ὁ ΒΕΡΝΕΡ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.
Τί βλέπ'; Ὁ Βέρνερ!—Ἄριστος, μὰ τὸν Θεόν,
φίλτατος ξένος.—Ἀγαθώτερος ἀνὴρ
ποτὲ δὲν ὑπερέβη ταύτην τὴν φλιάν.
Ὑπὸ φιλίαν στέγην καλῶς ὥρισας.
Τί θέλων ἦλθες; Τί ζητεῖς εἰς τὸ Οὐρί;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα).

Τὴν Ἑλβετίαν τὴν ἀρχαίαν, τοὺς καιροὺς
τοὺς παλαιούς της.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Σὺ τὴν φέρεις μετὰ σοῦ.
Ἡ ὄψις σου φαιδρύνει τὴν καρδίαν μου
καὶ τὴν θερμαίνει.—Φίλε Βέρνερ, κάθησον.—
Πῶς τὴν Γερτροὺδ ἀφῆκας, τὴν συμβίαν σου,
τὴν θυγατέρα τοῦ Ἴβεργ τὴν φρόνιμον;
Ὅσοι ἐκ χώρας ἔρχονται τῶν Γερμανῶν,
ὑπὲρ Μεινάρδου σκήτην εἰς τὴν ξένην γῆν, (31)
τοῦ φιλοξένου μνημονεύουσ' οἴκου σας.—
Εἰπὲ δ', ἐκ Φλύλεν κατ' εὐθεῖαν ἔρχεσαι,
καὶ οὐδαμοῦ δὲν εἶδες τίποτε, πρὶν ἢ
τὸν πόδα θέσῃς ἐπὶ ταύτην τὴν φλιάν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (κάθηται.)

Ναί, εἶδα νέον ἔργον καὶ παράδοξον
νὰ καταρτίζουν. Δὲν μ' ἐχαροποίησε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Εν βλέμμα, φίλε, σ' ἔδειξε λοιπὸν τὸ πᾶν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ποτὲ τοιοῦτο δὲν ὑπῆρξεν ἐν Οὐρὶ,
οὐδ' ἀπ' αἰώνων εἴχομεν ὀχύρωμα.
Μόνος ὁ τάφος ἦτον οἶκος ὀχυρός.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Καὶ εἶναι τάφος τῆς ἐλευθερίας μας.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Δὲν σοὶ τὸ κρύπτω, Βάλθερ Φύρστ. Δὲν μ' ἔφερεν
ἐδῶ σχολαία περιέργεια.— Πολλὴ
μὲ θλίβει λύπη. Εἰς τὸν οἶκον μέριμναν
ἀφῆκα, καὶ μερίμνας ἀπαντῶ ἐδῶ.
'Αφόρητον εἶν' ὅ,τι ὑφιστάμεθα,
καὶ οὐδὲ βλέπω τί τὸ τέλος τῶν δεινῶν.
'Ελεύθερος ἀρχῆθεν ἦν ὁ 'Ελβετός.
Μᾶς ἦσαν πάντες προσηνεῖς ἀείποτε·
οὐδ' εἴδομεν τοιοῦτο οὐδ' ἠκούσαμεν,
ἐξ οὗ ποιμένες τὸ βουνὸν ἀνέρχονται.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Εἶν' ὅ,τι πράττουν ἀπαραδειγμάτιστον.
'Ως καὶ ὁ 'Αττιγχῶσεν, γέρων εὐγενὴς,
ὅστις ἀρχαίους εἶδε χρόνους, καὶ αὐτὸς
κηρύττει ταῦτα ὡς μὴ πλέον φορητά.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Κ' ἐκεῖ 'Υπὸ τὸ δάσος γίνονται φρικτὰ, (32)
κ' αἷμα τὰ πλύνει.— Οὕτως ὁ Διοικητὴς
'Ο Βολφενσεῖσεν, ὁ ἑδρεύων ἐν 'Ροσβὲργ,
τοῦ ἀπηγορευμένου ὀρεχθεὶς καρποῦ,
τοῦ Βαουμγάρτεν τὴν γυναῖκα ἤθελε,

τοῦ ἐν 'Αλζέλλῃ, ν' ἀτιμάσῃ ἀναιδῶς,
καὶ ὁ ἀνήρ της τὸν κατεπελέκησε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὦ! τοῦ Θεοῦ αἱ κρίσεις εἰσὶ δίκαιαι! —
Τοῦ Βαουμγάρτεν εἶπες; Σώφρονος ἀνδρός!
Εἰπέ μ', ἐσώθη; Εἶναι εἰς ἀσφάλειαν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὑπὲρ τὴν λίμνην ὁ γαμβρός σου ἔσωσεν
αὐτόν. Τὸν κρύπτω παρ' ἐμοὶ ἐν Στέϊνεν.—
Μοὶ διηγήθη πλὴν αὐτὸς φρικτότερον,
ὃ διεπράχθη εἰς τὸ Σάρνεν. Σχίζεται
πᾶσα χρηστὴ καρδία εἰς τὸ ἄκουσμα!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (προσεκτικῶς.)

Τί ἦτον τοῦτο;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Εἰς Μελχθάλ, ὅπου τοῦ Κὲρνς (33)
ἡ ὁδὸς φέρει, οἰκεῖ δίκαιος ἀνὴρ
'Ερρῖκος. 'Εκ τῶν Ἅλδεν ἐπιλέγεται, (34)
κ' ἡ ψῆφός του βαρύνει 'ς τὸ χωρίον του.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Καὶ τίς δὲν τὸν γνωρίζει; Τί συνέβ'; Εἰπέ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ Λανδενβέργερ διὰ σφάλμ' ἀσήμαντον
παιδεύων τὸν υἱόν του, ν' ἀποζεύξωσι
διέταξε τοὺς βόας τοὺς ἀρίστους του
ἐκ τοῦ ἀρότρου. Τὸ παιδίον ἔδειρε
τὸν ὑπηρέτην, καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (μετ' ἀνυπομόνου προσοχῆς.)

Ὁ δὲ πατήρ; Εἰπέ μοι· τί ὡς πρὸς αὐτόν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ Λανδενβέργερ κράζει τὸν πατέρα του,

καὶ παρ' αὐτοῦ νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν ζητεῖ.
'Αλλ' ἐπειδὴ ὀμνύει οὗτος ἀληθῶς
ποῦ ὁ φυγὰς ἐκρύβη ὅτι ἀγνοεῖ,
ὁ ἄγριος μηνύει τοὺς βασανιστάς . . .

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ. ('Αναπηδᾷ καὶ θέλει νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν ἄλλην γωνίαν.)

Σιώπα. Φθάνει.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (ὑψῶν τὴν φωνήν.)

«Ὁ υἱὸς διέφυγε;
Σὲ ἔχω. Σέ.» — Τὸν ρίπτουν κατὰ γῆς, κ' εὐθὺς
τοὺς ὀφθαλμούς του τῷ τρυποῦν δι' ὀβελῶν.—

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Οὐρανέ!

ΜΕΛΧΘΑΛ (ἐξορμῶν.)

Εἶπες, τῷ τρυποῦν τοὺς ὀφθαλμούς;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (ἐκπεπληγμένος, πρὸς τὸν Βάλθερ Φύρστ.)

Τίς εἶν' ὁ νέος;

ΜΕΛΧΘΑΛ (τὸν συλλαμβάνει μετὰ σπασμωδικῆς ὁρμῆς.)

'Οφθαλμούς! τοὺς ὀφθαλμούς!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὦ συμφορᾶς!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τίς εἶναι;

(Ὁ Βάλθερ Φύρστ νεύει πρὸς αὐτόν.)

Εἶνε ὁ υἱός;
Δικαιοσύνη τ' οὐρανοῦ!

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Κ' ἐγώ, κ' ἐγώ
εἶμαι μακράν του! — Καὶ τοὺς δύω ὀφθαλμούς;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Συνέχου! Φέρε ἀνδρικῶς τὸ πάθημα.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Καὶ πταίω! Κ' ἦτον ἐδικόν μου ἔγκλημα!
Λοιπὸν τυφλός· τῷ ὄντι,— ἐντελῶς τυφλός!

ΣΤΑΥΦΑΧΑΡ.

Ναὶ, ἐστειρεύθη ἡ πηγὴ τῆς ὄψεως.
Τὸ φῶς δὲν βλέπει πλέον τ' οὐρανοῦ ποτέ.

ΒΑΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τῆς θλίψεώς του φείσθητι.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ποτέ! ποτέ!

(Πιέζει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ σιγᾷ ἐπί τινας στιγμάς. Ἔπειτα στρέφεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ὁμιλεῖ διὰ φωνῆς γλυκείας καὶ πνιγομένης ὑπὸ δακρύων.)

Τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μας, δῶρον εὐγενές!
Τὰ πάντα ζῶσιν εἰς τὸ φῶς εὐδαίμονα!
Πρὸς τὸ φῶς χαῖρον στρέφεται καὶ τὸ φυτόν!
Κ' ἐκεῖνος εἰς τὸ σκότος, αἰσθανόμενος,
εἰς αἰωνίαν νύκτα θενὰ κάθηται!
Δὲν τὸν φαιδρύνει πλέον χλόη τῶν ἀγρῶν,
ἄνθη ποικίλα, κορυφαὶ ῥοδόχροες.—
Τίποτε εἶναι ν' ἀποθάνῃ τις, ἀλλὰ
νὰ ζῇ καὶ νὰ μὴ βλέπῃ εἶν' ἡ συμφορά.
Διατί οὕτω θλιβερῶς μὲ βλέπετε;
Ζωηροὺς ἔχω, ἔχω δύω ὀφθαλμούς·
κ' εἰς τὸν πατέρα τὸν τυφλὸν δὲν δύναμαι
νὰ δώσω κἂν τὸν ἕνα! οὐδ' ἀκτῖνα κἂν
ἀμυδροτάτην τοῦ πελάγους τοῦ φωτὸς,
ὃ ἀτενίζω, καὶ τὴν ὄψιν μου θαμβοῖ!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Φεῦ! καὶ ν' αὐξήσω πέπρωται τὴν λύπην σου
ἀντὶ νὰ τὴν ἰάνω! Πάντων ἐνδεὴς

μένει. Τὰ πάντα ὁ σκληρὸς τῷ ἥρπασε,
καὶ τῷ ἀφῆκε πλὴν τῆς ῥάβδου του οὐδὲν,
τυφλὸς, γυμνὸς, νὰ κρούῃ θύρας ἐπαιτῶν.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τὴν ῥάβδον ἔχει μόνην ὁ ἀόμματος,
ὁ γέρων! Πάντων τὸν ἐγύμνωσεν, αὐτοῦ
τοῦ κοινοῦ πλούτου τῶν πενήτων, τοῦ φωτός!—
Μή τις εἰπῇ νὰ μείνω, μή τις νὰ κρυφθῶ!
Ὦ τῆς αἰσχρᾶς δειλίας, στοχαζόμενος
τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐμῆς, νὰ λησμονῶ
τὴν σήν! ν' ἀφήσω τὴν σὴν φίλην κεφαλὴν
εἰς τοῦ θηρίου τὴν διάκρισιν!— Μακρὰν
τοὺς μικροψύχους δισταγμούς! Αἱματηρὰν
ἐκδίκησιν καὶ μόνην πνέω τοῦ λοιποῦ.
Ἐκεῖ θὰ σπεύσω — οὔτις πλέον μὲ κρατεῖ—
νὰ τῷ ζητήσω τοῦ πατρὸς τὸν ὀφθαλμόν.
Ἐν μέσῳ θὰ τὸν εὕρω τῶν ἱππέων του·
καὶ τὴν ζωήν μου εἰς οὐδὲν λογίζομαι,
τὸν φλογερόν μου πόνον εἰς τὸ αἷμά του
ἂν σβύσω καὶ ἂν πνίξω. (Θέλει ν' ἀπέλθῃ.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἀλλὰ πρόσμεινε.
Τί κατορθόνεις κατ' ἐκείνου; Κάθηται
εἰς Σάρνην, εἰς τὸν πύργον τὸν αὐθεντικὸν,
κ' ἐξ ὕψους τὴν ματαίαν ἀψηφεῖ ὀργήν.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Καὶ ἂν τῶν ἀενάων πάγων κατοικῇ
τὰ δώματα ἐπάνω, εἰς Τρομόκερας,
ἢ ἔτι ὅπου ἡ Παρθένος κάθηται (35)
ἡ ἐγκεκαλυμμένη, θ' ἀναβῶ κ' ἐκεῖ,

καὶ μετὰ νέων ὁμοφρόνων εἴκοσι,
τὸ φρούριόν του θὰ συντρίψω. Καὶ κἀνεὶς
ἂν δὲν μ' ἀκολουθήσῃ, ὅλοι ἂν ὑμεῖς,
χάριν τῆς μάνδρας, χάριν τῆς καλύβης σας,
εἰς τυραννίαν τὸν αὐχένα κλίνητε,
τοὺς βοσκοὺς τότε εἰς τὰ ὄρη προσκαλῶ,
κ' ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν στέγην τ' οὐρανοῦ,
ἐκεῖ ποῦ θάλλουν εὔρωστα αἰσθήματα
καὶ ὑγιεῖς καρδίαι, εἰς αὐτοὺς ἐκεῖ
τὴν πρᾶξιν διηγοῦμαι τὴν παμβδέλυρον.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Βάλθερ Φύρστ.)

Ἐκορυφώθη τὸ κακόν. Προσμένομεν
νὰ φθάσῃ μέχρις ἄκρου;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἄκρον ἄλλο τι
φοβεῖσθε, ὅταν ὁ ἀστὴρ τοῦ ὀφθαλμοῦ
ἀσφάλειαν δὲν ἔχῃ εἰς τὴν κόγχην του;—
Εἴμεθα τόσον ἀσθενεῖς; Πρὸς τί λοιπὸν
ἐμάθομεν τὸ τόξον νὰ τανύωμεν,
νὰ φέρωμεν τὸ βάρος τοῦ πελέκεως;
Πάντα τὰ ὄντα, ὅταν ἀπελπίζωνται,
ἔχουσιν ὅπλ' ἀμύνης. Καὶ ἡ ἔλαφος,
ἐξαντληθεῖσα, ἵσταται, κατὰ κυνῶν
τὴν κερασφόρον κεφαλὴν προτείνουσα.
Ὁ αἴγαγρος κρημνίζει εἰς τὸ βάραθρον
τὸν κυνηγόν. Ἀκόμη καὶ ὁ ἤπιος
βοῦς, τοῦ ἀνθρώπου σύνοικος, ὁ ἀρωτήρ,
ὁ τὴν ὀγκώδη ῥώμην τοῦ τραχήλου του
εἰς ζυγὸν κάμπτων, καὶ αὐτός, ἐρεθισθείς,
πηδᾷ, ὀξύνει τὸ ἀνδρεῖον κέρας του,

καὶ τὸν ἐχθρόν του σφενδονίζ' εἰς οὐρανόν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἂν αἱ τρεῖς χῶραι ὡς ἡμᾶς ἐσκέπτοντο
τοὺς τρεῖς, θὰ ἦτον ἴσως τι κατορθωτόν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸ Οὐντερβάλδεν ἂν καλέσῃ, τὸ Οὐρὶ
ἂν βοηθῇ, θ' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τὸ Σβύτς.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Εἰς Οὐντερβάλδεν εἶν' οἱ φίλοι μου πολλοί,
καὶ δίδουσι προθύμως αἷμα καὶ ζωήν,
ἐὰν τὰ νῶτα ἀσφαλῆ αἰσθάνωνται.—
Ὦ εὐσεβεῖς πατέρες τῆς πατρίδος μας,
ἵσταμαι, νεανίας, μεταξὺ ὑμῶν
τῶν πολυπείρων. Ἡ φωνή μου νὰ σιγᾷ
μετριοφρόνως πρέπ' εἰς τὰ συμβούλια.
Ἀλλ' ὅτι εἶμαι νέος, οὐ πολλὰ ἰδών,
τὴν συμβουλήν μου μὴ περιφρονήσητε.
Δὲν μ' ἐξεγείρει θέρμη νέου αἵματος,
ἀλλ' ὑπερτάτη φρίκη κακουργήματος,
δι' ὃ κ' οἱ βράχ' εἰς οἶκτον θὰ ἐλύοντο.
Εἶσθε πατέρες, οἴκων προϊστάμενοι·
νὰ ἔχητ' ἐναρέτους εὔχεσθε υἱούς,
τὴν ἱεράν σας σεβομένους πολιάν,
φυλάττοντας τὴν κόρην τῶν ὀμμάτων σας.
Ὢ! Ἂν τὰ σώματά σας, ἂν τὰ κτήματα
δὲν ἔπαθον εἰσέτι, ἂν λαμπροφαεῖς
οἱ ὀφθαλμοί σας στρέφωσι τὰς τροχιάς,
μὴ ξένοι ἔστε εἰς ἡμῶν τὸ πάθημα.
Τὸ ξίφος τῶν τυράννων κρέματ' ἐφ' ὑμῶν
ἐπίσης. Τῆς Αὐστρίας ἀπετρέψατε

καὶ σεῖς τὸν τόπον. Ὁ πατήρ μου ἔγκλημα
δὲν εἶχεν ἄλλο. Θεωρεῖσθε ὡς αὐτὸς
ἐγκληματί' ἐπίσης ἀξιόποινοι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς Βάλθερ Φύρστ.)

Ἡγοῦ ἀποφασίσας, καὶ ἀκολουθῶ.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ν' ἀκούσωμεν ἀκόμη τί οἱ εὐγενεῖς,
ὁ Ἀττιγχῶσεν λέγει καὶ ὁ Σίλλινεν.—(36)
Θενὰ μᾶς δώσῃ φίλους τούτων τ' ὄνομα.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τί ὄνομα τιμᾶται εἰς τὰ ὄρη μας
ὑπὲρ τὸ σὸν,— ἐπίσης καὶ ὑπὲρ τὸ σόν;
Ὀνόματα τοιαῦτα εἰς τὸν τόπον μας
καλῶς ἠχοῦσι, κ' ἔχει πίστιν ὁ λαός.
Τῶν πατρικῶν σας κληρονόμοι ἀρετῶν,
τὰς ἔχετε αὐξήσει.—Τί χρειάζεσθε
τοὺς εὐγενεῖς; Τί μόνοι δὲν προβαίνομεν;
Ἂν μόνοι εἰς τὸν τόπον ἤμεθα, φρονῶ
π ῶ ς νὰ σωθῶμεν ὅτι θὰ εὑρίσκομεν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τοὺς εὐγενεῖς δὲν θλίβει ὁ αὐτὸς ζυγός.
Ὁ τὰς κοιλάδας κατακλύζων χείμαρος
εἰσέτι δὲν ὠγκώθη ὡς τὰς κορυφάς.
Πλὴν δὲν θὰ λείψῃ καὶ αὐτῶν ἡ ἀρωγή,
ὅταν τὴν χώραν θὰ ἰδῶσιν ἔνοπλον.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἂν μεταξὺ Αὐστρίας καὶ ἡμῶν κἀνεὶς
διαιτητὴς ὑπῆρχε, θ' ἀπεφάσιζε
τὸ δίκαιον, ὁ νόμος. Ἀλλ' ὁ θλίβων μας
εἶναι ὁ Αὐτοκράτωρ, εἶν' ὁ ὕψιστος
κριτής μας·—Ἄρα νὰ μᾶς γίνῃ ἀρωγὸς

ὁ Θεὸς πρέπει διὰ τῶν χειρῶν ἡμῶν.—
Εἰς Σβῦτς τοὺς ἄνδρας ἐρευνήσατε, κ' ἐγὼ
θενὰ στρατολογήσω φίλους ἐν Οὐρί.
Ἀλλ' εἰς τὸ Οὐντερβάλδεν τίνα στέλλομεν;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἐμέ.— Τίς μᾶλλον, τίς ἐνδιαφέρεται;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Δὲν ἐπιτρέπω. Ἦλθες ξένος εἰς ἐμὲ,
καὶ ἐγγυῶμαι περὶ ἀσφαλείας σου.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἄφες. Γνωρίζω τῶν κρημνῶν τοὺς στενωπούς,
καὶ φίλους ἔχω στέγην νὰ μοὶ δώσωσι,
καὶ σώζοντές με νὰ μὲ ἀποκρύψωσι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἄφες τον, ἂς ὑπάγῃ. Ὁ Θεὸς πολύς.
Ἐκεῖ προδόται δὲν ὑπάρχουν. Μισητὴ
ἡ τυραννία, δὲν εὑρίσκει ὄργανα.
Κάτω τοῦ Δάσους θέλει πράξει μεθ' ἡμῶν
ὁ ἐξ Ἀλζέλλης, ἐξεγείρων καὶ αὐτός. (37)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τῆς τυραννίας ὅτι τὴν ὑπόνοιαν
ἐψεύσαμεν, πῶς γνῶσιν θενὰ λάβωμεν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἐρχόμεθα εἰς Βροῦννεν ἢ εἰς Τρεϊβ ὁμοῦ,(38)
ὅπου τὰ κοῖλα πλοῖα προσορμίζονται.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἀναφανδὸν τοσοῦτον, εἶναι κίνδυνος.—
Ἰδοὺ τί γνώμην ἔχω.— Πρὸς τ' ἀριστερὰ
τῆς λίμνης, πρὸς τὸ Βροῦννεν, καὶ κατάντικρυ
τῆς Μυθοπέτρας, μικρὰ κεῖται πεδιὰς
κρυπτὴ ἐντὸς τοῦ δάσους. Ῥύτλην τὴν καλεῖ

τὸ ἔθνος τῶν ποιμένων, ἐπειδὴ ἐκεῖ
τὸ δάσος κατεῤῥύη. Ἀκριβῶς ἐκεῖ (πρὸς τὸν Μελχθάλ)
συναπαντῶνται τὰ κοινά μας ὅρια·
κ' ἐκεῖ σᾶς φέρει πλοῦς ἀπὸ τοῦ Σδύτς βραχύς.
(πρὸς τὸν Σταυφάχερ.)
Ἐκεῖ τὴν νύκτα δι' ἐρήμων στενωπῶν
κρυπτοβατοῦντες εἰς ταὐτὸ ἐρχόμεθα.
Καθεὶς νὰ φέρῃ ἄνδρας δέκα δύναται,
ταὐτὰ φρονοῦντας μετ' ἐκείνου, καὶ πιστούς·
καὶ οὕτω βουλευθέντες τὰ κοινὰ κοινῶς,
εἰς ἀποφάσεις σὺν Θεῷ προβαίνομεν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἔστω! Νῦν δός μοι τὴν ἀνδρείαν δεξιάν.
Καὶ σύ. Καθὼς ἐνταῦθα ἄνδρες τρεῖς, ἡμεῖς,
συμπλέκομεν τὰς χεῖρας, ἄδολον δεσμὸν
ἀποτελοῦντες, οὕτω καὶ ὡς χῶραι τρεῖς
ὁμοῦ χωροῦμεν εἰς ζωὴν καὶ θάνατον,
καὶ εἰς γενναίαν ἄμυναν κ' ἐπίθεσιν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ καὶ ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ὁμοῦ χωροῦμεν εἰς ζωὴν καὶ θάνατον!
(Μένουσιν ἐπί τινας στιγμὰς συμπεπλεγμένας ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ σιγῶντες.)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ὦ γέρων τυφλὲ πάτερ, δὲν θὰ τὴν ἴδῃς
σὺ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερίας μας.
Ἀλλά, θὰ τὴν ἀκούσῃς. Ὅταν αἱ πυραὶ
ἐξ Ἄλπεος εἰς Ἄλπιν θ' ἀκτινοβολοῦν,
ὅταν θὰ πίπτουν τῶν τυράννων φρούρια,
εἰς τὴν καλύβην θενὰ ἔρχηται τὴν σὴν
ὁ Ἑλβετός σου, ψάλλων μέλη θούρια,
κ' ἡ νύξ σου θ' ἀναλάμψῃ εἰς αὐγὴν χρυσῆν.
(Ἀναχωροῦν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Μεγαλοπρεπὴς κατοικία τοῦ Ἀττιγχῶσεν.

(Γοτθικὴ αἴθουσα κεκοσμημένη δι' οἰκοσήμων καὶ πανοπλιῶν. Ὁ ΒΑΡΩΝΟΣ, ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν ἡλικίας, ὑψηλοῦ, εὐγενοῦς ἀναστήματος, φορεῖ γούναν, καὶ στηρίζεται εἰς βακτηρίαν, ἣν ἐπικοσμεῖ κέρας αἰγάγρου. Ὁ ΚΟΥΟΝΗΣ καὶ ἓξ ΥΠΗΡΕΤΑΙ ἵστανται περὶ αὐτὸν, κρατοῦντες δρέπανα καὶ δίκρανα Εἰσέρχεται ὁ ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ ΡΟΥΔΗΝΣ, ἐν ἱπποτικῇ στολῇ.)

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἰδού με, θεῖε. Τίς σου ἡ διαταγή;

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Πρῶτον, κατ' ἔθος παλαιὸν, ἐπίτρεψον
νὰ πίω μετὰ τούτων τὸ ἑωθινόν.
(Πίνει ἐκ φιάλης, ἥτις μεταβαίνει ἐκ χειρὸς εἰς χεῖρα.)
Πρὶν, εἰς τὰ δάση ἔφερον καὶ τοὺς ἀγροὺς
αὐτοὺς, διέπων τὰ τῆς ἐργασίας των,
ὡς τοὺς ὡδήγ' εἰς μάχας ἡ σημαία μου.
Τώρ' ἁπλοῦς εἶμαι μόνον οἰκονόμος των.
Ὅταν ὁ θάλπων ἥλιος δὲν ἔρχηται
πρὸς ἐμὲ τώρα, ν' ἀναβῶ εἰς τὸ βουνὸν
νὰ τὸν ζητήσω τοῦ λοιποῦ δὲν δύναμαι·
κ' εἰς στενὸν οὕτω, πάντοτε στενότερον
κύκλον κινοῦμαι, καὶ πρὸς τὸν στενότατον
προβαίνω, ὅπου πᾶσα παύεται ζωή.
Σκιά μου μένω· μετ' ὀλίγον ὄνομα.

ΚΟΥΟΝΗΣ (πρὸς τὸν Ῥούδηνς, προτείνων τὴν φιάλην.)

Εἰς σᾶς, εὐγενῆ νέε!

(Ὁ Ῥούδηνς διστάζει νὰ λάβῃ τὴν φιάλην.)

Πίε θαῤῥετῶς!

Ἀπὸ μιᾶς φιάλης καὶ μιᾶς ψυχῆς!

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Ὑπάγετε, παιδία, καὶ, τὴν ἑορτὴν,
τὰ ἔργα πάλιν τῶν ἀγρῶν τὰ λέγομεν.

(Ἀναχωροῦσιν οἱ ὑπηρέται.)

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ, ΡΟΥΔΗΝΣ.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Ἀλλὰ σὲ βλέπω ἐζωσμένον κ' ἔνοπλον.
Ὑπάγεις εἰς τὸν πύργον, εἰς Ἀλτὸρφ λοιπόν;

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ναὶ, θεῖέ μου. Δὲν πρέπει καὶ ν' ἀργοπορῶ.—

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ (κάθηται).

Τοσοῦτον σπεύδεις; Εἰς τὴν ἡλικίαν σου
φειδωλῶς τόσον προσμετρεῖται ὁ καιρὸς,
ὥστε τὸν περικόπτεις κ' εἰς τὸν θεῖόν σου
τὸν γέροντα!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Δὲν ἔχεις τὴν ἀνάγκην μου,
τὸ βλέπω. Εἶμαι ξένος εἰς τὸν οἶκόν σου.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ (διαμετρήσας αὐτὸν ἐπὶ μακρὸν διὰ τῶν ὀμμάτων.)

Ναὶ δυστυχῶς! Ναὶ ξένη σ' ἔγειν' ἡ πατρίς.
Δὲν σὲ γνωρίζω πλέον. Ὦ Οὐλί! Οὐλί! (39).
Εἰς μέταξαν ἐμπρέπεις· τοῦ ταῶ πτερὸν (40)
κοσμεῖ τὴν κεφαλήν σου· εἰς τὸν ὦμόν σου
πτύσσεις μανδύαν πορφυροῦν· περιφρονῶν
τὸν χωρικόν μας βλέπεις· ὡς κ' αἰσχύνεσαι
τὸν ἀγαθόν του ἀσπασμὸν ν' ἀποδεχθῇς.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Τῷ ἀποδίδω τὴν ἀνήκουσαν τιμὴν,
πλὴν τῷ ἀρνοῦμαι ὅσην σφετερίζεται.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Στενάζ' ἡ χώρα πᾶσα ὑπὸ τὴν ὀργὴν
τοῦ βασιλέως· πᾶς χρηστὸς ἀνὴρ πονεῖ
ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ.
Πρὸς τὰ κοινά μας ἄλγη μόνος δὲν ἀλγεῖς.
Δραπέτης τῶν οἰκείων, μετὰ τῶν ἐχθρῶν
συντάττεσαι τοῦ τόπου, τὰ δεινὰ ἡμῶν
χλευάζων, εἰς εὐκόλους τρέχων ἡδονὰς,
θηρεύων ἡγεμόνων εὔνοιαν, ἐν ᾧ
μαστίζεται ὁ τόπος αἱματόφυρτος!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Πιέζεται ὁ τόπος;— Θεῖε, διατί;
Κ' εἰς ταῦτα ποῖος τὰ δεινὰ τὸν ἔῤῥιψε;
Μία καὶ μόνη λέξις ἤρκει, κ' ἔπαυε
συμφορὰ πᾶσα, καὶ ὁ τόπος εὐμενῆ
καὶ πατρικὸν ἀπέκτα Αὐτοκράτορα.
Εἰς τοὺς ἀποτυφλοῦντας τὸν λαὸν οὐαί!
ὥστε πρὸς τὸ καλόν του ν' ἀντιτάττηται.
Πρὸς ἴδιον συμφέρον ἐμποδίζουσι
τοὺς ἐν τῷ Δάσει πίστιν νὰ ὀμόσωσιν
εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὡς οἱ πέριξ ἔπραξαν
πάντες· καὶ τοῖς ἀρέσκει εἰς αὐθεντικὰς
νὰ κάθηνται καθέδρας, ὡς οἱ εὐγενεῖς,
νὰ κύπτουν θέλουν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα
καὶ μόνον, ὅπως εἰς οὐδένα κύπτωσι.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Αὐτὰ ν' ἀκούω! Νὰ τ' ἀκούω παρὰ σοῦ!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἄκουσον μέχρι τέλους. Μ' ἐπροκάλεσας!
Τί μέρος, θεῖε, διαδραματίζεις σὺ
αὐτός; Δὲν εἶναι ἡ φιλοδοξία σου,
δὲν εἶναι ἀνωτέρα τοῦ νὰ εἶσ' ἐδῶ
δήμαρχος, προὔχων χωρικῶν, νὰ κυβερνᾷς
μετὰ βοσκῶν; Δὲν εἶναι ἐνδοξότερον
τοῦ βασιλέως τὴν ἰσχὺν νὰ προσκυνῇς,
εἰς τὸν λαμπρόν του νὰ καταταχθῇς στρατὸν,
παρὰ νὰ ἦσαι ὅμοιος τοῖς δούλοις σου,
καὶ εἰς τὰς δίκας χωρικῶν συμπάρεδρος;

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Οὐλῆ, Οὐλῆ! Γνωρίζω τὴν ἐπαγωγὸν
φωνὴν, ἥτις τὸ οὖς σου σοὶ διέφθειρε,
καὶ τὴν καρδίαν σ' ἐδηλητηρίασε.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· μοὶ σπαράττει τὴν ψυχὴν
ὁ χλευασμὸς τῶν ξένων, τῶν καλούντων μας
χωρικοευπατρίδας. Δὲν ἀνέχομαι,
ὅταν οἱ πέριξ νέοι δάφνας δρέπωσιν,
εἰς τῶν Ἀψβούργων τεταγμένοι τὰς γραμμὰς,
ἀργὸς τὸν κλῆρον νὰ φρουρῶ τὸν πατρικὸν,
κ' εἰς χειρουργίαν βάναυσον νὰ φθείρηται
τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς μου. Πράξεις ἀλλαχοῦ,
καὶ κόσμος δόξης πέραν τούτων τῶν βουνῶν!
Ἐνταῦθα σκωριᾷ μου κράνος καὶ ἀσπίς.
Ὁ ἦχος τῶν σαλπίγγων τῶν πολεμικῶν,
τοῦ κήρυκος ἡ κλῆσις εἰς ἱπποτικοὺς
ἀγῶνας, δὲν φαιδρύνει τὰς κοιλάδας μας.
Ἐδῶ ἀκούω μόνον ᾄσματα βοσκῶν,
καὶ μονοτόνους τῶν ποιμνίων κώδωνας.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.
Ἀποτετυφλωμένε καὶ δοξομανῆ!
τὸν τόπον περιφρόνει τῶν γονέων σου,
αἰσχύνου τῶν ἠθῶν των τῶν ἀρχαϊκῶν!
Μετὰ θερμῶν δακρύων θὰ ποθῇς ποτὲ
τὰ ὄρη τῆς πατρίδος, κ' ἡ βουκολικὴ
ἐκείνη μελῳδία, ἧς καταφρονεῖς
ὑπερηφάνως, θέλει τὴν καρδίαν σου
κατασπαράττει, ν' ἀντηχῇ εἰς ξένην γῆν
ὁσάκις τὴν ἀκούεις.—Ὦ! πανίσχυρος
εἶναι ὁ ἔρως τῆς πατρίδος! Διὰ σὲ
δὲν εἶν' ἡ ξένη κοινωνία, ἡ ψευδής.
Εἰς τῶν Αὐτοκρατόρων μένει τὰς αὐλὰς
ἡ σὴ πιστὴ καρδία ξέν' εἰς ἑαυτήν.
Ὁ κόσμος ἄλλας θέλει ἀρετάς, οὐχὶ
ἃς εἰς τ' ἀθῶα ὄρη μας ἐθήλασας.
—Ὕπαγε, πώλει τὴν ἐλεύθερον ψυχήν,
καὶ μίσθου χώρας, κ' ἔσο δοῦλος ἰσχυρῶν,
νὰ ἦσαι ἂν δὲν θέλῃς κύριος σαὑτοῦ,
κ' εἰς τὴν προγονικήν σου χώραν ἡγεμών!
—Ἡμῶν πλησίον μεῖνε, ὦ Οὐλῆ, Οὐλῆ,
καὶ μὴ ὑπάγῃς εἰς Ἀλτόρφ!—Τὰς τάξεις μὴ
τὰς ἱερὰς ἐκλίπῃς τῆς πατρίδος σου!
—Τῆς γενεᾶς μου ἔσχατος ἀπέμεινα.—
Μετ' ἐμοῦ σϐεῖται τ' ὄνομά μου. Κρέμανται
ἐκεῖ ἀσπὶς καὶ κράνος. Εἰς τὸν τάφον μου
θὰ μοὶ τὰ δώσουν ταῦτα. Νὰ στοχάζωμαι
ὅταν ἐκπνέω, ὅτι περιέμενες
οἱ ὀφθαλμοί μου νὰ κλεισθῶσιν, ἵνα σύ,
στὰς πρὸ τῆς νέας ἕδρας τῶν ἐκμισθωτῶν,

τὰς εὐγενεῖς μου κτήσεις, τὰς ἀρχαίας μου,
ἃς ἐλευθέρας ἔλαβον παρὰ Θεοῦ,
ζητήσῃς παρ' Αὐστρίας εἰς ἐκμίσθωμα!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Κατὰ τοῦ Βασιλέως ἀνθιστάμεθα
εἰς μάτην. Εἶναι ἐδική του ὅλ' ἡ γῆ.
Ἡμεῖς πεισμόνως μόνοι θ' ἀντιτείνωμεν
πνιγόμεν', ἵνα θραύσωμεν τὴν ἅλυσον
τῶν χωρῶν, ὅσας ἔδεσε πέριξ ἡμῶν;
Τὰ ἐμπορεῖα καὶ τὰ δικαστήρια
εἰν' ἐδικά του, ἐδικαί του αἱ ὁδοί,
καὶ τὸν Γοτθάρτον διαπορευόμενος
φορτηγὸς ἵππος, φέρει φόρον εἰς αὐτόν.
Ἐμπεπλεγμένους εἰς τὸ δίκτυον, αὐτοῦ
αἱ χῶραι μᾶς κυκλοῦσι καὶ μᾶς δένουσιν.
—Ἡ Αὐτοκρατορία θὰ μᾶς σώσῃ; Μὴ
δύνατ' ἐκ τῆς Αὐστρίας νὰ σωθῇ αὐτή;
Ὁ Θεὸς σώζει, ὄχ' οἱ Αὐτοκράτορες.
Τί παρ' Αὐτοκρατόρων νὰ προσμένωμεν,
οἵτινες ἐν ἀνάγκῃ ὅπλων καὶ χρυσοῦ,
τὰς πόλεις ὅσαι σκέπονται ὑπ' εὐγενῶν
ἢ ἐκποιοῦσιν ἢ ὑποθηκεύουσιν;
—Ὦ! ὄχι θεῖε! Εἶνε εὐεργέτημα
κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῶν διασπασμῶν
νὰ προσδεθῶμεν εἰς ἑδραίαν κορυφήν.
Εἰς γένος ἀπὸ γένους κυλινδούμενον,
τὸ στέμμ' ἀλλάσσει τὸ αὐτοκρατορικὸν,
κ' εἶν' ἐπιλῆσμον ὑπηρεσιῶν πιστῶν·
ὁ δὲ ὑπὲρ κυρίου κληρονομικοῦ
ὑπηρετήσας, σπείρ' ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Σοφὸς τοσοῦτον εἶσαι καὶ ὀξυδερκὴς,
ὅσον δὲν ἦσαν οἱ συμπατριῶταί σου,
οἵτινες ἵνα τῆς ἐλευθερίας των
τὸ προσφιλές τοις σώσωσι κειμήλιον,
ἡρωϊκῶς κ' ἐκθύμως ἠγωνίσθησαν;
Πρὸς τὴν Λυσέρνην πλεῦσον, καὶ ἐρώτησον
ἂν, πῶς πιέζει τῆς Αὐστρίας ὁ ζυγός.
Θὰ ἔλθωσι τὰς μάνδρας, τὰς ἀγέλας μας,
τοὺς βράχους τῶν βουνῶν μας νὰ μετρήσωσι,
τὴν κερασφόρον θήραν νὰ διώξωσιν
ἐκ τῶν δασῶν μας τῶν ἁγνῶν, διὰ μοχλῶν
νὰ φράξωσι τὰς πύλας, τὰς γεφύρας μας.
Θὰ τοῖς πληρώσῃ ἡ πενία μας χωρῶν
προσκτήσεις, νίκας τὸ ἐκρέον αἷμά μας.
—Ὄχι! ἂν αἷμα ἔχωμεν νὰ χύσωμεν,
ὑπὲρ ἡμῶν ἂς ῥεύσῃ! —Ἀγοράζομεν
εὐθηνοτέρως τὴν ἐλευθερίαν μας
ἢ τὴν δουλείαν.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Θ' ἀντικρούσωμεν,
λαὸς ποιμένων, τοῦ Ἀλβρέχτου τὸν στρατόν;

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Παῖ, μάθε ποῖος τῶν ποιμένων ὁ λαός.
Μ' εἶναι γνωστός· εἰς μάχας τὸν ὡδήγησα.
Εἰς Φαβεντίαν εἶδον ν' ἀγωνίζηται.
Εἰς τὸν ζυγὸν ἂς ἔλθουν νὰ μᾶς κάμψωσιν,
ἂν ν' ἀντιστῶμεν ἔχωμεν ἀπόφασιν!
—Ὢ! τίνος εἶσαι γενεᾶς αἰσθάνθητι.
Μὴ διὰ φρούδην λάμψιν καὶ ψευδοφαῆ,

τὸν μαργαρίτην ῥίψῃς τῆς ἀξίας σου.—
Λαοῦ νὰ λέγησ' ἐλευθέρου κεφαλὴ,
ὃν ἡ ἀγάπη μόνη νὰ σοὶ προσαρτᾷ
πιστόν σοι ἐν πολέμοις, κ' εἰς τὸν θάνατον,
τοῦτό σοι ἔστω καύχησις κ' εὐγένεια.—
Τοὺς δεσμοὺς σφίγξον οὓς ἡ φύσις ἔπλασεν.
Εἰς τὴν πατρίδα τὴν φιλτάτην προσηλοῦ,
καὶ διὰ πάσης τῆς καρδίας ἔμμενε.
Ἐδῶ εἰσὶν αἱ ῥίζαι τῆς ἰσχύος σου·
ἐκεῖ δὲ, ἐν τῇ ξένῃ, μόνος ἵστασαι,
ὡς κάλαμος, ὃν θραύει πᾶσα θύελλα.
Πολὺν καιρὸν δὲν εἶχες μᾶς ἰδεῖ. Ἐλθέ.
Δοκίμασον ἡμέραν μίαν. Σήμερον
τὸ Ἀλτὸρφ ἄφες.— Μὲ ἀκούεις; Σήμερον
μόνον. Ἡμέραν μίαν δόθητ' εἰς τοὺς σούς!
(Λαμβάνει τὴν χεῖρά του.)

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἔδωκα λόγον. Ἐδεσμεύθην. Ἄφες με.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ. (Ἀφίνων τὴν χεῖρά του, καὶ σοβαρῶς.)

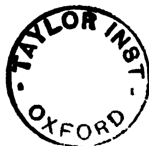
Ναὶ, ἐδεσμεύθης, δυστυχῆ! — Δὲν σ' ἔδεσε
λόγος ἢ ὅρκος ὅμως, ἀλλὰ δύσρηκτον
τοῦ ἔρωτος σχοινίον.
(Ὁ Ρούδηνς ἀποστρέφεται.)
Τί ἂν κρύπτεσαι;
Ἡ Βέρθα εἶναι ἐκ Βρυνέκης, ἥτις σὲ
εἰς τὰς ἁλύσους τὰς αὐτοκρατορικὰς
ἕλκει καὶ δέει. Ἀρνισίπατρις, θαῤῥεῖς
τὴν κόρην νὰ κερδήσῃς τὴν ἐξ εὐγενῶν.
Μὴ ἀπατᾶσαι. Δέλεαρ εἶν' ἡ μνηστὴ,
καὶ δὲν ὡρίσθη εἰς τὴν σὴν ἀφέλειαν.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἀρκοῦσιν ὅσα ἤκουσα. Ὑγίαινε. (Ἀναχωρεῖ.)

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Μεῖνε, ὦ ἄφρων νέε! Ἀλλ' ἀπέρχεται.
Δὲν τὸν ἀναχαιτίζω, δὲν τὸν σώζω, φεῦ!
Οὕτως ἀπέδρα καὶ ὁ Βολφενσεῖσεν, ὡς
καὶ πολλοὶ ἄλλοι θεν' ἀκολουθήσωσιν.
Ἡ ξένη γοητεία, ὑπερβαίνουσα
τὰ ὄρη μας, τοὺς νέους μετὰ βίας σπᾷ.
Ὦ κακοδαίμων ὥρα, ὅτε ξενισμὸς
εἰς τὰς κοιλάδας εἰσβαλὼν τὰς εὐτυχεῖς,
τ' ἀρχαῖα ἤθη τὰ σεμνὰ διέφθειρε!
Θρασὺ εἰσβάλλει πᾶν τὸ νέον παρ' ἡμῖν·
τὸ δὲ ἀρχαῖον καὶ τὸ ἀξιοπρεπὲς
ὑποχωρεῖ, καὶ ἄλλοι ἔρχονται καιροί.
Προκύπτει ἄλλως σκεπτομένη γενεά!
Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα τί ζητῶ; Ἐτάφησαν
ὅλοι μεθ' ὅσων ἔζησα καὶ ἔπραξα.
Ὑπὸ γῆν κεῖται ὁ καιρός μου. Εὐτυχὴς
ὁ μὴ ἠναγκασμένος εἰς τὸ νῦν νὰ ζῇ. (Ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Πεδιὰς περιβαλλομένη ὑπὸ δάσους καὶ ὑψηλῶν βράχων.

('Επὶ τῶν βράχων στενωποὶ μετὰ δρυφράκτων καὶ ἐνιαχοῦ καὶ ἀναβαθμῶν, δι' ὧν μετὰ ταῦτα καταβαίνουσιν οἱ χωρικοί. Εἰς τὸ βάθος ἡ λίμνη, ἐφ' ἧς κατ' ἀρχὰς φαίνεται σεληνιαία Ἶρις. Εἰς τὸ μετασκήνιον ὑψηλὰ ὄρη, ὧν ὄπισθεν ὑπερέχουσι παγετοσκεπεῖς κορυφαί. Νύξ. Ἡ λίμνη καὶ οἱ πάγοι τῶν κορυφῶν στίλβουσιν εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης.)

ΜΕΛΧΘΑΛ, ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ, ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ, ΜΑΪΕΡ ΕΚ ΣΑΡΝΗΣ, ΒΟΥΡΧΑΡΤ ΕΝ ΒΥΕΛ, ΑΡΝΟΛΔ ΕΚ ΣΕΒΑΣ, ΚΛΑΟΥΣ ΕΚ ΦΛΥΗΣ, καὶ πολλοὶ ἄλλοι χωρικοί, ὅλοι ἔνοπλοι.

ΜΕΛΧΘΑΛ (ἐκ τοῦ παρασκηνίου.)

Ἡ στενωπὸς ἀνοίγει· μόνον ἕπεσθε!
Ἰδοὺ ὁ βράχος κ' εἰς τὸν βράχον ὁ σταυρός.
Τὸ Ῥύτλι τοῦτο εἶναι.

(Εἰσέρχονται ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας δαυλούς.)

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Ἄκουσον!

ΣΕΒΑΣ.

Κενόν!

ΜΑΪΕΡ.

Κανεὶς δὲν ἦλθεν ἔτι πατριώτης μας.
Ἡμεῖς τοῦ Οὐντερβάλδεν πρῶτοι εἴμεθα.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τί ὥρα εἶναι τῆς νυκτός;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἐφώναξε
δύω ὁ νυκτοφύλαξ εἰς τὸ Σέλισβέργ.(40)

('Ακούεται μακρόθεν κώδων.)

ΜΑΪΕΡ.

Σιγᾶτε!

ΕΝ ΒΥΕΛ.

Εἶναι τὸ ἐρημοκκλήσιον
τοῦ Σδύτς. Εἰς ὄρθρον προσκαλεῖ ὁ κώδων του,

ΕΚ ΦΛΥΗΣ.

Ὁ ἀὴρ εἶναι καθαρός· φέρει μακρὰν
τὸν ἦχον.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἂς ἀνάψῃ φρύγανα κἀνεὶς,
νὰ καίουν ὅταν θὰ φανοῦν οἱ σύντροφοι.

(Δύω χωρικοὶ ἐξέρχονται.)

ΣΕΒΑΣ.

Λαμπρὰ σελήνη· καὶ ἡ λίμν', ἰδέτε την,
καθὼς στιλπνὸς καθρέπτης εἶν' ἀτάραχος.

ΕΝ ΒΥΕΛ.

Καλῶς θὰ πλεύσουν.

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ. (Δεικνύων τὴν λίμνην.)

Ἆ! Ἰδέτ', ἰδέτ' ἐκεῖ!
Δὲν βλέπετε;

ΜΑΪΕΡ.

Τί τρέχει;—Ἆ! τῷ ὄντι! Ναί!
Ἶρις, τὴν νύκτα!

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τῆς σελήνης τὴν γεννᾷ
τὸ φῶς.

ΕΚ ΦΛΥΗΣ.

Σημεῖον σπάνιον, παράδοξον!
Πολλοὶ δὲν εἶν' οἱ ζῶντες καὶ ἰδόντες το.

ΣΕΒΑΣ.

Καὶ διπλοῦν εἶναι! Ἄνω δεύτερον χλωμόν!

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἰδέτε, σκάφος ὑποκάτω του περᾷ.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τὸ πλοῖον τοῦ Σταυφάχερ εἶναι. Ὁ χρηστὸς
ἀνὴρ δὲν μένει ἐξοπίσω οὐδενός.

(Πορεύεται μετὰ τοῦ Βαουμγάρτεν πρὸς τὴν ἀκτήν.)

ΜΑΪΕΡ.

Οἱ ἐξ Οὐρὶ ἀκόμη ὑπολείπονται.

ΕΝ ΒΥΕΛ.

Διὰ τοῦ ὄρους ἔχουν ἑλιγμοὺς μακροὺς
ἵν' ἀποφύγουν κατασκόπων βλέμματα.

('Εν τούτοις οἱ δύω χωρικοὶ ἀνῆψαν πυρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας.)

ΜΕΛΧΘΑΛ (εἰς τὴν ἀκτήν).

Τίς εἶ; Τὸ σύνθημά σας!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (κάτωθεν.)

Φίλοι τοῦ λαοῦ.

("Ολοι καταβαίνουσι πρὸς τοὺς προσπλεύσαντας. 'Εκ τοῦ πλοιαρίου ἐξέρχονται ὁ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ, ὁ ΙΤΕΑ ΡΕΔΙΓΚ, ὁ ΑΝΣ ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ, ὁ ΓΙΩΡΓΗΣ ΕΝ ΑΥΛΗ, ὁ ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΟΥΝ, ΟΥΛΕΡΙΧΟΣ ὁ ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ, ὁ ΙΟΣΤ ΕΚ ΒΑΪΛΕΡ, καὶ τρεῖς ἄλλοι χωρικοί, ἐπίσης ὅλοι ὡπλισμένοι.)

ΠΑΝΤΕΣ (ἀνακράζουσι.)

Χαίρετε!

('Εν ᾧ οἱ λοιποὶ μένουσιν εἰς τὸ βάθος καὶ ἀντασπάζονται, προχωρεῖ πρὸς τὸ προσκήνιον ὁ Μελχθὰλ μετὰ τοῦ Σταυφάχερ.)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

῏Ω! Τὸν εἶδον, Κύριε, ἐν ᾧ
νὰ μὲ ἴδῃ ἐκεῖνος δὲν ἠδύνατο!
Τῷ ἔθεσα τὴν χεῖρα εἰς τὰ βλέφαρα,
κ' ἐνεφορήθην φλέγουσαν ἐκδίκησιν
ἐκ τῶν σβεστῶν ἡλίων τῶν βλεμμάτων του.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

'Εκδίκησιν μὴ λέγῃς. Ὄχι γεγονὸς
κακόν, ἀλλ' ἀπειλοῦντα ν' ἀντικρούσωμεν.
—'Αλλὰ εἰπέ μοι, εἰς τὸ Οὐντερβάλδεν τί

κατώρθωσας, καὶ τίνας ὑπὲρ τῶν κοινῶν
ἐξήγειρας; προσέτι σὺ τῶν προδοτῶν
πλεκτάνας, καὶ κινδύνους πῶς διέφυγες;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Διὰ τοῦ ὄρους τοῦ φρικτοῦ τῶν Συρεννῶν (41)
ὑπὲρ πεδία παγετῶν ἀπέραντα,
ἐφ' ὧν μονήρης ὁ βραχνὸς κλαγκάζει γὺψ,
εἰς Ἄλπεων κατῆλθον στενωπόν. Ἐκεῖ
οἱ ἐξ Οὐρὶ ποιμένες κ' οἱ ἐξ Ἐγγελβὲργ (42)
φωνάζουσιν ἀλλήλους χαιρετώμενοι,
κ' εἰς τὰς βοσκὰς ἑνοῦνται. Ἐκεῖ ἔσβυνον
τὴν δίψαν, πίνων γάλα ἐκ τῶν παγετῶν,
τὸ καταῤῥέον εἰς ἀφρώδεις ῥύακας. (43)
Εἰς τὰς καλύβας τοῦ βουνοῦ κατέλυον,
ἐγὼ ξενίζων, ξενιζόμενος ἐγὼ,
μέχρις οὗ τέλος εἰς οἰκήσεις ἔφθασα
ἀνθρώπων ζώντων ἐν κοινωνικοῖς θεσμοῖς.
— Εἰς τὰς κοιλάδας ταύτας εἶχε πρό τινος
ἡ φήμη φθάσει τοῦ φρικτοῦ ἐγκλήματος,
κ' ἡ συμφορά μου σεβασμὸν ἐνέπνεε,
καὶ πᾶσα θύρα εὐλαβῶς μ' ἠνοίγετο!
Κατάπληκτ' ἦσαν αἱ εὐθεῖαί των ψυχαὶ
διὰ τοὺς νέους τρόπους τοὺς δυναστικούς·
διότι, ὅπως διαρκῶς αἱ Ἄλπεις των
τ' αὐτὰ παράγουν βότανα, κ' αἱ βρύσεις των
ὁμοίως ῥέουν, ἄνεμοι καὶ σύννεφα
ἀμεταβλήτως τέμνουν τὴν αὐτὴν ὁδὸν,
ὁμοίως καὶ τὰ ἤθη εὐσταθῆ ἐκεῖ
ἀπὸ προγόνων εἰς ἐγγόνους ἔμειναν,
κ' ἡ τῆς ζωῆς των ἕξις, ἀρχαιοπρεπὴς,

αὐθάδεις ἀποκρούει νεωτερισμούς.
—Ὀρέξαντές μοι τὰς τραχείας χεῖράς των,
τὰ σκωριῶντα ξίφη ἐξεκρέμασαν,
καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των χαῖρον ἔλαμπε
τὸ θάῤῥος, ὅτε εἶπα τὰ ὀνόματα
τὰ ἀνὰ πᾶν τὸ ὄρος ἱερὰ, τὸ σὸν
καὶ τὸ τοῦ Βάλθερ Φύρστ. Ὡρκίσθησαν
ὃ ὑμῖν δόξῃ πρόθυμοι νὰ πράξωσι,
καὶ ὡς θανάτου νὰ σᾶς μείνωσι πιστοί.
—Ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ξενίας ἀσφαλὴς
παρελθὼν οὕτως ἔπαυλιν μετ' ἔπαυλιν,
ὅτε κατῆλθον καὶ εἰς τὴν κοιλάδα μου,
ὅπου πολύ μου τὸ συγγενολόγιον,
καὶ τὸν πατέρα εὗρον ἄστεγον, τυφλὸν,
ἐπὶ ἀχύρου ξένου, ἄρτον τρώγοντα
ἐλέους...

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Οἴμοι! Οὐρανέ!

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Δὲν ἔκλαυσα,
τοῦ ἀπεράντου πόνου μου τὴν δύναμιν
εἰς ῥοῦν δακρύων μάταιον δὲν ἔλυσα·
ἀλλ' εἰς τὸ στῆθος προσφιλὲς κειμήλιον
αὐτὸν ἐγκλείσας, ἐστοχάσθην πράξεων.
Διέρπων πάντας τοῦ βουνοῦ τοὺς ἑλιγμοὺς,
τοὺς κρυπτοτέρους, ἰχνηλάτησα μυχοὺς,
κ' εἰς τῶν ἀλύτων παγετῶν τοὺς πρόποδας
κ' ἐκεῖ βοσκοὺς οἰκοῦντας ἀνεκάλυψα,
κ' εἰς ὅ,τι μέρος ἂν ὁ ποῦς μου μ' ἔφερε,
τῆς τυραννίας μῖσος εὕρισκον θερμόν·

διότι ὡς κ εἰς τ' ἄκρα ταῦτα ὅρια
πλάσεως ζώσης, ἂν καὶ παύει τίκτουσα
ἡ φύσις, πλὴν δὲν παύει τῶν διοικητῶν
ἡ ἀπληστία ἡ βορὸς ἁρπάζουσα.—
Αἱ ἄκανθαι τοῦ λόγου τοῦ φλογώδους μου
ἐξῆψαν τὰς καρδίας τοῦ χρηστοῦ λαοῦ,
καὶ εἰσὶ πάντες ἐκ ψυχῆς ἡμέτεροι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἔργα μεγάλα ἐν βραχεῖ κατώρθωσας.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Μείζονα ἔτι. Τὸ ὀχύρωμα Ῥοσϐὲργ
φοϐοῦνται, καὶ τὴν Σάρνην, οἱ ἀγρόται μας,
ὅτ' εἰς τοὺς βράχους καὶ εἰς τὰς ἐπάλξεις των
κρυπτόμενος, τὴν χώραν βλάπτει ὁ ἐχθρός.
Νὰ τὰ κατασκοπεύσω μόνος ἤθελον.
Ἦλθον εἰς Σάρνην, κ' εἶδον πᾶν τὸ φρούριον.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τῆς τίγριδος τὸ ἄντρον! —Ἀπετόλμησας;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἔφερον σχῆμα μοναχοῦ. Εἰς τράπεζαν
πῶς ἐκραιπάλα εἶδον ὁ Διοικητής·
ἂν καταστέλλω, κρίνε, τὴν καρδίαν μου.
Τὸν εἶδον τὸν κακοῦργον· δὲν τὸν ἔσφαξα!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὴν τόλμην σου ἡ τύχη ἐϐοήθησε.
(Ἐν τούτοις προὐχώρησαν καὶ οἱ λοιποὶ καὶ ἦλθον πλησίον τῶν δύω.)
Εἰπέ μοι τώρα τίνες οὗτ' οἱ φίλοι σου,
κ' οἱ καλοὶ ἄνδρες οἱ ἀκολουθοῦντές σε;
Νὰ γνωρισθῶμεν πρέπει, ν' ἀνοιχθῇ
καρδία εἰς καρδίαν ἐμπιστευτικῶς.

ΜΑΪΕΡ.

Εἰς τοὺς τρεῖς τόπους, Κύριε, τίς σ' ἀγνοεῖ;
Ὁ Μάϊερ εἶμαι εἰς τὴν Σάρνην, καὶ αὐτὸς
εἶν' ὁ ἀνεψιός μου Στροὺθ ἐκ Βιγκελρείδ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Διόλου δὲν μοὶ λέγεις ὄνομ' ἄγνωστον.
Βιγκελρεὶδ ἦτον ὁ φονεύσας δράκοντα (44)
εἰς Βάϊλερ, τὸν βάλτον, καὶ ἀποθανὼν (45)
κατὰ τὴν πάλην.

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Ἦτον πρόγονος ἐμὸς,
Κύριε Βέρνερ.

ΜΕΛΧΘΑΛ (δεικνύων δύω χωρικούς.)

Οὗτοι πέραν κατοικοῦν
τοῦ δάσους. Εἶναι ἄνθρωποι τοῦ Ἐγγελβὲργ,
τῆς μονῆς. Ὅμως μὴ καταφρονῆτέ τους
διότι εἶναι ὑπηρέται, καὶ οὐχὶ
ἐπὶ γαιῶν των, ὡς ἡμεῖς ἐλεύθεροι.
Εἰσὶ τοῦ τόπου φίλοι, κ' εὐϋπόληπτοι.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς αὐτούς.)

Δότε τὰς χεῖρας. Τίς ὁ καυχησόμενος
ὅτι οὐδένα ἐπὶ γῆς ὑπηρετεῖ;
Ἄλλως, εἰς πᾶσαν τάξιν θάλλ' ἡ ἀρετή.

ΚΟΡΡΑΔ ΟΥΝ.

Ὁ Ῥέδδιγγ, ὁ ἀρχαῖος δημογέρων μας.

ΜΑΪΕΡ.

Ὢ! τὸν γνωρίζω. Εἴμεθα ἀντίδικοι.
Δι' ἓν ἀρχαῖον κτῆμα δικαζόμεθα.
— Κύριε Ῥέδιγγ, εἰς τὸ δικαστήριον
ἐχθροὶ, ἐνταῦθα σύμφωνοι!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Λόγος καλός!

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Ἀκούετε; Τὸ κέρας εἶναι τοῦ Οὐρί.

(Δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν κατέρχονται ἔνοπλοι τοὺς βράχους.) φέροντες δαυλούς.)

ΑΝΣ ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ.

Δὲν καταβαίν' ἰδέτε μετὰ τῶν λοιπῶν
ὁ ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ ὁ εὐσεβής,
ὁ ἱερεύς μας; Οὔτε κακοπάθειαν
φοβεῖται, οὔτε σκότος· τοῦ λαοῦ ποιμήν!

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ὁ ἀναγνώστης, κ' ἔπειτα ὁ Βάλθερ Φύρστ.
Ὁ Τέλλος ὅμως μετ' αὐτῶν δὲν φαίνεται.

Ὁ ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ, ὁ ἱερεὺς ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ, ὁ ἀναγνώστης ΠΕΤΕΡΜΑΝ, ὁ ποιμὴν ΚΟΥΟΝΗΣ, ὁ κυνηγὸς ΒΕΡΝΗΣ, ὁ ἁλιεὺς ΡΟΥΟΔΗΣ, καὶ πέντε ἕτεροι ΧΩΡΙΚΟΙ. Ὅλοι ὁμοῦ τριάκοντα τρεῖς τὸν ἀριθμὸν προχωροῦσιν εἰς τὸ προσκήνιον, καὶ ἵστανται περὶ τὴν πυράν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἰδού, ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ μας λοιπόν,
ἐπὶ τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου, ἕρπομεν
κρυπτοβατοῦντες, ὅπως κρύπτονται φονεῖς,
καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, τὸ ἐφαπλοῦν
τὸν μελανὸν μανδύαν εἰς ἐγκλήματα
καὶ εἰς συνωμοσίας, τὸ δικαίωμα
ἡμῶν ζητοῦμεν, τὸ ἡμέρας διαυγοῦς
καὶ τοῦ ἡλίου λάμπον φαεινότερον!

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Δὲν βλάπτει. Ὅ,τ' ὑφαίνει νὺξ ἡ σκοτεινή,
πρὸ τοῦ ἡλίου διαλάμπον θὰ φανῇ.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Ἀκούσατέ μου τί μ' ἐμπνέει ὁ Θεός!
Ἱστάμεθα ἐνταῦθα ὡς βουλὴ λαοῦ,
καὶ ἀντὶ ἔθνους ὁλοκλήρου μένομεν.
Κατὰ τ' ἀρχαῖα ἂς συνεδριάσωμεν,
ὡς ἐν ἠρέμοις χρόνοις ἦν τὸ ἔθιμον.
Τῆς συνελεύσεώς μας τὸ παράτυπον
τοῦ χρόνου ἡ ἀνάγκη δικαιολογεῖ.
Ὅπου τελεῖται δίκαιον, εἶν' ὁ Θεός,
κ' ὑπὸ τὸν οὐρανόν του νῦν καθήμεθα.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὡς τὸ πρὶν, ἔστω, ἂς συνεδριάσωμεν.
Νὺξ εἶναι· μᾶς φωτίζει πλὴν τὸ δίκαιον.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ὁ ἀριθμὸς ἂν λείπῃ, ἀλλὰ πάρεισι
τοῦ ἔθνους αἱ καρδίαι καὶ οἱ ἄριστοι.

ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΟΥΝ.

Τ' ἀρχαῖά μας βιβλία ἂν δὲν ἔχωμεν,
ἐγγεγραμμένα εἶν' εἰς τὰς καρδίας μας.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Λοιπὸν τὸν κρίκον ἂς ἀποτελέσωμεν.
Ἂς στήσωμεν τὰ ξίφη τῆς δυνάμεως. (45)

ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ.

Ἐπὶ τὴν ἕδραν ἀναβῆτ' ὁ πρόεδρος,
κ' οἱ κλήτορές του στήτωσαν πέριξ αὐτοῦ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

Τρία τὰ ἔθνη. Ἀλλ' εἰς ποῖον τῶν τριῶν
θ' ἀνήκ' ἡ προεδρεία ἐπὶ τῶν λοιπῶν;

ΜΑΪΕΡ.

Τὸ Σβύτς ἂς ἀντερίσῃ μετὰ τοῦ Οὐρί.
Τὸ Οὐντερβάλδεν παραιτεῖται τῆς τιμῆς.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Δὲν ἀπαιτοῦμεν. Οἱ ἱκέται εἴμεθα,
οἱ ἐπικαλεσθέντες φίλους ἰσχυρούς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Εἰς τὸ Οὐρὶ τὸ ξίφος! Ἡ σημαία του
ἡγεῖτ' ἐν ταῖς στρατείαις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὄχ', ἡ τιμὴ τοῦ ξίφους ἔστω εἰς τὸ Σβύτς.
Τὸ γένος πάντες ἐξ ἐκείνου ἕλκομεν.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Τὴν διαμάχην ταύτην σας τὴν εὐγενῆ
ἐγὼ νὰ συμβιβάσω. Ἂς προΐσταται
τὸ Σβὺτς ἐν λόγοις, ἐν πολέμῳ τὸ Οὐρί.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (δίδων τὸ ξίφος τῷ Σταυφάχερ.)

Τὸ λοιπὸν λάβε.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἐγὼ ὄχι. Ἡ τιμὴ
ἀνήκ' εἰς τὰ πρεσβεῖα.

Ο ΕΝ ΑΥΛῌ.

Ἀριθμὸν ἐτῶν
ἔχ' ὑπὲρ πάντας ὁ σιδηρουργὸς Οὐλρίχ.

Ο ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ.

Χρηστὸς ἀνὴρ, ἀλλ' ὄχι αὐτοκέφαλος.
Οὐδεὶς δουλεύων εἶναι δικαστὴς ἐν Σβύτς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ Ῥέδιγγ, δημογέρων πρίν;
Ποῖον ζητοῦμεν ἄλλον ἀξιώτερον;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Πρόεδρος ἔστω, τῆς συνόδου ἀρχηγός.
Τὴν χεῖρα ἂς ἐγείρῃ ὅστις συμφωνεῖ.

(Πάντες ὑψοῦσι τὴν δεξιάν.)

ΡΕΔΙΓΓ (προβαίνων εἰς τὸ μέσον.)

Ἐπὶ βιβλίου ἐπειδὴ δὲν δύναμαι,
εἰς τοὺς ἀστέρας τ' οὐρανοῦ ὀρκίζομαι,
ποτὲ, οὐδόλως τοῦ δικαίου ν' ἀποστῶ.

(Στήνουσι δύω ξίφη ἐμπρός του· ὁ κύκλος σχηματίζεται πέριξ του. Οἱ τοῦ Σδὺτς εἰσὶν ἐν τῷ μέσῳ, οἱ τοῦ Οὐρὶ δεξιῶς, οἱ τοῦ Οὐντερβάλδεν ἀριστερῶς. Ὁ Ῥέδιγγ ἵσταται στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ξίφους του.)

Τοὺς τρεῖς λαοὺς τοῦ ὄρους τί συνήγαγε
παρὰ τῆς λίμνης τὴν ἀκτὴν τὴν ἄξενον
κατὰ τὰς ὥρας φαντασμάτων νυκτικῶν;
Εἰς τί ὁ νέος ἀφορᾷ δεσμὸς ἡμῶν,
ὃν τῶν ἀστέρων δέομεν ἀπέναντι;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (προχωρῶν εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου.)

Δεσμὸς δὲν εἶναι νέος ὃν συνδέομεν.
Τῶν παναρχαίων χρόνων τὸν προγονικὸν
ἀνανεοῦμεν. Μάθετε, ὦ σύντροφοι,
ὅτι ἂν λίμνη, ὄρη μᾶς χωρίζωσι,
κ' ἰδίως κυβερνᾶται ἕκαστος λαὸς,
ἀλλ' εἴμεθα ἓν γένος, ἑνὸς αἵματος,
κ' ἐκ τῆς αὐτῆς κοιτίδος ἐξερχόμεθα.

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Ἆ! Τ' ᾄσματά μας ψάλλουσιν ἀλήθειαν (46)
λοιπὸν, ἐκ ξένης γῆς πῶς ἐπῳκήσαμεν;
Εἰπέ μας ὅ,τι περὶ τούτου σοι γνωστὸν,
ἵνα ὁ νέος δεσμὸς οὗτος ἱδρυθῇ
ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ ἀρχαίου μας.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἰδοὺ τί διηγοῦνται γέροντες βοσκοί.
—Λαὸς ὑπῆρχε μέγας, πρὸς βοῤῥᾶν οἰκῶν
ἐκτὸς τῆς χώρας ταύτης. Ἦλθε δέ ποτε

μεγάλη σιτοδεία. Τότε τὸ κοινὸν
ν' ἀποφασίσῃ ἠναγκάσθη, κληρωτὸς
πᾶς δέκατος πολίτης τὴν πατρίδα του
νὰ καταλίπῃ.— Τοῦτο δὲ κ' ἐγένετο.
Γυναῖκες, ἄνδρες, μέγα πλῆθος, ἐν κλαυθμοῖς
ἀπῆλθον πρὸς τὰς χώρας τὰς μεσημβρινάς,
διὰ τοῦ ξίφους τὴν ὁδόν των τέμνοντες
ἐν Γερμανίᾳ, μέχρι τῶν δασοσκεπῶν
ὀρέων τούτων· οὐδὲ πρὶν ἀπηύδησαν,
παρὰ εἰς τὴν ἀγρίαν ὅταν ἔφθασαν
κοιλάδα, ὅπου εἰς πεδίον κελᾳδεῖ
τὸ ῥεῦμα τῆς Μουόττας. Δὲν ὑπῆρχ' ἐκεῖ (47)
ἀνθρώπου ἴχνος. Ἵστατο δ' εἰς τὴν ἀκτὴν
καλύβη μόνη· παρ' αὐτὴν δ' ἐκάθητο
ἄνθρωπος περιμένων τὴν διάβασιν.
Νὰ εἶναι θυελλώδης ἄπλους ἔτυχεν
ἡ λίμνη. Τότε φέροντες τὰ βλέμματα
ἐπὶ τὴν χώραν, εἶδον δάση εὔσκια,
γενναίας βρύσεις, καὶ πῶς τὴν πατρίδα των
εὕρισκον πάλιν ἐφάνη τοῖς κ' ἔδοξεν
αὐτοῖς, ἐκεῖ νὰ μείνουν, καὶ ἀνήγειραν
τὸ παλαιὸν χωρίον Σβύτς. Ἐπίπονον
καιρὸν πλὴν εἶχον ὡς νὰ ἐξορύξωσι
τὰς περιπεπλεγμένας ῥίζας τῶν δασῶν.
Ἡ γῆ δὲ ὅταν ἔπαυσε νὰ ἐπαρκῇ
εἰς τὸ αὐξάνον πλῆθος ἐξετάθησαν
μέχρι τοῦ μαύρου ὄρους, μέχρι τῶν λευκῶν (48)
παγοστεγάστων κορυφῶν, ὑφ' ἃς λαὸς
κρύπτεται ἄλλος, ἄλλας γλώσσας ὁμιλῶν. (49)
Ἔκτισαν τὸ χωρίον Στὰνς εἰς τὸ Κερνβὰλδ,

καὶ κατὰ τὴν κοιλάδα Ῥέϋς, τὸ Ἀλτόρφ.
Πλὴν τῆς ἀρχῆς των πάντοτε ἐμνήσθησαν·
καὶ πάντοτ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀλλογενῶν
ὅσ' εἰς τὸν τόπον ἔκτοτε κατῴκησαν,
οἱ πρῶτοι ἄνδρες διακρίνονται τοῦ Σβύτς.
Γνωρίζονται τὸ αἷμα κ' αἱ καρδίαι των.

(Δίδει τὰς χεῖρας δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς.)

Ο ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ.

Μιᾶς ἐσμὲν καρδίας, ἑνὸς αἵματος.

ΠΑΝΤΕΣ (δίδουσιν ἀλλήλους τὰς χεῖρας.)

Ἐσμὲν ἓν ἔθνος, καὶ θὰ πράξωμεν ὡς ἕν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὰ δ' ἄλλα ἔθνη ξένον φέρουσι ζυγὸν,
κ' ἔκλιναν τὸν αὐχένα ὑπὸ νικητήν.
Ὑπάρχουσι δὲ κ' ἔνδον τῶν ὁρίων μας
οἱ μέτοικοι οἱ ξένοις ὑποκείμενοι,
καὶ ἡ δουλεία διαδοχικῶς χωρεῖ.
Ἡμεῖς δὲ, τῶν ἀρχαίων Ἑλβετῶν κορμὸς,
εἴχομεν σώσει τὴν ἐλευθερίαν μας,
ὑφ' ἡγεμόνας γόνυ δὲν ἐκλίναμεν,
καὶ τῶν Αὐτοκρατόρων ἐζητήσαμεν
τὴν προστασίαν μόνον οἰκειοθελῶς.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Τὴν σκέπην ἐλευθέρως ἐξελέξαμεν
τῆς Βασιλείας. Ἐν ἐπιστολαῖς ῥητῶς
τοῦ Φρειδερίκου ταῦτα περιέχονται. (50)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἄνευ κυρίου ὁ ἐλευθερώτερος
δὲν εἶναι· πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κεφαλὴ,
καὶ κριτὴς ἄρχων, ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἔριδας

τὸ δίκαιον ν' ἀντλῆται. Οἱ πατέρες μας
ἕνεκα τούτου ὅσην γῆν κατέκτησαν
ἐπὶ ἐρήμων, εἰς τὸν Αὐτοκράτορα
ἀνέθηκαν τιμῶντες, ὅστις κύριος
ἐστὶ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς ξένης γῆς·
κ' ἐδέχθησαν δουλείαν ὅπλων εὐγενῆ,
ὡς πάντες εἰς τὸ κράτος οἱ ἐλεύθεροι.
Τῶν ἐλευθέρων τὸ καθῆκον εἶν' αὐτὸ,
νὰ σώζωσι τὸ κράτος ὑφ' οὗ σώζονται.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Πᾶν ὑπὲρ τοῦτο εἶναι δούλων ἔνδειξις.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁσάκις ἡ στρατεία ἦν ἡ πάνδημος,
παραταχθέντες ὑπὸ τὴν σημαίαν του,
τὰς μάχας του προθύμως ἐπολέμησαν.
Ἐν ὅπλοις εἰς τὴν ξένην ἐξεστράτευσαν,
τὸ στέμμα ἵνα λάβῃ τὸ Ῥωμαϊκόν.
Ἐκυβερνῶντο δὲ κατ' οἶκον, χαίροντες,
κατὰ τ' ἀρχαῖα, κατὰ νόμον ἴδιον·
ὁ δ' Αὐτοκράτωρ μόνον ἐπὶ φονικῶν
τὴν δίκην εἶχε, διὰ κόμητος ἀσκῶν
αὐτὴν μὴ κατοικοῦντος ἐν τῇ χώρᾳ μας.(51)
Συμβάντος φόνου, ἐκαλεῖτο ἔξωθεν,
καὶ ἐν ὑπαίθρῳ, ἀτεχνάστως, καθαρῶς,
μὴ εἰς ἀνθρώπους ἀφορῶν, ἐψήφιζε.
Ποῦ ἐστὶν ἴχνος ὅτι δοῦλοι εἴμεθα;
Ἂν ἄλλος ἄλλα οἶδεν, ἃς μᾶς τὰ εἰπῇ.

Ο ΕΝ ΑΥΛΗ.

Ὄχι· τὰ πάντα ἔχουσιν ὡς λέγετε.
Τὴν τυραννίαν δὲν ἠνέχθημεν ποτέ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Εὐπειθῆ οὔτε εἰς τὸν Αὐτοκράτορα
ἐκλίναμεν αὐχένα, ὅτ' ἐλύγισε
τοῦ κράτους του τὸν νόμον ὑπὲρ τοῦ Παππᾶ. (52)
Οἱ μοναχοὶ τῆς Σκήτης ὅτ' ἐζήτησαν
ὑπὸ τὴν Ἄλπιν νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι
τὰ παλαιά μας πάτρια βοσκήματα,
καὶ ἦλθε γράμμα φέρων ὁ ἡγούμενος
δωροῦν αὐτοῖς τὴν χώραν τὴν ἀδέσποτον,
καὶ ἡμῶν ὅλως ἀγνοοῦν τὴν ὕπαρξιν,
εἴπομεν· «Νόθος ἡ ἐπιστολή. Οὐδεὶς,
οὐδ' Αὐτοκράτωρ, νὰ δωρήσῃ δύναται
ὅ,τ' εἶναι ἡμῶν κτῆμα. Ἂν μᾶς ἀρνηθῇ
ἡ Βασιλεία δίκαιον, εἰς τὰ βουνὰ
καὶ ἄνευ Βασιλείας δὲν χανόμεθα.» (53)
—Τοιαῦτα εἶπον οἱ πατέρες μας. Ἡμεῖς
νὰ ὑποστῶμεν τὸν ἐπαίσχυντον ζυγόν;
καὶ ξένοι δοῦλοι νὰ μᾶς ἐπιβάλλωσιν
ὅ,τι ὁ Αὐτοκράτωρ ὁ πανίσχυρος
δὲν δικαιοῦται; — Ταύτην κατηρτίσαμεν
τὴν χώραν διὰ πόνου τῶν χειρῶν ἡμῶν,
τὸ δάσος τῶν ἀγρίων ἄρκτων δίαιταν,
εἰς οἴκησιν ἀνθρώπων μετεπλάσαμεν,
τὰ θρέμματα τῶν βάλτων τὰ φαρμακερὰ,
τὸ σπέρμα τῶν δρακόντων ἐφονεύσαμεν,
τὸν ὁμιχλώδη πέπλον διεῤῥήξαμεν,
ὅστις ἡπλοῦτο μέλας εἰς τὴν ἔρημον,
ἐθραύσαμεν τοὺς βράχους, ἐκρεμάσαμεν
ἐπὶ βαράθρων ἀσφαλῆ τὴν στενωπὸν
τῷ ὁδοιπόρῳ, ἔχομεν χιλιετῆ

τῆς γῆς τὴν κτῆσιν,—κ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μας
θὰ ἔλθῃ δοῦλος ξένος ἅλυσιν αἰσχρὰν
νὰ μᾶς χαλκεύῃ, ὕβριν ἐπιφέρων μας;
Τοιαύτης βίας δὲν ὑπάρχει ἐκφυγή;

(Μεγάλη κίνησις μεταξὺ τῶν παρεστώτων.)

Οὐχί! Ἡ τυραννία ἔχει ὅρια.
Ἂν ὁ δουλεύων δὲν εὑρίσκῃ δίκαιον
θλιβόμενος, τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν
θαῤῥῶν ἐκτείνει, καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ
τὸ δίκαιόν του τὸ ἐκεῖ κρεμάμενον,
ὡς οἱ ἀστέρες, ἄθραυστον, αἰώνιον·—
τῆς φύσεως ἡ σχέσις ἐπανέρχεται
ἡ παναρχαία, σχέσις καθ' ἣν ἄνθρωπος
ἀπέναντι ἀνθρώπου μόνον ἵσταται,—
καὶ μέσον τελευταῖον, ὅταν ἄλλο πᾶν
ἐξαντληθῇ, τῷ μένει ἡ ῥομφαία του.—
Κατὰ τῆς βίας νὰ ὑπερασπίσωμεν
τὸ πρῶτον ἀγαθόν μας δικαιούμεθα.—
Ὑπὲρ πατρίδος ἐγειρόμεθα λοιπὸν,
ὑπὲρ τῶν γυναικῶν μας καὶ τῶν τέκνων μας!

ΠΑΝΤΕΣ (κτυπῶντες τὰ ξίφη των.)

Ὑπὲρ τῶν γυναικῶν μας καὶ τῶν τέκνων μας!

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ (προβαίνων εἰς τὸν κύκλον)

Πρὶν ἢ τὸ ξίφος σύρετε, σκεφθῆτέ το.
Ἴσως σᾶς εἶναι ἐν εἰρήνῃ δυνατὸν
τὸν Βασιλέα νὰ ἐξιλεώσητε,
καὶ μίαν ἴσως λέξιν ὡς προφέρετε,
οἱ τύραννοί σας νὰ σᾶς κολακεύωσι.
—Προσφύγετε εἰς ὅ,τι προετράπητε
πολλάκις, καὶ τοῦ κράτους ἀποσπώμενοι,

εἰς τῆς Αὐστρίας δόθητε τὴν δύναμιν.—

ΟΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ.

Ὁ ἱερεὺς τί λέγει; Νὰ ὀμόσωμεν
ἡμεῖς εἰς τὴν Αὐστρίαν;

Ο ΕΝ ΒΥΕΛ.

Μὴ ἀκούετε.

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Προδότης συμβουλεύει, τοῦ λαοῦ ἐχθρός!

ΡΕΔΙΓΓ.

Ἑταῖροι, ἡσυχίαν!

ΣΕΒΑΣ.

Ὅρκον τίς; ἡμεῖς
εἰς τὴν Αὐστρίαν μετὰ τόσον ὄνειδος!

Ο ΕΚ ΦΛΥΗΣ.

Εἰς πίεσιν νομίζουν θὰ ἐνδώσωμεν
οἱ μὴ ἐνδόντες εἰς θωπείαν!

ΜΑΪΕΡ.

Τότε δὴ
θὰ ἦμεν δοῦλοι καὶ θὰ τὸ ἠξίζομεν.

Ο ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ.

Ἐκτὸς τοῦ νόμου ἔστω τοῦ τῶν Ἐλβετῶν
ὁ εἰς Αὐστρίαν προκαλῶν ὑποταγήν.
Ὦ πρόεδρε, προτείνω ἡ συνέλευσις
ὡς πρῶτον τοῦτο νὰ ψηφίσῃ νόμον της.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Εἰς τὴν Αὐστρίαν ὅς προτείν' ὑποταγὴν,
ἄτιμος ἔστω, καὶ τῶν νόμων μας ἐκτός.
Καθεὶς ἂς τῷ ἀρνῆται τὴν ἑστίαν του.

ΠΑΝΤΕΣ (ὑψοῦντες τὴν δεξιάν.)

Θέλομεν οὕτως. Ἔστω νόμος.

ΡΕΔΙΓΓ (μετά τινα παῦσιν.)

Ἔγεινε.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Διὰ τοῦ νόμου τούτου εἶσθ' ἐλεύθεροι.
Δὲν θέλει παρ' Αὐστρίας ποτ' ἐκβιασθῇ
ὅ,τι ἀντέσχεν εἰς προτάσεις προσηνεῖς.

ΙΟΣΤ ΕΚ ΒΑΪΛΕΡ.

Προβῶμεν εἰς ἑτέρας πράξεις.

ΡΕΔΙΓΓ.

Σύντροφοι,
Πᾶν γλυκὺ μέτρον ἆρα ἐξηντλήσαμεν;
Πάσχομεν ἴσως ταῦτα παρὰ θέλησιν
τοῦ Βασιλέως, ἴσως ἐν ἀγνοίᾳ του.
Καὶ τοῦτο ἂς μὴ μείνῃ ἀδοκίμαστον.
Ἂς φθάσουν τὰ δεινά μας εἰς τὰ ὦτά του,
πρὶν πειραθῶμεν βίας, ἥτις πάντοτε
δεινή, καὶ τοῦ δικαίου ἂν ὑπερμαχῇ.
Ὅπου ἡ ἀνθρωπίνη παύει ἀρρωγή,
ἐκεῖ ἡ θεία ἄρχεται βοήθεια.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Κόῤῥαδον Οῦν.)

Εἰς σὲ ὁ λόγος. Ἔχθες ὅ,τι σοι γνωστόν.

ΚΟΡΡΑΔΟΣ ΟΥΝ.

Εἰς Ῥεινφὲλδ, ἤμην, εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος (54)
τὴν ἕδραν, ὅπου παρὰ τῶν Διοικητῶν
ἀπῆλθον νὰ ἐκθέσω ὅσα πάσχομεν,
καὶ νὰ ζητήσω τὰ ἐπικυρούμενα
ὑπὸ παντὸς τὸν θρόνον ἀναβαίνοντος
τῶν ἡμετέρων προνομίων γράμματα.
Ἀπεσταλμένους εὗρον πόλεων πολλῶν
τῆς χώρας τῶν Σοάβων καὶ τῶν Ῥηνικῶν

ἀκτῶν. Λαβόντες πάντες τὰς περγαμηνὰς,
φαιδροὶ ἀπῆλθον. Ἀλλ' ἐμὲ, τὸν παρ' ὑμῶν
πεμφθέντα, εἰς συμβούλους μὲ παρέπεμψαν,
οἵτινες λόγους μόνους μ' ἔδωκαν κενούς.
Ὁ Αὐτοκράτωρ εἶπον πῶς δὲν εὐκαιρεῖ,
πῶς θὰ σκεφθῇ κατόπιν καὶ περὶ ἡμῶν.
—Ὡς διηρχόμην τὰς αἰθούσας κατηφὴς,
τὸν Δοῦκα Χάνσεν εἶδον, ὅστις ἔκλαιεν (54')
ἐπὶ ἐξώστου· παρ' αὐτὸν τοὺς εὐγενεῖς,
τὸν Βὰρτ καὶ Τέγερφέλδον. Μ' εἶπον δὲ αὐτοὶ
καλέσαντές με· «Βοηθεῖσθε μόνοι σας!
»Παρὰ τοῦ Βασιλέως μὴ τὰ δίκαια
»προσμένετε, τὸ τέκνον ἂν τοῦ ἀδελφοῦ
»γυμνῶν, ἁρπάζει τὴν κληρονομίαν του.
»Ὁ Δοὺξ τὸν κλῆρον τῷ ζητεῖ τὸν μητρικόν.
»Ἐνήλιξ εἶναι, ἱκανὸς νὰ κυβερνᾷ
»λαοὺς καὶ χώρας. Τί τῷ ἀπεκρίθησαν;
»Ἀνθέων στέμμα θέτων εἰς τὰς τρίχας του
»ὁ Βασιλεὺς, τῷ εἶπε· Τοῦτο κόσμημα
»ἐστὶν ἁρμόζον εἰς τὴν ἡλικίαν σου.»

Ο ΕΠΙ ΤΟΙΧΟΥ.

Ἰδού. Δικαιοσύνην μὴ προσμένετε
παρὰ τοῦ Βασιλέως. Βοηθεῖσθε μόνοι σας.

ΡΕΔΙΓΓ.

Δὲν μένει ἄλλο. Τώρα συμβουλεύσατε,
τὸ ἔργον πῶς φρονίμως τελεσθήσεται.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (Προχωρεῖ εἰς τὸν κύκλον.)

Τί θέλομεν; Τὴν βίαν ν' ἀποσείσωμεν,
τ' ἀρχαῖα δίκαιά μας, κληρονόμημα,
τῶν προπατόρων, ταῦτα νὰ φυλάξωμεν,

οὐχὶ δὲ νέα νὰ ἐπιδιώξωμεν.
Τοῦ Βασιλέως ἔστω τὸ τῷ Βασιλεῖ
ἀνῆκον. Ὅστις ἔχει κύριον, αὐτῷ
ὑπηρετήτω.

ΜΑΪΕΡ.

Παρ' Αὐστρίας κτήματα
ἐνοικιάζω.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τῇ Αὐστρίᾳ πλήρονε.

ΙΟΣΤ ΕΚ ΒΑΪΛΚΡ

Τελῶ εἰς τοὺς Κυρίους Ῥαπερσβεὶλ. (55)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τελῶν
ἐξακολούθει.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Εἰς τὴν Θεομήτορα
ὡρκίσθην τῆς Ζυρίχης.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Δὸς εἰς τὴν μονὴν
τὰ τῆς μονῆς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸ κράτος μόνον πάροχον
εἰς ἐμὲ εἶναι ὅλων τῶν κτημάτων μου.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἔστ' ὅ,τι πρέπει, ἀλλ' οὐδὲν ὑπὲρ αὐτό.
Διοικητὰς καὶ ξένους δούλους θέλομεν
ἀποδιώξει, ῥίπτοντες τοὺς πύργους των,
ἀναιμωτὶ, ἂν εἶναι τρόπος. Ἂς ἴδῃ
ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι ἐβιάσθημεν
τὸ εὐλαβὲς καθῆκον ν' ἀθετήσωμεν.

Ἐντὸς ὁρίων μένοντας ἂν μᾶς ἰδῇ,
ἴσως νικήσῃ τὴν ὀργήν του συνετῶς.
Εὔλογον φόβον διεγείρει ὁ λαὸς,
ὅστις, ξιφήρης, μένει μετριοπαθής.

ΡΕΔΙΓΓ.

Ἀλλὰ, εἰπέτε, πῶς θὰ ἐνεργήσωμεν;
Τὰ ὅπλα ἔχει εἰς τὰς χεῖρας ὁ ἐχθρός.
Βεβαίως ἐν εἰρήνῃ δὲν θ' ἀποσυρθῇ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Θ' ἀποσυρθῇ ἐνόπλους ἅμα μᾶς ἰδῇ.
Πρὶν ὁπλισθῇ κ' ἐκεῖνος, ἃς προλάβωμεν.

ΜΑΪΕΡ.

Εὔκολος λόγος, πλὴν τὸ πρᾶγμα δύσκολον!
Ἔχομεν εἰς τὸν τόπον δύω φρούρια,
τοῦ ἐχθροῦ σκέπην, εἰς ἡμᾶς δὲ κίνδυνον,
ἐὰν εἰσβάλῃ ἐχθρικῶς ὁ βασιλεύς.
Τὸ Ῥόσβεργ καὶ ἡ Σάρνη νὰ καταχτηθοῦν
ἀνάγκη, πρὶν αἱ χῶραι κινηθοῦν αἱ τρεῖς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἐὰν χρονοτριβῶμεν, δὲν θὰ λάθωμεν.
Εἰς πολλοὺς εἶναι τὸ μυστήριον γνωστόν.

ΜΑΪΕΡ.

Προδόται δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς τόπους μας.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Προδότης καὶ ὁ ζῆλος εἶν' ἐνίοτε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἐὰν ἀργῶμεν, συμπληρώσας εἰς Ἀλτόρφ
τὸν πύργον, ὀχυροῦται ὁ διοικητής.

ΜΑΪΕΡ.

Ἐγωϊστῶν ὁ λόγος.

ΣΙΓΡΙΣΤ.

Εἶσαι ἄδικος.

ΜΑΪΕΡ (ἐξαπτόμενος).

Ἄδικος! Τοῦτο τὸ Οὐρὶ θὰ μᾶς εἰπῇ!

ΡΕΔΙΓΓ.

Τοῦ ὅρκου σας μνησθῆτε. Ἡσυχάσατε.

ΜΑΪΕΡ.

Ναί, ἂν συνεννοῶνται τὸ Οὐρὶ καὶ Σβύτς,
ἡμεῖς βεβαίως πρέπει νὰ σιγήσωμεν.

ΡΕΔΙΓΓ.

Νὰ σ' ἐγκαλέσω πρέπ' εἰς τὴν ὁμήγυριν.
Ταράττει τὴν εἰρήνην ἡ θερμή σου φρήν.
Δὲν εἶναι ὁ σκοπός μας εἷς καὶ ὁ αὐτός;

ΒΙΓΚΕΛΡΕΙΔ.

Τὰς ἑορτὰς ἀνίσως περιμείνωμεν,
κατὰ τὸ ἔθος τότε ὅλ' οἱ κάτοικοι
ἔχουν νὰ φέρουν δῶρα εἰς τὸν ἄρχοντα.
Νὰ εὑρεθῶσι δέκα ἕως δώδεκα
δύνανται οὕτως ἄνδρες εἰς τὸ φρούριον,
αἰχμὰς ὀξείας εἰς τοὺς κόλπους κρύπτοντες,
ἃς εἰς τὰς ῥάβδους εὐχερῶς προσάπτουσι·
διότι εἰς τὸν πύργον ἔνοπλος οὐδεὶς
εἰσδύει. Μένουν εἰς τὸ δάσος οἱ πολλοί,
καὶ ὡς ἐκεῖνοι τῶν πυλῶν κρατήσωσιν,
ἓν σάλπισμα! κ' ἐξαίφνης ἐξορμήσαντες
ἐκ τῆς ἐνέδρας, ἥρπασαν τὸ φρούριον.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἀναλαμβάνω τὸ Ῥοσβὲργ ἐγώ.—Ἐκεῖ
ὑπάρχει κόρη ἥτις μ' εἶναι εὐμενής.
Θέλω τὴν πείσει κλονουμένην κλίμακα

νὰ μοὶ κρεμάσῃ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.
Ν' ἀναβῶ μόνον, σύρω τοὺς ἑταίρους μου.

ΡΕΔΙΓΓ.

Θέλησις πάντων εἶναι ἡ ἀναβολή;

(Οἱ πλεῖστοι ἀνατείνουσι τὰς χεῖρας.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (μετρήσας τὰς ψήφους.)

Ὑπὲρ, εἰκοσιμία, δώδεκα κατά.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Καθ' ἣν ἡμέραν πέσωσι τὰ φρούρια,
τὴν ἀγγελίαν δίδομεν διὰ καπνοῦ
εἰς ὄρος ἀπὸ ὄρους· τὴν ἐξέγερσιν
εἰς τὰς πρωτίστας πόλεις προκηρύττομεν·
καὶ ὅπλα ὡς ἴδωσιν οἱ διοικηταὶ,
ἀμύνης θ' ἀποστῶσιν, ἔστε βέβαιοι,
καὶ συνοδίαν θὰ δεχθῶσι πρόθυμοι,
ἐκτὸς τοῦ τόπου νὰ τοὺς φέρ' εἰρηνικῶς.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ Γέσλερ ὅμως μόνος εἶν' ἐπίφοβος.
Πληθὺς ἱππέων τὸν φρουρεῖ. Ἀναιμωτὶ
δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ, οὐδ' ἐκδιωχθεὶς
θὰ εἶναι διὰ τοῦτο ἀβλαβής· αὐτοῦ
δύσκολον νὰ φεισθῶμεν, κ' ἐπικίνδυνον.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Τὴν πρώτην θέσιν τοῦ κινδύνου δότε μοι.
Ὁ Τέλλος τὴν ζωήν μου ἔσωσεν· αὐτὴν
προθύμως δίδω ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου.
Ηὐχαριστήθην· τὴν τιμήν μου ἔσωσα.

ΡΕΔΙΓΓ.

Ὁ χρόνος βουληφόρος. Περιμείνατε.
Πολλάκις φέρει κ' ἡ στιγμὴ τ' ἀνέλπιστα.

Ἀλλὰ ἰδέτε· διανυκτερεύομεν
ἐδῶ, κ' ἐν τούτοις ἡ Ἠὼς εἰς τὰ βουνὰ
φλέγοντας θέτει ἀκροφύλακας. Καιρός!
Ἀναχωρῶμεν, πρὶν μᾶς καταλάβῃ φῶς.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἀμεριμνῆτε, καὶ ἡ νὺξ ὑποχωρεῖ
βραδέως μόνον ἀπὸ τῶν κοιλάδων μας.

(Πάντες ἀπεκαλύφθησαν αὐτομάτως, καὶ θεωροῦσι σιγῶντες καὶ μετ' εὐλαβείας τὸ λυκαυγές.)

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Εἰς τὸ φῶς τοῦτο τὸ προασπαζόμενον
ἡμᾶς πρὸ πάντων τῶν λαῶν, τῶν πνιγηρὰν
ἀναπνεόντων ἀτμοσφαῖραν πόλεων,
ὀμώσωμεν τὸν ὅρκον τοῦ δεσμοῦ ἡμῶν.
— Πάντες ἓν ἔθνος ἀδελφῶν ἐσόμεθα,
ἐν πόνοις κ' ἐν κινδύνοις ἀδιαίρετον.

(Πάντες ἐπαναλαμβάνουσι τὸν ὅρκον, ὑψοῦντες τὰ τρία δάκτυλα τῆς δεξιᾶς.)

— Ὡς οἱ πατέρες, ζήσωμεν ἐλεύθεροι,
ἀντὶ δουλείας προτιμῶντες θάνατον.

(Ὁμοίως.)

Εἰς τοῦ ὑψίστου τὴν ἰσχὺν θαῤῥήσομεν,
ἰσχὺν ἀνθρώπων εἰς οὐδὲν τιθέμενοι.

(Ὁμοίως. Πάντες ἐναγκαλίζονται ἀλλήλους.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Κρυφίως ἤδη ἕκαστος ἀπέλθετε
πρὸς οὓς ἂν ἔχῃ φίλους ἢ ἑταίρους του·
παραχειμάζων δ' ἐν χωρίοις ὁ ποιμὴν,
ἂς πλέκῃ σχέσεις πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν.
— Ὅ,τι ὡς τότε μᾶς ἐπιφυλάττεται,
ἂς ὑποστῶμεν. Ἂς ἐπισωρεύωνται
αἱ κακουργίαι τῶν τυράννων, ἕως οὗ

ἔλθ' ἡ ἡμέρα πρὸς κοινὴν ἐξόφλησιν
παντὸς ἰδίου καὶ κοινοῦ ὀφλήματος.
Καθεὶς ἂς πνίγῃ τὴν ὀργήν του, καὶ αὐτὴν
ἂς ταμιεύσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του.
Ὁ τὴν ἰδίαν ὕβριν μόνος ἐκδικῶν,
τὸ κτῆμα περικόπτει τὸ δημόσιον.

(Ἐν ᾧ ἀπέρχονται ἡσύχως πρὸς τρεῖς διαφόρους διευθύνσεις, ἡ ὀρχήστρα παιανίζει λαμπρόν. Ἡ σκηνὴ μένει ἐπί τινας στιγμὰς ἀνοικτή, καὶ παριστᾷ τὸ θέαμα τοῦ ἔτι ἀνατέλλοντος εἰς τὰς Ἄλπεις ἡλίου.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Αὐλὴ πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Τέλλου.

Ὁ ΤΕΛΛΟΣ ἀσχολεῖται πελεκῶν. **Ἡ ΕΔΒΙΓΗ** ἐργάζεται εἰς ἐργόχειρον. **Ὁ ΒΑΛΘΕΡ** καὶ ὁ **ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ** εἰς τὸ μετασκήνιον παίζουσιν ἔχοντες μικρὰν βαλληστρίδα. (5δ).

ΒΑΛΘΡ (ᾄδει.)

Αὐγὴ χρυσανατέλλει
εἰς δάση κ' εἰς βουνά.
Μὲ τόξον καὶ μὲ βέλη
ὁ κυνηγὸς περνᾷ.

—

Μονάρχης τοῦ ἀέρος
ὡς εἶν' ὁ ἀετὸς,
τὰ ὄρη ἐλευθέρως
διέρχεται αὐτός.

—

Ὡς ὅπου σημαδεύει
εἶν' ἄρχων τῶν βουνῶν,
καὶ μόνος βασιλεύει
καὶ ζώων καὶ πτηνῶν.»

—

(Ἔρχεται πηδῶν.)

Ἔσπασεν ἡ χορδή μου. Πάτερ, δέσε την.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐγώ; διόλου. Βοηθεῖται μόνος του
ὁ κυνηγός.

(Τὰ παιδία μακρύνονται.)

ΕΔΒΙΓΗ.

'Αρχίζουν τὰ παιδία μας
'νωρὶς τὸ τόξον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅστις θέλει ἔξοχος
ποτὲ νὰ γίνῃ, ἐνωρὶς γυμνάζεται.

ΕΔΒΙΓΗ.

Εἴθε τὴν τέχνην μὴ ἐμάνθανον ποτέ.

ΤΕΛΛΟΣ.

'Οφείλουσι τὰ πάντα νὰ μανθάνωσι.
Νὰ διατρέξῃ ὅστις θέλει τὴν ζωὴν
ἀφόβως, πρέπει, στεγανῶς θωρακισθεὶς,
εἰς προσβολὴν νὰ βαίνῃ καὶ εἰς ἄμυναν.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ποτὲ κατ' οἶκον δὲν θὰ μένωσ' ἥσυχοι.

ΤΕΛΛΟΣ.

Οὔτ' ἐγὼ, μῆτερ, ἠμπορῶ. Δὲν μ' ἔπλασεν
ἡ φύσις εἰς ποιμένα. Θέλω πάντοτε
ἀσθμαίνων νὰ διώκω φεύγοντα σκοπὸν,
καὶ τῆς ζωῆς μου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις
ἐκ νέου καθ' ἑκάστην νὰ τὴν κατακτῶ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Καὶ λησμονεῖς τοὺς φόβους τῆς συζύγου σου,
καὶ ὅτι σὲ προσμένει καὶ πικραίνεται.
Φρίττω ὁσάκις λέγουσ' οἱ συνθηρευταὶ
τὰ ῥιψοκίνδυνά σου κατορθώματα.
Ὁσάκις φεύγεις, τρέμει ἡ καρδία μου
πῶς δὲν θὰ μ' ἐπιστρέψῃς. Εἰς τὰς κορυφὰς
σὲ βλέπω τὰς ἀγρίας, τὰς παγοσκεπεῖς,
πλανώμενον, πηδῶντα καὶ σφαλλόμενον

ἐπὶ κρημνῶν· καὶ βλέπω πῶς ὁ αἴγαγρος
ἀνασκιρτῶν, σὲ σύρει εἰς τὸ βάραθρον·
πῶς σὲ κυλίει πίπτουσα νηφοβολάς·
πῶς ὑπενδίδει κινητὸν τὸ ἔδαφος,
θάπτον σε ζῶντα εἰς πυθμένα χαίνοντα.
Τὸν τολμητίαν κυνηγὸν τῶν Ἄλπεων
θάνατος ἐνεδρεύει μυριόμορφος.
Ὢ! εἶναι, εἶναι δυστυχὲς ἐπάγγελμα,
διὰ κινδύνων φέρον εἰς τὴν ἄβυσσον!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅστις φαιδρῶς, ἀφόβως περιβλέπεται,
εἰς τὸν Θεὸν πιστεύων κ' εἰς τὴν εὔκαμπτον
ἰδίαν ῥώμην, δὲν τρομάζει τοὺς κρημνούς.
Τῶν βουνῶν τέκνον δὲν φοβεῖται τὰ βουνά.

(Ἐν τούτοις περατώσας τὴν ἐργασίαν του, ἀποθέτει τὰ σύνεργά του.)

Νομίζω τώρα εἶν' ἡ θύρα στερεά.
Ὁ πέλεκύς μου μ' ἀπαλλάττει λεπτουργοῦ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Καὶ ποῦ ὑπάγεις;

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἰς Ἀλτὸρφ, εἰς τοῦ πατρός.

ΕΔΒΙΓΗ.

Δὲν μελετᾷς τι ἐπικίνδυνον; Εἰπέ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Πῶς, γύναι, σ' ἦλθεν ἡ ἰδέα;

ΕΔΒΙΓΗ.

Πλέκεται,
ἠξεύρω, κἄτι κατὰ τῶν Διοικητῶν.
Συνῆλθον εἰς τὸ Ῥύτλι, κ' εἶσαι τοῦ δεσμοῦ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐκεῖ δὲν ἤμην. Ὅμως τὴν πατρίδα μου,
ἂν μὲ καλέσῃ, δὲν θεν' ἀρνηθῶ ποτέ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Τὴν θέσιν τῶν κινδύνων θὰ σοὶ δώσωσι,
τὴν δύσκολον μερίδα, καθὼς πάντοτε.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὁ φόρος λόγῳ τῆς οὐσίας τάττεται.

ΕΔΒΙΓΗ.

Διὰ τῆς λίμνης σὺ τὸν Οὐντερβάλδιον
ἐν τρικυμίᾳ ἔφερες. Ἐσώθητε
ἐκ θαύματος. Τὰ τέκνα, τὴν γυναῖκά σου
κἂν δὲν ἐσκέφθης;

ΤΕΛΛΟΣ.

Σᾶς ἐσκέφθην, φίλη μου,
καὶ ἔσωσα πατέρα τέκνα ἔχοντα.

ΕΔΒΙΓΗ.

Εἰς τῆς θυέλλης νὰ ῥιφθῇς τὸν φάρυγγα,
δὲν εἶναι πίστις, εἶναι πρόκλησις Θεοῦ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὀλίγα πράττει ὅταν τις πολλὰ μετρᾷ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Πρόθυμος εἶσαι καὶ τοὺς πάντας βοηθεῖς.
Ἂν δ' ἐν ἀνάγκῃ εἶσαι, τίς σὲ βοηθεῖ;

ΤΕΛΛΟΣ.

Βοηθοὺς εἴθε μὴ χρειάζωμαι ποτέ!

(Λαμβάνει τὴν βαλληστρίδα καὶ τὰ βέλη του.)

ΕΔΒΙΓΗ.

Τὸ τόξον τί τὸ θέλεις; Ἄφες το ἐδῶ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅταν μοὶ λείπῃ τ' ὅπλον, μοὶ ἐλλείπ' ἡ χείρ.

(Τὰ παιδία πλησιάζουσι.)

ΒΑΛΘΕΡ.

Διὰ ποῦ, πάτερ;

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἰς 'Αλτὸρφ, εἰς τοῦ παπποῦ.
Ἔρχεσαι; Θέλεις;

ΒΑΛΘΕΡ.

'Εννοεῖται, ἔρχομαι.

ΕΔΒΙΓΗ.

Τὸ 'Αλτὸρφ ἄφες. Εἶναι ὁ διοικητὴς
ἐκεῖ ἀκόμη.

ΤΕΛΛΟΣ.

Σήμερον ἀναχωρεῖ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἄφες νὰ φύγῃ· ἄφες μὴ σ' ἐνθυμηθῇ.
Πῶς μᾶς μισεῖ γνωρίζεις.

ΤΕΛΛΟΣ.

Μῖσος ἀβλαβές.
Τὸ καλὸν πράττων, τί φοβοῦμαι τοὺς ἐχθρούς;

ΕΔΒΙΓΗ.

Μισεῖ πρὸ πάντων ὅσους πράττουν τὸ καλόν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Διότι δὲν εὑρίσκει ἐπ' αὐτῶν λαβήν.
'Εμὲ θ' ἀφήσῃ ὁ ἱππότης ἥσυχον.

ΕΔΒΙΓΗ.

Πῶς; Τὸ ἠξεύρεις;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἤμην εἰς κυνήγιον
ἐσχάτως. Τὰς ἐρήμους ἔτυχον περῶν
τοῦ Σαῖχεν ἀνοδίας, καὶ διέτρεχον (57)
ἐπὶ βαράθρου κρεμαμένην στενωπόν,

ἥτις δὲν εἶχεν ἐκφυγήν· ἠγείροντο
ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου βράχοι κάθετοι,
κ' ἐβόϊζεν ὁ Σαῖχεν κάτω φοβερός.

(Οἱ παῖδες προσέρχονται δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν βλέπουσι μετὰ τεταμένης προσοχῆς.)

Ἐκεῖ μὲ ἀντικρύζει ὁ διοικητὴς,
μόνος πρὸς μόνον, ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον,
καὶ παρ' ἡμῖν τὸ χαῖνον βαθὺ βάραθρον.
Ὁ Κύριος μὲ εἶδε καὶ μ' ἐγνώρισεν,
ἐνθυμηθεὶς πῶς μ' εἶχεν αὐστηρὰν ποινὴν
ἐπιμετρήσει διὰ πταῖσμ' ἀσήμαντον·
καὶ βλέπων ὅτι πρὸς αὐτὸν προέβαινον
τὴν χεῖρα ἔχων ἔνοπλον, ὠχρίασε,
τὰ βήματά του ἔτρεμον, καὶ εἶδ' αὐτὸν
ἐγγὺς νὰ πέσῃ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ.
— Τὸν ἐλυπήθην καὶ τὸν ἐπλησίασα,
κ' εὐλαβῶς εἶπον· «Εἶμ' ἐγώ, ὦ Κύριε!»
Ἐκεῖνος ὅμως οὐδὲ γρὺ ἠμπόρεσε
νὰ ἐκστομήσῃ· σιωπῶν δὲ μ' ἔνευσε
τὸν δρόμον μου νὰ σύρω. Οὕτω μακρυνθεὶς,
τῷ ἔστειλα κατόπιν τοὺς ἀνθρώπους του.

ΕΔΒΙΓΗ.

Οὐαί σοι. Σ' ἐφοβήθη. Ἀσυγχώρητος
δι' αὐτὸν εἶσαι πῶς τὸν εἶδες τρέμοντα.

ΤΕΛΛΟΣ.

Δι' ὃ τὸν ἀποφεύγω· οὐδ' αὐτὸς ἐμὲ
θενὰ ζητήσῃ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Μεῖνε σήμερον. Ἐκεῖ
μὴ μεταβαίνῃς. Ὕπαγε, κυνήγησον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἀλλὰ τί ἔχεις;

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἔχω φόβους. Ἄπεχε.

ΤΕΛΛΟΣ.

Δι' ἀναιτίους φόβους βασανίζεσαι;

ΕΔΒΙΓΗ.

Μὲ βασανίζουν μᾶλλον ὡς ἀναίτιοι.
Ὤ! μεῖνε.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὑπεσχέθην. Εἶν' ἀδύνατον.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ὕπαγε τότε· ἄφες ὅμως τὸν μικρόν.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ὤ! Θὰ ὑπάγω, μητερίδιον κ' ἐγώ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἀφίνεις λοιπὸν, Βάλθη, τὴν μητέρα σου;

ΒΑΛΘΕΡ.

Θενὰ σὲ φέρω κάτι ἀπὸ τοῦ παπποῦ.
(Ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ πατρός του.)

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ.

Μῆτερ, ἐγὼ σοὶ μένω.

ΕΔΒΙΓΗ (ἐναγκαλιζομένη αὐτόν.)

Ναὶ, ἀγαπητὸν
παιδίον εἶσαι. Θὰ μοὶ μείνῃς μόνον σύ.
(Πορεύεται πρὸς τὴν αὐλαίαν θύραν, καὶ παρακολουθεῖ ἐπὶ πολὺ τοὺς ἀπερχομένους διὰ τῶν ὀφθαλμῶν).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἀγρία δασώδης θέσις πανταχόθεν περικεκλεισμένη. Καταῤῥάκται πίπτουσιν ἐκ τῶν βράχων.

ΒΕΡΘΑ, θηρευτικὴν ἐσθῆτα φοροῦσα· Εὐθὺς μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ ΡΟΥΔΗΝΣ.

ΒΕΡΘΑ.

Ἕπεται! Τέλος νὰ λαλήσω ἠμπορῶ.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Κυρία, τέλος σᾶς εὑρίσκω μοναχήν.
κρημνοὶ καὶ βράχοι πέριξ μᾶς ἐγκλείουσιν.
Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ξένος μᾶς κατασκοπεῖ.
Τὸ βάρος θ' ἀποσπάσω τῆς μακρᾶς σιγῆς.

ΒΕΡΘΑ.

Οἱ θηρευταὶ, νομίζεις, δὲν ἀκολουθοῦν;

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἡ θήρ' ἀλλοῦ ἐστράφη. Τώρα ἢ ποτέ.
Τῆς φίλης στιγμῆς πρέπει νὰ ὠφεληθῶ.
Ἡ τύχη μου, ναὶ, πρέπει ν' ἀποφασισθῇ,
καὶ ἂν ψηφίσῃ χωρισμὸν αἰώνιον.
—Ὦ! μὴ ὁπλίζῃς τοὺς γλυκεῖς σου ὀφθαλμοὺς
διὰ σκληρᾶς τοιαύτης αὐστηρότητος!
Τίς εἶμαι ἵνα πόθους αἴρω μέχρι σοῦ;
Ἡ φήμη ἔτι δὲν μὲ κατωνόμασεν,
οὐδ' εἰς τὰς τάξεις ἵσταμαι τῶν ἱπποτῶν
ὅσοι λαμπροὶ ἐν νίκαις, ὡς μνηστῆρές σε
περιστοιχοῦν. Δὲν ἔχω ἄλλο τίποτε
εἰμὴ καρδίαν ἀγαπῶσαν καὶ πιστήν.

ΒΕΡΘΑ (ἐμβριθῶς καὶ αὐστηρῶς.)

Περὶ ἀγάπης λέγει, περὶ πίστεως,
ὁ πρὸς τὰ πρῶτα τῶν χρεῶν του ἄπιστος,

(Ὁ Ῥούδηνς ὀπισθοδρομεῖ.)

ὁ δοῦλος τῆς Αὐστρίας, ὅστις ἑαυτὸν
εἰς τοὺς τυράννους τῆς πατρίδος του πωλεῖ!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ὑμεῖς, Κυρία, ταῦτα μοὶ προσάπτετε!
Εἰς ταύτην τὴν μερίδα τί ζητῶ πλὴν σοῦ;

ΒΕΡΘΑ.

Εἰς τὴν μερίδα μὲ ζητεῖς τῶν προδοτῶν!
Προκρίνω εἰς τὸν Γέσλερ, εἰς τὸν τύραννον
τὴν χεῖρά μου νὰ δώσω, ὄχ' εἰς ἄστοργον
υἱὸν τῆς Ἐλβετίας, ἀρνησίπατριν,
εἰς ὄργανον ἐκείνου ταπεινούμενον.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Θεέ μου! Τί ν' ἀκούω!

ΒΕΡΘΑ

Τί χρηστὸς ἀνὴρ
τῶν συμπατριωτῶν του ἔχει φίλτερον;
Ἀνδρὸς καρδία χρέος εὐγενέστερον
ἔχει, τοῦ σώζειν τὸν ἀθῶον πάσχοντα,
τοῦ προασπίζειν τὸν δυναστευόμενον;
—Ἐγὼ συμπάσχω μετὰ τοῦ λαοῦ ὑμῶν,
καὶ ἡ ψυχή μου ῥήγνυται. Τὸν ἀγαπῶ,
τὸν ῥωμαλέον, πλὴν καὶ μετριόφρονα.
Μ' ἕλκ' ἡ καρδία πανισχύρως πρὸς αὐτὸν,
καὶ καθ' ἑκάστην μᾶλλον τὸν τιμῶ.—Σὺ δὲ,
σὺ ὃν ἡ φύσις, ὃν καθῆκον εὐγενὲς
ἀναδεικνύει φυσικὸν προστάτην του,
ἀλλ' ὅστις τὸν ἀρνεῖσαι, καὶ πρὸς τὸν ἐχθρὸν
αὐτομολῶν, χαλκεύεις τὰς ἁλύσεις του,
σὺ μὲ λυπεῖς· μὲ θλίβεις. Τὴν καρδίαν μου
νικῶ, ἵνα μὴ μῖσος αἰσθανθῇ πρὸς σέ.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Μὴ τοῦ λαοῦ μου τὸ συμφέρον δὲν ποθῶ;
Ὑπὸ τοῦ σκήπτρου τῆς Αὐστρίας τὴν ἰσχὺν
μὴ τὴν εἰρήνην...

ΒΕΡΘΑ.

Θέλεις τὴν δουλείαν του·
καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐσχάτου της
ἀσύλου ἐκδιώκεις, ὃ τῇ ἔμεινεν.
Ὁ λαὸς κρεῖττον τὸ συμφέρον του νοεῖ·
τὸ αἴσθημά του δὲν πλανοῦν φαινόμενα.
Σὲ, εἰς τὰ δίκτυά των σ' ἐνετύλιξαν.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Μὲ μισεῖς, Βέρθα· Βέρθα, μὲ περιφρονεῖς.

ΒΕΡΘΑ.

Θὰ ἦτον ἴσως δι' ἐμὲ καλήτερον.
Ἀλλὰ νὰ βλέπω εἰς τὴν περιφρόνησιν
ἐκτεθειμένον, καὶ αὐτὴν ἀξίζοντα
ὃν ἐνδομύχως ἐπεθύμουν ν' ἀγαπῶ...

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ὢ Βέρθα, Βέρθα! Φῶς μ' ἀνοίγεις οὐρανῶν,
κ' εἰς ᾅδην ἅμα μὲ βυθίζεις σκοτεινόν.

ΒΕΡΘΑ.

Ἐντός σου δὲν ἐσβέσθη ὅ,τι εὐγενές.
Κοιμᾶται μόνον. Θὰ τὸ ἐξυπνήσωμεν.
Νὰ ἐπιβάλλῃς βίαν πρέπ' εἰς σεαυτὸν,
ἵνα φονεύῃς τὰς ἐμφύτους ἀρετάς.
Ἀλλ' ἰσχυρώτεραί σου εὐτυχῶς εἰσὶ,
καὶ ἄκων εἶσαι ἀγαθὸς καὶ εὐγενής.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Πιστεύεις, Βέρθα εἰς ἐμέ; Ὁ ἔρως σου
ὅ,τι θελήσῃ εἶμαι ἢ καὶ γίνομαι.

ΒΕΡΘΑ.

Ἔσ' ὅ,τ' ἡ φύσις ἡ γενναία σ' ἔπλασε.
Κατέλαβε τὴν θέσιν εἰς ἣν σ' ἔστησε,
βοήθησον τὸ ἔθνος καὶ τὴν χώραν σου,
καὶ προπολέμει ὑπὲρ τῶν δικαίων των.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Καὶ πῶς φεῦ! θ' ἀποβλέψω εἰς τὴν χεῖρά σου,
ἂν ἀντιτείνω πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα;
Ἡ θέλησις δὲν εἶναι τῶν οἰκείων σου
ἡ ἀπολύτως περὶ σοῦ ὁρίζουσα;

ΒΕΡΘΑ.

Ἐντὸς τοῦ Δάσους εἶν' αἱ κτήσεις μου. Καθὼς
ἡ Ἐλβετία ἐλευθερωθῇ, κ' ἐγὼ
εἶμ' ἐλευθέρα.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ποῖον, Βέρθα, πρὸ ἐμοῦ
ὁρίζοντα ἐκτείνεις!

ΒΕΡΘΑ.

Ἐξ εὐνοίας μὴ
πῶς θὰ μὲ λάβῃς τῆς Αὐστρίας ἔλπιζε.
Ἄπληστοι χώρας, θέλουσι τὸν κλῆρόν μου
εἰς τὸν εὐρύν των κλῆρον νὰ προσθέσωσι,
καὶ ὡς τὴν Ἐλβετίαν, θέλουσι κ' ἐμὲ
εἰς ἅλυσιν δουλείας νὰ μὲ δέσωσι.
— Θῦμα μὲ σύρουν, κ' ἔχουσιν ἀξίωσιν
εἰς τῶν Αὐτοκρατόρων ἴσως τὴν αὐλὴν
κολάκων ν' ἀνταμείψω ἀφοσίσωσιν.
Ὅπου ὁ ῥαδιοῦργος δόλος κατοικεῖ,
μοὶ ἑτοιμάζουν γάμον μισητὸν ἐκεῖ.
Ὁ ἔρως ἔσται μόνος μου σωτὴρ, — ὁ σός.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ν' ἀποφασίσῃς δύνασαι νὰ ζῇς ἐδῶ;
τὴν τύχην σου νὰ δέσῃς εἰς τὴν τύχην μου;
Ὦ Βέρθα, ὅτε εἰς τὸν κόσμον ἤθελον
μακρὰν νὰ τρέξω, τί ἐζήτουν εἰμὴ σέ;
Σέ, σὲ ἐζήτουν εἰς τῆς φήμης τὴν ὁδὸν,
καὶ ἔρως ἦτον ἡ φιλοδοξία μου.
Τοῦ κόσμου ἂν ἀφεῖσα τὴν λαμπρότητα
εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην μετ' ἐμοῦ κλεισθῇς,
εὗρον τὸ τέρμα πάντων τῶν ἀγώνων μου.
Ὁ χείμαρρος τοῦ κόσμου ἂς κτυπᾷ θραυσθεὶς
εἰς τὰς ἡσύχους τῶν ὀρέων μας ἀκτάς.
Δὲν ἔχω πόθον ἄλλον, ὅστις τὰ πτερὰ
ν' ἀνοίγῃ πρὸς τοῦ βίου τὸν ὁρίζοντα.
Οἱ βράχοι οὗτοι ἂς πυκνώσουν τὰ πλευρὰ,
τὴν οἰκουμένην ἀφ' ἡμῶν χωρίζοντα,
ἂν ἡ κλειστὴ κοιλάς μας μόνον ἀνοιγῇ
πρὸς τὰ πεδία τ' οὐρανοῦ τὰ φωταυγῆ.

ΒΕΡΘΑ.

Ἰδού σε οἷον σ' ἔπλαττεν ἡ μάντις μου
καρδία· ἡ φωνή της δὲν μ' ἠπάτησεν.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἔῤῥε, ἡ πλάνη ἥτις μὲ παρήγαγεν.
Εἰς τὴν πατρίδα μόνον ἔσομ' εὐτυχής.
Ὅπου εἰς νεανίαν παῖς ἀνέθαλον,
ὅπου τὰ πάντα τῆς ψυχῆς εἰσὶ χαρὰ
ὅπου τὰ φίλα δένδρα, τὰ γνωστὰ νερὰ,
εἰς τὴν πατρίδα θενὰ ζήσωμεν ὁμοῦ.
Τὸ βλέπω, τὴν ἠγάπων, καὶ μακρὰν αὐτῆς
ποτὲ δὲν ἤμην εὐτυχὴς καὶ οὐδαμοῦ.

ΒΕΡΘΑ.

Ποῦ τῶν Μακάρων εἶν' ἡ νῆσος ἀλλαχοῦ;
Εἰς τὴν γῆν ταύτην, γῆν τῆς ἀθωότητος,
ὅπου ἡ πίστις ἡ ἀρχαία κατοικεῖ,
ὅπου ὁ δόλος δὲν ἐμίανε τὴν γῆν,
δὲν θολεῖ φθόνος τῆς χαρᾶς μας τὴν πηγὴν,
καὶ τὴν ζωήν μας περιλάμπει φῶς γλυκύ.
— Ἐκεῖ σὲ βλέπω παῤῥησιαζόμενον,
πρῶτον, ἐν μέσῳ ἴσων κ' ἐλευθέρων,
ἀνυποκρίτως, εὐγενῶς τιμώμενον,
ὡς ὁ μονάρχης ὁ τὸ σκῆπτρον φέρων.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Κ' ἐγὼ σὲ βλέπω, στέφανον τῶν καλλονῶν
τῶν γυναικείων, μειδιῶσαν, ἱλαρὰν,
ἐντὸς τοῦ οἴκου νὰ μοὶ φέρῃς οὐρανὸν,
καὶ ὡς τὸ ἔαρ σπείρει ῥόδα καὶ χαρὰν,
νὰ μοὶ κοσμῇς τὸν βίον μετὰ χάριτος,
κ' εὐδαιμονία νὰ τὸν στέφῃ ἄῤῥητος.

ΒΕΡΘΑ.

Τὸ βλέπεις, φίλε, πόθεν ἦν τὸ πένθος μου,
ὅτι σὺ μόνος τὴν λαμπρὰν συνέτριβες
εἰκόνα ταύτην! — Φεῦ, ἀνίσως ὤφειλον
ν' ἀκολουθήσω τὸν αὐθάδη τύραννον
τῆς χώρας εἰς τὸν πύργον τὸν ζοφώδη του!
— Ἐνταῦθα πύργοι δὲν ὑπάρχουν. Τοῦ λαοῦ,
εἰς οὗ τὴν εὐτυχίαν θέλω ἐργασθῇ,
δὲν μὲ χωρίζουν τοῖχοι καὶ πυργώματα.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Πλὴν πῶς θὰ σώσω ἐμαυτόν; Πῶς τῶν δεσμῶν
εἰς οὓς ἀφρόνως ἐνεπλέχθην, νὰ λυθῶ;

ΒΕΡΘΑ.

Ἐγέρθητι, καὶ σχίσον ἀνδρικῶς αὐτούς,
καὶ ὅ,τι γίνῃ, ἔσο μετὰ τοῦ λαοῦ·
εἶναι τὸ σὸν καθῆκον.

(Μακρόθεν ἀκούονται θηρευτικὰ κέρατα.)

Ἐπλησίασεν
ἡ θήρα.—Χαῖρε. Τώρα χωριζόμεθα.—
Ἂν τῆς πατρίδος, προμαχεῖς τοῦ ἔρωτος!
Ὑφ' ἕνα μόνον πάντες τρέμομεν ἐχθρόν,
κ' ἐλευθερία μία μᾶς ἐλευθεροῖ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Παιδιὰς εἰς Ἀλτόρφ.

(Εἰς τὸ προσκήνιον δένδρα· εἰς τὸ βάθος πῖλος ἐπὶ ὑψηλοῦ ἀκοντίου. Τὸ μετασκήνιον κατέχεται ὑπὸ τοῦ ὄρους Βανδέργου (58), ὑπὲρ ὃ ὑψοῦνται ἀπώτεραι χιονοσκεπεῖς κορυφαί.)

ΦΡΕΙΣΑΡΔ καὶ ΛΕΥΘΟΛΔ φρουροῦσιν ὡς σκοποί.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Προσμένομεν τοῦ κάκου, οὔτε φαίνεται
κἀνεὶς νὰ ἔλθῃ κ' εἰς τὸν σκοῦφόν μας ἐκεῖ
μετάνοιαν νὰ κάμῃ. Ἦτον ἄλλοτε
αὐτὸ τὸ μέρος πανηγύρι. Ἔρημον
σήμερον μένει ὁλοτρίγυρα, ἐξ οὗ
εἰς τὸ κοντάρι κρέμεται τὸ φόβητρον.

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Ἀχρεῖος ὄχλος μόνον εἰς τὸ πεῖσμά μας
περνᾷ, κ' ἐβγάζει τοὺς δυσώδεις πίλους του.
Ὅσοι καλοί, προκρίνουν ὥρας τὸν μισὸν
νὰ τριγυρίζουν δῆμον, καὶ τὴν ῥάχιν των
νὰ μὴ λυγίζουν εἰς τὸν σκοῦφόν μας ἐμπρός.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὸ συμβούλιον
ἔβγαιναν ὅλοι. Εἶν' ἐδῶ ὁ δρόμος των.
Νὰ χαιρετήσῃ οὔτ' ἐσκέπτετο κἀνείς,
κ' ἐκεῖ καλὸν κυνήγι θενὰ ἔκαμνα.
Ὅμως τὸ βλέπει ὁ παππᾶς, ὁ Ῥοίσσελμὰνν,
—Ἀπὸ ἀῤῥώστου ἤρχετο·— Εἰς χεῖράς του
τ' ἅγια εἶχεν. Ἔρχεται καὶ στέκεται
'ς αὐτὸν τὸν στύλον, καὶ τὸν κανδυλάπτην του
νὰ κωδωνίζῃ ἔβαλεν ἐμπρός. Ἐκεῖ
ῥίπτονται ὅλοι εἰς τὰ γόνατα,— κ' ἐγώ,—
καὶ προσκυνοῦν, τὸν πῖλον ὄχι, τ' ἅγια.—

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Ἀρχίζει, ἀδελφέ μου, νὰ μοὶ φαίνεται
ὁ πῖλος πῶς μᾶς φέρει κἄπως ἐντροπήν.
Εἰς ἱππεῖς ἄνδρας δὲν εἶν' ἔντιμον πολὺ
ἐμπρὸς εἰς ἄδειον σκοῦφον νὰ φρουροῦν σκοποί·
καὶ κάθε παλληκάρι θὰ γελᾷ μ' ἐμᾶς.
— Νὰ προσκυνοῦν τὸν σκοῦφον! Ὁμολόγησε,
παράξενη πῶς εἶναι προσταγή, τρελλή!

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Ὁ ἄδειος σκοῦφος τόσον πάλιν σ' ἐνοχλεῖ!
Δὲν προσκυνεῖς πολλάκις ἄδεια καύκαλα;

(Αἱ χωρικαὶ ΙΛΔΕΓΑΡΔ, ΜΕΧΘΙΛΔ καὶ ΕΛΣΒΕΘ εἰσέρχονται μετὰ παιδίων καὶ ἵστανται πέριξ τοῦ ἀκοντίου.)

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Δουλοπρεπής σου ζῆλος σὲ κατέφαγε.
Καλοὺς ἀνθρώπους ῥίπτεις εἰς τὸν κίνδυνον.
Ὅστις περάσῃ ἂς περάσῃ· ἔκλεισα
τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ δὲν βλέπω τίποτε.

ΜΕΛΧΘΙΛΔ

'Εκ' εἶναι κρεμασμένος ὁ Διοικητής.
Σέβας, παιδιά!

ΕΛΣΒΕΘ.

Ν' ἀφήσῃ ἂν τὸν σκοῦφόν του
ἤθελε καὶ νὰ φύγῃ! Δὲν θὰ 'πήγαινε
χειρότερα ὁ τόπος.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ (τὰς διώκει.)

Ξεκουμβίζεσθε,
κατηραμένη γενεὰ τῶν γυναικῶν;
Ποῖος φροντίζει διὰ σᾶς; Νὰ στείλετε
τοὺς ἄνδρας σας. Ἐκεῖνοι, αἴ! ἂν τοὺς βαστᾷ,
ἂς ἔλθουν ν' ἀψηφίσουν τὴν διαταγήν.

(Αἱ γυναῖκες ἀπέρχονται.)

(Εἰσέρχεται ὁ ΤΕΛΛΟΣ, ἔχων τὴν βαλληστρίδα του, καὶ φέρων ἐκ τῆς χειρὸς τὸ ΠΑΙΔΙΟΝ του. Διέρχονται ἐμπρὸς τοῦ πίλου χωρὶς νὰ προσέξωσιν εἰς αὐτόν, καὶ προχωροῦσι πρὸς τὸ προσκήνιον.)

ΒΑΛΘΕΡ (δεικνύων τὸ ὄρος Βανδέργ.)

'Αληθές, πάτερ, ὅτι εἰς τοῦτο τὸ βουνὸν
τὰ δένδρα, ὅταν ἡ ἀξίνη τὰ κτυπᾷ,
χύνουσιν αἷμα;

ΤΕΛΛΟΣ.

Τίς τὸ λέγει, φίλτατε;

ΒΑΛΘΕΡ.

Τὸ διηγεῖται ὁ ἀρχιβοσκός. Αὐτὰ
πῶς εἶναι, λέγει, ἱερά, καὶ ἂν κάνεις
τὰ κόψῃ, λέγει πῶς ἀπὸ τὸν τάφον του
τὸ χέρι του φυτρόνει.

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἶναι ἱερὰ
τὰ δένδρα· τοῦτο εἶναι ἡ ἀλήθεια.

— Βλέπεις ἐκεῖ τοὺς πάγους εἰς τὰς κορυφὰς,
τὰς λευκὰς γλώσσας ἕως εἰς τὸν οὐρανόν;

ΒΑΛΘΕΡ.

Εἶν' αἱ χιόνες αἱ αἰώνιαι. Βροντοῦν
αὐταὶ τὴν νύκτα, τὰς νηφοβολάδας των
ὅταν κατρακυλίουν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ναὶ, καὶ τὸ Ἀλτὸρφ
θὰ ἔθαπτον, τὸ δάσος τοῦτο ἂν ἐκεῖ
ὡς πρόχωμα τὸν τόπον δὲν ἐφύλαττεν.

ΒΑΛΘΕΡ (μετὰ βραχεῖαν σκέψιν.)

Ὑπάρχουν τόποι, πάτερ μου, χωρὶς βουνά;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅστις ἀπὸ τὰ ὕψη ταῦτα καταβῇ,
καὶ καταβαίνων κατωτέρω πάντοτε,
τῶν ποταμῶν τὸ ῥεῦμα παρακολουθεῖ,
εἰς τόπον μέγαν φθάνει καὶ ἐπίπεδον,
ὅπου δὲν βράζουν τῶν βουνῶν οἱ χείμαρροι,
βραδεῖς, κ' ἡσύχως ἕρπουσιν οἱ ποταμοί·
κ' ἐκεῖ τὸ βλέμμα φέρεται ἐλεύθερον
ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον τ' οὐρανοῦ·
χρυσοῦς ὁ στάχυς εἰς ἀγροὺς κυμαίνεται,
καὶ ὅλ' ἡ χώρα μέγας κῆπος φαίνεται.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ὦ! τότε, πάτερ, πῶς δὲν καταβαίνομεν
εἰς τὸν ὡραῖον τοῦτον τόπον παρευθὺς,
κ' ἐδῶ εἰς φόβους ζῶμεν καὶ εἰς βάσανα;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὡραῖος τόπος, ὡς ὁ οὐρανὸς γλυκύς.
Οἱ καλλιεργηταί του πλὴν δὲν δρέπουσι
τὴν εὐλογίαν τῶν καρπῶν του.

ΒΑΛΘΕΡ.

Πῶς; αὐτοὶ
ἐλεύθερ' εἰς τὴν γῆν των, καθὼς σὺ, δὲν ζοῦν·

ΤΕΛΛΟΣ.

Τῶν Βασιλέων κ' ἐπισκόπων εἶν' ἡ γῆ.

ΒΑΛΘΕΡ.

Πλὴν εἰς τὰ δάση κυνηγοῦν ἐλεύθεροι;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὁ ἄρχων ἔχει τὰ θηρία καὶ πτηνά.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ἀλλ' ὀψαρεύουν εἰς τοὺς ῥύακάς των κἄν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Τῶν Βασιλέων ῥύαξ, ἅλας, θάλασσα.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ὁ Βασιλεὺς τίς εἶναι καὶ τὸν τρέμουσιν;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅστις τοὺς σώζει καὶ τοὺς τρέφει ἐνταὐτῷ.

ΒΑΛΘΕΡ.

Δὲν ἔχουν θάῤῥος μόνοι των νὰ σώζωνται;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐκεῖ ὁ γείτων δὲν πιστεύ' εἰς γείτονα.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ὁ εὐρὺς τόπος, πάτερ μὲ στενοχωρεῖ,
καὶ ὑπὸ τὰς χιόνας προτιμῶ νὰ ζῶ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Προτίμα, τέκνον, πάγους ὑπεράνω σου
παρὰ κακοὺς ἀνθρώπους. (Θέλουν νὰ περάσωσι.)

ΒΑΛΘΕΡ.

Πάτερ μου, ἰδέ!
Τί εἶν' αὐτὸς ὁ πίλος εἰς τὸν πάσσαλον;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὁ πίλος τί μᾶς μέλει; Ἂς ὑπάγωμεν.

(Ἐν ᾧ θέλει ν' ἀναχωρήσῃ, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ **ΦΡΕΙΣΑΡΔ**, προτείνων τὴν λόγχην.)

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Σταθῆτε! Εἰς τὸν τόπον! Ἐν ὀνόματι
τοῦ Βασιλέως!

ΤΕΛΛΟΣ (θέτων τὴν χεῖρα εἰς τὴν λόγχην.)

Τί ζητεῖς; τί μὲ κρατεῖς;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Τὴν προσταγὴν παρέβης. Ἀκολούθει μας.

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Ἐκεῖ τὸν πίλον δὲν τὸν ἐχαιρέτησας.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἄφες με, φίλε, νὰ ὑπάγω.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Μὴ πολλά.
Εἰς τὴν εἱρκτὴν ἀμέσως.

ΒΑΛΘΕΡ.

Τὸν πατέρα μου
εἰς τὴν εἱρκτὴν νὰ σύρουν! Ὦ! Βοήθειαν!

(κράζει εἰς τὰ παρασκήνια.)

Βοήθειαν! τρεχᾶτε! Βοηθήσατε!
Τὸν σύρουν διὰ βίας εἰς τὴν φυλακήν!

(Ὁ ἱερεὺς **ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝ** καὶ ὁ Κανδυλάπτης **ΠΕΤΤΕΡΜΑΝΝ** ἔρχονται μετ' ἄλλων ἀνδρῶν.)

ΚΑΝΔΥΛΑΠΤΗΣ.

Τί τρέχει;

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Χεῖρα θέτεις εἰς τὸν ἄνθρωπον;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Εἶναι προδότης καὶ ἀντιβασιλικός.

ΤΕΛΛΟΣ (συλλαμβάνων αὐτὸν βιαίως.)

Ἐγὼ προδότης!

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Ἀπατᾶσαι, ἀδελφέ.

Εἶναι ὁ Τέλλος, συμπολίτης μας χρηστός.

ΒΑΛΘΕΡ, (βλέπων τὸν Βάλθερ Φύρστ, τρέχει πρὸς αὐτόν.)

Πάππε, βοήθει! Τὸν πατέρα σύρουσιν.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Εἰς εἱρκτήν! Ἔξω!

(ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (προσέρχεται σπεύδων.)

Ἐγγυῶμαι. Μείνατε.

—Πρὸς Θεοῦ, Τέλλε, τί συνέβη;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Ἀψηφεῖ

τὴν ὑπερτάτην τοῦ Ἐπάρχου δύναμιν.

(Ἔρχονται ὁ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ καὶ ὁ ΜΕΛΧΘΑΛ.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Σύ, Τέλλε, τοῦτο;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ψεύδεσαι, πανάθλιε!

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Ἐκεῖ, τὸν πῖλον δὲν τὸν ἐχαιρέτησε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Καὶ διὰ τοῦτο σύρεται εἰς φυλακήν;

Ἐγὼ τὸν ἐγγυῶμαι, φίλε. Ἄφες τον.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Διὰ τὸν ἑαυτόν σου ἐγγυήσου σύ.

Κατὰ τὸ χρέος ἡμῶν πράττομεν. Ἐμπρός!

ΜΕΛΧΘΑΛ (πρὸς τοὺς χωρικούς.)

Πλὴν βία τοῦτο εἶναι ἀθεόφοβος.

Νὰ τὸν ἁρπάσουν αὐθαδῶς θ' ἀφήσωμεν;

ΚΑΝΔΥΛΑΠΤΗΣ.

Μὴ ἀνεχθῆτε. Εἶν' ἡμῶν ἡ δύναμις,
τὰ νῶτα εἰς τὰ νῶτα ἂν στηρίζωμεν.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Τίς ἀψηφεῖ τὸ δόγμα τοῦ διοικητοῦ;

ΤΡΕΙΣ ΑΛΛΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ, φθάνοντες ἐν βίᾳ.

Σᾶς βοηθοῦμεν! Τ' εἶν' ἐδῶ; Κτυπᾶτέ τους!

('Η ΙΑΔΕΓΑΡΔ, ἡ ΜΕΧΘΙΛΔ καὶ ἡ ΕΛΣΒΕΘ ἐπανέρχονται.)

ΤΕΛΛΟΣ.

Καλοί, ἀφῆτε. Βοηθοῦμαι μόνος μου.
Ἂν νὰ προσφύγω ἤθελον εἰς δύναμιν,
αἱ λόγχαι των θαῤῥεῖτε θὰ μ' ἐτρόμαζον;

ΜΕΛΧΘΑΛ (πρὸς τὸν Φρεισάρδ).

Τόλμησον νὰ τὸν σύρῃς ἐκ τοῦ μέσου μας.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ καὶ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Μή! ἡσυχίαν!

ΦΡΕΙΣΑΡΔ (φωνάζων.)

Στάσις! Ἐπανάστασις!

('Ακούονται σάλπιγγες.)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ.

Ὁ ἔπαρχος, ὁ Γέσλερ!

ΦΡΕΙΣΑΡΔ (ὑψῶν τὴν φωνήν.)

Ἐπανάστασις!
Συνωμοσία!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Κράζε νὰ διαῤῥαγῇς.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ καὶ ΜΕΛΧΘΑΛ.

Θὰ σιωπήσῃς, κάθαρμα;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ (φωνάζων ἔτι δυνατώτερα.)

Βοήθειαν!
βοήθειαν τοῦ νόμου τὸν ἐκτελεστήν!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Φεῦ! Τί θὰ γίνῃ τώρα; Εἶν' ὁ Ἔπαρχος!

(Ὁ ΓΕΣΛΕΡ ἔρχεται ἔφιππος, ἔχων τὸν ἱέρακα εἰς τὴν πυγμήν. ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ, ΒΕΡΘΑ καὶ ΡΟΥΔΗΝΣ. Μεγάλη συνοδία ὡπλισμένων ὑπηρετῶν, οἵτινες περιβάλλουσι πᾶσαν τὴν σκηνὴν εἰς κύκλον ὁπλοφόρων.)

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Τόπον!

ΓΕΣΛΕΡ.

Διώξατέ τους. Τί σωρεύεται
αὐτὸς ὁ κόσμος; Τίς ζητεῖ βοήθειαν; (γενικὴ σιωπή.)
Τίς ἦτον. Θέλω νὰ τὸν μάθω. (Πρὸς τὸν Φρεισάρδ) Σύ, ἐδῶ!
Λέγε, τίς εἶσαι; Τί κρατεῖς τὸν ἄνθρωπον;
(Δίδει τὸν ἱέρακα εἰς ἕνα τῶν ὑπηρετῶν.)

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Εἶμ' ἐκ τῶν μισθωτῶν σου, Ἐκλαμπρότατε,
καὶ εἰς τὸν πίλον πιστὸν μ' ἔστησαν σκοπόν.
Αὐτὸν δ' ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν συνέλαβον
ν' ἀρνῆται εἰς τὸν πίλον τὸν προσκυνισμόν.
Κατὰ τὴν προσταγήν σου εἰς τὴν φυλακὴν
τὸν ἔφερον, καὶ θέλουν ν' ἀντιστοῦν αὐτοί.

ΓΕΣΛΕΡ (μετά τινα παῦσιν.)

Τὸν Αὐτοκράτορά σου, Τέλλε, ἀψηφεῖς,
κ' ἐμὲ, ὅστις προστάζω εἰς τὴν θέσιν του,
ὥστε ἀρνεῖσαι εἰς τὸν πίλον τὴν τιμὴν
ἣν ἀπαιτῶ ὡς δεῖγμα τῆς ὑποταγῆς;
Προδίδει τοῦτο τὴν κακοβουλίαν σου.

ΤΕΛΛΟΣ.

Συγγνώμην, φίλε Κύριε. Τὸ ἔπραξα
ἐξ ἀσκεψίας, ὄχι ὡς περιφρονῶν.
Ἂν ἐσκεπτόμην, Τέλλον δὲν θὰ μ' ἔλεγον.(59)
Δότε μοι χάριν. Δὲν θὰ γίνῃ ἄλλοτε.

ΓΕΣΛΕΡ (*μετά τινα σιωπήν.*)

Τοξότης, Τέλλε, ἄριστος φημίζεσαι.
Καὶ τοὺς δυνατωτέρους λέγουν πῶς νικᾷς.

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ.

Ὦ! ναί. Τὸ μῆλον εἰς τὸ δένδρον ὁ πατὴρ
εἰς ἑκατὸν εὐκόλως βήματα κτυπᾷ.

ΓΕΣΛΕΡ.

Εἶναι αὐτὸς υἱός σου;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ναῖσκε, κύριε.

ΓΕΣΛΕΡ.

Καὶ πόσους υἱοὺς ἔχεις;

ΤΕΛΛΟΣ.

Δύω, κύριε.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ποῖος τῶν δύω σ' εἶν' ἀγαπητότερος;

ΤΕΛΛΟΣ.

Κύρι', ἐξ ἴσου καὶ τοὺς δύω ἀγαπῶ.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τέλλε λοιπὸν, τὸ μῆλον εἰς τὰ ἑκατὸν
ἀφ' οὗ εὑρίσκεις, δεῖξέ μοι τὴν τέχνην σου
καὶ εἰς ἐμέ.—Τὸ τόξον λάβε.—Μάλιστα
τὸ ἔχεις εἰς τὰς χεῖρας.— Εἰς τὴν κεφαλὴν
τοῦ τέκνου σου τὸ μῆλον θὲς, καὶ τόξευσον.—
Ἀλλὰ, σὲ συμβουλεύω, σκόπευσον καλῶς,
νὰ ἐπιτύχῃς εἰς τὸ πρῶτον· ἐπειδὴ
ἂν ἀποτύχῃς, ἔχασες τὴν κεφαλήν.

(*Πάντες ἐκφράζουσι φρίκην.*)

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὦ κύριε,— τί τέρας ἐσοφίσθητε

καὶ μοὶ ζητεῖτε!—Ἀπὸ τοῦ παιδίου μου
τὴν κεφαλὴν,— ὤ! ὄχι, φίλε κύριε,
δὲν εἶναι ὁ σκοπός σας.— Θεὲ φύλαττε!—
Σπουδαίως εἰς πατέρα δὲν τὸ εἴπατε!

ΓΕΣΛΕΡ.

Τὸ μῆλον θὰ κτυπήσῃς εἰς τὴν κεφαλὴν
τοῦ τέκνου σου.— Τὸ θέλω καὶ τὸ ἀπαιτῶ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἰς τοῦ υἱοῦ μου τὴν φιλτάτην κορυφὴν
τὸ τόξον μου θὰ τείνω!— Μᾶλλον θάνατον!

ΓΕΣΛΕΡ.

Κτυπᾷς, ἢ ἀποθνήσκεις μετὰ τοῦ παιδός.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐγὼ νὰ γίνω τοῦ υἱοῦ μου ὁ φονεύς!
Ὦ κύριε, δὲν ἔχεις τέκνα,— ἀγνοεῖς,
εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πατρὸς τί πάλλεται.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἔγινες, Τέλλε, συνετὸς διὰ μιᾶς.
Μ' εἶπον ὀνείρων ὅτι ἦσουν ἄνθρωπος,
ὅτι τοὺς τρόπους ἀποφεύγεις τοὺς κοινοὺς,
καὶ τοὺς ἐκτάκτους ἀγαπᾷς·—ἠθέλησα
κ' ἐγὼ νὰ σ' εὕρω κᾄτι ὅλως ἔκτακτον.
Πᾶς ἄλλος ἴσως θὰ ἐσκέπτετο·— πλὴν σὺ
τοὺς ὀφθαλμούς σου κλείεις, θάῤῥος! κ' ἔγινε!

ΒΕΡΘΑ.

Μὴ μετὰ τούτων παίζετε τῶν δυστυχῶν.
Ἰδέτε πόσον τρέμουσι, πῶς εἶν' ὠχροί.
Ν' ἀκούωσιν ὡς τώρα δὲν συνήθισαν
ἀπὸ τοῦ στόματός σας ἀστειότητας.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τίς λέγει ὅτι ἀστειεύομαι;
(Κόπτει μῆλον ἐκ κλάδου δένδρου κρεμαμένου ὑπὲρ αὐτόν.)
'Ιδοὺ
τὸ μῆλον.— Τόπον! — Λάβε τὴν ἀπόστασιν,
ὡς εἴθισται.— Σοὶ δίδω ὀγδοήκοντα
βήματα· — οὐδ' ἓν πλέον, οὐδ' ἓν ἔλαττον.
Σὺ ἐκαυχᾶσο πῶς κτυπᾷς εἰς ἑκατόν.—
Τοξότα, τώρα σκόπευσον, κι' ἐπίτυχε!

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Θεέ! Δὲν χωρατεύει! — Εἰς τὰ γόνατα,
παιδίον! —Ζήτει χάριν τῆς ζωῆς. Καιρός!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Μελχθὰλ, μόλις συγκρατούμενον.)

Κρατοῦ! ὤ! Σ' ἱκετεύω! Μένε ἥσυχος!

ΒΕΡΘΑ (πρὸς τὸν Ἔπαρχον.)

Ἄφες τον πλέον, Κύριε. Ἀπάνθρωπον
νὰ παίζῃς οὕτω πρὸς αἰσθήματα πατρός.
Ὁ πτωχὸς οὗτος καὶ θανάτου ἄξιος
ἂν ἔγινε, διότι μικρὸν ἔσφαλε,
δεκαπλοῦν ἤδη ἔλαβε τὸν θάνατον.
Ἄφες τον τώρα νὰ ὑπάγῃ ἀβλαβής.
Σ' ἐγνώρισε, καὶ ὅσα τέκνα τέκνων του
ζῶσι, τὴν ὥραν δὲν θὰ λησμονοῦν αὐτήν.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἀνοίξατε τὸν δρόμον.— Τί διστάζεις; Αἴ;
Εἶν' ἡ ζωή σου ἐδική μου· ἠμπορῶ
νὰ σοὶ τὴν ἀφαιρέσω· πλὴν ἐπιεικῶς
τὴν θέτω εἰς τὰς χεῖρας τὰς ἐμπείρους σου.
Τὴν ψῆφόν μου τραχεῖαν δὲν θενὰ εἴπῃς
ὅταν σ' ἀφίνῃ κύριον τῆς τύχης σου.

Εἰς βλέμμα ἐγκαυχᾶσαι ἀσφαλές. Λοιπὸν
καιρός! Τοξότα, δεῖξόν μας τὴν τέχνην σου.
Μέγα βραβεῖον ἔχεις, ἄξιον σκοπόν!
Καθεὶς τὸ μέλαν νὰ κτυπήσῃ δύναται·
τεχνίτης εἶναι ὅστις τῆς χειρὸς κρατεῖ,
οὐδ' ἔχει τὴν καρδίαν εἰς τὴν χεῖρά του
καὶ εἰς τὸν ὀφθαλμόν του.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (γονατίζων ἐμπρός του.)

Κύρι' Ἔπαρχε,
τὴν ὑψηλότητά σας προσκυνοῦμεν· πλὴν
ἀντὶ δικαίου δότε χάριν. Λάβετε
τὸ ἥμισυ, τὸ ὅλον τῶν κτημάτων μου,
ἀλλ' εἰς πατέρα μὴ τὸ φοβερὸν αὐτό!

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ

Μή, πάππε, γονατίζεις εἰς τὸν πονηρόν.
Ποῦ νὰ σταθῶ, εἰπέτε. Δὲν φοβοῦμαι. Ἂν
πτηνὸν εἰς τὸν ἀέρα ὁ πατὴρ κτυπᾷ,
δὲν θὰ λανθάσῃ ὡς πρὸς τὴν καρδίαν μου.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἡ ἀθωότης, Κύριε Διοικητὰ,
τοῦ ἀφελοῦς παιδίου δὲν σᾶς συγκινεῖ;

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Ἐν οὐρανοῖς πῶς εἶναι σκέφθητι Θεός,
εἰς ὃν ὀφείλεις λόγον περὶ ὅλων σου
τῶν πεπραγμένων.

ΓΕΣΛΕΡ (δεικνύων τὸ παιδίον.)

Δέσετέ τον εἰς τὴν δρῦν
ἐκείνην.

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ.

Νὰ μὲ δέσουν! Δὲν θενὰ δεχθῶ.

Θὰ μείν' ὡς τὸ ἀρνίον ἥσυχος, χωρὶς
κἂν ν' ἀναπνεύσω. Ὄχι! Ἂν μὲ δέσητε,
θενὰ κινοῦμαι, ὡς νὰ θραύσω τὰ δεσμά.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Παιδίον, ἂς σοὶ δέσουν κἂν τοὺς ὀφθαλμούς.

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ.

Τοὺς ὀφθαλμούς; Φρονεῖτε ὅτι τοῦ πατρὸς
θὰ φοβηθῶ τὸ βέλος; Δὲν θὰ κινηθῶ,
οὐδὲ θὰ κλείσω ἅπαξ κἂν τὰ βλέφαρα.
— Πάτερ μου, θάῤῥει. Πῶς τοξεύεις δεῖξέ τους.
Δὲν σὲ πιστεύει, καὶ θαῤῥεῖ μᾶς ἔφαγε.
Κτύπα, κ' εἰς πεῖσμα τοῦ κακοῦ ἐπίτυχε.
(Ὑπάγει εἰς τὴν δρῦν. Τῷ θέτουσι τὸ μῆλον εἰς τὴν κεφαλήν.)

ΜΕΛΧΘΑΛ (πρὸς τοὺς χωρικούς.)

Θὰ τελεσθῇ ἐμπρός μας τὸ κακούργημα;
Πρὸς τί λοιπὸν οἱ ὅρκοι οὓς ὠμόσαμεν;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Μάταιον! Ἄνευ ὅπλων εἴμεθα! Λογχῶν
βλέπετε δάσος πέριξ μας.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἂν τότ' εὐθὺς
εἴχομεν τελειώσει! Συγχωρῆσαι τον
ὁ Κύριος τὸν ὅστις μᾶς ἐμπόδισεν.

ΓΕΣΛΕΡ (πρὸς τὸν Τέλλον.)

Ἐμπρός! Εἰς μάτην δὲν ὁπλοφορεῖ κἀνείς.
Φονικὰ ὅπλα ἐπιφέρουν κίνδυνον.
Ἀναπηδᾷ τὸ βέλος πρὸς τὸν βάλλοντα.
Ἀντιποιεῖται εὐγενὲς δικαίωμα
ὁ χωρικός, προσβάλλον τὸν κυρίαρχον
τοῦ τόπου. Ὅστις ἄρχει, καὶ ὁπλοφορεῖ

αὐτός. Ἂν σᾶς ἀρέσῃ νὰ τοξεύητε
καὶ σεῖς, καλόν! Σᾶς δίδω τὸν σκοπὸν ἐγώ.

ΤΕΛΛΟΣ (ἐντείνει τὴν βαλλητρίδα, καὶ ἐπιθέτει τὸ βέλος.)

Ἀνοίξατε τὸν δρόμον! Τόπον!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τέλλε, πῶς;
Θενὰ θελήσῃς... Ὢ! ποτέ! — Κλονίζεσαι·
σοὶ τρέμουσι κ' αἱ χεῖρες καὶ τὰ γόνατα.—

ΤΕΛΛΟΣ (καταβιβάζων τὴν βαλλητρίδα.)

Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθαμβώθησαν!

ΓΥΝΑΙΚΕΣ.

Θεὲ
ὕψιστε!

ΤΕΛΛΟΣ (πρὸς τὸν Διοικητήν.)

Τοῦτο ἄφες μοι τὸ τόξευμα,
κ' ἰδού μου ἡ καρδία. Δορυφόρους σου
κράξον καὶ φόνευσόν με.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ὄχι τὴν ζωὴν,
τὸ τόξευμά σου θέλω.— Τέλλε, δύνασαι
πᾶν ὅ,τι θέλεις. Τίποτε δὲν σ' ἐκφοβεῖ.
Καθὼς τὸ τόξον, φέρεις τὸ πηδάλιον.
Διὰ νὰ σώσῃς δὲν τρομάζεις λαίλαπας.
Βοήθει τώρα, σῶτερ· σῶσον σεαυτόν.

(Ὁ Τέλλος ἵσταται ἐν φοβερᾷ πάλῃ· αἱ χεῖρές του κινοῦνται σπασμωδικῶς, οἱ ὀφθαλμοί του φέρονται ἄλλοτε πρὸς τὸν Ἔπαρχον καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸν οὐρανόν. Αἴφνης φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὴν φαρέτραν του, λαμβάνει ἐξ αὐτῆς δεύτερον βέλος, καὶ τὸ κρύπτει εἰς τὸν ἐπενδύτην του. Ὁ Ἔπαρχος παρατηρεῖ ὅλα ταῦτα τὰ κινήματα.)

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ (ὑπὸ τὴν δρῦν.)

Τόξευσον, πάτερ! Δὲν φοβοῦμαι.

ΤΕΛΛΟΣ.

Πρέπει! Ναί!

(Συνέρχεται καὶ σκοπεύει.)

ΡΟΥΔΗΝΣ (ὅστις καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἵστατο βιαίως συγκεκινημένος, καὶ μόλις συνείχετο, προβαίνει ἐμπρός.)

Ὡς ἐδῶ φθάνει, Κύριε Διοικητά,
ὡς ἐδῶ φθάνει.—Τὸν ἐδοκιμάσατε.—
Ἐξετελέσθη ὁ σκοπός σας.—Ἂν προβῇ
ἡ αὐστηρότης περαιτέρω, τὸ σοφὸν
ἀποτυγχάνει τότε ἀποτέλεσμα.
Ὅταν τὸ τόξον ὑπερτείνῃς, θραύεται.

ΓΕΣΛΕΡ.

Σιώπα, ἕως νὰ ἐρωτηθῇς.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἐγὼ
θέλω, καὶ πρέπει νὰ λαλήσω. Ἡ τιμὴ
τοῦ Βασιλέως μ' εἶναι ἱερά. Κινεῖ
διοίκησις τοιαύτη εἰς ἀποστροφήν.
Τοῦ Βασιλέως θέλησις δὲν εἶν' αὐτή.—
Τὸ λέγω πεποιθότως.—Τῆς σκληρότητος
αὐτῆς δὲν εἶναι ἄξιον τὸ ἔθνος μου.
Αὐτῆς δὲν ἔχεις πληρεξουσιότητα.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τολμᾷς!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἐσίγων πρὸς τὰς πράξεις τὰς δεινάς,
ὧν τελουμένων ἤμην μάρτυς. Ἔκλειον
τοὺς βλέποντάς μου ὀφθαλμούς. Ὑπερχειλῆ
καὶ ἐξανισταμένην τὴν καρδίαν μου
ἐντὸς τοῦ στήθους ἔθλιβον εἰς ἀνοχήν.
Τοὐντεῦθεν, προδοσία εἶν' ἡ σιωπὴ
πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν Αὐτοκράτορα.

ΒΕΡΘΑ (ρίπτεται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐπάρχου.)
Θεέ! Λυσσῶντα ἔτι μᾶλλον τὸν κεντᾷς!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἀπέστην τοῦ λαοῦ μου, τοὺς οἰκείους μου
ἠρνήθην, πάντας τοὺς δεσμοὺς τῆς φύσεως
διέῤῥηξα, κ' ἡνώθην μεθ' ὑμῶν, θαῤῥῶν
ὅτ' ὑπὲρ πάντων ἀγαθόν τι ἔπραττον
τὴν δύναμιν στηρίζων τὴν βασιλικήν.
Τὸ δέμα πίπτει ἀπὸ τῶν ὀμμάτων μου.
Βλέπω εἰς ποῖον βάραθρον μ' ἐφέρατε,
πῶς τὴν ὀρθήν μου κρίσιν ἐδουλώσατε,
πῶς τὴν πιστὴν καρδίαν διεφθείρατε.
Φίλα φρονῶν τῷ ἔθνει, τὸ κατέστρεφον.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τοιαῦτ' αὐθαδιάζεις πρὸς τὸν κύριον
τὸν σόν!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ εἶναι κύριος
ἐμός· σὺ ὄχι.—Ἐγεννήθην καθὼς σὺ
ἐλεύθερος, κ' εἰς πᾶσαν ἀρετὴν πρὸς σὲ
ἱπποτικὴν προτείνω ν' ἀντιμετρηθῶ·
καὶ ἂν τοῦ Βασιλέως ἀντιπρόσωπος
δὲν ἦσο, ὃν βαθέως ἐγὼ σέβομαι,
καὶ ὅταν καταισχύνην τῷ προστρίβουσι,
θὰ ἔῤῥιπτον ἐμπρός σου τὴν χειρίδα μου,
καὶ σὺ, κατ' ἔθος ἱπποτῶν, θὰ ὤφειλες
νὰ μ' ἀπαντήσῃς.— Νεῦε πρὸς τοὺς φύλακας.—
Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄοπλος καθὼς αὐτοί. (δεικνύων τὸν λαόν.)
Ἔχω τὸ ξίφος τοῦτο. Ἂν ἀποτολμᾷ
νὰ πλησιάσῃ τις...

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (κράζων.)

Τὸ μῆλον ἔπεσε!

(Ἐνῷ πάντες εἶχον στραφεῖ πρὸς τὸν διάλογον, καὶ ἡ Βέρθα εἶχε ῥιφθῆ μεταξὺ τοῦ Ῥούδηνς καὶ τοῦ Ἐπάρχου, ὁ Τέλλος ἐτόξευσε.)

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Ζῇ τὸ παιδίον!

ΠΟΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.

Εἰς τὸ μῆλον ἔμεινε
τὸ βέλος.

(Ὁ Βάλθερ Φὺρστ κλονεῖται καὶ κινδυνεύει νὰ πέσῃ. Ἡ Βέρθα τὸν στηρίζει.

ΓΕΣΛΕΡ (ἐκπεπληγμένος.)

Ὁ παράφρων! Πῶς! Ἐτόξευσε!

ΒΕΡΘΑ.

Ζῇ τὸ παιδίον. Σύνελθε, πάτερ καλέ!

ΒΑΘΛΕΡ ΤΕΛΛΟΣ (ἔρχεται πηδῶν καὶ κρατῶν τὸ μῆλον.)

Ἰδοὺ τὸ μῆλον, πάτερ.—Ἤξευρον καλὰ
πῶς τὸν υἱόν σου δὲν θὰ τὸν ἐπλήγωνες.

(Ὁ Τέλλος ἵστατο, τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς τεταμένον, ὡς ἂν παρηκολούθει τὸ βέλος. Ἡ βαλληστρὶς τῷ ἐκπίπτει τῆς χειρός. Ὅτε βλέπει τὸ παιδίον ἐρχόμενον, τρέχει πρὸς αὐτὸ ἐκτείνων τὰς χεῖρας, καὶ τὸ αἴρει βιαίως πρὸς τὴν καρδίαν του. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ πίπτει ἐν ἀδυναμίᾳ. Πάντες περιΐστανται συγκεκινημένοι.)

ΒΕΡΘΑ.

Ὦ οὐρανέ!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (πρὸς πατέρα καὶ υἱόν.)

Παιδία, ὦ παιδία μου!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τῷ Θεῷ δόξα!

ΛΕΥΘΟΛΔ.

Εἶδες τόξευμα! Καιρὸν
πολὺν κατόπιν δι' αὐτὸ θὰ ὁμιλοῦν.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Τοῦ Τέλλου τοῦ τοξότου τ' ὄνομα θὰ ζῇ

ὅσον θὰ μένουν καὶ τ' ἀκλόνητα βουνά.

(Δίδει τὸ μῆλον εἰς τὸν Ἔπαρχον.)

ΓΕΣΛΕΡ.

Κατὰ μεσῆς τὸ μῆλον τὸ ἐτρύπησε.
Σκοποβολὴ ὡραία, καὶ τὴν ἐπαινῶ.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝ.

Ὡραία ἦτον. Τῷ ἀνθρώπῳ δὲ οὐαὶ
ὅστις νὰ προκαλέσῃ τὸν ἠνάγκασε
δοκιμασίαν θείαν!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τέλλε, σύνελθε.
Ἐγείρου. Ἔστης ἀνδρικῶς. Ἐλεύθερος
ν' ἀπέλθῃς ἤδη εἰς τὸν οἶκον ἠμπορεῖς.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Ἐλθὲ, κ' εἰς τὴν μητέρα φέρε τὸν υἱόν.

(Θέλουσι νὰ τὸν ἀπαγάγωσι.)

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἄκουσον, Τέλλε.

ΤΕΛΛΟΣ (ἐπιστρέφων.)

Τί προστάζεις, κύριε;

ΓΕΣΛΕΡ.

Δεύτερον βέλος ἔκρυψας ἐκεῖ.—Ναὶ, ναὶ,
τὸ εἶδα.—Πρὸς τί ἦτον;

ΤΕΛΛΟΣ (τεταραγμένος).

Τοῦτο, Κύριε,
παρὰ τοξόταις οὕτω συνηθίζεται.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ὄχι· ἀρνοῦμαι, Τέλλε, τὴν ἀπάντησιν.
Ἦτόν τι ἄλλο. Τὴν ἀλήθειαν εἰπὲ
προθύμως, θαῤῥαλέως. Ὅ,τι ἂν εἴπῃς,

σοὶ δίδω τῆς ζωῆς σου τὴν ἀσφάλειαν.
Πρὸς τί τὸ ἄλλο βέλος;

ΤΕΛΛΟΣ.

Κύριε, λοιπὸν,
ἀφ' ὅτου τὴν ζωήν μου μ' ἐξησφάλισας,
ἔστω τὴν ὅλην θὰ σ' εἰπῶ ἀλήθειαν.
(Λαμβάνων τὸ βέλος ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ στηρίζων φοβερὸν βλέμμα ἐπὶ τὸν Ἔπαρχον.)
Διὰ τοῦ βέλους τούτου θὰ ἐτρύπων—σὲ,
ἂν εἶχον θανατώσει τὸ παιδίον μου·
σὲ δὲ, τῷ ὄντι, δὲν σὲ ἀπετύγχανον.

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἄριστα, Τέλλε. Τῆς ζωῆς ἀσφάλειαν
σοὶ ἔδωκα. Τὸν λόγον τὸν ἱπποτικὸν
δὲν θ' ἀθετήσω. Τὴν κακοβουλίαν σου
ὅμως γνωρίσας, θὰ σὲ κλείσω ἀσφαλῶς
ὅπου σελήνης οὐδ' ἡλίου λάμπει φῶς,
ὥστε νὰ μ' εἶναι ἀβλαβῆ τὰ βέλη σου.
(Πρὸς τοὺς ἐνόπλους.)
Συλλάβετέ τον, δοῦλοι, δέσατέ τον. (Δένουσι τὸν Τέλλον.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Πῶς;
ταῦτα εἰς ἄνδρα διατάττεις, κύριε,
εἰς ὃν ἐφανερώθη τοῦ Θεοῦ ἡ χείρ;

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἂν θὰ τὸν σώσῃ κ' ἐκ δευτέρου βλέπομεν.
—Ὑπάγετέ τον εἰς τὸ πλοῖόν μου. Εὐθὺς
ἔρχομαι. Θὰ τὸν φέρω εἰς Κυσνὰχτ ἐγώ.

ΡΟΙΣΣΕΛΜΑΝΝ.

Δικαίωμα δὲν ἔχεις.—Οὔτ' ὁ Βασιλεύς!—
Προσβάλλεις τὰς ἐγγράφους προνομίας μας.(60)

ΓΕΣΛΕΡ.

Ποῦ εἶν' αἱ προνομίαι; Τὰς ἐκύρωσεν
ὁ Αὐτοκράτωρ;—Ὄχι! καὶ τὴν χάριν του
αὐτὴν δι' εὐπειθείας θ' ἀγοράσητε.
Ὅλοι σας εἶσθε πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα
ἐπαναστάται· στάσεις ἐξυφαίνετε.
Ναί, σᾶς γνωρίζω πάντας καὶ σᾶς διορῶ.
Αὐτὸν λαμβάνω τώρα ἐκ τοῦ μέσου σας,
ἀλλ' εἶσθε πάντες συνεγκληματίαι του.
Ὅστις νοῦν ἔχει, ὑπακούει καὶ σιγᾷ.

(Μακρύνεται. Τὸν παρακολουθοῦσιν ἡ Βέρθα, ὁ Ῥούδηνς, ὁ Ἀῤῥᾶς καὶ οἱ ὁπλῖται. Ὁ δὲ Φρεισὰρδ καὶ ὁ Λευθὸλδ μένουσιν ὀπίσω.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (μετὰ ζωηρᾶς λύπης.)

Τετέλεσται! Σκοπεύει τὴν καταστροφὴν
ἐμοῦ, καὶ πάσης ἅμα τῆς οἰκίας μου!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Τέλλον.)

Ὦ! τὸ θηρίον διατί ἠρέθισας;

ΤΕΛΛΟΣ.

Τίς ἐκρατεῖτο, αἰσθανθεὶς τὴν λύπην μου;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸ πᾶν ἐχάθη! Μετὰ σοῦ ἐδέθημεν
πάντες ὁμοίως, κ' εἴμεθα εἰς ἅλυσιν.

ΧΩΡΙΚΟΙ (περιστοιχίζοντες τὸν Τέλλον.)

Πᾶσαν παρηγορίαν ἀπωλέσαμεν!

ΛΕΥΘΟΛΔ (προσερχόμενος.)

Λυποῦμαι, Τέλλε.— Χρεωστῶ εὐπείθειαν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Χαίρετε.

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ (ῥιπτόμενος μετὰ βιαίας λύπης εἰς τὰς ἀγκάλας του.)

Πάτερ! Πάτερ! Πάτερ φίλτατε!

ΤΕΛΛΟΣ (ὑψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.)

Ἐκεῖ εἶν' ὁ πατήρ σου, ὃν ἐπικαλεῖ.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τί εἰς τὴν σύζυγόν σου, Τέλλε, νὰ εἰπῶ;

ΤΕΛΛΟΣ (αἴρει τὸν υἱόν του μετὰ βαθέος αἰσθήματος εἰς τὸ στῆθός του.)

Εἰπέ τῃ, εἶναι τὸ παιδίον ἀβλαβές,
κ' ἐμὲ θὰ βοηθήσῃ ὁ Θεός, εἰπέ.

('Αποσπᾶται ταχέως, καὶ ἀκολουθεῖ τοὺς ὁπλίτας.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ἡ ἀνατολικὴ ὄχθη τῆς λίμνης Φειρβαλδσταίτης (60).

(Τὸ μετασκήνιον κλείουσιν οἱ παραδόξως ἐσχηματισμένοι ἀπότομοι βράχοι τῆς δυτικῆς ὄχθης. Ἡ λίμνη λίαν τεταραγμένη. Ἀκούεται πάταγος τῶν κυμάτων. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀστραπαὶ καὶ βρονταί.)

ΚΟΥΝΣ ΕΚ ΓΕΡΣΑΟΥ, ΑΛΙΕΥΣ καὶ ΠΑΙΣ.

ΚΟΥΝΣ.

Τὸ εἶδα ὡς σᾶς βλέπω. Ἀπαράλλακτα
ὡς σᾶς τὰ λέγω ἔγιναν, πιστεύσατε.

ΑΛΙΕΥΣ.

Καλὲ τὸν Τέλλον δέσμιον εἰς τὸ Κϋσνάχτ!
τὸν καλὸν ἄνδρα καὶ τὸν ἀνδρειότατον,
ἂν ἀγὼν τύχῃ ἀπελευθερώσεως!

ΚΟΥΝΣ.

Ὁ Ἔπαρχος τὸν φέρει εἰς τὸ πλοῖόν του.
Τοὺς εἶχ' ἀφήσει νὰ ἐπιβιβάζωνται,
ἀπὸ τοῦ Φλύλεν ὅτε ἀνεχώρησα.
Ἀρχίζει ὅμως τρικυμία. Δι' αὐτὴν
κ' ἐγὼ ἐδῶ ἐβγῆκα. Τὸν ἀπόπλουν του
πιθανὸν εἶναι καὶ αὐτὸς ν' ἀνέβαλεν.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὁ Ἔπαρχος τὸν Τέλλον ἔχει δέσμιον!
Ὢ! θὰ τὸν θάψ' εἰς βάθος, ὥστε τ' οὐρανοῦ
ποτὲ τὴν λάμψιν ἄλλοτε νὰ μὴν ἰδῇ·

διότι θὰ φοβῆται τὴν ἐκδίκησιν
ἀνδρὸς φιλελευθέρου ὃν ἠρέθισε.

ΚΟΥΝΣ.

Καὶ ὁ ἀρχαῖος πρόεδρος, ἠκούσαμεν,
ὁ Ἀττιγχῶσεν, εἶναι εἰς τὰ λοίσθια.

ΑΛΙΕΥΣ.

Τότε θὰ λείψῃ κ' ἡ ἐσχάτη ἄγκυρα
πάσης ἐλπίδος. Μόνος ἔμενεν αὐτὸς
τὴν φωνὴν αἴρων ὑπὲρ τῶν δικαίων μας.

ΚΟΥΝΣ.

Ἡ καταιγὶς αὐξάνει. Ὑγιαίνετε.
Εἰς τὸ χωρίον θενὰ μείνω σήμερον. (61)
Δὲν εἶναι πλέον τρόπος ν' ἀποπλεύσωμεν. (Ἀπέρχεται.)

ΑΛΙΕΥΣ.

Εἰς τὰ δεσμὰ ὁ Τέλλος, καὶ ὁ Πρόεδρος
νεκρός! Ἀναισχυντοῦσα γαῦρον ἔγειρε
τὸ μέτωπόν σου, τυραννία! Σιωπᾷ
τῆς ἀληθείας ἡ φωνή, καὶ κλείεται
ὁ ὀφθαλμὸς ὁ βλέπων, καὶ δεσμεύεται
ἡ χεὶρ ἡ σωτηρίαν ἑτοιμάζουσα!

ΠΑΙΣ.

Χονδρὸν χαλάζι, πάτερ. Ἂς εἰσέλθωμεν.
Νὰ μένωμεν δὲν κάμνει εἰς τὸ ὕπαιθρον.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ἄνεμε, λύσσα! Ἀστραπαί, φλογίζετε!
Διαῤῥαγῆτε, νέφη· πνίξατε τὴν γῆν·
τοὺς καταῤῥάκτας τ' οὐρανοῦ κενώσατε!
Πᾶν ἀγεννήτου σπέρμα καταστρέψατε!
Ὦ ἄγρια στοιχεῖα, σεῖς ἰσχύσατε!
Ἔλθετε, ἄρκτοι, λύκοι, ἐπιστρέψατε,

θηρία τῶν ἐρήμων, εἰς τὴν γῆν αὐτήν.
Εἶν' ἐδική σας τώρα. Τίς ἀνέχεται
χωρὶς ἐλευθερίας νὰ τὴν κατοικῇ.

ΠΑΙΣ.

Ἡ λαίλαψ πῶς μυκᾶται! πῶς ἡ ἄβυσσος
βοΐζει! Τόσην ἀναστάτωσιν ποτὲ
δὲν εἶδα εἰς αὐτά μας τὰ στενώματα.

ΑΛΙΕΥΣ.

Πατὴρ εἰς τέκνου νὰ σκοπεύσῃ κεφαλήν!
Ποτὲ δὲν διετάχθη πρᾶγμα ὅμοιον.
Καὶ μανιώδης πῶς νὰ μὴ ἐξαναστῇ
ἡ φύσις; — Ὦ! διόλου δὲν θὰ ἐκπλαγῶ
ἂν εἰς τὴν λίμνην οὗτ' οἱ βράχοι κλίνωσι·
τῶν κορυφῶν οἱ πάγοι οἱ πυργούμενοι,
οἱ πώποτε μὴ πάχνην ἐξατμίσαντες,
ἐὰν ἀναλυθέντες καταῤῥεύσωσι·
τὰ ὄρη ἂν ῥαγῶσιν· ἂν αἱ φάραγγες
συγκρημνισθῶσι· νέος ἂν κατακλυσμὸς
καταβροχθίσῃ τὰς οἰκήσεις τῶν θνητῶν.

(Ἀκούεται κωδωνισμός.)

ΠΑΙΣ.

Ἀκούεις; Ἦχος κώδωνος εἰς τὸ βουνόν.
Θὰ εἶδον πλοῖον ἐν κινδύνοις, καὶ κτυποῦν
τὸν κώδωνα ἐκεῖνον διὰ προσευχάς. (Ἀναβαίνει εἰς ὕψωμα.)

ΑΛΙΕΥΣ.

Φεῦ εἰς τὸ σκάφος τὸ κλυδωνιζόμενον
εἰς τῶν κυμάτων τὸν φρικτὸν αὐτὸν χορόν!
Οὐδὲν ὁ ναύτης, τὸ πηδάλιον οὐδέν!
Ἡ τρικυμία κυβερνᾷ. Τὰ κύματα,
οἱ ἄνεμοι ὡς σφαῖραν παραῤῥίπτουσι

τὸν ἄνθρωπον, καὶ σώζων οὐδαμοῦ λιμήν!
Ἄξενοι βράχοι, ἄχειρες, δυσπέλαστοι
καὶ ἀποῤῥῶγες, ἀπειλοῦσιν ὄρθιοι,
καὶ ἀντιτάττουν τὰ τραχέα στέρνα των.

ΠΑΙΣ (δεικνύων ἀριστερῶς.)

Ὦ! πάτερ! πλοῖον! Ἐκ τοῦ Φλύλεν ἔρχεται.

ΑΛΙΕΥΣ.

Νὰ βοηθήσῃ ὁ Θεὸς τοὺς δυστυχεῖς!
Ὅταν εἰς ταῦτα τῶν νερῶν τὰ βάραθρα
ἡ καταιγὶς ἐμπέσῃ καὶ περιπλακῇ,
λυσσᾷ, ὡς τὸ θηρίον, τὸ κατάκλειστον
εἰς σιδηροῦν κλωβίον, εἰς τὰς ῥάβδους του
κτυπᾷ· ζητεῖ ματαίως τὴν διεκφυγήν.
Οὐρανομήκεις βράχοι τὴν ἐγκλείουσι,
καὶ τὴν στενήν της ἔξοδον τειχίζουσι.

(Ἀναβαίνει εἰς τὸ ὕψωμα)

ΠΑΙΣ.

Τὸ πλοῖον εἶναι τοῦ Ἐπάρχου τοῦ Οὐρί.
Ἔχει σημαίαν, κ' ἐρυθρὸν τὸ δῶμά του. (62)

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὦ θεία δίκη! — Εἶναι ὁ Διοικητὴς,
αὐτὸς ἐκεῖνος! Πλέει! κ' εἰς τὸ πλοῖόν του
τὸ ἔγκλημά του φέρει ἐπιβιβασθέν.
Ταχὺ τὸν εὗρεν ἡ ἀνταποδότις χείρ.
Τὸν ἰσχυρότερόν του ὑπεράνω του
ἀναγνωρίζει τώρα. Δὲν ὑπήκουσιν
εἰς τὴν φωνήν του τὰ νερά· δὲν κλίνουσιν
οἱ βράχοι τὸν αὐχένα πρὸ τοῦ πίλου του.—
Παιδίον, μὴ προσεύχου. Τὸν βραχίονα
μὴ ἐμποδίζῃς, ἕτοιμον, τοῦ δικαστοῦ.

ΠΑΙΣ.

Ἡ προσευχή μου ὄχι τὸν Διοικητὴν,
τὸν Τέλλον ἀποβλέπει, τὸν συμπλέοντα.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὦ ἀφροσύνης τοῦ στοιχείου τοῦ τυφλοῦ!
Πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου, τοῦ ἑνὸς,
τὸ πλοῖον καταστρέφεις καὶ τὸν πλοίαρχον!

ΠΑΙΣ.

Τὸ Βούγισγρὰτ παρῆλθον. Ἀλλ' ἡ καταιγὶς
ἐκ τοῦ Στομίου τῶν Δαιμόνων μαίνεται,
καὶ τοὺς ποδίζει πάλιν πρὸς τὸ Ἀξενβέργ.
—Πλὴν δὲν τοὺς βλέπω πλέον.

ΑΛΙΕΥΣ.

Εἶν' ὁ Ξυραφᾶς(63)
ἐκεῖ. Ὦ! πόσα πλοῖα ἔφαγεν αὐτός!
Ἐπιτηδείως ἂν δὲν κυβερνήσωσιν,
ὀρθὸς ὁ τραχὺς βράχος εἰς τὴν ἄβυσσον
βυθίζεται,—θὰ θραύσῃ τὸ πλοιάριον.
Πηδαλιοῦχον ἔχουν ἀξιόλογον
ἐντὸς τοῦ πλοίου. Ἂν νὰ σώσῃ δύναται
κἀνεὶς, εἶναι ὁ Τέλλος. Ἀλλὰ δέσμιος
ἐκεῖνος εἶναι χεῖρας καὶ βραχίονας.

Ὁ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΕΛΛΟΣ (κρατῶν τὴν βαλληστρίδα)

(Ἔρχεται ταχέως βηματίζων, ῥίπτει πέριξ του ἐκπεπληγμένα βλέμματα, καὶ φαίνεται ἰσχυρῶς συγκεκινημένος. Φθὰς εἰς τὸ μέσον τῆς σκηνῆς, γονατίζει, φέρει τὰς χεῖράς του εἰς τὴν γῆν καὶ ἔπειτα τὰς ἐκτείνει πρὸς τὸν οὐρανόν.)

ΠΑΙΣ (παρατηρῶν αὐτόν.)

Τίς εἶν' ἐκεῖνος, πάτερ, εἰς τὰ γόνατα;
Ἰδέ.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ἐγγίζει διὰ τῶν χειρῶν τὴν γῆν

καὶ φαίνεται ὡς ὅλως ἔξω ἑαυτοῦ.

ΠΑΙΣ (ἐρχόμενος ἐμπρός.)

Τί βλέπω; Πάτερ! Ἐλθὲ πάτερ καὶ ἰδέ.

ΑΛΙΕΥΣ (πλησιάζων).

Τίς εἶναι; Σῶσον Κύριε! Ὁ Τέλλος! Πῶς;
Πῶς ἦλθες;

ΠΑΙΣ.

Εἰς τὰ πλοῖον δὲν σ' ἐδέσμευσαν;

ΑΛΙΕΥΣ.

Εἰς τὸ Κυσνὰχ δεσμώτην δὲν σ' ἐκόμιζον;

ΤΕΛΛΟΣ (ἐγειρόμενος.)

Ἠλευθερώθην.

ΑΛΙΕΥΣ καὶ ΠΑΙΣ.

Ὢ τοῦ θείου θαύματος!
Ἠλευθερώθης!

ΠΑΙΣ.

Ἀλλὰ πόθεν ἔρχεσαι;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐκεῖθεν, ἐκ τοῦ πλοίου.

ΑΛΙΕΥΣ.

Πῶς;

ΠΑΙΣ (συγχρόνως.)

Ὁ ἔπαρχος
τί ἔγινε;

ΤΕΛΛΟΣ.

Παλαίει πρὸς τὰ κύματα.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὢ! εἶναι τρόπος! Σὺ πλὴν, σὺ, πῶς εἶσ' ἐδῶ;
Δεσμὰ καὶ τρικυμίαν πῶς ἐξέφυγες;

ΤΕΛΛΟΣ.

Διὰ προνοίας τοῦ Θεοῦ.—Ἀκούσατε!

ΑΛΙΕΥΣ καὶ ΠΑΙΣ.

Εἰπὲ, εἰπέ μας.

ΤΕΛΛΟΣ.

Τί συνέβ' εἰς τὸ Ἀλτὸρφ
ἠξεύρετε;

ΑΛΙΕΥΣ.

Ναὶ, λέγε. Τὰ γνωρίζομεν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Πῶς συλλαβών με, δέσας με ὁ Ἔπαρχος,
μ' ἔφερεν οὕτως εἰς τὸν πύργον τοῦ Κυσνάχτ;

ΑΛΙΕΥΣ.

Καὶ εἰς τὸ Φλύλεν πῶς ἐπεβιβάσθητε.
Ναί. — Πῶς ἐσώθης λέγε μας ν' ἀκούσωμεν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐκείμην εἰς τὸ πλοῖον ἀβοήθητος,
χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένος, ἄπελπις,
καὶ οὐδ' εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ φαιδροῦ φωτὸς,
οὐδ' εἰς τῆς γυναικός μου καὶ τῶν τέκνων μου
τὸ βλέμμα πλέον ἤλπιζον νὰ θερμανθῶ,
καὶ ἀπαραμυθήτως ἐνητένιζον
τὸ θολὸν κῦμα.

ΑΛΙΕΥΣ.

Δυστυχῆ!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐπλέομεν,
πλὴν τοῦ Ἐπάρχου, ὁ Ἀῤῥᾶς καὶ ἡ φρουρά.
Τὸ τόξον μου δὲ ἦτον κ' ἡ φαρέτρα μου
κατὰ τὴν πρῶραν παρὰ τὸ πηδάλιον.
Καὶ ὡς εἰς Ἄ ξ η ν τὴν μικρὰν ἐφθάσαμεν (63)
εἰς τὴν γωνίαν, ὁ Θεὸς ἐπένευσε

νὰ ἐκραγῇ τοιαύτη καταιγὶς φρικτή,
ἐκ τῶν χασμάτων ὑλακτοῦσα τοῦ Γοθάρδ,
ὥστε ἐκόπη ἡ καρδία τῶν ναυτῶν,
κ' ἐνόμισαν πῶς ὅλοι θὰ πνιγοῦν οἰκτρῶς.
Ἤκουσα ἕνα τότε τῶν ὑπηρετῶν
ἐλθόντα καὶ εἰπόντα πρὸς τὸν Ἔπαρχον.
«Τὸν κίνδυνόν σου, κύριε, ὡς καὶ ἡμῶν
ὅλων, τὸν βλέπεις. Θάνατος μᾶς ἀπειλεῖ.
Τοὺς ναύτας φόβος θορυβοῖ, κ' ἡ τέχνη των
πολλὴ δὲν εἶναι. — Ἀλλ' ὁ Τέλλος στιβαρὰν
τὴν χεῖρα ἔχει, κ' εἶναι ναύτης ἔμπειρος.
Ἐὰν ἐν τῷ κινδύνῳ τὸν ἐκράζομεν;»—
Πρὸς ἐμὲ τότε εἶπεν ὁ Διοικητής:
«Ἀνίσως, Τέλλε, πέποιθας πῶς ἠμπορεῖς
νὰ βοηθήσῃς, σ' ἀπολύω τῶν δεσμῶν.»
Κ' ἐγὼ τῷ εἶπον: «Βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ,
ἐλπίζω. Ὅτι θὰ σωθῶμεν πέποιθα.»
Οὕτως ἐλύθην τῶν δεσμῶν, κ' ἐκάθισα
ἀδόλως διευθύνων τὸ πηδάλιον.
Ἀλλὰ λαθραίως ἐνταυτῷ ὑπέβλεπον
πρὸς ὅπου ἦσαν κείμενα τὰ βέλη μου,
κ' ἐπιμελῶς τὴν ὄχθην κατεσκόπευον,
εἴ τις ὑπῆρχε θέσις πρὸς ἐκπήδησιν.
Ὡς δὲ τῆς λίμνης εἶδα ὑπερνεύοντα
βράχον προβλῆτα, ἄνω δ' ὁπωσοῦν πλατύν. . .

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὦ! τὸν γνωρίζω. Εἶναι εἰς τοὺς πρόποδας
τῆς Ἄξης τῆς μεγάλης. Πλὴν ἀδύνατον
θαῤῥῶ πῶς εἶναι — εἶν' ἀπότομος πολὺ—
ἀπὸ τοῦ πλοίου νὰ τὸν ἀναβῇς πηδῶν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Εἰς τοὺς ἐρέτας ἔκραξα ν' ἀγωνισθοῦν
μέχρι τοῦ βράχου, ὡς νὰ προσπελάσωμεν.
Ἐκεῖ, τοῖς εἶπον, παύει τὸ χειρότερον.
Καὶ ὡς, κωπηλατοῦντες ἐναγώνιοι,
ἐφθάσαμεν, ἐκπέμπω προσευχὴν θερμὴν
πρὸς τὸν Θεὸν, κ' ἐντείνων πᾶσαν τῶν μελῶν
τὴν δύναμιν, τὴν πρώραν εἰς τὸν σκόπελον
βιαίως προσαράσσω, καὶ τὸ τόξον μου,
τὰ βέλη μου ἁρπάσας, ῥίπτομαι ταχὺς
ἐπὶ τὸν βράχον δι' ἑνὸς πηδήματος,
καὶ στιβαρῶς λακτίσας διὰ τοῦ ποδὸς,
τὸ σκάφος σφενδονίζω εἰς τὰ κύματα.
Ἐκεῖ ἂς γίνῃ τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα.
Οὕτως ἐσώθην ἐκ τῆς λύσσης τῶν νερῶν,
καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων, πολὺ χείρονος.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ὦ Τέλλε, Τέλλε, ἐθαυμάτωσεν εἰς σὲ
ὁ Κύριος, καὶ μόλις τὰς αἰσθήσεις μου
πιστεύω. Ἀλλ' εἰπέ μοι. Τί προτίθεσαι;
Στιγμῆς δὲν εἶναι διὰ σὲ ἀσφάλεια
ὁ Ἔπαρχος ἀνίσως διαφύγῃ ζῶν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅτ' ἐφερόμην δέσμιος, τὸν ἤκουσα
νὰ λέγῃ ὅτι εἰς τὸ Βρούννεν θ' ἀποβῇ,
καὶ διὰ Σβῦτς θ' ἀπέλθῃ εἰς τὸν πύργον του.

ΑΛΙΕΥΣ.

Καὶ τὴν ὁδὸν θὰ λάβῃ τὴν διὰ ξηρᾶς;

ΤΕΛΛΟΣ.

Τοῦτο σκοπεύει.

ΑΛΙΕΥΣ.

Τότε κρύψου. Μὴ ἀργῇς.
Δὲν θὰ σὲ σώσῃ ὁ Θεὸς δὶς ἀπ' αὐτοῦ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Πρὸς Ἄ ρ θ εἰπέ μοι καὶ Κ υ σ ν ά χ τ ἐγγύτερος
τίς δρόμος φέρει; (64).

ΑΛΙΕΥΣ.

Εἶν' ὑπὲρ τοῦ Σ τ έ ϊ ν ε ν
ἡ λεωφόρος. Ὅμως τὸ παιδίον μου
βραχύτερον ἐκείνου καὶ κρυπτότερον
ὑπὲρ τὸ Λ ό β ε ρ ζ νὰ σοὶ δείξῃ δύναται. (65)

ΤΕΛΛΟΣ. (δίδων αὐτῷ τὴν χεῖρα).

Διὰ τὴν καλωσύνην ὁποῦ μ' ἔδειξας
νὰ σ' ἀνταμείψῃ ὁ Θεός. Ὑγίαινε.
('Απέρχεται, ἀλλ' ἐπιστρέφει πάλιν ἀμέσως).
Καὶ σὺ εἰς Ῥύτλι δὲν ὡρκίσθης; Ἤκουσα,
νομίζω, τ' ὄνομά σου μετὰ τῶν λοιπῶν.

ΑΛΙΕΥΣ.

Ἤμην ἐκεῖ. Ὡρκίσθην εἰς τὸν σύνδεσμον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Τότε εἰς Β ύ ρ γ λ ε ν σπεῦσον καὶ μ' εὐεργετεῖς.
Δι' ἐμὲ εἶναι ἡ γυνή μου ἔμφροντις.
Εἰπέ τῃ πῶς ἐσώθην κ' εἶμαι ἀσφαλής.

ΑΛΙΕΥΣ.

Καὶ ποῦ θεν' ἀναγγείλω ὅτι ἔφυγες;

ΤΕΛΛΟΣ.

Τὸν πενθερόν μου θενὰ εὕρῃς παρ' αὐτῇ
καὶ ἄλλους εἰς τὸ Ῥύτλι συνομόσαντας.—
Εἰπὲ, ἂς ἔχουν θάῤῥος· ἂς ἀνδρίζωνται.
Εἰπέ τοις πῶς ὁ Τέλλος εἶν' ἐλεύθερος

καὶ τῆς χειρός του κύριος. Πλειότερα
περὶ τοῦ Τέλλου τάχιστα θ' ἀκούσωσι.

ΑΛΙΕΥΣ.

Τί σκοπὸν τρέφεις; Μὴ τὸ κρύπτης ἀπ' ἐμοῦ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Γίνεται πρῶτον, μετὰ ταῦτα λέγεται. ('Απέρχεται)

ΑΛΙΕΥΣ.

Δεῖξον τὸν δρόμον, Γιάννη.—Ὁ Θεὸς μ' αὐτόν!
Κατορθοῖ οὗτος ὅ,τι ἂν ἐπιχειρῇ. ('Απέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα τῆς οἰκίας τοῦ εὐπατρίδου 'Αττιγχῶσεν.

(Ὁ ΒΑΡΟΝΟΣ, ἡμιθανὴς ἐπὶ θρονίου. Ὁ ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ, ὁ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ, ὁ ΜΕΛΧΘΑΛ καὶ ὁ ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ περὶ αὐτὸν ἀσχολούμενοι. Ὁ ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ γονατιστὸς πρὸ τοῦ θνήσκοντος.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τετέλεσται! 'Απῆλθε!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Πλὴν δὲν φαίνεται
νεκρός. — Τὸ πτερὸν τὰ χείλη του
κινοῦσιν! Εἶναι ἥσυχος ὁ ὕπνος του,
καὶ ἡ μορφή του μειδιᾷ εἰρηνικῶς.

(Ὁ Βαουμγάρτεν ὑπάγει πρὸς τὴν θύραν, καὶ ὁμιλεῖ μετά τινος.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (πρὸς τὸν Βαουμγάρτεν.)

Τίς εἶναι;

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Ἡ Ἑδβίγη, ἡ θυγάτηρ σου.
Σὲ ζητεῖ. Θέλει τὸ παιδίον νὰ ἴδῃ.

(Ὁ Βάλθερ Τέλλος ἐγείρεται.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Νὰ τὴν παρηγορήσω, ὁ στερούμενος
παρηγορίας; ὅταν ὅλα τὰ δεινὰ
ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐσωρεύθησαν!

ΕΔΒΙΓΗ (εἰσερχομένη βιαίως.)

Τὸ τέκνον μου ποῦ εἶναι; Πρέπει νὰ ἰδῶ
τὸ τέκνον μου!—

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Κυρία, σύνελθ'. Ἐνθυμοῦ
ὅτ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ θανάτου ἵστασαι.

ΕΔΒΙΓΗ (ῥίπτεται εἰς τὸ παιδίον.)

Ὦ Βάλθη μου! Ζῇ!

ΒΑΛΘΕΡ ΤΕΛΛΟΣ (κρεμᾶται εἰς αὐτήν.)

Μῆτερ!

ΕΔΒΙΓΗ.

Εἶναι βέβαιον;
Μοὶ ἀπεδόθης ἀβλαβής!

(Τὸν παρατηρεῖ μετ' ἐντρόμου μερίμνης.)

Καὶ δυνατὸν
ἦτον! Νὰ σημαδεύσῃ σέ! Ἠμπόρεσε!
Καρδίαν, ὤ! δὲν ἔχει, ἂν ἠμπόρεσε!
Βέλος νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τὸ παιδίον του!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἔῤῥιψε μετὰ φρίκης, μετὰ σπαραγμῶν.
Κατηναγκάσθη. Ἦτο ζήτημα ζωῆς.

ΕΔΒΙΓΗ.

Πατρὸς καρδίαν ἐὰν εἶχε, πρὶν ῥιφθῇ
τὸ βέλος, χιλιάκις θεν' ἀπέθνησκε.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Νὰ εὐλογῇς τὴν θείαν πρέπει πρόνοιαν,
ἥτις τοσοῦτον δεξιῶς τὰ ἔφερε.

ΕΔΒΙΓΗ.

Καὶ θενὰ λησμονήσω π ῶ ς ἐδύνατο
νὰ ἔλθῃ;—ὦ Θεέ μου! — Ὀγδοήκοντα
ἂν ζήσω ἔτη, θενὰ βλέπω πάντοτε
τὸ τέκνον δεδεμένον, τὸν πατέρα του
διὰ τοῦ τόξου νὰ σκοπεύῃ ἐπ᾽ αὐτὸ,
καὶ θὰ τρυπᾷ τὸ βέλος τὴν καρδίαν μου!

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἂν ἤξευρες, Κυρία, πῶς ὁ ἔπαρχος
τὸν εἶχεν ἐρεθίσει!

ΕΔΒΙΓΗ.

Εἶναι τῶν ἀνδρῶν
ἀγροῖκος ἡ καρδία! Λησμονοῦν τὸ πᾶν
ὥς τις προσβάλῃ τὴν φιλοτιμίαν των,
καὶ ἀναλγήτως καὶ τυφλῶς κυβεύουσι
μητρὸς καρδίαν καὶ παιδίου κεφαλήν.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Σκληρὰ δὲν εἶν᾽ ἡ τύχη τοῦ συζύγου σου,
κ᾽ ἐπιπροσθέτεις ψόγον κατ᾽ αὐτοῦ βαρύν;
Δὲν ἔχεις σπλάγχνα δι᾽ α ὐ τ ο ῦ τὰς συμφοράς;

ΕΔΒΙΓΗ (στρέφεται πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν προσβλέπει μετὰ τεταμένων ὀφθαλμῶν.)

Σὺ δ᾽ ὑπὲρ φίλου ἔχεις μ ό ν ο ν δάκρυα;
— Ποῦ ἦσθε ὅτε εἰς ἀλύσεις ἔῤῥιπτον
τὸν ἄριστον; Ποῦ ἦτον ἡ βοήθεια;
Ἐξετελεῖτο τὸ φρικτὸν, κ᾽ ἐβλέπετε·
νὰ σύρωσι τὸν φίλον ἐκ τοῦ μέσου σας
ἀνείχεσθε. — Ὁ Τέλλος οὕτως ἔπραξε
πρὸς σᾶς; Τὸν εἶδες νὰ σταθῇ λυπούμενος,
ὅταν ὀπίσω τοῦ Ἐπάρχου τοὺς ἱππεῖς

κ' ἐμπρός σου εἶχες κύματα ἀνήμερα;
Δακρύων ἀνονήτων δὲν σοὶ ἔδωκε
σπονδήν, ἀλλ' εἰς τὸ πλοῖον εἰσεπήδησε·
γυναῖκα, τέκνα λησμονήσας, σ' ἔσωσε.—

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὀλίγοι, ἄνευ ὅπλων, ἦτο δυνατὸν
νὰ πράξωμέν τι ὑπὲρ σωτηρίας του;

ΕΔΒΙΓΗ (ῥίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας του.)

Ὢ πάτερ, πάτερ! Τὸν ἀπώλεσας καὶ σύ!
Καὶ ἡ πατρίς του τὸν ἀπώλεσε, κ' ἡμεῖς!
Ἀφ' ὅλων ἡμῶν λείπει, καὶ τῷ λείπομεν!
Ἀπελπισίας τὴν ψυχήν του ὁ Θεὸς
νὰ σώσῃ! Εἰς τοῦ πύργου τὰ ὑπόγεια
παρηγορία φίλου του δὲν εἰσχωρεῖ.—
Ὢ! ἂν ἠσθένει! εἰς τὰ σκότη τὰ ὑγρὰ
τῆς φυλακῆς του θ' ἀσθενήσῃ.—Ὠχριᾷ
τῶν Ἄλπεων τὸ ῥόδον καὶ μαραίνεται
εἰς τῶν τελμάτων τὸν ἀέρα· κ' εἰς αὐτὸν
ἡ λάμψις τῆς ἡμέρας καὶ τ' ἀρώματα
τοῦ ἀχανοῦς ἀέρος δίδουσι ζωήν.
Εἰς τὴν ἐλευθερίαν θάλλει, καὶ δὲν ζῇ
εἰς δηλητηριώδη φυλακῶν πνοήν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἥσυχος ἔσο. Ὅλοι θὰ συμπράξωμεν
ὅπως ἡ φυλακή του ἀνοιγῇ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Καὶ τί
χωρὶς ἐκείνου δύνασθε; Ἐλεύθερος
ἐν ὅσ' ὁ Τέλλος ἔζη, ἦτον τις ἐλπίς.
Ἡ ἀθωότης εἶχε τότε βοηθόν,

ὁ πάσχων εἶχε φίλον. Ὅλους ἔσωζεν
ὑμᾶς ὁ Τέλλος· ἀλλὰ σεῖς δὲν δύνασθε
ὅλοι ὁμοῦ τὸν Τέλλον νὰ λυτρώσητε. (Ὁ Βαρόνος ἐξυπνᾷ.)

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ (δεικνύων τὸν Βαρόνον κινούμενον.)

Σιγήσατε!

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ (ἐγειρόμενος.)

Ποῦ εἶναι;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τίς;

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Δὲν εἶν' ἐδῶ;
Μ' ἐγκαταλείπει τὴν ἐσχάτην μου στιγμήν!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸν νέον λέγ' ἱππότην. — Τὸν ἐμήνυσαν;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Παρηγορήσου. Ἐμηνήθη κ' ἔρχεται.
Μᾶς ἀπεδόθη. Εὗρε τὴν καρδίαν του.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Ἔφερε λόγον ὑπὲρ τῆς πατρίδος του;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ναί, μετὰ τόλμης ἥρωος.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Δὲν ἔρχεται
νὰ λάβῃ τὴν εὐχήν μου, τὴν ἐσχάτην μου;
Αἰσθάνομαι τὸ τέλος ὅτι ἤγγικε.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Κύριε, ὄχι. Δύναμιν σᾶς ἔδωκεν
ὁ ὕπνος. Λάμπει καθαρὸν τὸ βλέμμα σας.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Εἶναι ζωὴ κ' ἡ λύπη. Λήγει καὶ αὐτή.

Ὁ πόνος ἐξηντλήθη ὡς καὶ ἡ ἐλπίς. (Βλέπει τὸ παιδίον.)
Τί εἶναι τὸ παιδίον;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Εὐλογῆτέ το.
Εἶν' ἔγγονός μου, κ' εἶναι ὀρφανὸν πατρός.
(Ἡ Ἑδδίγη γονυπετεῖ μετὰ τοῦ παιδίου πρὸ τοῦ θνήσκοντος.)

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Ἐπίσης σᾶς ἀφίνω ὅλους ὀρφανούς·
ναί, ὅλους! — Οἴμοι! Εἰς τὸ δύον βλέμμα μου
ἡ δύσις τῆς πατρίδος κατοπτρίζεται!
καὶ εἰς τοῦ βίου ἔφθασα τὰ τέρματα
ἵν' ἀποθάνω μετὰ τῶν ἐλπίδων μου!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Βάλθερ Φύρστ.)

Ν' ἀπέλθῃ ἐν βαθείᾳ τὸν ἀφίνομεν
τοιαύτῃ θλίψει; Τὰς ἐσχάτας του στιγμὰς
διὰ καλῆς ἐλπίδος δὲν φαιδρύνομεν; —
Ἀνάκυψον καὶ θάῤῥει, ἄνερ εὐγενῆ.
Μὴ ἐκλαμβάνῃς πῶς τὸ πᾶν ἀπώλετο,
καὶ πᾶσα σωτηρία πῶς ἐξέλιπε.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Τίς ἔσται ὁ σωτήρ σας;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τίς; Ἡμεῖς αὐτοί.
Ἄκουσον. Αἱ τρεῖς χῶραι ἀπεφάσισαν
κοινῶς, ν' ἀποδιώξουν τοὺς τυράννους των.
Δεσμὸς ἐδέθη. Ὅρκος τὸν ἐκύρωσε.
Πρὶν ἢ στραφῇ ὁ κύκλος τοῦ ἐνιαυτοῦ,
τὰ πάντα θενὰ γίνουν, καὶ ἡ κόνις σου
εἰς ἐλευθέραν γῆν θεν' ἀναπαύεται.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Εἴπατ', ἐκλείσθη, πῶς ἐκλείσθη ὁ δεσμός;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεν' ἀνεγερθοῦν
καὶ οἱ τρεῖς τόποι. Ὅλα εἰσὶν ἕτοιμα.
Τὸ μυστικὸν δὲ, καίτοι εἰς πολλὰς γνωστὸν
ἑκατοντάδας, ἔμεινεν ἀπόῤῥητον.
Ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν τυράννων σκάπτεται
τὸ ἔδαφος· αἱ ὧραι τῆς ἀρχῆς αὐτῶν
εἰσὶ μεμετρημέναι, καὶ μετ' οὐ πολὺ
δὲν θ' ἀπαντῶνται οὐδ' αὐτὰ τὰ ἴχνη των.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Οἱ πύργοι ὅμως καὶ τὰ ὀχυρώματα;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Συγχρόνως ὅλα καὶ αὐτὰ θὰ πέσωσι.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Καὶ τοῦ δεσμοῦ μετέχουν καὶ οἱ εὐγενεῖς;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ, τοὺς ἐλπίζομεν.
Οἱ χωρικοὶ ὡς τώρα μόνοι ὤμοσαν.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ (ἀνεγείρεται βραδέως, μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως.)

Ὁ χωρικὸς ἂν τόσον ἀπετόλμησεν
ἰδιοβούλως, καὶ χωρὶς τῶν εὐγενῶν,
εἰς τὴν ἰδίαν ἂν ἐπίστευσεν ἰσχὺν,—
τότε δὲν ἔχει πλέον τὴν ἀνάγκην μας,
καὶ εἰς τὸν τάφον νὰ κατέλθωμεν καιρός.
Καὶ μεθ' ἡμᾶς θὰ ζήσῃ, καὶ θ' ἀγωνισθῇ
νὰ σώσ' ἡ ἀνθρωπότης τὴν ἀξίαν της,
ἄλλας δυνάμεις, νέας ἐπιτείνουσα.

(Θέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πρὸ αὐτοῦ γονυπετοῦντος παιδός.)

Αὕτη τὸ μῆλον ἔφερεν ἡ κεφαλή.
Θὰ ἐκβλαστήσῃ ἐξ αὐτῆς ἡ νέα σας

ἐλευθερία. Οἱ καιροὶ ἀλλάσσουσιν.
Ὅ,τι ἀρχαῖον, πίπτει καὶ φυλλοῤῥοεῖ,
κ' ἐξ ἐρειπίων νέα φύεται ζωή.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Βάλθερ Φόρστ.)

Ἰδὲ ὁποία λάμψις εἰς τὸ βλέμμα του!
Ἀχλὺς δὲν εἶναι τοῦτο ἀποσβέσεως,
ἀλλ' ἀκτὶς νέας φαίνεται ἀνατολῆς.

ΑΤΤΙΓΧΩΣΕΝ.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων πύργων κατερχόμενος
ὁ εὐπατρίδης, εἰς τὰς πόλεις ἀστυκὸν
ὅρκον ὀμνύει. Πρώτ' ἡ Ὕχτλανδ κ' ἡ Θυργώ,(66)
εἶτα ἡ Βέρνη γαῦρον αἴρει μέτωπον,
καὶ ἡ Φρειβούργη, ἐλευθέρων ἔρεισμα·
ἡ δὲ Ζυρίχη φάλαγγας συντεχνιῶν (67)
ὁπλίζει, καὶ τὸ κράτος τὸ βασιλικὸν
εἰς τ' ἀκατάστροφά της τείχη θραύεται. (68)

(Τὰ λοιπὰ λέγει ἐν τόνῳ μαντικῷ, καὶ ὁ λόγος του αἴρεται μέχρις ἐνθουσιασμοῦ.)

Τοὺς ἡγεμόνας βλέπω καὶ τοὺς εὐγενεῖς
ἐν θώραξι κ' ἐν ὅπλοις νὰ στρατεύωσι
κατὰ λαοῦ ἀκάκου καὶ ποιμενικοῦ. (69)
Μέχρι θανάτου ὁ ἀγών. Τὰς στενωποὺς (70)
μάχ' αἱματώδεις διὰ δόξης στέφουσι.
Γυμνὸν τὸ στῆθος ῥίπτεται ὁ χωρικὸς, (71)
πρόθυμον θῦμα, εἰς τὰ στίφη τῶν λογχῶν,
τὰς θραύει, δρέπων τ' ἄνθη τῶν εὐπατριδῶν,
καὶ ἡ ἐλευθερία τρόπαια κοσμεῖ.

(Λαμβάνων τὰς χεῖρας τοῦ Βάλθερ Φύρστ καὶ τοῦ Σταυφάχερ.)

Λοιπὸν ὁμονοεῖτε, σταθερῶς, πιστῶς.
Μὴ ἔστωσαν ἀλλήλοις οἱ ἐλεύθεροι
ξένοι. Ἐπὶ τὰ ὄρη στήσατε σκοπούς,

ἵνα ταχὺ ἐμπίπτῃ εἰς δεσμὸν δεσμός.
Ὁμονοεῖτε! Σύμνοιαν! Ὁμόνοιαν!

(Πίπτει ὀπίσω εἰς τὸ προσκεφάλαιον· αἱ νεκραὶ χεῖρές του κρατοῦσιν ἔπι τὰς τῶν ἄλλων δύω. Ὁ Φύρστ καὶ ὁ Σταυφάχερ τὸν θεωροῦσιν ἀκόμη ἐπί τινα καιρὸν σιωπῶντες, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποσύρονται, καὶ ἑκάτερος παραδίδεται εἰς τὴν θλίψιν του. Ἐν τούτοις εἰσῆλθον σιγῶντες οἱ ὑπηρέται· προσέρχονται δ' ἐκφράζοντες οἱ μὲν σιωπηλήν, οἱ δὲ ζωηρὰν θλίψιν· τινὲς γονυπετοῦσιν ἔμπρὸς αὐτοῦ καὶ κλαίουσιν ἔπι τῆς χειρός του. Ἐπὶ τῆς ἀφώνου ταύτης σκηνῆς κρούεται ὁ κώδων τοῦ πύργου.

ΡΟΥΔΗΝΣ, (εἰσέρχεται.)

ΡΟΥΔΗΝΣ (μετὰ σπουδῆς εἰσερχόμενος.)

Ζῇ; ὤ! εἰπέτε. Νὰ μ' ἀκούσῃ δύναται;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (δεικνύει πρὸς τὸν νεκρὸν μετ' ἀπεστραμμένου προσώπου.)

Σεῖς ἐστὲ ἤδη τῶν κτημάτων κύριος, (72)
καὶ ἤλλαξεν ὁ πύργος οὗτος ὄνομα.

ΡΟΥΔΗΝΣ (βλέπων τὸν νεκρόν, ἵσταται ὑπ' ἰσχυρᾶς λύπης καταληφθείς.)

Φεῦ! Ἡ μετάνοιά μου δὲν ἐπρόφθασεν!
Ἂν ἡ ζωή του παρετείνετο σφιγμοὺς
τινάς, ἀλλοιωθεῖσαν τὴν καρδίαν μου
θὰ ἔβλεπε! Τοῦ λόγου κατεφρόνησα
τοῦ εὐγενοῦς του, ὅτε ἔζη. Ἐσαεὶ
ἀπῆλθε, καὶ μ' ἀφῆκεν ὄφλημα βαρύ,
ἀπλήρωτον! Εἰπέτε ἂν ἀπέθανε
κατ' ἐμοῦ τρέφων ἀγανάκτησιν πικράν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Περὶ σοῦ θνήσκων ἤκουσε, κ' εὐλόγησε
τὴν παῤῥησίαν τοῦ γενναίου ἔργου σου.

ΡΟΥΔΗΝΣ (γονυπετῶν πρὸ τοῦ νεκροῦ.)

Ναί, ἱερὰ φιλτάτου ἀνδρὸς λείψανα,
ἄψυχον πτῶμα! τὸ κηρύττω, τὴν ψυχρὰν
κρατῶν σου χεῖρα, τὴν νεκράν.—διεῤῥηξα
διὰ παντὸς καὶ πάντα ξενικὸν δεσμόν·

εἰς τὸν λαόν μου ἀπεδόθην. Ἐλβετὸς
εἰμὶ, καὶ ἡ καρδία εἶν' Ἐλβετική.

(Ἐγειρόμενος.)

Διὰ τὸν φίλον, τὸν πατέρα τὸν κοινὸν
πενθεῖτε, ὅμως μὴ ἀποθαῤῥύνεσθε.
Οὐ μόνον ἦλθεν εἰς ἐμὲ ὁ κλῆρός του,
ἀλλὰ καὶ ἡ καρδία, καὶ τὸ πνεῦμά του
μ' ἐπιφοιτᾷ· ἡ ῥώμη ἡ νεάζουσα
θενὰ σᾶς ἀποτίσῃ ὅ,τι ὤφειλεν
ὑμῖν ἡ πολιά του γνώμη. — Σεβαστὲ
πάτερ, τὴν χεῖρα δός μοι! Δός μοι καὶ τὴν σήν!
Καὶ σὺ, Μελχθάλ! Τὸ βλέμμα ὦ! μὴ στρέφετε,
μὴ δυσπιστῆτε! Δέχθητε τὸν ὅρκον μου.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Δότε τὰς χεῖρας· τῇ ἐπανελθούσῃ του
καρδίᾳ πιστευθῆτε.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Κατεφρόνησας
τὸν λαόν. Τίνα δίδεις τὴν ἐγγύησιν;

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Μὴ τὰς ἀπάτας λέγε τῆς νεότητος.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν Μελχθάλ.)

Ὁμόνοια ἡ λέξις τοῦ ἐκπνέοντος
ἦν ἡ ἐσχάτη. Μὴ τὸ λησμονῇς.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἰδοὺ
ἡ χείρ μου. Δίδει καὶ ἡ χεὶρ τοῦ χωρικοῦ
ἀνδρὸς ἐπίσης λόγον, εὐγενέστατε.
Οἱ Εὐπατρίδαι τί χωρὶς ἡμῶν εἰσί;
Καὶ εἴμεθα, ὡς τάξις, ἀρχαιότεροι·

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Τιμῶ τὴν τάξιν ταύτην, καὶ τὸ ξίφος μου
αὐτῆς θὰ προμαχήσῃ.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Εὐγενέστατε,
βραχίων ὅστις τὴν τραχεῖαν γῆν νικᾷ,
καὶ διανοίγει γόνιμον τὸν κόλπον της,
δύνατ' ἐπίσης καὶ ἀνδρῶν νὰ προμαχῇ.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Θὰ προμαχῆτε σεῖς ἐμοῦ, κ' ἐγὼ ὑμῶν,
καὶ οὕτω δι' ἀλλήλων ἰσχυροὶ ἐσμέν.—
—Πρὸς τί πλὴν λόγοι, ὅταν ἔτι ἡ πατρὶς
τῆς ξένης τυραννίας ἔστιν ἕρμαιον;
'Αφ' οὗ ἡ χώρα τοῦ ἐχθροῦ ἀπαλλαγῇ,
τότ' ἐν εἰρήνῃ τ' ἄλλα συμβιβάζομεν.

(Σιωπήσας ἐπ' ὀλίγον.)

Σιγᾶτε; Νὰ μ' εἰπῆτε οὐδὲν ἔχετε;
δὲν μ' ἀξιοῦτε τῆς ἐμπιστοσύνης σας;
Λοιπὸν θὰ πρέπῃ καὶ χωρὶς νὰ θέλητε
εἰς τοῦ δεσμοῦ σας νὰ εἰσδύσω τὸν μυχόν.
— Συνήλθετε εἰς 'Ρύτλι, — καὶ ὠμόσατε.
'Ηξεύρω πάντα ὅσα ἔγιναν ἐκεῖ.
Τὸ μυστικόν σας παρ' ὑμῶν δὲν ἔμαθον·
θρησκευτικῶς οὐχ ἧττον τὸ ἐτήρησα.
Ποτὲ δὲν ἤμην τῆς πατρίδος μου ἐχθρός,
καὶ δὲν θὰ ἐταττόμην καθ' ὑμῶν ποτέ!
— Πλὴν φρόνιμον δὲν ἦτο ν' ἀναβάλητε.
'Επείγ' ἡ ὥρα· ἔργον ἀπαιτεῖ γοργόν.
'Ο Τέλλος ἐστὶ θῦμα τῶν ἀναβολῶν. —

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

'Ωρκίσθημεν τὸ πάσχα νὰ προσμείνωμεν. (73)

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Ἐκεῖ δὲν ἤμην· δὲν ὡρκίσθην τίποτε.
Ἐγὼ θὰ πράξω ὅταν σεῖς προσμένετε.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Πῶς; θέλεις; . . .

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Τώρα ἔγινα κ' ἐγὼ πατὴρ
τοῦ τόπου. Προστασίαν χρεωστῶ εἰς σᾶς.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Τὴν φίλην κόνιν ν' ἀποδώσῃς εἰς τὴν γῆν
πρώτιστον χρέος ἔχεις κ' ἱερώτερον.

ΡΟΥΔΗΝΣ.

'Αφ' οὗ τὴν χώραν ἀπελευθερώσωμεν,
θὰ θέσωμεν τῆς νίκης στέφανον χλωρὸν
ἐπὶ τὸ φέρετρόν του. — Φίλ', ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν γένει, ἀλλ' ἰδίως καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τοὺς τυράννους διεξάγω πόλεμον.
— Μάθετε τοῦτο! Ἔγινεν ἀνάρπαστος
ἡ Βέρθα μου· ἐκλάπη ἐκ τοῦ μέσου μας!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

'Απεθρασύνθη ὡς ἐκεῖ ὁ τύραννος
κατὰ παρθένου ἐλευθέρας κ' εὐγενοῦς!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Σᾶς ὑπεσχέθην, φίλοι μου, βοήθειαν,
καὶ τὴν βοήθειάν σας πρῶτος ἀπαιτῶ.
Μοὶ ἀνηρπάγη, μοὶ ἐκλάπ' ἡ φίλη μου.
Τίς οἶδεν ὁ κακοῦργος ποῦ τὴν ἔκρυψε,
καὶ διὰ τίνων ἐγκλημάτων τὸν δεσμὸν
θὰ ἐπιβάλῃ τοῦτον τὸν ἀνόσιον!
Ὦ! σώσατέ την· μὴ μ' ἐγκαταλείπετε!

Πρὸς σᾶς ἀγάπην τρέφει, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς
τὰς χεῖράς σας ἀξίζει νὰ ὁπλίσητε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Πλὴν τί σκοπεύεις;

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Τὸ ἠξεύρει καὶ αὐτός;
Περικαλύπτει νὺξ πυκνὴ τὴν τύχην της,
καὶ εἰς ἀμφιβολίας πλέω πέλαγος.
Βλέπω δ' ἓν μόνον ἐν τῷ σκότει καθαρῶς,
ὑπὸ τῆς τυραννίας τὰ ἐρείπια
πῶς εἶναι μόνον δυνατὸν ν' ἀνασκαφῇ·
πᾶν φρούριόν της διὰ νὰ τὴν εὕρωμεν,
πᾶς πύργος της πῶς πρέπει νὰ καταστραφῇ,
ἵνα εἰς τὴν εἱρκτήν της εἰσχωρήσωμεν.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἑπόμεθα. Ὁδήγει. Τί ἐς αὔριον
τῆς σήμερον τὸ ἔργον ν' ἀναβάλλωμεν;
Ὠμόσαμεν εἰς Ῥύτλι, ὅμως πρὶν πραχθῇ
τὸ ἔγκλημα· ὁ Τέλλος ἦν ἐλεύθερος.
Σήμερον ἄλλα ἐπιβάλλουσ' οἱ καιροί.
Τίς ἄνανδρος διστάζει ἔτι σήμερον;

ΡΟΥΔΗΝΣ (πρὸς τὸν Σταυφάχερ καὶ τὸν Βάλθερ Φύρστ.)

Σεῖς δ' ὁπλοφόροι καὶ ἑτοιμοπόλεμοι,
ἐπὶ τὰ ὄρη τὰς πυρὰς προσμένετε·
διότι τὸ ταχύπλουν σκάφος δὲν πετᾷ
ὡς θὰ σᾶς φθάσ' ἡ φήμη τῶν θριάμβων μας.
Καὶ ἅμα εἰς τὰ ὕψη φλὸξ φαιδρὰ φανῇ,
καταῤῥαγῆτ' ἐκεῖθεν ὡς οἱ κεραυνοί,
κ' εἰς τοὺς τυράννους φονικοὶ ἐνσκήψατε. (Ἀπέρχονται)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἡ κοίλη ὁδὸς παρὰ τῷ Κυσνάχτ. (74)

(Ἡ κατάβασις εἶναι ὄπισθεν διὰ βράχων, ὁ ὁδοιπόρος πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν, φαίνεται εἰς τὰ ὕψη. Βράχοι περικλείουσι πᾶσαν τὴν σκηνήν.Ἐπὶ ἑνὸς κειμένου κατὰ τὸ προσκήνιον, προέχει πέτρα θαμνόφυτος.)

ΤΕΛΛΟΣ, εἰσέρχεται κρατῶν τὴν βαλληστρίδα.

Διὰ τῆς κοίλης θὰ διέλθῃ στενωποῦ.
Δὲν φέρει ἄλλος δρόμος εἰς Κυσνὰχτ.—Ἐδῶ
τελεῖται. — Εἶν' αἰσία ἡ περίστασις.
Ἡ βάττος αὕτη μ' ἀποκρύπτει ἀπ' αὐτοῦ.
Πετᾷ ἐκεῖθεν εὐχερῶς τὸ βέλος μου.
Τὸ στένωμα κωλύει τοὺς διώκοντας.
Τοὺς ἀπολογισμούς σου πρὸς τὸν οὐρανὸν,
Ἔπαρχε, κλεῖσον. Ἔφθασεν ἡ ὥρα σου.
Ἥσυχος ἔζων, ἀβλαβής. Τὸ τόξον μου
κατὰ τῶν δασοβίων μόνον ἔστρεφον
θηρίων. Εἶχον φόνου καθαρὸν τὸν νοῦν.
Τῆς φίλης μου εἰρήνης μ' ἀπεσόβησας,
καὶ εἰς δρακόντων ζέον δηλητήριον
τὸ πρᾶον γάλα τῆς φρενός μου ἔφθειρας,
κ' εἰς πᾶν τὸ τερατῶδες μ' ἀπεσκλήρυνας.
Ὅστις εἰς τέκνου κεφαλὴν ἐσκόπευσεν,
ἐχθροῦ καρδίαν νὰ τοξεύσῃ δύναται.
Τὰ δυστυχῆ παιδία, τὰ ἀθῶά μου,
τὴν σύζυγόν μου ἀπὸ τῆς μανίας σου
πρέπει νὰ σώσω, Ἔπαρχε! — Ὡς τὴν χορδὴν
ἐνέτεινον, ἡ χείρ μου ὅταν ἔτρεμε,
καὶ χαιρεκάκως, δαίμονος σκληρότερος
μ' ἠνάγκαζες νὰ βάλω κατὰ τοῦ παιδὸς,
κ' ἐμπρός σου μάτην ἱκετεύων ἔσπαιρον,

τότε ὡρκίσθην, τότε, ὅρκον φοβερὸν,
ὅρκον ὃν μόνος ὁ Θεός μου ἤκουσε,
πῶς σκοπὸς πρῶτος τῆς μελλούσης μου βολῆς
θὰ εἶν' ἡ σὴ καρδία. Ὅ,τι ὤμοσα
ἐντός μου τότε, εἰς τὴν καταχθόνιον
βασάνων ὥραν, εἶναι χρέος ἱερόν.
Θὰ τὸ πληρώσω. Δὲν θὰ μείνῃ χρόνιον.
Σὺ κύριός μου εἶσαι, τοποτηρητὴς
τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς
ἐδῶ δὲν θὰ ἐτόλμα ὅ,τι σὺ τολμᾷς.
Σ' ἔπεμψ' ἐνταῦθα ἵνα νέμῃς δίκαιον—
αὐστηρὸν πάντως, ἐπειδὴ ὠργίζετο·— (75)
ἀλλ' ὅμως ὄχι, αἱμοβόρος ἀποινί,
ἐν ἀναισχύντῳ ὕβρει νὰ ἐγκληματῇς.
Θεὸς ὑπάρχει τιμωρὸς κ' ἐκδικητής.
Ἔξελθε ἤδη, πόνων ἄγγελε πικρῶν,
σὺ φίλτατέ μου, πρώτιστέ μου θησαυρέ!—
Σκοπὸν θενά σοι δώσω ὃν δὲν ἔθιξε
πώποτε βέλος εὐλαβῶν ἱκεσιῶν·
πλὴν σὺ θενὰ τὸν θίξῃς ἀσφαλῶς.— Καὶ σύ,
πιστὴ χορδὴ τοῦ τόξου, ἡ πολλάκις μοι
εἰς τοὺς φαιδροὺς ἀγῶνας ὑπηρετική,
μὴ ψεύσῃς με ὁπότε ἀγὼν πρόκειται
φρικτῶς σπουδαῖος! Μόνον τώρα μὴ ῥαγῇς,
σὺ ἡ τοσαῦτα βέλη μου πτερώσασα.
Ἂν ἤδη πέσῃ ἀδρανὲς τὸ βέλος μου,
δὲν ἔχω ἄλλο· εἶν' αὐτὸ τὸ τέλος μου.

(Ὁδοιπόροι διέρχονται τὴν σκηνήν.)

Εἰς τὴν λιθίνην ἕδραν θενὰ καθεσθῶ,
τοῦ ὁδοιπόρου τὸ ἀναπαυτήριον.

Δὲν εἶναι τοῦτο οἴκησις· Παρέρχεται
ταχὺς καὶ ξένος πρὸ ἑκάστου ἕκαστος,
μὴ ἐρευνῶν τοῦ ἄλλου τίς ἡ μέριμνα,
ὁ πολυπράγμων ἔμπορος, ὁ εὔζωνος
προσκυνητὴς, ὁ γέρων ἀναχωρητὴς,
ὁ φαιδρὸς ψάλτης, ὁ ἀνήμερος ληστὴς,
καὶ ὁ ἐλαύνων τὸ βαρύ του φορτηγὸν
κ' ἐξ ἀπωτάτων τόπων προερχόμενος.—
Πᾶς δρόμος φέρει εἰς τῆς γῆς τὰ πέρατα.—
Ἄλλοσε ἄλλος βαίνει, στοχαζόμενος
τοῦ ἔργου του, καὶ εἶναι φόνος τὸ ἐμόν.
Ἄλλοτε, ὅτε ὁ πατὴρ ἐξήρχετο
κ' ἐπέστρεφε, παιδία φίλα, τί χαρά!
διότι κἄτι πάντοτε σᾶς ἔφερε,
πότε μὲν ἄνθη σπάνια τῶν Ἄλπεων,
πότε πτηνὸν ποικίλον, πότε ὄστρακον, (76)
ὡς εἰς τὰ ὄρη ἀπαντῶντ' ἐνίοτε.
Ἐξῆλθε τώρα θήρας ἄλλης θηρευτής.
Ἀγρίαν ὁδὸν βαίνει φονικὰ φρονῶν,
καὶ τοῦ ἐχθροῦ του ἐνεδρεύει τὴν ζωήν.
—Ἀλλὰ καὶ τώρα ἐνθυμεῖται μόνον σᾶς,
φίλτατα τέκνα. Σᾶς, ἀθῶα πλάσματα
ἵν' ἀπαλλάξῃ ἐκ χειρῶν τυραννικῶν,
θέλει τανύσει τώρα τόξον φονικόν. (Ἐγείρεται)
Εὐγενῆ θήραν ἐνεδρεύω. Πρόθυμος
ὁ κυνηγὸς ἡμέρας περιφέρεται
εἰς δριμὺ ψῦχος, καὶ τὸ ῥιψοκίνδυνον
ἅλμα πηδᾷ εἰς βράχους καὶ εἰς χάσματα,
καὶ εἰς κρημνῶν ἀνέρπει κάθετα πλευρὰ,
διὰ τοῦ αἵματός του προσκολλώμενος, (77)

ἵνα φονεύσῃ ἄθλιον ἀγρίμιον. (78)
Τὸ γέρας εἶν' ἐνταῦθα τιμαλφέστερον,
εἶν' ἡ καρδία τοῦ ἀσπόνδου μου ἐχθροῦ.

(Ἀκούεται μακρόθεν πλησιάζουσα φαιδρὰ μουσική.)

Τὸν βίον πάντα ἤσκησα τὴν τοξικὴν,
καὶ ἐνεγυμνάσθην κατὰ νόμον τοξοτῶν.
Τὸ βέλος εἰς τὸ μέλαν ἔπηξα συχνὰ,
καὶ καλὸν ἆθλον εἰς τοὺς πανηγυρικοὺς
ἀγῶνας ἦρον. Ἀλλὰ θέλω σήμερον
θέλω τοξεύσει τόξευμ' ἀπαράμιλλον·
τῶν ἄθλων θὰ κερδίσω τὸ λαμπρότατον.

(Γάμος διέρχεται διὰ τῆς σκηνῆς καὶ ἀναβαίνει τὴν κοίλην ὁδόν. Ὁ Τέλλος τὸν θεωρεῖ στηριζόμενος εἰς τὴν βαλληστρίδα του. ΣΤΥΣΣΗΣ, ὁ ἀγροφύλαξ, τὸν πλησιάζει.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ὁ ἐπιστάτης τῆς Μονῆς ἐκ Μοιρλισὰχ (79)
κάμνει τὸν γάμον. Εἶναι εὐκατάστατος.
Ἔχ' εἰς τὰς Ἄλπεις ἴσως δέκα ποίμνια.
Τὴν νύμφην θενὰ φέρῃ ἀπὸ Ἴμμενσὲ (80)
καὶ τὸ ἑσπέρας εἰς Κυσνὰχτ εἶν' ἡ χαρά.
Ἐλθέ. Καλεῖται κάθε χρήσιμος ἀνήρ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Κατηφὴς ξένος δὲν ἁρμόζ' εἰς τὰς χαράς.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ἂν ἔχῃς θλίψιν, ἀποκύλισον αὐτήν.
Τὸ παρὸν δέχου. Ἔχομεν κακοὺς καιρούς.
Πρέπει προχείρως τὴν χαρὰν νὰ δρέπωμεν.
Ἐδῶ πανηγυρίζουν, θάπτουν παρεκεῖ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Συμβαίνει καὶ τὰ δύω νὰ συμπίπτωσιν.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ὁ κόσμος εἶναι οὗτος. Ἔχει πανταχοῦ
τὰ βάσανά του. Ὁ ἀνεμοστρόβιλος
ἔπεσεν εἰς τὴν Γλάρνην, καὶ ὁλόκληρος
πλευρὰ τοῦ Γλάρου ἐκρημνίσθη.(81)

ΤΕΛΛΟΣ.

Τὰ βουνὰ
χλονοῦντ' ἐπίσης! Εἰς τὸν κόσμον στερεὸν
οὐδέν!

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ἀκούεις καὶ ἀλλοῦ παράδοξα.
Ἄνθρωπον εἶδον ἐκ τοῦ Βάδεν, κ' ἔλεγεν (82)
ὅτι ἱππότης εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος
ἐπήγαινε, καὶ σφῆκες τὸν ἀπήντησαν
εἰς μέγα σμῆνος. Εἰς τὸν ἵππον ῥίπτονται
καὶ τὸν κεντοῦν. Τὸ ζῶον ἔπεσε νεκρὸν,
καὶ οὕτως ὁ ἱππότης ἔφθασε πεζός.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐδόθη, βλέπεις, κέντρον κ' εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

(Ἡ Ἀρμγὰρδ ἔρχεται μετὰ πολλῶν παιδίων, καὶ ἵσταται εἰς τὴν εἴσοδον τῆς κοίλης ὁδοῦ.)

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Λέγουν, σημεῖον εἶναι συμφορῶν κακῶν
κατὰ τοῦ τόπου, παρὰ φύσιν πράξεων.

ΤΕΛΛΟΣ.

Τοιαύτας πράξεις καθ' ἑκάστην ἔχομεν,
καὶ νὰ τὰς ἀναγγείλῃ θαῦμα, περιττόν.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Εὐτυχὴς ὅστις ἐν εἰρήνῃ γεωργεῖ
τὴν γῆν του, κ' ἔχει ἀσφαλῆ τὴν στέγην του.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ οὐδ' ὁ εὐσεβέστερος
μένει, ἂν γείτων τὸν παρενοχλῇ κακός.

(Ὁ Τέλλος ῥίπτει συνεχῶς ἀνυπόμονα καὶ ἀνήσυχα βλέμματα πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῆς ὁδοῦ.)

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ἔχε ὑγείαν. Περιμένεις κἄποιον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ναὶ, περιμένω.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Αἴ! Καλὴν ἐπιστροφήν.
Ἐξ Οὐρὶ εἶσαι; Ὁ πανευγενέστατος
Διοικητὴς ἐκεῖθεν περιμένεται.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ (ἐρχόμενος.)

Τὸν Ἔπαρχον μὴ πλέον περιμένετε.
Ὁ χείμαῤῥος τοῦ ὄρους ἐπλημμύρισε (83)
κ' ἔπνιξε τὰς γεφύρας. (Ὁ Τέλλος ἐγείρεται.)

ΑΡΜΓΑΡΔ (ἐρχομένη ἐμπρός.)

Ὁ Διοικητὴς
δὲν ἔρχεται;

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Τὸν θέλεις;

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Βεβαιότατα.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Τί ἦλθες εἰς τὸν κοῖλον δρόμον νὰ σταθῇς;

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Ἐδῶ δὲν φεύγει. Πρέπει νὰ μ' ἀκροασθῇ.

ΦΡΕΙΣΑΡΔ (καταβαίνει μετὰ σπουδῆς τὴν κοίλην ὁδὸν, καὶ κράζει εἰς τὴν σκηνήν.)

Ἀνοίξατε τὸν δρόμον! Ἀπ' ὀπίσω μου

ὁ Κύριός μου ἔφθασεν, ὁ Ἔπαρχος! (Ὁ Τίλλος ἐξέρχεται.)

ΑΡΜΓΑΡΔ (ζωηρῶς.)

Ἄ! ἔρχεται!

(Μετὰ τῶν παιδίων της ὑπάγει πρὸς τὸ προσκήνιον. Ὁ ΓΕΣΛΕΡ καὶ ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ὁ ΑΡΡΑΣ φαίνονται ἔφιπποι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κοίλης ὁδοῦ.)

ΣΤΥΣΣΗΣ (πρὸς τὸν Φρεισάρδ.)

Τὸν δρόμον πῶς ἐκάμετε
ἀφ' οὗ ἐπῆρε τὰς γεφύρας τὸ νερόν;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Φίλε, τὴν λίμνην ὅταν ἐνικήσαμεν,
θὰ φοβηθῶμεν τὰ νερὰ τῶν Ἄλπεων;

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Εἰς τόσην τρικυμίαν πῶς; Ἐπλέετε;

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Ναί, καὶ εἰς τὴν ζωήν μου δὲν τὸ λησμονῶ.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Ὦ! μεῖνε, διηγήσου!

ΦΡΕΙΣΑΡΔ.

Μ' εἶν' ἀδύνατον.
Ἐμπρὸς ἐστάλην ὅπως φέρω εἴδησιν. (Ἀπέρχεται.)

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Καλοὶ ἂν ἦσαν εἰς τὸ πλοῖον ἄνθρωποι,
βεβαίως θενὰ εἶχε σύσσωμον πνιγῇ.
Τοιοῦτοι δὲν φοβοῦνται ὕδωρ οὐδὲ πῦρ. (Περιβλεπόμενος.)
Ὁ κυνηγός μου ποῦ ἐπῆγεν; Ἔφυγε; (Ἀναχωρεῖ.)

Εἰσέρχονται ἔφιπποι ὁ ΓΕΣΛΕΡ καὶ ὁ ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

ΓΕΣΛΕΡ.

Πλὴν μὴ λησμόνει πῶς τὸν Αὐτοκράτορα
ὑπηρετῶ, καὶ πρέπει νὰ εὐχαριστῶ,
καὶ ὅτι εἰς τὸν τόπον δὲν μ' ἀπέστειλε
νὰ κολακεύω, νὰ θωπεύω τὸ λαόν.

Ὑποταγὴν προσμένει· ἤδη πρόκειται
ἀνίσως εἰς τὴν χώραν ταύτην κύριος
ὁ Αὐτοκράτωρ ἔσται ἢ ὁ χωρικός.

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Τώρα καιρὸς, νὰ φέρω τὴν παράκλησιν. (Πλησιάζει δειλῶς.)

ΓΕΣΛΕΡ.

Ἐὰν τὸν πῖλον εἰς Ἀλτὸρφ ἐκρέμασα,
δὲν ἦτον ἢ πρὸς χλεύην, ἢ πρὸς ἔλεγχον
τῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ. Μ' εἶναι γνωστά.
Νὰ τοῖς διδάξω ἤθελον τὸν τράχηλον
νὰ κλίνωσιν ἐμπρός μου. Τὸν κρατοῦν ὀρθόν!
Εἰς τὴν ὁδόν των στήσας τὸ δυσάρεστον,
εἰς τοῦτο νὰ προσκρούῃ θέλ' ὁ ὀφθαλμὸς,
ὅταν ἐκεῖ περῶσιν, ἐνθυμίζων τους
τὸν κύριόν των, οὗ ἐπιλανθάνονται.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ.

Τινὰ πλὴν ἔχει δίκαια καὶ ὁ λαός.

ΓΕΣΛΕΡ.

Καιρὸς δὲν εἶναι νὰ σταθμίσωμεν αὐτά.
Περὶ σπουδαιοτέρων ἤδη πρόκειται.
Αὔξησιν θέλει ὁ τοῦ Αὐτοκράτορος
οἶκος, καὶ ὅ,τι ὁ πατὴρ ἐφύτευσε (84)
λαμπρῶς, νὰ συμπληρώσῃ θέλει ὁ υἱός.
Ἐμπόδιον μᾶς εἶναι τὸ ἐθνάριον.
Οὕτως ἢ ἄλλως πρέπει νὰ ὑποταγῇ.
(Θέλουσι νὰ προχωρήσωσιν. Ἡ γυνὴ γονυπετεῖ πρὸ τοῦ Ἐπάρχου.)

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Ἔλεος, Κύριέ μου! χάριν! ἔλεος!

ΓΕΣΛΕΡ.

Τί θέλεις εἰς τὸν δρόμον τὸν δημόσιον;
Ὀπίσω!

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Ἔχω ἄνδρα εἰς τὴν φυλακήν.
Τὰ ὀρφανά μου ζητοῦν ἄρτον. Ἔχετε,
ὤ! ἔχετ' εὐσπλαγχνίαν, ἐξοχώτατε,
πρὸς τὴν ἀθλίαν θέσιν μας.

ΓΕΣΛΕΡ

Τίς εἶσαι σύ;
καὶ τί ὁ σύζυγός σου;

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Κύριε, πτωχὸς
ἐργάτης εἶναι εἰς τὸ Ῥ ί γ ι, τὸ βουνόν.(85)
Κόπτει τὰ χόρτα τ' ἄγρια εἰς τοὺς κρημνούς,
εἰς τοὺς ὀρθούς των βράχους, ὅπου δὲν τολμοῦν
ν' ἀναίβουν οὔτε τῶν βουνῶν τ' ἀγρίμια.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ (πρὸς τὸν Ἔπαρχον.)

Μὰ τὸν Θεὸν, ἀθλία καὶ οἰκτρὰ ζωή!
Ὦ! ἀπολύσατέ τον τὸν πτωχὸν αὐτόν!
Ὅσον βαρὺ ἂν εἶναι ὅ,τι ἔπραξε,
ποινή του εἶν' αὐτό του τὸ ἐπάγγελμα.

(Πρὸς τὴν γυναῖκα.)

Θενὰ σοὶ γίνῃ δίκαιον· ἀλλ' ὕπαγε,
τὴν δέησίν σου εἰς τὸν πύργον δός· ἐδῶ
δὲν εἶναι τόπος.

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Ὄχι, δὲν μακρύνομαι,
τὸν ἄνδρ' ἂν δὲν μοὶ δώσῃ ὁ διοικητής.
Ἕκτην σελήνην εἶναι ἤδ' εἰς φυλακήν.
Μάτην προσμένει, ζητεῖ μάτην νὰ κριθῇ.

ΓΕΣΛΕΡ.

Νὰ μὲ βιάσῃς θέλεις γύναι; Ὕπαγε.

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Δικαιοσύνην, Ἔπαρχε! Ὁ δικαστὴς
τοῦ τόπου εἶσαι, εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος
εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν θέσιν. Τὸ καθῆκόν σου
πρᾶξον. Δικαιοσύνην ἂν παρὰ Θεοῦ
ἐλπίζῃς, δός την κ' εἰς ἡμᾶς.

ΓΕΣΛΕΡ.

Εἶπα, μακράν!
Διώξατέ μοι τοὺς αὐθάδεις ἀπ' ἐδῶ.

ΑΡΜΓΑΡΔ. (Συλλαμβάνει τοῦ ἵππου του τοὺς χαληνούς.)

Οὐδὲν, οὐδὲν μοὶ μένει νὰ ζημιωθῶ.
Βῆμα δὲν φεύγεις, Ἔπαρχε, ἂν δίκαιον
δὲν μ' ἀποδώσῃς.— Σύστελλε τὸ μέτωπον,
τοὺς ὀφθαλμούς σου στρέφε. Τόσον ἄθλιοι
εἴμεθα, ὥστε ὁ θυμός σου εἶν' οὐδὲν
δι' ἡμᾶς πλέον.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τόπον, γύναι· εἰδεμὴ
ὁ ἵππος θὰ περάσῃ εἰς τὸ σῶμά σου.

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Καὶ ἂς περάσῃ.—Ἰδοὺ —

(Σύρει τὰ παιδία κατὰ γῆς καὶ ῥίπτεται καὶ ἡ ἰδία εἰς τὸν δρόμον του.)

Εἶμ' ἐδῶ κ' ἐγὼ
καὶ τὰ παιδία.— Τὰ πτωχὰ, τὰ ὀρφανὰ,
ἂς τὰ συντρίψουν τὰ σκληρά σου πέταλα.
Τῶν ἔργων σου δὲν εἶναι τὸ χειρότερον.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ.

Γυνὴ, ἐμάνης;

ΑΡΜΓΑΡΔ (μετὰ προϊούσης ἐμπαθείας.)

Μὴ ὑπὸ τοὺς πόδας σου

τὴν γῆν τοῦ Βασιλέως δὲν καταπατεῖς;
Ἄ! Γυνὴ εἶμαι. Ἂν ἀνὴρ, θὰ ἤξευρον
καλήτερόν τι παρὰ νὰ κυλίωμαι
ἐμπρός σου εἰς τὴν σκόνιν.

(Ἀκούεται ἡ προτέρα μουσικὴ ἐκ νέου εἰς τὰ ἄνω τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ σιγαλωτέρα.)

ΓΕΣΛΕΡ.

Ποῦ οἱ δοῦλοί μου
μένουσι; Σύρατέ την, ἤ, λησμονηθεὶς,
θὰ πράξω ὅ,τι ὕστερον θὰ μὲ λυπῇ.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ.

Νὰ πλησιάσουν, Κύριε, δὲν ἠμποροῦν
οἱ δοῦλοι. Γάμος κλείει τὴν στενὴν ὁδόν.

ΓΕΣΛΕΡ.

Πολὺ γλυκὺς δεσπότης εἶμαι πρὸς αὐτὸν
τὸν συρφετόν.—Αἱ γλῶσσαι εἶν' ἐλεύθεραι.
Δὲν ἐδεσμεύθη ὅπως πρέπει νὰ δεθῇ.
Πλὴν ἄλλως θέλει γίνει· τὸ ὑπόσχομαι.
Θέλω συντρίψει τὴν αὐθάδη γνώμην των·
θέλω λυγίσει τὸν ἐλεύθερόν των νοῦν·
θέλω κηρύξει νέους νόμους εἰς αὐτοὺς
τοὺς τόπους· θέλω—

(Τέλος τὸν διαπερᾷ. Φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ πλησιάζει νὰ πέσῃ. Μετ' ἀσθενοῦς φωνῆς.)

Ὁ Θεός μοι ἵλεως!

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ.

Θεέ. Τί τοῦτο; Πόθεν τοῦτο; Κύριε!

ΑΡΜΓΑΡΔ (ἀναπηδῶσα.)

Φόνος! Κλονεῖται! πίπτει! Τὸν ἐτρύπησε!
Τὸ βέλος εὗρε μέσην τὴν καρδίαν του!

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ (ἐκπηδῶν τοῦ ἵππου.)

Συμβὰν φρικῶδες! — Τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος
ζητήσατε, ἱππότα. Διὰ θάνατον
εἶν' ἡ πληγή.

ΓΕΣΛΕΡ.

Τοῦ Τέλλου βέλος εἶν' αὐτό.

(Ὀλισθήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ῥοδόλφου, καὶ κατατίθεται εἰς τὴν λιθίνην ἕδραν.)

ΤΕΛΛΟΣ (ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ βράχου.)

Γνωρίζεις τὸν τοξότην· ἄλλον μὴ ζητῇς.
Ἐλεύθερ' αἱ καλύβαι, ἀσφαλὴς ἔστιν
ἡ ἀθωότης! Σὺ, νὰ βλάπτῃς ἔπαυσας.

(Γίνεται ἀφανὴς ἐκ τοῦ βράχου. Εἰσορμᾷ λαός.)

ΣΤΥΣΣΗΣ (προπορευόμενος.)

Τί εἶναι; Τί συμβαίνει;

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Τὸν διοικητὴν
ἐτρύπησεν ἓν βέλος.

ΛΑΟΣ (εἰσορμῶν)

Ἐκτυπήθη τίς;

(Οἱ πρῶτοι τῆς συνοδίας τοῦ γάμου εἰσὶν ἤδη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐνῷ οἱ ἔσχατοι φαίνονται εἰσέτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κοίλης ὁδοῦ, καὶ ἡ μουσικὴ ἐξακολουθεῖ.)

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Ῥέει τὸ αἷμα! Σπεύσατε! Βοήθειαν!
Κατόπιν τοῦ φονέως! Νὰ τὸν εὕρετε.
— Δυστυχῆ ἄνερ! Εἶν' αὐτὸ τὸ τέλος σου!
Τὰς συμβουλάς μου νὰ δεχθῇς δὲν ἤθελες!

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Μὰ τὸν Θεὸν, ἰδού τον! Ὠχρός! ἄψυχος!

ΠΟΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.

Τίς ὁ φονεύς του;

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ

Παρεφρόνησαν αὐτοί;
Μουσικὴν παίζουν, ὅταν φόνος ἔγινε;
Νὰ σιωπήσουν.

(Ἡ μουσικὴ διακόπτεται διὰ μιᾶς. Ἔρχεται καὶ ἄλλος λαός.)

Κύριε Διοικητά,
εἰπέτε μοι, ἀνίσως ἠμπορῆτε.—Τίποτε
νὰ μοὶ ἐμπιστευθῆτε ἔχετε;

(Ὁ Γέσλερ ποιεῖ σχήματα διὰ τῆς χειρός, καὶ ἐπαναλαμβάνει αὐτὰ βιαίως διότι εὐθὺς δὲν ἐνοήθησαν.)

Πῶς; Ποῦ;
Ποῦ νὰ ὑπάγω; Εἰς Κυσνάχτ; Δὲν ἐννοῶ.—
Ὦ! μὴ ἀγανακτῆτε. Τὰ ἐπίγεια
ἀφῆτε τώρα· νὰ ἐξιλεώσητε
τὸν οὐρανὸν σκεφθῆτε.

(Πᾶσα ἡ συνοδία τοῦ γάμου περιστοιχίζει τὸν ἀποθνήσκοντα μετ' ἀσυμπαθοῦς φρίκης.)

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Πῶς ὠχρίασεν!
Εἰς τὴν καρδίαν ἔφθασεν ὁ θάνατος.—
Οἱ ὀφθαλμοί του ἔσβυσαν.

ΑΡΜΓΑΡΔ (ἐγείρει ἓν ἐκ τῶν παιδίων της εἰς τὰς χεῖράς της.)

Παιδία μου,
ἰδέτε ποῖος τῶν κακῶν ὁ θάνατος!

ΡΟΥΔΟΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Παράφρονες γυναῖκες, εἶσθ' ἀναίσθητοι;
Τὸ βλέμμα εἰς τοιαύτην φρίκην βόσκετε,
Ἔλθετε,— βοηθεῖτε.— Δὲν μὲ βοηθεῖ
κανεὶς τὸ βέλος ν' ἀποσπάσω τὸ σκληρόν;

ΓΥΝΑΙΚΕΣ (ὀπισθοδρομοῦσαι.)

Τίς θέτει χεῖρα εἰς τὸν θεοήλατον;

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Κατηραμέναι! (Ξυφουλκεῖ)

ΣΤΥΣΣΗΣ (τῷ συλλαμβάνει τὸν βραχίονα.)

Μὴ τολμήσῃς, Κύριε!
Παρῆλθεν ὁ καιρός σας. Ἔπεσε νεκρὸς
ὁ τύραννος τοῦ τόπου. Δὲν ὑπήκομεν
εἰς βίαν πλέον. Εἴμεθα ἐλεύθεροι.

ΠΑΝΤΕΣ (θορυβωδῶς.)

Ἐλεύθερος ὁ τόπος εἶναι.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΑΡΡΑΣ.

Εἰς αὐτὸ
κατήντησεν; Ἐσβέσθη ἐν μιᾷ στιγμῇ
ὑποταγὴ καὶ φόβος;

(Πρὸς τοὺς ἐνόπλους ὀπαδοὺς οἵτινες φθάνουσιν εἰς τὴν σκηνήν.)

Βλέπετε φρικτὸς
ὅτι ἐπράχθη φόνος.—Ἡ βοήθεια
εἶναι εἰς μάτην.—Τὸν φονέα μάταιον
νὰ τρέξητε ζητοῦντες. Ἄλλας ἔχομεν
φροντίδας τώρα.—Ἄγωμεν εἰς τὸ Κυσνάχτ!
Τοῦ Βασιλέως σώσωμεν τὸ φρούριον!
Ἐλύθη τώρα πᾶς δεσμὸς καθήκοντος
καὶ πᾶσα τάξις· οὐδὲ πλέον ἔμεινεν
ἀνθρώπου πίστις ἢ νὰ πιστευώμεθα.

(Ἐνῷ ἀπέρχεται μετὰ τῶν ὁπλιτῶν, προσέρχονται ἓξ μοναχοί.)

ΑΡΜΓΑΡΔ.

Κάμετε τόπον! Ἔρχονται οἱ μοναχοί.

ΣΤΥΣΣΗΣ.

Πτῶμα μυρίζει; — φθάνουσιν οἱ κόρακες.

ΜΟΝΑΧΟΙ (περιΐστανται ἡμικυκλικῶς τὸν νεκρὸν, καὶ ψάλλουσιν εἰς βαρὺν τόνον.)

'Απ' ἀοράτου σκοπιᾶς
ὁ θάνατος μᾶς ἐνεδρεύει·
ἐπέρχεται διὰ μιᾶς,
κ' ἐν μέσῃ τῇ ζωῇ μᾶς νεύει.

Θνητοὶ, ἐστὲ ἡτοιμασμένοι.
'Αγρύπνως ὁ κριτὴς προσμένει.

('Επαναλαμβανομένων τῶν δύω τελευταίων στίχων, πίπτει ἡ αὐλαία.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Πλατεία εἰς Ἀλτόρφ.

(Εἰς τὸ μετασκήνιον δεξιῶς ὁ πύργος Οὐριοδάμας, μετὰ τῶν ἰκριωμάτων, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ σκηνῇ τῆς πρώτης πράξεως. Ἀριστερῶς θέα πολλῶν κορυφῶν. Εἰς ὅλας καίουσι πυραί. Χαράγματα. Κώδωνες ἀκούονται πολλαχόθεν.

ΡΟΥΟΔΗΣ, ΚΟΥΟΝΗΣ, ΒΕΡΝΗΣ, ΑΡΧΙΛΙΘΟΥΡΓΟΣ, καὶ ἕτεροι **ΧΩΡΙΚΟΙ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ** καὶ **ΠΑΙΔΙΑ.**

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Τὰ πυρὰ καίουν, βλέπετε, εἰς τὰ βουνά.

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ἦχος κωδώνων εἰς τὸ δάσος!

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ὁ ἐχθρὸς ἀπεδιώχθη.

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ἔπεσαν τὰ φρούρια.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Καὶ εἰς τὸ ἔδαφός του μόνον τὸ Οὐρὶ
θ' ἀνέχηται τὸν πύργον τὸν τυραννικόν;
θὰ ἐλευθερωθῶμεν πάντων ἔσχατοι;

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Ο λίθινός μας θὰ ὑφίσταται ζυγός;
Κρημνίσατέ τον.

ΠΑΝΤΕΣ.

Ναί, ναί, ναί. Κρημνίσατε!

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ποῦ εἶν' ὁ Ταῦρος τοῦ Οὐρί;

ΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΟΥΡΙ.

Ἰδού! παρών!

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Εἰς τὸ βουνὸν ἀνάβα, εἰς τὴν σκοπιάν.
Τὸ κέρας λάβε· σάλπισον, ν' ἀντιλαλοῦν
φάραγγες καὶ κοιλάδες, καὶ ὁ ἦχός του
μυκώμενος, τοῦ ὄρους πάντα κάτοικον
νὰ συγκαλέσῃ.

(Ὁ Ταῦρος τοῦ Οὐρὶ ἀπέρχεται. Εἰσέρχεται ὁ ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Φίλοι, περιμείνατε.
Ἀκόμη ἀγνοοῦμεν τί συνέβ' εἰς Σβύτς
καὶ τί εἰς Οὐντερβάλδεν. Ἂς προσμείνωμεν
τὰς ἀγγελίας.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Νὰ προσμείνωμεν; πρὸς τί;
Ἠξεύρομεν ἡμέρα πῶς ἀνέτειλεν
ἐλευθερίας, κ' ἔπεσεν ὁ τύραννος.

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Αἱ ἀγγελίαι δὲν ἀρκοῦσιν αἱ λαμπραί,
αἱ ἀκτινοβολοῦσαι εἰς τὰς κορυφάς;

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ἔλθετε, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔλθετε·
θραύσατε τὰ ἰκρία, καταῤῥίψατε
τοὺς θόλους· τοῖχον μὴ ἀφήσετε ὀρθόν,
καὶ λίθον ἐπὶ λίθου.

ΛΙΘΟΥΡΓΟΣ.

Τὸ ἐκτίσαμεν
ἡμεῖς, ἐργάται· καὶ νὰ τὸ κρημνίσωμεν
ἠξεύρομεν ὁμοίως.

ΠΑΝΤΕΣ.

Ἂς κρημνίσωμεν!
(Ὁρμῶσι πανταχόθεν πρὸς τὴν οἰκοδομήν.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὁρμὴ τοῦ πλήθους. Δὲν ἀναχαιτίζονται.

(Ἔρχεται ὁ ΜΕΛΧΘΑΛ καὶ ὁ ΒΑΘΥΜΓΑΡΤΕΝ.)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Πῶς; ἵσταται ὁ πύργος, ἐν ᾧ ἔγινεν
ἡ Σάρνη τέφρα, τὸ Ῥοσβὲργ ἐρείπιον; (86)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Μελχθάλ, σὺ εἶσαι; Ἄγγελος μᾶς ἔρχεσαι
ἐλευθερίας; Ἐδιώχθη ὁ ἐχθρός;

ΜΕΛΧΘΑΛ (ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν.)

Χαῖρε, ὦ γέρων! Εἶν' ἡ χώρα καθαρὰ
ἐχθρῶν. Εἰς Ἐλβετίαν, ταύτην τὴν στιγμὴν
καθ' ἣν λαλοῦμεν, δὲν ὑπάρχει τύραννος.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Εἰπέτε, πῶς τοὺς πύργους ἐπορθήσατε;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Δι' ἀνδρικοῦ ὁ Ῥούδηνς ἐκυρίευσε
τολμήματος τὴν Σάρνην· τὸ Ῥοσβὲργ ἐγὼ
τὴν πρὸ ἐκείνης νύκτα ἐξεπόρθησα.
—Ἀκούσατε πλήν. Ὅταν ἐδιώξαμεν
τοὺς ξένους, κ' εἰς τὸν πύργον πῦρ ἐθέσαμεν,
καὶ φλογὸς γλῶσσαι ἔληχον τὸν οὐρανόν,
ἐκεῖ ὁ παῖς τοῦ Γέσλερ, ὁ Δειθὲλμ ὁρμᾷ

καὶ κράζει, ἡ Βρυνέχη ὅτι καίεται. (87)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Θεέ μου!

('Ακούονται πίπτοντα τὰ ξύλα τῶν ἰκρίων.)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Αὐτὴ ἦτον, καὶ κατάκλειστον
ἐδῶ τὴν εἶχε μυστικῶς ὁ Ἔπαρχος.
Ἦτον ὁ Ῥούδηνς μανιώδης.— Τὰς δοκοὺς,
τῶν ὀροφῶν τοὺς στύλους ἤδ' ἠκούομεν
νὰ πίπτουν, κ' ἐκ συννέφων τοῦ καπνοῦ, φωνὰς
— τῆς δυστυχοῦς.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἐσώθη;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τόλμη, σύντονος
ἐνέργει' ἀπῃτεῖτο. Ἂν αὐθέντης μας
ὁ Ῥούδηνς ἦτον μόνον, τῆς ζωῆς ἡμῶν
θὰ εἴχομεν πρὸ πάντων μέριμναν· ἀλλὰ
καὶ σύμμαχός μας ἦτον, κ' εἶχε τὸν λαὸν
διὰ τιμῆς ἡ Βέρθρα· δι' ὃ κίνδυνον
μὴ λογισθέντες, εἰς τὸ πῦρ ἐῤῥίφθημεν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Κ' ἐσώθη;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ναί. Ὁ Ῥούδηνς, μετ' αὐτοῦ κ' ἐγὼ,
κομίζοντες ἁρπάγδην, τὴν ἐσώσαμεν,
στιγμὴν πρὶν μετὰ κρότου πέσ' ἡ ὀροφή.
—Ὅτε δ' ἐκείνη συνῃσθάνθη ὅτι ζῇ,
καὶ ὕψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν,
τότε ὁ νέος εὐπατρίδης μ' ἔπεσεν

εἰς τὴν ἀγκάλην, καὶ δεσμὸς σιωπηλὸς
ἐδέθη μεταξύ μας, ὃν ἐσκλήρυνε
τὸ πῦρ, διὰ τοῦ βίου ἀδιάῤῥηκτον.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὁ Λανδενβὲργ ποῦ εἶναι;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Πέραν τοῦ Βρυνίγ.(88)
Ἐγὼ δὲν πταίω ἂν ὁ τὸν πατέρα μου
τυφλώσας, βλέπῃ τὴν ἀκτῖνα τ' οὐρανοῦ.
Εἰς τὴν φυγὴν διώξας τὸν συνέλαβον,
καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς τὸν ἔσυρα.
Ἤδη τὸ ξίφος ἐγυμνοῦτο ἐπ' αὐτόν.
Πλὴν τοῦ τυφλοῦ πρεσβύτου ἐπικαλεσθεὶς
τὸ ἔλεος, ἐδέχθη δῶρον τὴν ζωὴν,
καὶ μέγαν ὅρκον ὤμοσεν, ὅτι ποτὲ
δὲν θέλει ἐπιστρέψει. Εἰς αὐτὸν πιστὸς
θὰ μείνῃ. Ποία τοῦ βραχίονος ἡμῶν
ἡ δύναμις, ᾐσθάνθη.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Εὖγε, καθαρὰν
τὴν νίκην ὅτι ἐτηρήσατ' αἵματος.

ΠΑΙΔΙΑ τρέχοντα διὰ τῆς σκηνῆς, καὶ φέροντα συντρίμματα τῶν ἰκρίων.

Ἐλευθερία! Εἶν' ἐλευθερία!

(Τὸ κέρας τοῦ Οὐρὶ ἀκούεται ἰσχυροὺς τόνους ἐκπέμπον.)

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὢ!
Τί ἑορτὴ, ἴδετε! Ὅταν γέροντες,
θενὰ τὴν ἐνθυμῶνται τὰ παιδί' αὐτά.

(Κοράσια φέρουσι τὸν πῖλον ἐπὶ ἀκοντίου Ἡ σκηνὴ πᾶσα πληροῦται λαοῦ.)

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Ἰδοὺ ὁ πῖλος, ὃν διὰ προσκύνησιν
μᾶς ἔβαλαν.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Εἰπέτε, τί τὸν κάμνομεν;

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Θεέ! ὁ ἔγγονός μου εἶχεν ὑπ' αὐτὸν
σταθῇ!

ΠΟΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.

Τῆς τυραννίας ἂς καταστραφῇ
τὸ αἴσχιστον μνημεῖον. Εἰς τὸ πῦρ!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὤ! μή!
Ἂς μείνῃ. Ἦτον τυραννίας ὄργανον,
ἐλευθερίας ἂς μᾶς μένῃ σύμβολον.

(Οἱ χωρικοί, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ἵστανται καὶ κάθηνται ἐπὶ τῶν δοκῶν τῶν κρημνισθέντων ἰκρίων εἰς γραφικὰ συμπλέγματα ἐν μεγάλῳ ἡμικυκλίῳ.)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἰδού, πατοῦμεν ἐπὶ τὰ ἐρείπια
τῆς τυραννίας, κ' ἐκπληροῦται, σύμμαχοι,
λαμπρῶς ὅ,τ' εἰς τὸ Ῥύτλι συνωρκίσθημεν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Δὲν εἶναι τέλος, εἶν' ἀρχὴ τοῦ ἔργου μας.
Τώρ' ἀπαιτεῖται τόλμη καὶ ὁμόνοια.
Ὁ Βασιλεὺς θὰ σπεύσῃ τοῦ ἐπάρχου του
νὰ ἐκδικήσῃ, πέπεισμαι, τὸν θάνατον,
καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἐξόριστον.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἂς ἔλθῃ, φέρων μισθωτῶν του τάγματα.

Καλῶς τὰ ἔσω διαθέντες πράγματα,
τοὺς ἔξωθεν ὁρμῶντας ἀποκρούομεν.

ΡΟΥΟΔΗΣ.

Στενὰ ὀλίγα τὰ βουνά μας σχίζουσι.
Τὰ σώματά μας θὰ τὰ κλείσωσι στεῤῥῶς.

ΒΑΟΥΜΓΑΡΤΕΝ.

Αἱ φάλαγγές των δὲν μᾶς ἐκφοβίζουσιν
ἐν ὅσῳ μένει ὁ δεσμός μας σταθερός.

Ἔρχονται ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ καὶ ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ (εἰσερχόμενος.)

Ἰδοὺ αἱ κρίσεις τ' οὐρανοῦ αἱ φοβεραί!

ΧΩΡΙΚΟΙ.

Τί τρέχει;

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ.

Ὦ! εἰς ποίας ζῶμεν ἐποχάς!

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Κύριε Βέρνερ, εἶσθε σεῖς; Τί φέρετε;
Τί εἶναι;

ΧΩΡΙΚΟΙ.

Τί συνέβη;

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ.

Ὦ! Ἀκούσατε!

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Μεγάλων φόβων πλέον ἀπηλλάγημεν.

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐφονεύθη.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ὦ Θεέ!

(Οἱ χωρικοὶ ἐγείρονται θορυβωδῶς καὶ περιστοιχίζουσι τὸν Σταυφάχερ.)

ΠΑΝΤΕΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ! Ἐφονεύθη! Ἤκουσας;

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Ἀδύνατον! Πῶς ἦλθεν αὔτ' ἡ εἴδησις;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Χεὶρ δολοφόνος εἰς τὸ Βροὺκ προσέβαλε (89)
τὸν Βασιλέ' Ἀλβρέχτον. Ἀξιόπιστος
ἀνήρ, ὁ Ἰωάννης Μύλλερ ἐκ Σαφῶς (90)
τὸ εἶπε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ποῖος τὸ φρικτὸν ἐτόλμησε;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Φρικτὸν προσέτι διὰ τὸν τολμήσαντα.
Τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ υἱός, ὁ Σοαβὸς
Δοὺξ Ἰωάννης, τὸν ἐδολοφόνησε.

ΜΕΓΧΘΑΛ.

Τίς λόγος πατροκτόνον τὸν κατέστησε;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὸν πατρικόν του κλῆρον κατεκράτησεν
ὁ Αὐτοκράτωρ παρὰ τὰς δεήσεις του.
Νὰ τῷ τὸν ἀφαιρέσῃ, λέγουν, ἤθελε,
καὶ νὰ τῷ δώσῃ εἰς ἀποζημίωσιν
ἀρχιερέως μίτραν. Ὅπως δήποτε,
τὸ οὖς ὁ νέος εἰς κακὰς ἠνέωξε
συντρόφων παραινέσεις, καὶ μετ' εὐγενῶν,
τοῦ Ἐσχεμβάχου, Τέγερφέλδεν, Βὰρτ καὶ Πάλμ, (91)
ἀντὶ δικαίου, τέλους ἀπεφάσισεν
αὐτόχειρα νὰ λάβῃ τὴν ἐκδίκησιν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Πῶς ἐτελέσθ' ἡ πρᾶξις ἡ ἀνόσιος;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ Βασιλεὺς ἐκ Στάϊν ἔϐαιν' ἔφιππος (92)
τῆς Βάδης, μεταϐαίνων εἰς τὸ Ῥέϊνφελ
εἰς τὴν αὐλήν του· μετ' αὐτοῦ κ' οἱ πρίγκηπες,
ὁ Λεοπόλδος καὶ ὁ Ἄνς, καὶ αὐλικοί. (93)
Ὡς δ' εἰς τὸν Ῥέϋς ἔφθασαν, ὅπου περᾷ
τὸν ποταμὸν σχεδία, εἰσχωρήσαντες
ἐντὸς τοῦ πλοίου οἱ φονεῖς, ἐχώρισαν
τὸν Βασιλέα καὶ τὴν συνοδίαν του.
Κ' ἐν ᾧ δι' ὠργωμένης γῆς δ' ὁ Βασιλεὺς
ἵππευε (πόλις παλαιά, ὡς λέγεται, (94)
ἦτον ἐκεῖ, τῶν πρώην εἰδωλολατρῶν),
κ' εἶχε τὸν πύργον τῆς Ἀϐοϐούργης ἄντικρυ, (95)
ὅθεν ἀνέφυ ἡ λαμπρά του γενεά,
ὁ Δοὺξ τῷ πήγει ξίφος εἰς τὸν τράχηλον,
τὴν λόγχην δ' εἰς τὸ στῆθος ὁ Ῥοδόλφος Πάλμ,
ὁ Ἔσχενϐὰχ τὸν πλήττει κατὰ κεφαλῆς,
καὶ οὕτω καταπίπτει, αἱματόφυρτον
θῦμα οἰκείων, ἐπὶ τῶν οἰκείων του.
Οἱ ἄλλοι ἐκ τῆς πέραν ὄχθης ἔϐλεπον·
ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ῥεῦμα τοὺς ἐχώριζε,
ματαίως ἀνεϐόων ἀλαλάζοντες.
Πτωχή τις καθημένη παρὰ τὴν ὁδόν,
τὸν Βασιλέα ἔθαλψεν ἐκπνέοντα.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τῶν ἄλλων ὑποσκάπτων τὸ μερίδιον,
αὐτὸς τὸν τάφον ἔσκαψε τὸν ἴδιον.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Τὴν χώραν πᾶσαν φόϐος ἔχει πανικός.
Αἱ διαϐάσεις τῶν βουνῶν ἐκλείσθησαν.

Τὰ σύνορά των αἱ κοινότητες φρουροῦν.
Καὶ ἡ Ζυρίχη τὰς ἀρχαίας πύλας της,
τριακονταετίαν ὅλην ἀνοικτάς,
τὰς ἔχει κλείσει, φοβουμένη τοὺς φονεῖς,
καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον τοὺς ἐκδικητάς,
διότι ἡ τῶν Οὔγγρων βασιλὶς Ἀ γ ν ή, (96)
καθωπλισμένη κεραυνοὺς ἀφορισμοῦ,
ἐπέρχεται ἀγρία, καὶ οὐχὶ καθὼς
πρέπ' εἰς τὸ πρᾷον φῦλόν της, τοῦ πατρικοῦ
νὰ λάβῃ φόνου φοβερὰν ἐκδίκησιν
ἐπὶ τοῦ γένους τῶν φονέων, τῶν υἱῶν,
τῶν τέκνων τέκνων, τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν,
ὡς κ' ἐπ' αὐτῶν τῶν λίθων τῶν φρουρίων των.
Ὤμοσε ν' ἀπολέσῃ ὅλας γενεάς,
καὶ νὰ τὰς σφάξῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρός,
καὶ ὡς εἰς δρόσον εἰς τὸ αἷμα νὰ λουσθῇ. (97)

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Καὶ γνωστὸν εἶναι ποῦ ἐπῆγαν οἱ φονεῖς;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἅμα ἡ πρᾶξις ἐτελέσθη, ἔφυγον
πρὸς πέντε διευθύνσεις, κ' ἵνα μὴ ποτὲ
ἀπαντηθῶσι πλέον, ἐχωρίσθησαν.
Ὁ Ἰωάννης εἰς τὰ ὄρη λέγεται
ὅτι πλανᾶται.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Δὲν τοῖς ἐχρησίμευσεν
ἡ κακουργία. Εἶναι ἡ ἐκδίκησις
ἄκαρπος ῥίζα, ἑαυτῆς ἀπαίσιος
τροφή. Ὁ φόνος εἶν' αὐτῆς ἀπόλαυσις,
ἡ φρίκη κορεσμός της.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Οὐδὲν ὄφελος
εἰς τὸν φονέα φέρει τὸ κακούργημα.
Ἡ καθαρὰ δὲ χείρ μας τῆς αἱματηρᾶς
πράξεως δρέπει ἀξιάγαστον καρπόν.
Ἀφ' ἡμῶν μέγας ἤδη φόβος ἔλειψεν.
Ὁ τῆς ἐλευθερίας ἐχθρὸς ἔπεσεν.
Εἰς ἄλλους λέγουν πῶς τὸ σκῆπτρον θὰ δοθῇ,
ὄχ' εἰς Ἀψβούργους. Θέλει τῆς ἐκλογικῆς
ἐλευθερίας χρῆσιν νὰ ποιήσηται
τὸ κράτος.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ, καὶ ΑΛΛΟΙ.

Ἤκουσάς τι;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ τοῦ Λουξεμβοὺργ (98)
κόμης τῶν ψήφων πλείστας ἤδη συνενοῖ.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Ἐμείναμεν τῷ κράτει εὐτυχῶς πιστοί.
Δικαιοσύνην τώρα θὰ ἐλπίσωμεν.

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ὁ νέος ἄρχων θέλει φίλους σταθερούς,
καὶ κατ' Αὐστρίας θὰ μᾶς εἶναι στήριγμα.

(Οἱ χωρικοὶ ἐναγκαλίζονται ἀλλήλους.)

(Ἔρχεται ὁ ΚΑΝΔΥΛΑΠΤΗΣ μεθ' ἑνὸς ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΥ.)

ΚΑΝΔΥΛΑΠΤΗΣ.

Ἰδού, ἐδῶ τοῦ τόπου εἶν' οἱ προὔχοντες.

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ καὶ ΠΟΛΛΟΙ.

Τί εἶναι, Κανδυλάπτα;

ΚΑΝΔΥΛΑΠΤΗΣ.

Ἔφερε κλητὴρ
τοῦ κράτους, ταύτην τὴν γραφήν.

ΠΑΝΤΕΣ (πρὸς τὸν Βάλθερ Φόρστ.)

'Ανάγνωθι.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (λαμβάνει τὸ ἔγγραφον, τὸ ἀποσφραγίζει καὶ ἀναγινώσκει.)

«Πρὸς τὸν χρηστόν μας καὶ ὑπήκοον λαὸν
τοῦ Οὐντερβάλδεν καὶ τοῦ Σβὺτς καὶ τοῦ Οὐρὶ,
ἡ 'Ελισάβετ, Βασιλὶς, πᾶν ἐφετόν!» (99)

ΠΟΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.

'Η Βασιλίς; Τὸ κράτος αὐτῆς ἔληξε.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (ἀναγινώσκων.)

«'Εν τῇ βαθείᾳ θλίψει καὶ χηρείᾳ της,
εἰς ἣν βασιλοκτόνος τὴν ἐβύθισε
πρᾶξις, οὐδόλως τὴν ἀγάπην λησμονεῖ
οὐδὲ τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ τῶν 'Ελβετῶν.»

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Τὰς ἐλησμόνει ὅταν ἦτον εὐτυχής.

ΡΟΙΣΕΛΜΑΝΝ

Ν' ἀκούσωμεν! Σιώπα.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ (ἀναγινώσκων.)

«Δι' ὃ πέποιθε,
πῶς φρίκην πρὸς τὴν πρᾶξιν τὴν ἐπάρατον
καὶ τοὺς αὐτῆς ἐργάτας ὁ πιστὸς λαὸς
αἰσθάνεται· οὐ μόνον δὲ βοήθειαν
δὲν θὰ τοῖς δώσῃ, ἀλλ' εἰς τὴν παράδοσιν
αὐτῶν θὰ συντελέσῃ πρὸς ἐκδίκησιν,
ἕνεκα τῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης, ἣν
ὁ οἶκος τοῦ 'Ροδόλφου εἶχε πρὸς αὐτόν.»

(Δείγματα δυσαρεσκείας τῶν χωρικῶν.)

ΠΟΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.

Τὴν εὔνοιάν της πρὸς ἡμᾶς;

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ.

Ἦν ὁ πατὴρ
πρὸς ἡμᾶς εὔνους. Πλὴν πῶς ἦτον ὁ υἱός;
Ἔχει κυρώσει τὰς ἐλευθερίας μας
ὡς πάντες οἱ ἀρχαῖοι Αὐτοκράτορες;
Ἐδίκασ' εὐθυδίκως; Ἐπροστάτευσε
τὴν καταπατουμένην ἀθωότητα;
Κἂν τοὺς ἀπεσταλμένους οὓς ἐπέμπομεν
ὅτ' ἐν ἀνάγκαις ἤμεθα, τοὺς ἤκουσεν;
Οὐδὲν ἐκ τούτων ἔπραξεν ὁ Βασιλεύς.
Διὰ χειρὸς γενναίας ἂν οἱ ἴδιοι
τὰ δίκαιά μας δὲν ἀνελαμβάνομεν,
μικρὸν θὰ εἶχεν οἶκτον πρὸς τὰ πάθη μας.
Εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν; Δὲν ἔσπειρεν
εὐγνωμοσύνην. Ἵστατο ἐφ' ὑψηλοῦ·
ἐδύνατο νὰ εἶναι τῶν λαῶν πατήρ·
προὐτίμησεν εἰς μόνους τοὺς οἰκείους του
νὰ δώσῃ προστασίαν. Ὅσους ηὔξησεν,
ἐκεῖνοι τώρα δι' αὐτὸν ἃς κλαίωσιν.

ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ.

Διὰ τὸν φόνον οὐδ' ἡμεῖς χαιρόμεθα,
οὐδ' ὧν μᾶς εἶχε βλάψει μνημονεύομεν.
Ἄπαγε! Ὅμως τὸ νὰ ἐκδικήσωμεν
τὸν θάνατόν του, τοῦ μὴ πράξαντος οὐδὲν
ὑπὲρ ἡμῶν, κ' ἐκείνους νὰ διώξωμεν
οἵτινες ὅμως οὐδαμῶς μᾶς ἔβλαψαν,
δὲν εἶναι τοῦτο πρέπον οὐδ' ἁρμόδιον.
Εἶν' ἡ ἀγάπη ἐλευθέρα συμβουλή.
Τέμνει τῆς βίας τὰ δεσμὰ ὁ θάνατος,
καὶ πρὸς ἐκεῖνον δὲν μᾶς μένει ὀφειλή.

ΜΕΛΧΘΑΛ.

Εἰς τὸν κοιτῶνα ἐὰν κλαί' ἡ βασιλίς,
ἐὰν ἐν θλίψει ἐγκαλῇ τὸν οὐρανὸν,
τὸν οὐρανὸν ἐνταῦθα ἐλευθερωθεὶς
λαὸς δοξάζει καὶ ὑμνεῖ εὐγνωμονῶν.
Ἀγάπην σπείρει ὁ ποθῶν συγκομιδὴν
δακρύων.

(Ὁ δημόσιος κλητὴρ ἀναχωρεῖ.)

ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ (πρὸς τὸν λαόν.)

Ποῦ ὁ Τέλλος εἶναι; Μόνος πῶς
νὰ λείπῃ, ὅστις τὴν ἐλευθερίαν μας
ἵδρυσεν, ὅστις πλέον πάντων ἔπραξε,
κ' ἐδοκιμάσθη πάντων ἀπηνέστερον;
Ἔλθετε, εἰς τὸν οἶκον ἄγωμεν αὐτοῦ,
ἐπιφωνοῦντες: «Ζήτω πάντων ὁ σωτήρ!»

(Ὅλοι ἀπέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα τῆς οἰκίας τοῦ Τέλλου.

(Πῦρ καίει εἰς τὴν ἑστίαν. Ἡ θύρα εἶναι ἀνοικτὴ, καὶ δι' αὐτῆς φαίνεται ἡ ἐξοχή.)

ΕΔΒΙΓΗ, ΒΑΛΘΕΡ καὶ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ.

ΕΔΒΙΓΗ.

Τέκνα, θὰ ἔλθῃ, φίλα τέκνα, σήμερον
θὰ ἔλθῃ ὁ πατήρ σας! Ζῇ! Ἐλεύθερος
εἶναι, καὶ ὅλοι εἴμεθα ἐλεύθεροι!
καὶ ὁ πατήρ σας τὴν πατρίδα ἔσωσε!

ΒΑΛΘΕΡ.

Ἤμην κ' ἐγὼ μαζῇ του, μῆτερ! Νὰ λαλοῦν

καὶ δι' ἐμὲ θὰ πρέπει. Μοὶ ἐπέρασε
τὸ βέλος τοῦ πατρός μου πλησιέστατα
εἰς τὴν ζωήν μου, πλὴν ἐγὼ δὲν ἔτρεμον.

ΕΔΒΙΓΗ (τὸν ἐναγκαλίζεται.)

Ναὶ, μ' ἀπεδόθης πάλιν! Δὶς σ' ἐγέννησα!
Τὰς μητρικὰς ὠδῖνας δὶς ἐπόνεσα!
'Αλλὰ παρῆλθον. Καὶ οἱ δύω εἶσθ' ἐδῶ,
καὶ σήμερον θὰ ἔλθῃ ὁ καλὸς πατήρ!

ΜΟΝΑΧΟΣ ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς φλιᾶς.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ.

Κύτταξε, μῆτερ, τὸν καλόγηρον ἐκεῖ.
Ἦλθε βεβαίως διὰ φιλοδώρημα.

ΕΔΒΙΓΗ.

Εἰπὲ νὰ ἔμβῃ καὶ νὰ τὸν φιλεύσωμεν,
εἰς χαρᾶς οἶκον ὅτι ἦλθε νὰ ἰδῇ.

(Εἰσέρχεται εἰς τὸ ἔνδον τῆς οἰκίας, καὶ ἐξέρχεται πάλιν ἀμέσως ἔχουσα εἰς τὰς χεῖρας ποτήριον.)

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ (πρὸς τὸν μοναχόν.)

'Ελθέ. Ἡ μήτηρ θέλει, ἄνθρωπε καλὲ,
νὰ σὲ κεράσῃ.

ΒΑΛΘΕΡ.

Ἔμβαινε ν' ἀναπαυθῇς,
καὶ νὰ ὑπάγῃς ἔπειτα τὸν δρόμον σου.

ΜΟΝΑΧΟΣ (δειλῶς περιβλεπόμενος καὶ τεταραγμένος.)

Εἰς ποῖον τόπον εἶμαι; Ποῦ; Εἰπέτε μοι.

ΒΑΛΘΕΡ.

Δὲν τὸ ἠξεύρεις; Ἔχασες τὸν δρόμον σου;
Εἶσαι εἰς Βύργλην, Κύριε, εἰς τὸ Οὐρί.
Ἡ κοιλὰς Σαΐχεν εἶναι ἀπ' ἐδῶ κ' ἐμπρός.

ΜΟΝΑΧΟΣ (πρὸς τὴν Ἑδβίγην, ἐπιστρέφουσαν.)

Εἶσ' ἐδῶ μόνη; Ἔξω εἶν' ὁ κύριος;

ΕΔΒΙΓΗ.

Τὸν περιμένω. Πλὴν τί ἔχεις, ἄνθρωπε;
Δὲν ὁμοιάζεις ὡς νὰ φέρῃς τι καλόν.
Ὅστις ἂν εἶσαι, πάσχεις. Τοῦτο δέχθητι.

(Τῷ προσφέρει τὸ ποτήριον.)

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Διψᾷ μου ἡ καρδία, φλογερῶς διψᾷ,
πλὴν δὲν ἐγγίζω, ὡς νὰ κατανεύσητε...

ΕΔΒΙΓΗ.

Μακράν! Μὴ μοῦ ἐγγίζῃς τὰ ἐνδύματα!
Μακρύνσου, ἂν ν' ἀκούσω θέλῃς τί ζητεῖς.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Μὰ τὴν ἑστίαν, φιλοξένως φλέγουσαν,
μὰ τῶν παιδίων τὴν φιλτάτην κεφαλὴν
ἣν περιβάλλω... (Λαμβάνει τὰ παιδία.)

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἄθρωπε, τί μελετᾷς;
Ἄπεχε τῶν παιδίων. Ὅτι μοναχὸς
δὲν εἶσαι, βλέπω. Ὑπ' αὐτὸ τὸ ἔνδυμα
οἰκεῖ εἰρήνη, ἀλλ' εἰρήνη δὲν οἰκεῖ
καὶ εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου σου.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Ὁ τῶν ἀνθρώπων δυστυχέστατος εἰμί.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἡ δυστυχία τὰς καρδίας συγκινεῖ.
ἡ δ' ὄψις σου πιέζει μόνον τὴν ἐμήν.

ΒΑΛΘΕΡ (ἀναπηδῶν.)

Ὁ πατὴρ, μῆτερ! (Ἐξερχόμενος τρέχων.)

ΕΔΒΙΓΗ.

Ὦ Θεέ!

(Θέλει ν' ἀκολουθήσῃ ἀλλὰ τρέμει καὶ μένει.)

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ (τρέχων κατόπιν.)

Εἶν' ὁ πατήρ!

ΒΑΛΘΕΡ (ἐκτὸς τῆς σκηνῆς.)

Ἦλθες λοιπόν!

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ (ἐπίσης.)

Ὦ πάτερ! Πάτερ φίλτατε!

ΤΕΛΛΟΣ (ἐπίσης.)

Ἦλθα· ἰδού με. Καὶ ποῦ εἶν' ἡ μήτηρ σας;

(Εἰσέρχονται.)

ΒΑΛΘΕΡ.

Εἶν' εἰς τὴν θύραν. Ἔμεινεν ἀκίνητος,
καὶ τρέμει ἀπὸ φόβον καὶ ἀπὸ χαράν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἑδδίγη! φίλη! Μῆτερ τῶν παιδίων μου!
Μεθ' ἡμῶν ἦτον ὁ Θεὸς, καὶ τύραννος
δὲν μᾶς χωρίζει πλέον.

ΕΔΒΙΓΗ (εἰς τὸν τράχηλόν του.)

Τί ὑπέφερα,
ὦ Τέλλε, Τέλλε! Ποῖον τρόμον διὰ σέ!

(Ὁ Μοναχὸς προσέχει.)

ΤΕΛΛΟΣ.

Λησμόνει τα, καὶ χαῖρε τὴν λοιπὴν ζωήν!
Ἰδοὺ ἐγώ! Ἰδού την τὴν καλύδην μου!
Ἵσταμαι πάλιν ἐπὶ τῶν κτημάτων μου.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ.

Καὶ ποῦ, ὦ πάτερ, ἔμεινε τὸ τόξον σου;
Πῶς δὲν τὸ βλέπω;

ΤΕΛΛΟΣ.

Οὔτε θενὰ τὸ ἴδῃς.
Εἰς μέρος ἐφυλάχθη ἱερόν. Ποτὲ
δὲν θέλει χρησιμεύσει εἰς κυνήγιον.

ΕΔΒΙΓΗ.

Ὦ Τέλλε, Τέλλε!

(Ὀπισθοδρομεῖ καὶ ἀφίνει τὴν χεῖρά του.)

ΤΕΛΛΟΣ.

Γύναι, τίς ὁ τρόμος σου;

ΕΔΒΙΓΗ.

Πῶς μ' ἐπιστρέφεις; Αὔτ' ἡ χείρ! Θὰ δύναμαι,
Θεέ! νὰ τὴν ἐγγίσω;

ΤΕΛΛΟΣ (ἐκ καρδίας καὶ ζωηρῶς.)

Αὔτ' ἡ χεὶρ ὑμᾶς
καὶ τὴν πατρίδα ἔσωσε, καὶ δύναμαι
θαῤῥῶν νὰ τὴν ὑψώσω πρὸς τὸν οὐρανόν.

(Βίαιον κίνημα τοῦ Μοναχοῦ. Ὁ Τέλλος τὸν βλέπει.)

Ὁ ἀδελφὸς τίς εἶναι;

ΕΔΒΙΓΗ.

Ἐλησμόνησα
αὐτὸν τῷ ὄντι. Μετ' αὐτοῦ ὁμίλησον.
Αἴσθημα φόβου μοὶ ἐμπνέει.

ΜΟΝΑΧΟΣ (πλησιάζων.)

Εἶσαι σὺ
ὁ Τέλλος, ὁ φονεύσας τὸν Διοικητήν;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ναὶ, εἶμ' ἐκεῖνος. Πρὸς οὐδένα κρύπτομαι.

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Εἶσαι ὁ Τέλλος! Ἆ! ὑπὸ τὴν στέγην σου
Λοιπὸν χεὶρ θεία μ' ἔφερε.

ΤΕΛΛΟΣ (ἀνασκιρτῶν.)

Σὺ μοναχὸς
δὲν εἶσαι. Ποῖος εἶσαι;

ΜΟΝΑΧΟΣ.

Σὺ ἐφόνευσας

τὸν ἔπαρχον, διότι σὲ ἠδίκησεν.
Ἐφόνευσα ὁμοίως καθὼς σὺ ἐχθρὸν
ὅστις μ' ἠρνήθη δίκαιον. Ἦτον ἐχθρὸς
ὡς ἐδικός μου κ' ἐδικός σας. Ἔσωσα
ἐλευθερώσας τὴν πατρίδα.

ΤΕΛΛΟΣ (ἀνασκιρτῶν.)

Εἶσαι σύ...
Ὢ φρίκη! Τέκνα, τέκνα μου, εἰσέλθετε!
Καὶ σὺ, φιλτάτη, ὕπαγε, ναὶ, ὕπαγε!
Πῶς; δυστυχῆ, σὺ εἶσαι;

ΕΔΒΙΓΗ.

Ποῖος; ὢ Θεέ!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἔξελθε· μὴ ἐρώτα. Μὴ ἀκούσωσι
τίποτε τὰ παιδία. Ἔξελθε μακρὰν
τοῦ οἴκου. Ὑπὸ μίαν στέγην μετ' αὐτοῦ
στιγμὴν μὴ μείνῃς.

ΕΔΒΙΓΗ.

Φεῦ! Τί τοῦτο; Ἔλθετε!
(Ἐξέργεται μετὰ τῶν παιδίων.)

ΤΕΛΛΟΣ (πρὸς τὸν Μοναχόν.)

Σὺ ὁ Δοὺξ εἶσαι τῆς Αὐστρίας; Εἶσαι σύ!
Τὸν αὐτοκράτορά σου σὺ ἐφόνευσας,
τὸν κύριον, τὸν θεῖον!

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Μοὶ ἐλήστευσε
τὰς κτήσεις μου.

ΤΕΛΛΟΣ.

Τὸν θεῖον ἐθανάτωσας,
τὸν Αὐτοκράτορά σου, καὶ σὲ φέρ' ἡ γῆ,
καὶ σὲ φωτίζει τοῦ ἡλίου ἡ ἀκτίς;

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Ὦ! ἄκουσόν μου, Τέλλε, πρίν...

ΤΕΛΛΟΣ.

Αἱμοσταγὴς
καὶ πατροκτόνος καὶ βασιλοκτόνος, πῶς
εἰς τὸν ἁγνόν μου οἶκον νὰ φανῇς τολμᾷς;
Τολμᾷς ἐμπρὸς ἀνθρώπων νὰ δειχθῇς χρηστῶν,
καὶ νὰ ζητήσῃς προσφυγὴν φιλόξενον;

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Εἶχον ἐλπίσει παρὰ σοῦ συμπάθειαν.
Καὶ σὺ ὁμοίως ἐθανάτωσας ἐχθρόν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὦ κακοδαίμων! Τῆς κενοδοξίας σου
τὸ ἔγκλημα συγχέεις τὸ αἱματηρὸν
πρὸς τὴν δικαιοτάτην ἄμυναν πατρός;
Ὑπερησπίσθης κεφαλὴν τοῦ τέκνου σου;
Τὴν ἱερὰν ἑστίαν ἐπροστάτευσας;
Τοὺς σοὺς ἐξ ἐγκλημάτων ἔσωσας φρικτῶν;
Πρὸς οὐρανὸν τὴν χεῖρα αἴρων τὴν ἁγνὴν,
σ ὲ καταρῶμαι, καὶ τὴν πρᾶξίν σου. Ἐγὼ
τὴν φύσιν τὴν ἁγίαν ἐξεδίκησα
ἣν ὕβρισας. Δὲν ἔχω μετὰ σοῦ κοινὸν
οὐδέν. Φονεὺς σὺ εἶσαι, ὑπερασπιστὴς
ἐγὼ τοῦ ὅ,τι φίλον, ὅ,τι τίμιον.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Μὲ ἀποκρούεις ἄπελπιν, ἀπόβλητον;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὕπαγε! Φρίττω ὅταν μετὰ σοῦ λαλῶ.
Τὸν τρομερόν σου δρόμον χώρει! Ἄφησον
τὸν ἁγνὸν οἶκον τῶν ἀθώων ἀρετῶν!

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ (στρέφεται ἵν' ἀπέλθῃ.)
Νὰ ζῶ δὲν θέλω οὕτως, οὐδὲ δύναμαι!

ΤΕΛΛΟΣ.
Καὶ ὅμως σὲ λυποῦμαι.—Ὕψιστε Θεέ!
τοσοῦτον νέος κ' εὐγενής, ὁ ἔγγονος
τοῦ Αὐτοκράτορός μου, τοῦ Κυρίου μου,
ἔγγονος τοῦ Ῥοδόλφου, ὡς φονεὺς, φυγὰς,
ἱκέτης εἰς τὴν θύραν τοῦ πτωχοῦ ἐμοῦ,
ἀπηλπισμένος! (Συγκαλύπτει τὸ πρόσωπόν του.)

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.
Ἂν νὰ κλαίῃς δύνασαι,
ὦ! ἐλεήμων ἔσο πρὸς τὴν τύχην μου!
Ἡγεμὼν εἶμαι· μᾶλλον ἤμην. Εὐτυχὴς
νὰ γείνω ἐδυνάμην, ἂν κατέστελλον
ἀνυπομόνους πόθους. Τὴν καρδίαν μου
ἔδακνε φθόνος. Ἔβλεπον τὸν νεαρὸν
ἐξάδελφόν μου Λεοπόλδον ἐν τιμαῖς (93)
κ' ἐν ἀρχαῖς χώρας. Ὧν δ' ὁμῆλιξ του ἐγὼ,
ταπεινὸς ἔζων, καὶ ὡς δοῦλος ἄτιμος.

ΤΕΛΛΟΣ.
Σ' ἐγνώριζεν ὁ θεῖος, δυστυχῆ, καλῶς
ὅτε σ' ἠρνήθη κράτος τόπων καὶ λαῶν.
Σὺ διὰ τῆς ἀγρίας σῆς παραφορᾶς
φρικτῶς ἐλέγχεις τὴν ἀπόφασιν σοφήν.
Ποῦ εἶν' οἱ αἱμοβόροι συνωμόται σου;

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.
Ὅπου τοὺς φέρουν δαίμονες ἐκδικηταί.
Μετὰ τὴν πρᾶξιν δὲν τοὺς εἶδον.

ΤΕΛΛΟΣ.
Πῶς ἐκτὸς

τοῦ νόμου εἶσαι τὸ ἠξεύρεις; Πῶς ἐχθροῖς
ὑπάρχεις λεία, ἀπηγορευμένος δὲ
τοῖς φίλοις;

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Λεωφόρους φεύγω δι' αὐτὸ,
θύραν καλύβης νὰ κτυπήσω δὲν τολμῶ,
καὶ εἰς ἐρήμους βῆμα ὕποπτον πλανῶ.
Εἰς ὄρη τρέχω, ἴδιόν μου φόβητρον,
καὶ φεύγω φρίττων ἂν καθρέπτης ῥύακος
τὴν δυστυχῆ μορφήν μου μοὶ ἀντανακλᾷ.
Ἂν εἶσ' ἐλέους φιλανθρώπου δεκτικός...
(Ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας του.)

ΤΕΛΛΟΣ (ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον.)

Ἐγείρου, ὤ! ἐγείρου.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Ὄχι, μέχρις οὗ
θελήσῃς χεῖρα νὰ μοὶ δώσῃς βοηθόν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐγὼ νὰ βοηθήσω; Ἀλλὰ δύναμαι;
ἢ δύναταί τις ἄνθρωπος ἁμαρτωλός;
Ἐγείρου ὅμως. Ἐὰν κ' ἔπραξας φρικτὰ,
ἄνθρωπος εἶσαι ὡς κ' ἐγώ. Ἂς μὴ ῥηθῇ
ὅτι τὸν Τέλλον τὶς ἀπαρηγόρητος
ἀφῆκε. Θέλω πράξει ὅ,τι δύναμαι.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ (ἀναπηδῶν καὶ λαμβάνων ζωηρῶς τὴν χεῖρά του)

Ὦ Τέλλε, σώζεις τὴν ἀπέλπιδα ψυχήν.

ΤΕΛΛΟΣ.

Μὴ μοῦ κρατεῖς τὴν χεῖρα. Φύγε, ἄπελθε.
Ἐδῶ ἀνίσως μένῃς, θέλεις εὑρεθῇ·
ἂν δ' εὑρεθῇς, μὴ ζήτει ὑπερασπιστήν.

Ποῦ λέγεις νὰ ὑπάγῃς; Ἡσυχίαν ποῦ
ἐλπίζεις ν' ἀπαντήσῃς;

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Τὸ ἠξεύρω; Φεῦ!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἄκουσον τί μ' ἐμβάλλει θεία ἔμπνευσις.
Τὸ βῆμα στρέψον πρὸς τὴν γῆν τῶν Ἰταλῶν,
καὶ εἰς τοῦ Πέτρου τὸ προσκύνημα ἐλθέ.
Πρόσπεσον εἰς τὸν Πάππαν, τοῦ ἐγκλήματος
ἀπόθες τὸ φορτίον, καὶ ἁμαρτιῶν
αἴτησον λύσιν.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Ἀλλ' εἰς τὸν ἐκδικητὴν
δὲν θὰ μὲ παραδώσῃ;

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅ,τι παρ' αὐτοῦ
σοὶ ἔλθῃ, λάβε ὡς ἐλθὸν παρὰ Θεοῦ.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Καὶ πῶς νὰ φθάσω εἰς τὴν γῆν τὴν ἄγνωστον;
Τοὺς δρόμους δὲν ἠξεύρω, καὶ τὸ βῆμά μου
εἰς βῆμα νὰ ἑνώσω ξένων δὲν τολμῶ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐγὼ τὸν δρόμον σοὶ τὸν λέγω. Πρόσεξον.
Προσαναβαίνεις τὸν τραχὺν τοῦ Ῥέϋς ῥοῦν,
ὅστις ἀγρίως καταβαίνει τὸ βουνὸν,—

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ (τρομάζων.)

Πάλιν τὸν Ῥέϋς, ὅστις μάρτυς ἔῤῥεε
τῆς πράξεώς μου!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἡ ὁδὸς τὸ βάραθρον

ἀκολουθεῖ, καὶ πλεῖστοι παρ' αὐτὴν σταυροὶ
τῶν ὁδοιπόρων μνήματα ἐγείρονται
ὅσους πεσοῦσα ἔθαψε νιφοβολάς.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Δὲν μὲ τρομάζουν κίνδυνοι τῆς φύσεως,
τοὺς τρόμους ἂν πραΰνω τῆς καρδίας μου.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ἐμπρὸς ἑκάστου τῶν σταυρῶν γονυπετὴς
φλογερὰ χῦσον μετανοίας δάκρυα.
Ἂν εὐτυχῶς διέλθῃς τὴν Φρικτὴν Ὁδὸν, (100)
τὸ δ' ὄρος δὲν σοὶ πέμψῃ τοὺς στροβίλους του
ἐκ τῶν ἀκρωρειῶν του τῶν παγοστεφῶν,
εἰς γέφυραν θὰ ἔλθῃς τὴν ἀφρόσειστον.
Ἂν τὴν περάσῃς εὐτυχῶς, καὶ δὲν ῥαγῇ
ὑπὸ τὸ ἔγκλημά σου, πύλη μέλαινα (101)
βράχων ἐμπρός σου σχίζεται, ὅπου τὸ φῶς
οὐδέποτε εἰσέδυ. Δίελθε αὐτὴν,
κ' εἰς τὴν φαιδρὰν κοιλάδα φθάνεις τῆς Χαρᾶς.(102)
Πάρελθε ταύτην ὑποπτέρῳ βήματι.
Εἰς γῆν εἰρήνης μὴ μακρὸν διάμενε.

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ.

Ῥοδόλφε, ὦ Ῥοδόλφε, οὕτω, Βασιλεῦ,
τὴν γῆν σου διατρέχει ὁ σὸς ἔγγονος!

ΤΕΛΛΟΣ.

Καὶ ἀναβαίνεις οὕτως ἕως τοῦ Γοθάρτ
τὰ ὕψη, ὅπου λίμναι εἶν' αἰώνιαι, (103)
ἐκ τῶν χειμάῤῥων τ' οὐρανοῦ τρεφόμεναι.
Τῶν Γερμανῶν τὴν χώραν ἀποχαιρετᾷς
ἐκεῖ, καὶ φαιδρὸν ῥεῦμα ἄλλο σ' ὁδηγεῖ (104)
κάτω, πρὸς Ἰταλίαν τὴν ἐπαγγελτήν.—

Φωνὰς ἀκούω. Φύγε.

('Ακούεται ὁ βουκολικὸς ἦχος ὑπὸ πολλῶν κεράτων αὐλούμενος.)

ΕΔΒΙΓΗ (εἰσερχομένη δρομαίως.)

Τέλλε, ὁ πατήρ!

Ποῦ εἶσαι; Καὶ κατόπιν ἡ συμμαχικὴ
φαιδρὰ χορεία!

ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ (συγκαλυπτόμενος.)

Φεῦ! Ἐγὼ δὲν δύναμαι
νὰ μείνω, ὅπου μένουσιν οἱ εὐτυχεῖς!

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὕπαγε, φίλη, καὶ τὸν ἄνδρα ξένισον.
Πλούσια δῶρα δός τῳ, ἐπειδὴ μακρὸν
ἔχει τὸν δρόμον ἄνευ καταλύματος.
Σπεῦσον, καὶ φθάνουν.

ΕΔΒΙΓΗ.

Τίς ἐστί;

ΤΕΛΛΟΣ.

Μὴ ἐρωτᾷς.

Οταν δ' ἀπέλθῃ, γύρισον τοὺς ὀφθαλμούς,
νὰ μὴ ἴδωσι ποῖον δρόμον ἔλαβε.

('Ο Πατροκτόνος προχωρεῖ πρὸς τὸν Τέλλον μετὰ ζωηροῦ βήματος. Οὗτος ὅμως τῷ νεύει διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἀπέρχεται. 'Αφ' οὗ δ' ἀμφότεροι ἀπῆλθον κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, αἴρεται τὸ μετασκήνιον καὶ παριστᾷ ἡ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΚΗΝΗ

τὴν κοιλάδα ἐν ᾗ ὁ οἶκος τοῦ Τέλλου μετὰ τῶν πέριξ ὑψωμάτων ὑφ' ὧν περικλείεται, κατεχομένων πάντων ὑπὸ χωρικῶν, εἰς γραφικὸν σύμπλεγμα περιϊσταμένων. Ἄλλοι ἔρχονται ὑπὲρ ὑψηλὴ στενωπὸν ὑπερτείνουσαν τὸν Σαΐχεν. Ὁ **ΒΑΛΘΕΡ ΦΥΡΣΤ** μετὰ τῶν δύω **ΠΑΙΔΙΩΝ**, ὁ **ΜΕΛΧΘΑΛ** καὶ ὁ **ΣΤΑΥΦΑΧΕΡ** προηγοῦνται. Πολλοὶ ἄλλοι ἕπονται. Ἐξερχόμενον τὸν Τέλλον ὑποδέχονται πάντες μετὰ φαιδρῶν κραυγῶν.

ΠΑΝΤΕΣ.

Ζήτω ὁ Τέλλος, ὁ τοξότης καὶ σωτήρ!

('Ενῷ οἱ πρῶτοι, περιστοιχίζοντες τὸν Τέλλον, τὸν ἐναγκαλίζονται, φαίνονται καὶ ὁ ΡΟΥΔΗΝΣ καὶ ἡ ΒΕΡΘΑ, καὶ ὁ μὲν περιπτύσσεται τοὺς χωρικοὺς, ἡ δὲ τὴν 'Εδδίγην. Μετὰ τοῦτο προέρχεται ἡ Βέρθα εἰς τὸ μέσον.

ΒΕΡΘΑ.

Συμπατριῶται! Σύμμαχοι! Δεχθῆτέ με
εἰς τὸν δεσμόν σας. Εἶμ' ἡ πρώτη εὐτυχὴς,
ἣν ἡ ἐλευθερία μ' ἐπροστάτευσε.
Τὸ δίκαιόν μου αἱ ἀνδρεῖαι χεῖρές σας
ἂς λάβουν. 'Ως πολίτις ἄσυλον ζητῶ.

ΧΩΡΙΚΟΙ.

Τὸ αἷμα κ' ἡ ζωή μας ὑπὲρ σοῦ.

ΒΕΡΘΑ.

Καλῶς!

(Δίδουσα τὴν χεῖρα εἰς τὸν 'Ρούδηνς.)

Λοιπὸν κ' ἐγὼ ἐκλέγω τοῦτον σύζυγον,
ἡ ἐλευθέρα 'Ελβετὶς, ἐλεύθερον!

ΡΟΥΔΗΝΣ.

Καὶ πάντας μου τοὺς δούλους ἀπελευθερῶ.

(Ζωηρῶς παιανιζούσης τῆς μουσικῆς, πίπτει ἡ αὐλαία.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) Γέσλερ ἐκ Βρυνὲκ, φρουρίου οὗ τὰ ἐρείπια σώζονται ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἀαργάου.

(2) Ὁ ἀρχαῖος πρόεδρός τῆς Συνελεύσεως, καὶ ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλβετικοῦ στρατοῦ.

(3) Ἐρείπια φρουρίου καλουμένου Ῥ ο ύ δ η ν ς σώζονται παρὰ τὴν Σάρνην.

(4) Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως. Παρεκκλήσιον σώζεται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς οἰκίας του.

(5) Ἱστορικῶς γνωστός.

(6) Ἐπωνυμία κατ' ἀρχαῖον χρονικόν.

(7) Ἱστορικὸν πρόσωπον. Ἔζη, κατὰ τὰ χρονικὰ, ἐν Ἀττιγχῶσεν.

(8) Κατὰ τὰ χρονικὰ, ἐπιστάτης τῶν κτημάτων τοῦ Οὔρ', μετοχίου τῆς Παναγίας τῆς Ζυρίχης.

(9) Ὑποκοριστικὰ τοῦ Κοῤῥάδος, Βέρθερ καὶ Ῥοδόλφος.

(10) Σάρνη, πολίχνη παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην.

(11) Γνωστὸν ὡς ὄνομα οἰκογενείας.

(12) Κ ο ὔ ν τ ς, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κοῤῥάδος

(13) Ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἰωσήφ.

(14) Κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἡ γυνὴ τοῦ Σταυφάχερ ἐκαλεῖτο Μαργαρίτα Ἑρλοβίγ.

(15) Οὕτω καλεῖται ὁ ἀρχισαλπιγκτὴς τῆς ἐθνοφυλακῆς τῆς ἐπαρχίας Οὔρ, ἧς τὸ ἔμβλημα εἶναι ὁ ταῦρος (Ur).

(16) Ὄρος καὶ στενωπὸς ἐν Σβύτς.

(17) Ὑπάρχει γνωστή τις βουκολικὴ μελῳδία, λίαν προσφιλὴς τοῖς Ἑλβετοῖς.

(18) Μ υ θ ό π ε τ ρ α. Κορυφὴ ἐν Σβύτς, ἔχουσα ὕψος 6000'.

(19) Ἀ λ ζ έ λ λ η, πολίχνη εἰς τὴν κοιλάδα Ἐγγελβέργ. Β ά ο υ μ γ ά ρ τ λέγει ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸ ὄνομα.

(20) Ῥ ο σ β ὲ ρ γ, φρούριον εἰς τὴν λίμνην Ἀλωνάχ.

(21) Β ύ ρ γ λ η ἢ Βύργλεν, χωρίον ἓν τέταρτον ἀπέχον τοῦ Ἀλτόρφ.

(22) Μίαν ὥραν βορειοδυτικῶς τοῦ Σβύτς.

(23) Ἀνῆκεν ἡ Λουσέρνη εἰς μονὴν τῆς Ἐλσατίας. Τὸ δὲ 1291 ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Αὐστρίας.

(24) Τὸ κ ρ ά τ ο ς συνέκειτο ἐκ διαφόρων ἀνεξαρτήτων ἐπικρατειῶν, αἵτινες συνησπισμέναι, ἐτάττοντο ὑπὸ ἕνα Αὐτοκράτορα, ἐλευθέρως ὑπ' αὐτῶν ἐκλεγόμενον. Ὁ τότε Αὐτοκράτωρ, ὁ Ἀλβρέχτος τῆς Αὐ-

στρίας, ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ αὐστριακὰς κτήσεις διαφόρους τῶν ἐπικρατειῶν τούτων.

(25) Γερσαύη ἢ Γερσάου, πολίχνη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ῥίγι.

(26) Κυσνάχτ. Τὸ χωρίον σώζεται, ὡς καὶ τὸ ἐρείπιον τοῦ πύργου.

(27) Λανδεμβέργερ ἢ Βέριγκερ ἐκ Λανδεμβέργ, ἀρχαιοτάτης γενεᾶς, φονευθεὶς κατὰ τὸ 1315 ἐν μάχῃ. Ἦν ἔπαρχος τοῦ Οὐντερβάλδεν.

(28) Ἀλτόρφ, εἰς τὴν μεσημβρινὴν τῆς λίμνης ἀκτήν.

(29) Τὰ τιμάρια ἐλάμβανον οἱ τιμαριῶται παρὰ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἰδίας ἐπικρατείας. Ἡ Αὐστρία δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ δίδῃ ἐν Ἐλβετίᾳ·

(30) Ἡ Βέρθα, καί τοι Ἐλβετίς, εἶναι συγγενὴς τοῦ Γέσλερ.

(31) Ἡ μονὴ αὕτη, καλουμένη σήμερον Einsiedeln, τὸ πρώτιστον προσκύνημα τῆς Ἐλβετίας, ἐκτίσθη εἰς τιμὴν τοῦ Μεινάρδου τοῦ Ὀεντσόλλερν, ὅστις ἐμόνασεν ἐνταῦθα κατὰ τὸ 862. Ἡ δὲ ξένη εἶναι ἡ Ἰταλία.

(32) Ὑπὸ τὸ δάσος, εἰς Οὐντερβάλδεν.

(33) Μελχθάλ, ἡ κοιλὰς Μέλχ, μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Σάρνης. Κέρνς, κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς κοιλάδος.

(34) Ἡ οἰκογένεια αὕτη διετηρεῖτο μέχρι τέλους τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος.

(35) Τρομόκερας (Schreckhorn), κορυφὴ ὕψους 12568′. Κορυφὴ τῆς Παρθένου (Jungfrau), ὕψους 12828′.

(36) Σίλλινεν, πόλις 3 ½ ὥρας ἀπέχουσα ἀπὸ Ἀλτόρφ. Σώζονται λείψανα τοῦ πύργου.

(37) Ὁ ἐξ Ἀλζέλης, ὁ Βαουμγάρτεν.

(38) Βροῦννεν ἐν Σβύτς, παρὰ τὴν λίμνην Τρεϊβ, ἀπέναντι, ἐν Οὐρί.

(39) Ὑποκριστικὸν τοῦ Οὐλερῖχος.

(40) Διακριτικὸν τῶν Αὐστριακῶν Δουκῶν.—(40′) Ὄρος ὑπὲρ τὸ Ῥύτλι.

(41) Στενὸν μεταξὺ Οὐντερβάλδεν καὶ Οὐρί, εἰς ὕψος 7110′.

(42) Χωρίον καὶ μονὴ ἐν Οὐντερβάλδεν.

(43) Γάλα τῶν παγετῶν, τὸ ἀπ' αὐτῶν καταλειβόμενον ὕδωρ, λευκὸν ἕνεκα τῶν ὑλῶν ἃς συμπαρασύρει, καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα τοῦ ἀφροῦ του.

(44) Βιγγελρεϊδ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐξορισθεὶς διὰ φόνον, ἐφόνευσε δράκοντα βλάπτοντα τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ ἀπέθανε ῥαντισθεὶς ὑπὸ τοῦ φαρμακεροῦ αἵματος τοῦ τέρατος.

(45) Βάϊλερ, κοιλὰς παρὰ Ῥοσβέργ, ὅπου ὑφίσταται ἔτι τὸ «σπήλαιον τοῦ δράκοντος».

(45′) Εἰς τὰς ἀρχαίας Ἐλβετικὰς συνελεύσεις ἱστήνοντο πρὸ τοῦ προέδρου 3 ξίφη οὕτω λεγόμενα: Schwerter drei Gewalt.

(46) Ἰδίως δὲ τὸ λεγόμενον Ostfriesenlied.

(47) Ἡ Μουόττα ῥέει διὰ κοιλάδος ἐχούσης μῆκος 3 ὡρῶν.

(48) Μαῦρον ὄρος, τὸ Brauneck, ὅπου τὸ στενὸν μεταξὺ τοῦ Οὐντερβάλδεν ἐκ τῆς λίμνης Βρίντς.—Λευκαὶ κορυφαί, αἱ παγησκεπεῖς, ἰδίως τὸ Ἄνω Ἄσλι, ἡ ἄνω κοιλὰς τοῦ Ἀάρ.

(49) Εἰς Βάλλες, Γαλλιστί, εἰς Τεσσίνον Ἰταλιστί.

(50) Ὑπὸ Φρειδερίκου Β', πρὸ Φαβεντίας, ἐν ἔτει 1240 ἐκδοθεῖσα ἐπιστολή, ἐν ᾗ ἐλέγετο ὅτι ἡ Ἐλβετία προσεχώρησεν ἑκουσίως εἰς τὸ κράτος.

(51) Ἦτον ὁ ἀνώτατος δικαστὴς τοῦ κράτους.

(52) Δηλ. τοῦ Πάππα Ῥώμης, περιφρονητικῶς.

(53) Ἡ Σ χ ή τ η εἶναι ἡ τοῦ Μεινράδου (ἴδ. Σημ. 31). Οἱ Μοναχοὶ αὐτῆς ἔφεραν κατὰ 1144 ἀπόφασιν Κορράδου Γ', κυροῦσαν ἀρχαιοτέραν ἀπόφασιν τοῦ Ἐρρίκου Ε', δι' ἧς αἱ ὑπὸ τὴν Ἄλπεν Σ ὶ λ βοσκαὶ ἐδίδοντο εἰς τὴν μονήν. Ἕνεκα τούτου αἱ τρεῖς περὶ τὸ δάσος ἐπαρχίαι ἀπεσπάσθησαν τοῦ κράτους, καὶ ἐπανῆλθον μόνον κατὰ τὸ 1152 ἐπὶ Φρειδερίκου Α'.

(54) Ῥ ε ι ν φ ὲ λ δ, εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου, μεταξὺ Βασιλείας, Ζυρίχης καὶ Ἀαργάου.

(54') Χάνσεν, ὑποκριστικὸν τοῦ Ἰ ω ά ν ν η ς.

(55) Ῥ α π ε ρ σ β ε ὶ λ, παραφθαρὲν ἐκ τοῦ Ῥουπρεχτςβίλλα. Ὁ πύργος, παρὰ τὴν λίμνην τῆς Ζυρίχης, ᾠκοδομήθη ἐν ἔτει 1091 ὑπὸ τοῦ Κόμητος Ῥοδόλφου Ῥαπερσβεὶλ.

(56) Ἡ β α λ λ η σ τ ρ ὶ ς εἶναι τόξον, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ ξύλον κοῖλον, εἰς ὃ ἐνετείνετο ἡ χορδὴ καὶ ἐτίθετο τὸ βέλος. Τοιαύτας μετεχειρίζοντο τότε ἀντὶ τῶν ἀρχαίων ἁπλῶν τόξων.

(57) Ἡ κοιλὰς Σ α ὶ χ ε ν ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἀλτὸρφ ἀνατολικῶς ἐπὶ 4 ὥρας.

(58) Β α ν β έ ρ γ. Ἀπότομον δασῶδες ὄρος ὑπὲρ τὸ Ἀλτόρφ.

(59) Τὸ ὄνομα Τ έ λ λ ο ς, συγγενὲς πρὸς τὸ Γερμανικὸν toll (ἄφρων), παράγεται ἐκ τῆς ῥίζης ἥτις σημαίνει κουφότητα. Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Τέλλου εἶναι κατὰ τὰ χρονικά.

(60) Καθ' ἃς οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀπαχθῇ ἐκτὸς τοῦ τόπου.

(60') Τῶν τεσσάρων Νομῶν, Des quatre cantons.

(61) Τὸ χωρίον Σ ί σ σ ι γ ε ν, μεταξὺ Φλύλεν καὶ Βροῦννεν.

(62) Ἐρυθρὸν ἦτον τὸ χρῶμα τῆς Αὐστρίας.

(63) Πάντα ταῦτα ὀνόματα σκοπέλων τῆς λίμνης.

(64) Ἄ ρ θ, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ῥοσβὲργ, εἰς τὴν νοτίαν ὄχθην τῆς λίμνης Ζούγ.

(65) Λ ό β ε ρ ζ, εἰς τὴν βορείαν ὄχθην τῆς ὁμωνύμου λίμνης.

(66) Ὑ χ τ λ α ν δ=Ναχτλὰνδ, ἡ χώρα τοῦ σκότους, τῆς ὁμίχλης τῶν τελμάτων, ἡ μεταξὺ τῶν Ἄλπεων τῆς Ἰούρας καὶ τῆς Βέρνης.— Θ ο υ ρ γ ὼ (Thurgau) εἰς τὴν λίμνην Βοδενσέε.

(67) Αἱ σ υ ν τ ε χ ν ί α ι ἀνεδείχθησαν κυρίως κατὰ τὰ μέσα τῆς ιδ' ἑκατονταετηρίδος.

(68) Ἡ Ζυρίχη ὑπέστη ἐνδόξως πολλὰς πολιορκίας.

(69) Μάχαι εἰς Μοργάρτεν 1315· εἰς Λάουπεν 1339· εἰς Σεμπὰχ 1386· εἰς Ναίφελς 1388· εἰς Ἅγ. Ἰάκωβον 1444· εἰς Γράνσον· εἰς Μόρτην 1476.

(70) Τὸ στενὸν τοῦ Μ ο ρ γ ά ρ τ ε ν.

(71) Ὁ Β ι γ κ ε λ ρ ε ὶ δ ἐν Σεμπὰχ, 1386.

(72) Καὶ οἱ ἐλεύθεροι ἰδιοκτῆται ἐλάμβανον παρὰ μεγάλων γαιοκτημόνων γαίας εἰς τιμάριον ἢ ἐνοίκιον.
(73) Μᾶλλον τὰ Χριστούγεννα φαίνεται αἰνιττόμενος ὁ ποιητής.
(74) Ἡ Κοίλη ὁδός, εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τοῦ Κυσνὰχτ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς Ἰμμενσὲ, ἠφανίσθη διὰ τῆς χαράξεως τῆς νέας λεωφόρου.
(75) Διότι οἱ Ἐλβετοὶ δὲν ἤθελον νὰ προσαρτηθῶσιν εἰς τὴν Αὐστρίαν.
(76) Ἀπολιθώσεις μεγάλων κοχλιῶν εὑρίσκονται συνεχῶς εἰς τὰς Ἄλπεις, καὶ καλοῦνται «Κέρατα Ἄμμωνος».
(77) Οἱ κυνηγοὶ τῶν Ἄλπεων, εἰς κινδυνώδη ἅλματα ἐπὶ τῶν κρημνῶν, κεντῶσιν ἐνίοτε τοὺς πόδας των, ἵνα τὸ αἷμά των τοὺς χρησιμεύῃ ὡς κόλλα ἐπὶ τῶν λείων λίθων. Συνήθως ὅμως μεταχειρίζονται πρὸς τοῦτο ῥητίνην.
(78) Αἴγαγρον.
(79) Μιρλισὰχ, πολίχνη τρία τέταρτα τῆς ὥρας ἀπέχουσα τοῦ Κυσνάχτ. Ἡ δὲ μονὴ εἶναι ἡ τοῦ Ἐγγελβέργ.
(80) Ἰμμενσὲ ἢ Ἰμισὲ, χωρίον ἓν τέταρτον ἀπέχον τῆς Κοίλης ὁδοῦ.
(81) Γλάρος, ὄρος, οὗ ἡ κορυφὴ Γλάρνη ὑψοῦται εἰς 9000'.
(82) Βάδεν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀαργάου, συνήθης ἕδρα τῶν Ἀψβούργων, ἔχουσα καὶ λουτρῶνας.
(83) Ὁ Μουόττας (Σημ. 47).
(84) Ὁ πατὴρ, Ῥοδόλφος Ἀψβοῦργος. Ἐφύτευσε τὰς πρώτας ῥίζας τοῦ μεγαλείου τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου.
(85) Τὸ Ῥίγι, 5500' ὑψηλὸν, ἔχον τὴν ὡραιοτάτην θέαν πάσης τῆς Ἐλβετίας.
(86) Σάρνη, ἰδίως ὁ ἐν Σάρνῃ πύργος τοῦ Λανδενβέργ.
(87) Βρυνέκκη, ἡ Βέρθα, τὸ γένος Βρυνέκκη, ὡς καὶ ὁ Γέσλερ.
(88) Βρυνὶγ, μεσημβρινῶς τῆς Σάρνης. Κατὰ τὴν ἱστορίαν ὁ Λανδενβέργ ἔφυγε πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὴν Λυσέρνην.
(89) Βρούκ, πολίχνη ἐπὶ τοῦ Ἀὰρ, μεταξὺ Βασιλείας καὶ Ζυρίχης.
(90) Αἰνίττεται τὸν ἱστοριογράφον Ἰωάννην Μύλλερ, γεννηθέντα ἐν Σαφῶς ἢ Σαφάουσεν τὸ ἔτος 1752, ἀποθανόντα ἐν Κάσσελ κατὰ 1809, καὶ ἰδίως τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐλβετίας διαφωτίσαντα.
(91) Βάλθερ Ἐσχενβὰλ, Κοῤῥάδος Τέγερφέλδεν, Ῥοδόλφος Ῥοδόλφου Βὰρτ, Πὰλμ, εὐπατρίδαι συμπράξαντες εἰς τὸν φόνον, διότι καὶ τούτους ἐπίεζε τοῦ Ἀλβρέχτου ἡ ἀπληςία.
(92) Στάϊν τῆς Βάδης, τὸ φρούριον τῆς Βάδης, παρὰ τὸν Λιμμάτ.
(93) Λεοπόλδος, υἱὸς τοῦ Ἀλβρέχτου.—Ἄνς, ὁ Ἰωάννης.
(94) Ἡ Βινδονίσσα, ἐπὶ Αὐγούστου ἐπίσημος ῥωμαϊκὸς λουτρὼν, κατεστράφη μετὰ ταῦτα.
(95) Ὁ πύργος ἐκτίσθη τὸ 1020 ὑπὸ τοῦ κόμητος Ῥαδβότου ἐξ Ἀλτεμβούργ. Σώζεται αὐτοῦ ἐρείπιον.
(96) Θυγάτηρ τοῦ Ἀλβρέχτου, γυνὴ, καὶ ἀπὸ τοῦ 1301 χήρα, τοῦ Βασι-

σιλέως της Ουγγαρίας Ἀνδρέου Γ'. Ἀπέθανε δὲ τὸ 1346, καὶ ἦν σκληροτάτη τὸ ἦθος.

(97) Κυριεύσασα τὸ Φυρβάγγεν, πύργον τοῦ Ῥοδόλφου Πάλμ, ἔσφαξεν 63 στρατιώτας, καὶ, κατὰ τοὺς ἱστορικούς, ἐλούσθη εἰς τὸ αἷμά των, καὶ οὕτω περιήγετο, λέγουσα ὅτι λούεται εἰς δρόσον μαΐου.»

(98) Ἐρρῖκος Ζ' ἐκ Λουξεμβούργ, † 1313.

(100) Ἡ ἀγρία φάραγξ Σχοίλλενεν. μεταξὺ τοῦ χωρίου Γοίσχενεν καὶ τῆς γεφύρας τοῦ διαβόλου.

(101) Ἡ ὀπὴ Οὔρνηρ, σύριγξ σκοτεινὴ διὰ τῶν βράχων.

(102) Κοιλὰς τῆς χαρᾶς, ἡ κοιλὰς Οὑρσέρνη.

(103) Ἐπὶ τοῦ Γοθάρδου ὑπάρχουσιν ἑπτὰ λίμναι.

(104) Ἄλλο ῥεῦμα, τὸ τοῦ Τεσσίνου.

Μεταῤῥυθμίσεις ἐπενεκτέαι εἰς τὸν

ΝΑΘΑΝ

Σελ.	7	Στίχ.	10-10	Γράφε	Ὢ! πόσον ἀκριβῆ, Ναθὰν μοὶ ἀποβαίνει αὐτ' ἡ ἀγαθότης σου!
»	8	»	6	»	νὰ ἰδῶ θέλω.
»	12	»	22–23	»	Καλῶς—κ' εὐσεβῶς τόσον.
»	13	»	22-23	»	Καὶ ἡ γλυκεῖ' ἀπάτη εἰς ἀλήθειαν θενὰ τραπῇ γλυκεῖαν.
»	14	»	24	»	Ὢ! πόσον, πόσον
»	16	»	4–5	»	σὲ καὶ τοὺς σοὶ ὁμοίους, ὡς οὐδ' ἔπαυσαν ἐκ παντὸς χρόνου.
»	18	»	4	»	καθὼς συμβαίνει,—τὸ ἀπιστευτότερον
»	19	»	»	»	Τί βλάπτει ;–Λόγος ἂν μοὶ ἔρχηται Ναθὰν,–
»	22	»	5-6	»	ἢ νὰ γνωρίσῃ, σπεύσας πρὸς ἀφοφυγὴν εὐγνωμοσύνης
»	»	»	10	»	οὐδὲ φροντίζων δεύτερον κτλ.
»	»	»	16	»	Αὐτὸς ἐκπνέει, μόνον κτλ.
»	25	»	15	»	εἰς τὴν αὐλήν σας τί φρονεῖς κτλ.
»	26	»	11-13	»	Εὖγε! Αὐτὸ ἐνόουν κ' ἐγώ.—Κ' ἔγινε
»	»	»	27-29	»	ἂν εἶν' οἱ ἡγεμόνες γῦπες μεταξὺ πτωμάτων· ὅμως πτώματα ἂν μεταξὺ γυπῶν, δεκάκις χεῖρον.
»	29	»	7-8	»	Ἡ κολακεία κατὰ πρῶτον μ' ἔθιξεν· » ἡ πλάνη τοῦ Σουλτάνου μ' ἐκολάκευσε
»	»	»	27	»	Φρονεῖ κ' ἐκεῖνος ὡς ἐγὼ κ' αἰσθάνεται.
»	32	»	19-20	»	θὰ ἔλθῃ. Σπεῦσον, καὶ εἰπὲ πῶς τὸν καλῶ, τὸν προσκαλῶ ἐνθέρμως.
»	36	»	1	»	ὅπως εἰς τὴν κτλ.
»	»	»	2	»	προσθέτω ὅτι συνελήφθην εἰκοστὸς,
»	39	»	13	»	καὶ μετὰ πόσων
»	»	»	23	»	διὰ παντοίων θυσιῶν, ἀφ' οὗ αὐτὴν τόσον ἀνδρείως ἔλυσε τὸ τάγμα σας.
»	40	»	2	»	εἶν' αἱ πληγαὶ καὶ ὄχ' ἡ κατασκόπευσις.

Σελ.	43	Στίχ.	6	Γράφε	καλὴν δὲν τὸν ἀφῆκε. Πλὴν τὸ χρέος μου!
»	46	»	8	»	καὶ ἥτις ἔτι αἴνιγμα κτλ.
»	»	»	15	»	Θεὸς φυλάξαι!
»	48	»	20	»	ΣΙΤΤΑ: Προσβάλλω δύω
»	49	»	10	»	Τὴν θέσιν ταύτην προτιμᾷς τοῦ ἵππου μου.
»	50	»	13	»	Καὶ εἶν' ἡ τόση κτλ.
»	»	»	14	»	αἰτία ἴσως, φίλτατε, κτλ.
»	»	»	17	»	Πολυλογοῦμεν. Δὲν θὰ κτλ.
»	»	»	19	»	Λοιπὸν θὰ μείνῃς; Ἰδοὺ τότε· Σάχ καὶ Σάχ
»	54	»	7	»	ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ (Δὲν λαμβάνει τὴν Βασίλισσαν).
»	»	»	8	»	τὴν λάβῃς δὲν τὴν λάβω, μένει ἄχρηστος.
»	»	»	23	»	Ἐκέρδησας τὸ βλέπω· καὶ κτλ.
»	»	»	27	»	τοὺς λείους λίθους τίς μᾶς δίδει σταθερούς;
»	53	»	5	»	Πρὸς τὸ λαμπρόν σου ὄνειρον ἐγέλασα
»	»	»	9	»	Ἂν ἐκ τοῦ ἱδρυτοῦ κτλ.
»	»	»	24	»	Πρὶν ἀγαπᾶσθε σύζυγοι
»	54	»	2-3	»	Πλὴν πίστευσον δὲν πταίουν οἱ Χριστιανοί,
					ἀλλ' οἱ Ναῖται· ὄχι ὡς κτλ.
»	»	»	9	»	μοναχῶν σχῆμα κτλ.
»	55	»	20	»	Ἐγώ; Ἐγὼ διόλου
»	56	»	8	»	ΣΙΤΤΑ
»	»	»	18	»	Τί τύχη πῶς δὲν ἤκουσε!
»	57	»	13	»	Ὡς πάντοτ', ἐννοεῖται.
»	58	μετὰ	28	»	Δερβίση, τώρα σὲ προστάζω· λάλησον.
»	59	μετὰ	6	»	Πλὴν μὴ μερίμνα. Οὐδ' εἰς σέ, οὐδ' εἰς αὐτὸν
					οὐδὲ εἰς τὸ ταμεῖον τὰ χαρίζω.
					ΑΛ-ΧΑΦΗΣ
					Ναί!
					Ἂν μόνον τοῦτο!
»	»	»	10-11	»	Εἰς τὸ ταμεῖον ἔμεινε κ' ἡ σύνταξις
					ἣν μηνιαίως μοὶ παρέχεις. Ἔμεινεν
»	61	»	13	»	καὶ μόνος, ἂν τοῦ πάλου, τῆς ἀγχόνης κἂν
»	»	»	23-25	»	νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα; Ἐμὲ
					αὐτός; Ἀκόμη ἐπιμένω, κ' ἐντελῶς
					δὲν ἐξηντλήθην.
»	»	»	27	»	Λοιπὸν ὄχι ἐντελῶς.
»	66	»	5	»	ἰσχυροτάτης λύων κτλ.
»	68	»	14	»	Ἴσως καὶ ὄχι.
»	72	»	26	»	ἵν' ἀποφύγῃ· πλὴν θυσίαν θαυμασμοῦ
»	76	»	2	»	τὸν ῥύζον πρέπει ὁ φλοιὸς ν' ἀνέχηται
»	77	»	25	»	ὑπὸ ἐπιθυμίας φλέγομαι. κτλ.

Σελ.	79	Στίχ.	3-4	Γράφε	Θεέ! Ἀνησυχοῦμεν, ὁ Σουλτάνος τί νὰ θέλῃ.
»	»	»	10	»	Λοιπὸν δὲν τὸν γνωρίζεις; Λέγω ἐκ τοῦ σύνεγγυς.
«	84	»	8-9	»	Πῶς; Δὲν σ' ἔστειλεν ὁ Σαλαδῖνος;
»	»	»	11	»	Ἐμέ; Ὄχι. Ἔπεμψε
»	85	»	4	»	Καὶ σπεῦσον· φεύγω.
»	»	»	23	»	ταῖς ἀκενώτοις κτλ.
»	87	»	9	»	Κ' ἦτον, νομίζεις, διὰ κωφοκάρυα;
»	»	»	11	»	Χρήματα; Τοῦτο ἦτον τ' ὀλιγώτερον.
»	»	»	28	»	Παρὰ τῷ Γάγγῃ καὶ μετὰ τῶν Γέβρων μου,
»	92	»	14	»	τὸ ἔδαφός μου κτλ.
»	94	»	20	»	δὲν γνωρίζω τί
»	»	»	25	»	νὰ πράττῃ, καὶ ὡς κύων εὐμαθέστερος
»	95	»	2	»	σ' ἀπέπεμπον, ἐμπρός της τίς σ' ἐβίασε
»	96	»	5—6	»	Κ' εἶσθε πρὶν—ὅπου δὲν ἔπρεπε νὰ ἦσθ' ἐπίσης ἴσως;—Ἂν αὐτό, κακόν.
»	»	»	21	»	εἶν' ὅτι... ὅτι ἡ κτλ.
»	106	»	16	»	καὶ τοῦτο μόνον ν' ἀναδείξῃ κτλ.
»	»	»	22	»	τοῦ νοὸς κρίσιν περιμένομεν ξηράν.
»	108	»	11-12	»	Καὶ εἰς ἐμὲ εἰπέ την. Ἀπαρίθμησον τοὺς λόγους οὓς δὲν εὗρον τὸν καιρὸν ἐγὼ νὰ μελετήσω, καὶ εἰπὲ, εἰς ἐκλογὴν
				»	σ' ἔπεισαν ποίαν; Ἐμπιστευτικῶς εἰπὲ, ἵνα ἐπίσης τὴν δεχθῶ. Πῶς; Ἀπορεῖς;
»	109	»	29	»	ψυχαγωγεῖται διὰ μύθων.
»	110	»	16	»	ὦ! ναί, ἂν ἀναγκαῖον κτλ.
»	111	»	8	»	Τημαλφὴς ὀπάλιος
»	»	»	9	»	χρώματ' ἀλάσσων πολλαχῶς
»	»	»	10	»	ἔχων, ἀνθρώπους κτλ.
»	115	»	25	»	ἀπατεῶνες
»	117	»	1-2	»	ἐπὶ τῆς ἕδρας ταύτης, ἵν' ἀποφανθῶ. Ὑπάγετε.
»	119	»	27-28	»	τῆς χάριτός σου δι' αὐτοῦ καὶ εἰς ἐμὲ πόσην μερίδα ἐδαψίλευσας;
»	121	»	3-4	»	Ἂς ἔλθῃ ὅ,τι ἔλθῃ.—Ὅτ' ἐπῆλθέ μοι ἡ προσβολή, ραγδαία πῶς ἐνίσχυψεν
»	»	»	22	»	ἐρᾷ;—Αἲ τί πρὸς τοῦτο;—Τῶν προλήψεων

Σελ.	121	Στίχ. 24-26	Γράφε	ἁγίους διὰ τοῦτο ἴσφαλ—πολλὰς ἀπέβαλα.—Τί θέλει καὶ τὸ τάγμα μου; Ὁ πρὶν κτλ.
»	123	» 20-22	»	Δὲν ἐπεθύμουν πρίν... ΝΑΘ. Ἐπῆγες πλὴν ἔχετ
»	»	» 28	»	ποτέ, ἐκτὸς ἀμέσως ἂν μ' ὑποσχεθῇς
»	124	» 11	»	Ναθάν;
»	»	» 24	»	Οὐδ' ἂν εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν ἔρωτα
»	125	» 4	»	Δὲν τὰς γνωρίζεις;
»	134	» 18-20	»	Εἰς τὴν ἀπάτην δὲν ἀνέθρεψεν αὐτὴν τὸ βρέφος μόνον; Τὴν νεάνιδα ἀφῆκ' ἐπίσης εἰς ἀπάτην;
»	137	» 17	»	Εὕρετε ὅτι κατὰ κτλ.
»	»	» 26	»	δὲν ἦλθον, ὄχι, δι' αὐτό, καὶ σκέπτομαι
»	141	» 11-15	»	τίς νὰ σταθμίσῃ πρὸς τὸ λογικὸν τολμᾷ τὰς αὐτοβούλους προσταγὰς τοῦ πλάσαντος
»	»	» 18-19	»	τιμῆς κανόνας μικρολόγους νὰ μετρῇ;— Ἀρκοῦσι ταῦτα.—Ὡς πρὸς τί δ' ὁ Κύριος
»	147	» 22	»	Νὰ ἔχω μόνον ἐὰν μ' εἶναι δυνατὸν
»	»	» 25	»	κενὰς τὰς χεῖρας μ' εἶναι κτλ.
»	149	» 13	»	. . . σοὶ τὴν ἔφερα πλὴν δὸς
»	150	» 7-8	»	. . . . . . δὲν ἐχάρισα καὶ τὴν ἐλευθερίαν;
»	151	» 16	»	ἦτον ὁ πόθος.
»	»	» 21-22	»	ἢ ὅπως θέλεις; Φόρει ἔνδυμα λευκὸν ἢ γιαμουρλούκι, πίλον ἢ κτλ.
»	152	» 19	»	ΝΑΪΤΗΣ (ψυχρῶς)
»	»	» 23	»	καὶ φορὰ τύχης τὶ σοφή, κτλ.
»	154	» 21	»	στωμυλίαν
»	155	» 22	»	αὐτοῦ χλευάζων
»	158	» 3	»	ὅ,τι νὰ ἐκδικήσω θὰ μοὶ ἀπαιτῇ.
»	»	» 30	»	εἶν' ἰδική σου. Θὰ νοήσῃ δ' ὁ Ναθὰν
»	159	» 1-2	»	πῶς τόλμημά του ἦτον ἄνευ χοιρινοῦ Χριστιανὴν νὰ θρέψῃ κόρην. Ὕπαγε.
»	160	μετὰ 29	»	ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. Αἴ! Στεῖλε κτλ.
»	166	» 28	»	ΝΑΘΑΝ (θορυβηθείς)
»	167	» 21-22	»	Ἆ! ὁ ἱπποκόμος, κύτταξέ με, εἶμ' ἐγώ.
»	»	» 27	»	ἦν, ἐνθυμοῦμαι κτλ.
»	175	» 10	»	Δὲν ἀκούεις; Ἡ χανοῦμ

Σελ. 176	Στίχ.	11	Γράφε	Ναί, ἔστω, θέλω κτλ.
» 179	»	16	»	Ἀκόμη τρίτος θενὰ ἔλθη ἕτερος,
» 180	»	2	»	Βεβαίως τρέχω κτλ.
» 181	»	8	»	εἰς τοῦτο εἶσαι· τὸ ἠξεύρω κτλ.
» 182	»	10	»	Προήχθη νὰ διώξῃ τὸν Χριστιανόν;
»	»	» 13	»	ἀποβιβάσας εἰς τοῦ βίου κτλ.
»	»	» 15	»	ἀπῆλθε;—Τοῦ τεχνίτου κτλ.
»	»	« 17	»	πλάσαντος.—Ὄχι μένει πάντοτε πατὴρ
» 184	»	1	»	ΣΚΗΝΗ Δ'.
»	»	» 19	»	ἀνῆκεν, αὐτῆς μόνον κτλ.
» 185	»	5	»	Μάλιστ' αὐτήν;—Ἀλλ' εἶσαι κτλ.
»	»	» 17-19	»	εἷς μόνος εἶναι τώρα· τὸν γνωρίζω δέ. Φίλος μου εἶναι, νέος ἀνυπόκριτος καὶ εὐγενής.
» 186	»	26	»	Εἰς τοῦ Σουλτάνου πῶς δὲν σ' εἶδα νὰ φανῇς;
» 187	»	5	»	Εἶχες φύγει τὴν στιγμὴν
»	»	» 20-22	»	Δὲν τὸν γνωρίζεις ὅμως; ΝΑΪΤ. Ὁ καλόβουλος δὲν εἶν' ἐκεῖνος κτλ.
» 188	»	17	»	καὶ τ' ὄνομά σου κτλ.
» 189	»	6	»	θὰ τὸ ὑπερασπίσῃ κτλ.
» 190	»	28	»	καλὸν καὶ τοῦτο ἐὰν ἔλειπε. Ναί, ναί.
» 191	»	9-10	»	Ἔστω ὅτι ἔμαθε καὶ τ' ὄνομά σου.
»	»	» 17	«	τὴν σύζυγόν μου νὰ μ' ἁρπάσῃ.—Δός μοι την
» 192	»	11	»	αὐτῆς ἀκόμη. Δός μοι την. Ναθὰν, Ναθὰν, εἰσάκουσόν μου, δός μοι την. Μόνος ἐγὼ
»	»	» 18-19	»	Πῶς ἐξώρας;
»	»	» 24-25	»	Εἰς τί; νὰ θρέψῃ χάριν παρ' ἡμῶν ἠθέλησεν: εἰς τί; εἰς τί;
» 192	»	12	»	Ναθὰν, ἐκεῖνος;
» 195	»	5	»	ἄξιος μένει πάντοτε.
» 196	»	7-8	»	μετ' ἐμοῦ,— καὶ Μουσουλμάνου κτλ.
» 198	»	25-26	»	Εἶναι τοσοῦτον ἄπλαστος, πρωτότυπος καὶ ἀφελής . . .
» 202	»	26	»	Πῶς; Τώρα; Τινὰ σ' εἶπεν κτλ.
» 205	»	19	»	εἰς σὲ αὐτὴν τοιαῦτα σοὶ ἐνέβαλεν;
»	»	» 20	»	Εἶν' ἀποδεδειγμένον; Εἶναι βέβαιον;

Σελ. 206	Στίχ.	19	Γράφε	τινὰ τῶν ἀμφοτέροις ἐπιζήσαντα;
» 210	»	26-27	»	Τίς ἀρνεῖται; Σὺ, Ναθὰν θετὸς πατὴρ, καὶ ψῆφον κτλ.
» 211	»	5	»	παρακαλῶ ν' ἀκούσῃ καὶ αὐτόν.
» »	»	12	»	ΣΑΛΑΔ. 'Αδελφὸς τῆς 'Ρέχας;
» 213	»	8	»	νὰ εἴπῃ οὕτω).
» »	»	30	»	ΝΑΪΤ. Καὶ αὐτὸν ἐγνώρισας;
» 215	»	4-5	»	'Αδύνατον. 'Ηξεύρει ἡ καρδία του οὐδέν. 'Απατεῶνες εἴμεθα! Θεέ!
» »	»	15-17	»	καὶ σὺ τὴν ἔκπληξίν μου μὴ παρεξηγῇς. Εἰς οἵαν δὲν εὑρέθη ὁ 'Ασσὰδ στιγμὴν μὴ καὶ ἐμὲ κ' ἐκεῖνον παρεγνώριζε.

Πρόσθετα παροράματα εἰς τὸν Β'. τόμον.

—

Σελ.	261	Στίχ.	8	ἀντὶ	τῷ Θεῷ	γράφε	τῇ Θεῷ
»	265	»	18	»	εὐγενέστερον	»	ὑψηλότερον
»	271	»	14	»	προσκλήσεως	»	προκλήσεως
»	465	»	16	»	ὅπως πᾶς μου	»	ὅπως ᾖ πᾶς
»	»	»	17	»	εἶναι σάλπιγξ	»	σάλπιγξ.

T

